

63.3(5Қаз)
А75

Жеті атасын білген ұл
Жеті жұрттың қамын жер...

ҚАЗАҚ ШЕЖІРЕСІ

Көктіңкөлі ауылы – 2013 ж.

Тлеу Жәкен ұлы Аралбай тегі

ҚАЗАҚ ШЕЖІРЕСІ

(Үш жүздің және төрелер шежіресі)

Қарағанды облысы
Көктінкөлі ауылы – 2013 ж.

АБОНЕМЕНТ

63.3(5 Қаз)
А 75

119383

Жәкен ұлы Тілеу
1970 жылдары

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
СІРІ АҚПАРАТ ҚОРЛАРЫНДА
САҚАЛАНУ КЕЗЕГІНДЕ
ТӨМӨНДЕГІ ҚАҒАЗДА
ҚАТТЫ ҚАМҚА

Жеті атасын білген ұл
Жеті жұрттың қамын жер.
Өзін ғана білген ұл
Құлағы мен жағын жер.
(халық мәтелі)

Алғы сөз.

Шежіре – ел арасына кең тараған, ол да тарихтың бір түрі. Ауызша таралған шежірелерді жинақтап, ретке келтіріп, тарих жазу дәстүрі әр елде бар. Мұндай тарихты Қазақ ССР ғылым академиясы көптен бері жинақтап, баспаға берген болатын.

Шежірені құрастырушы Қадырқожа Аманкелдиевтің «Білім және еңбек» журналының 1969 жылғы 6-7 номерінде «Қазақ шежіресі» жөнінде үлкен мақаласы шықты.

Сонымен қатар 1968 жылы Алматыда шыққан В.В. Востров, М.С. Мукановтың «Родоплеменной состав и расселение казахов» - деген кітабы.

Бұл қазақтың үш жүзге бөлінуі, олардың Қазақстанда орналасуы және үш жүздің шығу, таралу тарихынан көп мағлұматтар келтірілген.

Әлкей Марғұланның «Ежелгі жыр аңыздар» - деген ғылыми-зерттеу мақалаларында: ғұндар, қаңлылар – ескі дәуірден түрік тайпалары екенін, олардың Сахарада байтақ құрған ел екенін.

Олар – өте ескі дәуірден Қазақстан Сахарасын Отан етіп, онда көп жойқын қалалардың үйіндісін қалдырған елдер. Олардың жасаған қаласының іздері Жетісуда, Іле, Шу, Талас өзендерінің бойында, Қаратауда, Сырдария өлкесінде, Арал теңізінің жағасында өте жарқын түрде суреттеліп отырады. Сактар, Ғұндар, Қаңлылар қазақ халқының ерте дәуірде шығу тарихымен тығыз байланысы бар, мал өсірген белгілі халықтар.

Ғұндар – мындаған жылдар ұлы Сахараны қоныстап, өздерінен көп ұрпақ, бай мәдениет қалдырған ел. Олардан ұрпақ болып қалған елдер үйсіндер, қаңлылар, оғыздар, қиыштар, аргындар, қоңыраттар, қияттар, наймандар, керейлер, уақ-үңгіттер, латтар.

Бұлар мирас етіп қалдырған қалалар Сыр бойында, Жетісуда, Күнбатыс Қазақстанда, Маңғыстауда орасан көп. Олардың ішіндегі ең жойқындары Сайрам, Сүткент, Отырар, Түркістан, Сауран, Сығанақ, Қауған-Ата, тағы да одан басқа Сыр бойы мен Қаратауда толып жатқан өзге қалалардың үйінділері (Субанкент, Ягакент, Баба-Ата, Құмкент, Кенжек) тағы басқалар.

Мәшһүр Жүсіп Көпей ұлы көп ізденістің арқасында, ұлағатты қариялардың деректеріне сүйене отырып «Қазақ шежіресін» жазды.

Бір қызығы, Мәшһүр Жүсіп шежірені, жадағай атаны тарату деп түсінбей, онда сол рудағы немесе сол елдегі батырға байланысты, ақынға қатысты, балуан жайлы, күйші туралы аңыз-әңгіме, жыр, күй, тақпақ болса, соны қалдырмай жазған. Әсіресе, жастарға үлгі-өнеге боларлық-ау деген дүниені тұтас қамтып, өзінше сипаттама беріп дәлелді оймен түйіндеп, таратып айтып отырыпты. Аса зерделі жанның асыл қасиетін терең сезінген Мұхтар Әуезов: «Өз

шығармаларын былай қойып, басы ашық үлгілерді жазып алып, біздің дәуірімізге жеткізген еңбек Мәшһүрде мол екенін және естен шығармау керек. Сондықтан қазақ ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетінің ғылымдық бір саласы тарихи-жағырафия бөлімінде Мәшһүрдің ол түрдегі еңбегіне әрдайым орынды берілуі шарт» - деп жазған.

Бұл қазақ деген кеше мен бүгін қойылған ат емес, заман-заманнан айтылып келе жатқан ат. Араб тілінде «ұғызак» деп жазылған, шағатай үлгісінде «хазаг» деп, өзміздің жуан тілде «қазақ» деп жазылған.

Әуел басы Нұх пайғамбардан тарап бөлінгенде Жаппас деген баласынан түрік, онан түтік, онан қой, онан киік, онан еділше, онан алтыншы, онан мағол, татардың мағолынан Қара хан, онан Уыз хан! Осы Уыз ханнан өрбіп-өнген нәсілден тарадық. Киіз үй сол Уыз ханның жасатқан үйі. Киіз туырлықты қазақ, уыз үйлі атанғандығы сондықтан.

Мұхаметжан Тынышбай ұлының деректеріне сүйенсек: Ру, тайпалардың өрбуін ұрпақтан ұрпаққа ұластырып, жеткізіп тұратын шежіре тарқату салты мәдениетті елдердің бәрінде бар. Шежіренің көп томдық жинақтары Ресей, Германия, Англия, Франция және көптеген Шығыс елдерінде арнайы жарияланып келеді. Шежіреге ерекше көңіл бөлетіндердің бірі – біздің халқымыз. Бірақ, бір өкініштісі жазу-сызуымыздың көп уақыт бойы кенже қалып келуі салдарынан қазақ руларының шежіресі ұрпақтан ұрпаққа негізінен ауызша алмасып, жетіп отырған. Әрине, мұндайда әр буын шежірешілердің өрісіне қарай олардың кей өзгерістерге түсіп, кейбір нұсқаларының бастапқы нұсқалармен дәлме-дәл шыға бермейтіні де заңды құбылыс.

Қазақ шежірелерінің зерттелу тарихына көз жіберсек, кезінде оларды жазып алуға орыс ғалымдары А. Левшин, В. Вельяминов-Зернов, Н. Аристов, Г. Потаниндер көп үлес қосқанын байқаймыз. Қазақ ойшылдары топтаған шежірелердің ішінде М. Дулатидің, Қ. Жалаиридiң шежірелері «Жәңгір хан шежіресі», Ш. Уәлиханов жазып алған «Ұлы жүз шежіресі», Мәшһүр Жүсіптің «Қазақ шежіресі» қымбат қазыналар болып табылады. Сондай-ақ, шежірені топтау ісінде 1911 жылы Орынборда басылып шыққан Шәкәрім Құдайберді ұлының «Түрік-қырғыз, қазақ һәм хандар шежіресі», 1903 жылы Қазанда басылған Н. Наушабайұлының «Манзұмат Қазахия», Қ. Халидидің 1910 жылы жарық көрген «Тауарих халжа» сияқты кітаптарының да орны бөлек.

Алайда, совет кезеңінде жарық көріп, шежіре мәселесін арнайы қозғаған ғылыми зерттеулердің ішінде Мұхаметжан Тынышбайұлының «Қазақ халқының тарихына қатысты материалдар» (Материалы к истории киргиз-казахского народа) деген 1925 жылы Ташкентте басылған еңбегі айырықша сүбелі. Негізгі мамандығы темір жол инженері бола тұра соңына қазақ тарихына қатысты тамаша ғылыми зерттеулер қалдырып кеткен М. Тынышбайұлының (1879-1937) орысша жазылған бұл еңбегінде қазақ шежіресі, қазақтардың 1917 жылға дейінгі саны туралы майын тамызға әңгімелеген ғылыми қисындылықтарымен, арғы-бергі тарихты терең зерделеуімен тәнті егеді.

Туған халқының ғылыми тұрғыда жүйеленген шежіресін өз ана тілінде оқығысы келіп, анасап отырған жұртшылық назарына біз бұған дейін ғылыми айналысқа түскен шежірелік деректерді жинақтап беруді жөн көрдік. Ол бойынша

рулар тарихы – негізінен ардақты ғалымымыз М. Тынышбайұлының жоғарыда аталған еңбегінен ықшамдай алынып беріледі де, жеке аталарды тарату Қазақ Совет энциклопедиясының әр томынан алынған деректермен дәйектеліп отырады. Яғни, бұл орайда біз жанымыздан ештеңе шығарып жатқан жоқпыз.

Сонымен бірге оқырмандар назарына Шәкәрім Құдайбердіұлының 1911 жылы Орынбор қаласында шыққан «Түрік-қырғыз, қазақ хәм хандар шежіресі» еңбегі мен қазақтың арғы-тегің, ру-тайпаларының тармақталып, жүйелеп беретін схемалық басылымды ұсынып отырмыз. Бұл кітапты шығарудағы мақсатымыз – өз тарихың, тегің білсек деген жұртшылық назарына біршама ғылыми сұрыптауға түскен шежіре нұсқаларың бір жүйеге жинақтап ұсыну.

Жинақтаушы Тілеу Жәкен ұлы Аралбай тегі.

Қазақ шежіресі.

Нұх пайғамбардан Қам, Сам, Яфат деген үш ұлы болған. Сам деген ұлынан – Арым, Ғабар, Шалық, Арпақшат, Арғон, Аштақ, Тарах деген жеті ұл туған. Тарахтан (кіші ұлынан) – Азар туған, Азардан Ыбрахым пайғамбар.

Ыбрахым пайғамбардың – Ысқақ, Смағұл деген екі ұлы болған. Смағұлдан – араб халқы тарайды. Ысқақтан – Хайдар, Хайдардан – Түрік, Түріктен – Табиғи туады.

Табиғидан – Масағат, Кассах, Махалла, Сах деген төрт ұл туған. Сахтан – Әнсары, Әнсарыдан – Хамит, Хамиттен – Аннас, Укас сахабалар туған. Укас сахабадан – Кавказ халықтары тарайды.

Аннас сахабадан Мадат, Охастин, Ғажат, Сыбай деген төрт ұл туған. Мадаттан – Өзбек, Ұйғыр, Гагауз (қашқар) тарайды. Охастиннен – Түрікмен, Текежаумыт, Балқар, Құмық тарайды. Ғажаттан – Ноғай, Татар, Башқұрт тарайды.

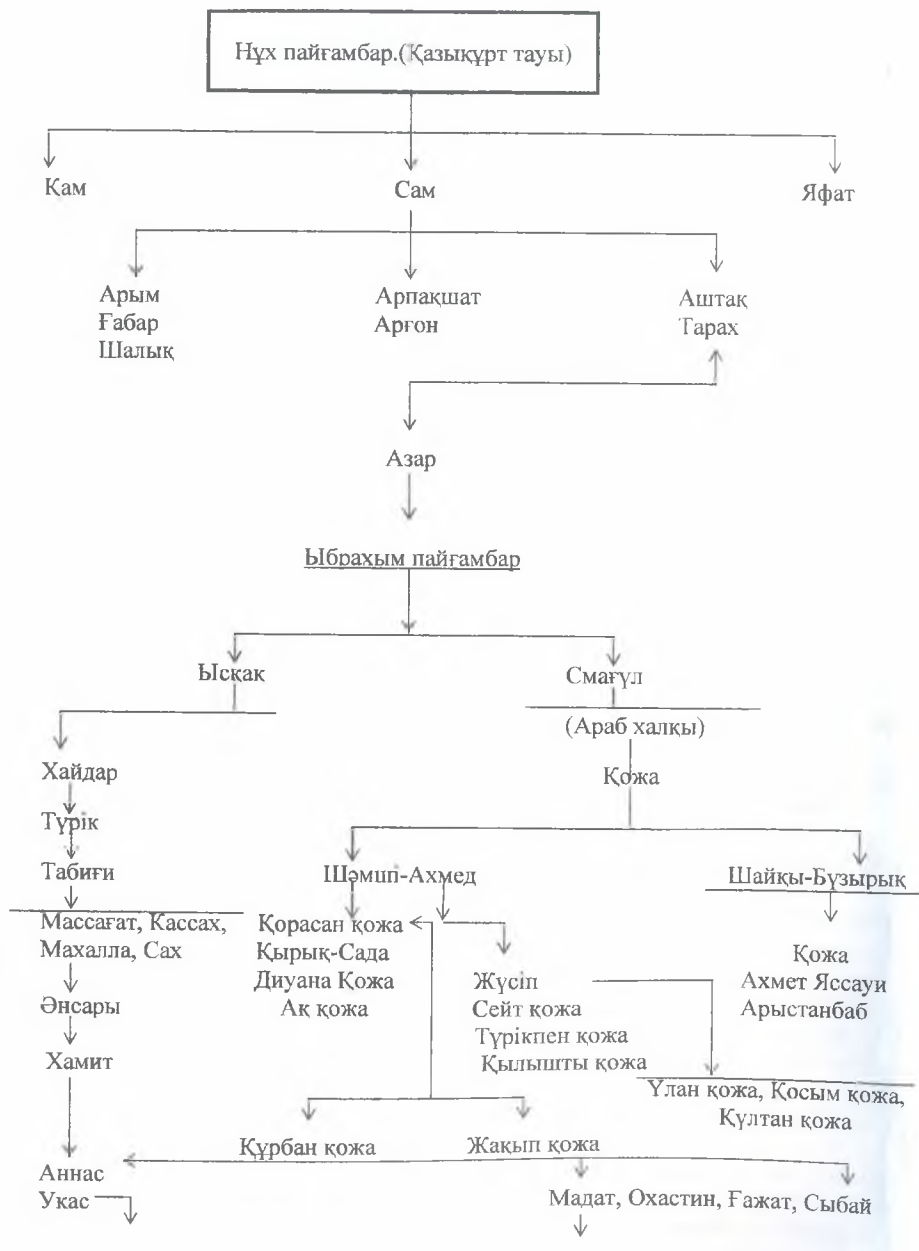
Сыбайдан – Алаш жаңғыз тауады. Қазақта ағамыз «Алаш» керегеміз ағаш деп тегің айтылмаған.

Алаштан – Жайылған, Сейілхан деген екі ұл туған. Сейілханнан – Қыпшақтар (половцы қыпшақ, ұлт қыпшақ).

Жайылғаннан – Разақ (Қарақалпақ), Қазақ, Созақ, Қырғыз таралған.

Созақтан – Моғол, Моголдан – Ақсақ Темір, Ақсақ Темірден – Ұлықбек, Бабур тарайды.

Қазақтан – Жұман, Жұманнан – Әбілқайыр, Әбілқайырдан – Ақарыс (ұлы жүз), Бекарыс (орта жүз), Жана-Арыс (кіші жүз).

Кавказ халықтары тарайды.

Охастиннен

Түрікмен, Текежаумыт
Балқар, Құмық

Сыбайдан

Алаш

Жайылған, Сейілхан

Разақ, Қазақ, Созақ, Қырғыз

(Қарақалпақ)

Қыпшақтар

(половцы қыпшақ, ұлт қыпшақ)

Қазақтан

Жұман

Әбілқайыр

Ақарыс (ұлы жүз), Бекарыс (орта жүз), Жана-Арыс (кіші жүз).

Өзбек, Ұйғыр, Гагауз (қашқар)

Ғажаттан

Ноғай, Татар, Башқұрт

Созақтан

Моғол

Ақсақ темір

Ұлықбек, Бабур

Қам

Кушит
(Нубийліктер)

Хананей
Пунти

Хет
Вавилон

Япши

Шын
(Қытай)

Туран
(Түркия)

Шын-Мажін
(Индия)

Үш жүздің таралуы

Қазақ халқының тарихы жөнінде біршама көп жазылды: алайда, олардың ішінен Вельяминов-Зернов пен Левшиннің зерттеулерін ғана ең тыңғылықтысы деп есептеген жөн. Қалған авторлар әдетте олардан пайдаланғаны болмаса өздері ешқандай жаңалық қоспайды. Олардың арасында қазақтар мен басқа да түркі халықтарының ру құрамын тиянақты да қызықты зерттеген Аристов қана ерекше деректерден қазақтар жөнінде, оны әркілы кездерде әртүрлі түркі-монғол тайпалары келіп қосылған негізгі тайпа деп ұғынып, тек «қазақ» деген сөзді ғана іздестірді, бірақ сол орайда ешкім де қазіргі қазақ руларының қайсысы бұрынғы «қазақтардың» үрім-бұтағы болып табылады деген мәселені анықтау керектігін білмеді және айналысқан да жоқ. Аристов қазақтардың қазіргі ру құрамын талдай отырып, жеке рулардың әрбір руының шежіресін алдын-ала білмей, сондай-ақ оның қай кездерде кімдермен араласқанын анықтай алмай, қазақ халқының тарихи тағдырының жалпы бітімін елестету мүмкін емес. Осы ретте де біз жеке руларының шежіресін рет-ретімен қысқаша айтып өткенді жөн көрдік.

Қазақтар үш жүзден: Ұлы, Орта және Кіші жүзден тұрады.

Ұлы жүзге: 1. Үйсін (Дулат, Албан, Суан, Сарыүйсін, Шапырашты, Ошақты, Ысты, Сіргелі), 2. Жалайыр, 3. Қаңлы, Шанышқылы жатады.

Орта жүзді: 1. Арғын, 2. Найман, 3. Қыпшақ, 4. Қоңырат, 5. Керей, 6. Уақ құрайды.

Кіші жүзді – үш топтан тұратын алшындар құрайды.

1. Он екі ата: Байұлы (Адай, Беріш, Алтын, Жаппас, Есентемір, Таз, Байбақты, Тана, Маскар, Алаша, Қызылқұрт, Шеркеш және Ысық).
2. Алты ата Әлімұлы (Әлім, Шөмекей, Кете, Төртқара, Шекті, Қаракесек).
3. Жеті ру Жаппас (Табын, Тама, Жағалбайлы, Тілеу, Кердері, Керейіт және Рамадан).

Қазақ совет энциклопедиясынан қосымша: «Жүз – Қазақстан жерінде қалыптасқан ру-тайпалық бірлестіктер... Жүздер көптеген түркі тілдес тайпалардың негізінде біртұтас қазақ халқының қалыптасуынан бұрынырақ пайда болған да, кейірек сол халықтың жеке бөліктері есебінде бізге дейін жетті... Ұлы жүз бірлестігі Жетісу жерінде Шу және Талас, Сыр, Іле өзендерінің кең алқаптарында өте көне заманнан қалыптасқан. Орта жүз бірлестігі Сарыарқа атырабында Батыс Қазақстанда Алшын тайпасының төңірегіне топтасқан. Сондықтан да бұл бірлестіктерді халық арасында «Ұлы жүз - Үйсін», «Орта жүз - Арғын», «Кіші жүз - Алшын» деп те атай береді» (4 том, 1974, 521-б).

Ұлы жүз (Үйсін)

Академик Бартольдтың айтуынша үйсіндер қытайлықтарға біздің заманымыздың екі ғасыр бұрын белгілі болған. Әуелде олар Нан-Шань тауларының Солтүстік-Батысында көшіп жүреді. Үйсіндердің патшасы ғұндармен соғыста көз жұмады. Ғұнның патшасы оның жас баласын өз тәрбиесіне алады да, кейіннен жорықтарда көзге түскен соң, оны өзінің үйсініне патша етіп қояды. Үйсіндерден Батыста юечжи (юэ) және се (сак) жұрттары өмір сүретін. Ғұндар мен үйсіндер юечжилерді талқандап Батысқа қарай ығыстырып, сактарды да тықсырып, олардың жерлерін тартып алады. Сөйтіп, қазіргі Жетісуға

қоныстанады. Кейіннен үйсін патшасы Гунь-Мо (Жунби) атағы бар Лосцо-Ми ғұндарға бағынуды да қояды. Қытайдың VII-ғасырдағы жазушы Шы-Гудтың анықтауынша үйсіндер көк көзді, сары сақалды болған. Біреулер оларды түркілерге, келесілері арийлықтарға қосады. Олардың саны 120 000 шаңырақ (630 000) жан... Біздің заманымыздың 2-ғасырында ғұндар көшкеннен кейін Жетісу мен Шығыс Түркістан көшпелілеріне билік жүргізу әуелі сеньби халқына (2-4ғғ), содан соң жужан халқына (4-6ғғ) көшеді. Осы соңғы халық үйсіндерді Тянь-Шань тауларына ығыстырады. Осыдан кейін үйсіндер тарихта ұшыраспайды, олардың аты тек Ұлы жүздің атауында қалады. Алайда біз үйсіндерді тарихи еңбектер ізімен қаузап көреміз.

VII-ғасырдың басында батыс-түрік империясының халықтары Шу өзені бойынша екіге бөлініп, оның батысында дулулар, шығысында нушибилер өмір сүрді. Дулу атауынан біз үйсіндердің қазіргі ең көп және ең күшті руы дулаттардың атасын көргендей боламыз: мұны қазақтардың дулатты-үйсіннің ең негізгі руларының бірі ретінде тануынан-ақ байқау қиын емес, екіншіден: дулаттар содан екі ғасыр бұрын ғана атауы ұшырасқан жерлерді мекендейтін еді.

Дулудың қатарынан чубань атауы ұшырасады, одан үйсіннің қазіргі бір руы Суанды танығандаймыз. Бұдан кейін бес ғасыр бойы (700-1200) үйсін мен дулат атаулары бізге белгілі еңбектерде ұшыраса қоймайды. Иран тарихшысы 1255 жылы Хулагу мен Персияға көшкен моңғолдардың аузынан «Моңғолдар тарихын» жазып алған Рашид-әддин (1247-1318жж) Шағатай әулетіне бағынышты үйсін халқы туралы каперге салып өтетіні бар.

Академик Бартольдтың «Жетісу тарихы очерктерінде» және Харузин зерттеуінде әйгілі тарихшы, «Тарихи Рашидидің» авторы Мұхаммед Хайдардың дулат руынан шыққандығы айтылады. Тарихшының 6-шы атасы әйгілі Әмір Булатшы-дулат 1348 жылы Құлжадан Тоғалақ-темірді дулаттар тұратын Ыстықкөлге әкеліп, Шағатай ұлысының ханы етіп сайлайды. Тоғалақ пен Булатшы өлгеннен кейін Шағатай ұлысын билеп Темірдің ата жауы боп өткен Қамариддин дәл сол Булатшының інісі еді. Одан кейін тарихтан Қамариддиннің немере інісі Худайдат, оның баласы Мір-Мұхаммед пен немересі Сеид Әлі (1440ж) секілді дулаттан шыққан әміршілерді ұшырастырамыз. Тарихшы Мұхамед Хайдардың өзі Бабыр (Ферғана мен Үндістан билеушісі) мен Сейілханға (Шағатай әулеті) бөле болатын. Ол бөлелерінің өзбектер мен қазақтарға қарсы соғыстарына да қатысты. Сеидхан өлгеннен кейін дулаттардың бір бөлігімен бірге Мұхаммед Хайдар Лагордағы Бабырға кетті, кейіннен Кашмирді жаулап алды, осында дербес әмірші болып тұрып қаза тапты. Сеидхан Жетісудан қуылғаннан кейін (1527-1545) ол аймақта қалған дулаттар (басқа үйсіндер сияқты) қазақтарға қосылды. 1650 жылдары жоңғарлардың екііншімен үйсіндер батысқа ығысты. 1690-1790 жылдары олар Ташкент уезінде мекендеді.

Қазақ халқының атақты билерінің бірі шын мәнінде Ұлы жүзді билеген Төле би Әлібекұлы (дулаттың жанысы) Ташкенттің дәл жанында, Шымкентке баратын жолдың бойындағы Қаракамыс деген жерде тұрды. Кейіннен айбынды Абылай хан атанған жетім бала Сабалақ 1725 жылы осы Төле бидің түйесін баққан еді. Қазіргі Қыбырай қыстағының орны Төле бидің туысы Қыбырай батырдың мекені болатын.

... Жоңғар шанқыншылығынан азат болғаннан кейін (1757-1758) дулаттар Ташкентті билеп тұрды. 1798 жылы шаһар халқы мен қазақтың қаңлы, шанышқылы және рамадан рулары (олардың тұқымдары бүгінде Ташкент уезінде тұрып жатыр) дулаттарды биліктен тайдырды...

ҚСЭ-ден қосымша: «Қазақтың ауыз екі шежіресі бойынша Үйсінді Шыңғыс хан заманындағы Майқы биден таратады. Ботбай руынан шыққан Диханбай батырдың (1876 ж. өлген) шежіресінде (Н. Аристов жазбасында) Майқы биден: Қаңлы, Бақтияр, Қырықжүз, Мыңжүз; Бақтиярдан: Үйсін, Ойсыл; Үйсіннен: Ақсақал (Абақ), Жансақал (Тарақ). Абақтан – Қараша, одан Бәйдібек, Байтулы. Ұлы жүздің негізін құраған тайпалар Бәйдібектің балалары болып саналады. Олар: Албан, Дулат, Суан, Шапырашты, Сарыүйсін, Ошақты, Ысты. Ш. Уәлиханов жазбаларында Үйсін – бұл тайпалардың ғана емес, Ұлы жүздің барлық тайпасының түп атасы. Онда Тебейден – Үйсін, одан Қойылдыр (Қатаған, Шанышқылы), Мекірейіл (Жалайыр), Майқы (Абақ), Қоғам (Қаңлы). Бұл шежірелердің қайсысы болмасын тайпалар туыстығын көрсетеді». (2 том, 1977,401-6).

«Диханбай шежіресі бойынша» Бәдібектің тоқалы – Домалақ енеден (Нүрила) жалғыз ұл Жарықшақ туады. Одан үш ұл – Албан, Дулат, Суан.

Албан.

Албан – Сары және Шыбыл деген екі руга бөлінеді. Сарыдан – Сүйерқұл, Сүйменді; Сүйерқұлдан – Сегізсары; Сүймендіден – Айт, Бозым, Қыстық; Шыбылдан – Қызылбөрік, Қоңырбөрік, Құртқамай; Қызылбөріктен – Молболды, Жолболды; Қоңырбөріктен – Өтей, Бойдақ. Бойдақ – негізінен Алматы облысының Еңбекші қазақ, Кеген, Нарынқол, Үйғыр, Шелек аудандарын мекендейді (1 том, 1972, 249-6).

Ал Тынышбайұлының шежіресі кестесінде Сүйменді Таубұзар деп аталады да оның балалары Айт, Бозым, Құрман деп тарқатылады. Сүйерқұлдан тарайтын Сегізсары – Сүйерқұлдың төрт баласы Қожамбет, Жарты, Досалы, Шоған мен қызы Әлжаннан туған төрт жиен – Сарымбет, Шегір, Аламан, Қангелдінің ортақ атауы деп түсіндіреді. Қызылбөріктің шын аты Бөде, Қоңырбөріктің шын аты Өтей еді деп, Қоңырбөріктен – Қалқаман, Бордақ, Жарман деген аталар шығатыны көрсетеді...

Дулат.

Дулаттан – Ботбай, Шымыр, Сиқым, Жаныс. Негізінен Жамбыл, Алматы, Шымкент облыстарын мекендейді.

Шежіре бойынша Ботбай – төрт арыс Құдайқұл (Әлімжан), Есбер, Бесторсық, Сивыршы – алты арыс Шағай (Есенбай, Ақша, Қожай, Азан, Тайлақ, Жанқойлық), он екі ата Қоралас (Есен, Ырыс, Мәметай, Бекшора, Қауғааяқ, Шауқар, Итім, Сарым, Мырза, Бура, Томай, Қосан), Бұйдас сияқты аталарға бөлінеді (2 том, 1973,428-6).

М. Тынышбайұлында да осы тектес: «Шымырдан – Шыңқожа, Бекболат өрбіген. Шыңқожадан – Бозқозы, Бозым, Байтана, Марсым, Боқай, Темір; Бекболаттан – Жиеп, Жиёмбет, Қарымбет, Шілмамбет, Темір, Бестерек аталары тарайды» (2 том, 1973, 241-6).

М. Тынышбайұлы Шымырдан – Бекболат, Шынқожа, Темірді таратып, Шынқожадан – Қобыланды, Көкіректі өрбітеді.

«Сықымнан – Аққойлы, Қарақойлы, Қусирақ, Шуылдақ, Өлсейіт, Жансейіт; енді бір шежіреден Сықымнан – Мырзасейіт, Басейіт, Токсейіт тарайды да, Мырзасейіттен - Аққойлы, Қарақойлыны өрбітеді. (10 том, 151 б) Аққойлыдан – Ілебай, Сарлыбай, Қаржау, Қайқы, Төле және Болат тарайды (1 том, 209 б). Қарақойлыдан – Тоғатай, Борас, Қорас, Рүстем, Наурызбай әжі» (6 том, 486-б).

М. Тынышбайұлы Сықымнан – Борас, Тоғатай, Буас, Шуылдақ, (Басейіт), Қусирақ, (Токсейіт), Ақылбек, Құттыбай, Ербол, Ескелді, Қараны – Аққойлы деп атайтыны ескертеді.

«Жаныс – шежіре деректері бойынша Жанту, Жантай, Жарылқамыс, Қапал, Шегір, Оймауыт, Бөгел деген аталарға бөлінеді (4 том, 278-б). М. Тынышбайұлы Жанысты – Жарылқамыс, Шегір, Өтей, Бөгешайлы, Жанту, Оймауыт, Жанатай деп тарқатады. ҚСЭ-дегі (4 том, 329-б) Жарылқамысты – Байыс (одан Қарымсақ, Назар, Жолсейіт, Байсейіт, Қайылберді), Қасқарау деп таратқан шежіре Тынышбайұлымен дәл. Ол сондай-ақ Өтейді – Мәуешай, Мәуез; Жантуды – Жайымыс, Ақберді, Өтеміс, Жақабай, Қуажак, Қожамберді, Құдайберді деп тарқатады. ҚСЭ-дегі Жантайдан – Қозыке (Ерубай), Еламан ұрпақтарын өрбіту (4 том, 271-б) Тынышбайұлымен бірдей. Қасқараудан – Ораз, Бұқар, Елпүзер аталары өрбиді» (6 том, 535-б).

Суан.

«Суаннан – Байтүгел, Тоқарыстан. Тоқарыстан – Мұрат, Орыс, Тұрлыбек; Байтүгелден – Жылкелді, Елтынды. Мекендері – Іле, Қорғас, Осек, Көктерек өзендерінің алқабы». (10 том, 431-б)

Тынышбайұлының шежіре кестесінде Суаннан – Тоқарыстан, одан – Мұрат, Тұрдымбет, Баубек тарайды. Мұраттан – Орыс, Қараменде, Әбдісүгір, Байтүгел, Қарабек, Шегерен, Тұрсын, Есет, Бүргелтай, Жәдігер деп өрбітеді. Орыстан – Мырзагелді, Қангелді; Байтүгелден – Елтынды, Жылкелді.

Сарыүйсін.

«Қазақ шежіресі бойынша Абақтың немересі – Бәйдібектің бәйбішесі – Сарыбәйбішеден өрбіген ұрпақ. Жалайыр Спандияр шежіресінде (жинаған Б. Бақтыяров), Сарыбәйбішеден – Байтоқты, Мырзатаз, Жақыпқалша. Ал, А. Нұрбеков жинаған шежіреде Сарыбәйбіше қызынан туган жиені Сыйлықсарыны асырап алады да оны ел Сарыүйсін атап кетеді. Одан – Қалша, Жақып; Қалшадан – Қайқы, Сопы; Жақыптан – Баба, Жаулантай, Жанай, Солтанқұл» (10 том, 48-б). Мекендері – Сарытау құм, Мойынқұм. М. Тынышбайұлы Сарыүйсінді Жақып, Қалша деп бөлді. Жақыптан тараған Қырықтың көп бөлігі Ферғана, Самарқанд өзбектері арасында екенін көрсетеді.

Шапырашты.

Ұлы жүз құрамындағы көне тайпа. Шежіре деректеріне қарағанда Абақтан тарайтын Бәйдібектің екінші әйелі Зеріктен – Жалманбет, одан – Шапырашты,

Ысты, Ошақты. Диханбай батырдың шежіресінде Шапыраштыдан: Асыл, Шыбыл, Екей, Ескожа, Айқым. Бұларды бесшам Шапырашты деп атайды (12 том, 181-б).

«Асылдан – Көрпе, Өмір. Бұлар Теке, Төлеміс, Әжіке, Орымбет, Кеней деген аталарға бөлінеді» (1 том, 538-б). Шыбылдан: Ораз, Байыс, Жәдік, Ибак, Сары тарайды (12 том, 301-б).

Екейден – Жәрімбет, Бейімбет; Жәрімбеттен – Ақтөбет, Бердіс, Қосай, Әлти, Бақай (Баянқушік деп те аталады); Бәйімбеттен – Дербіс, Берімқұл, Сарықұл (4 том, 108-б). Ескожадан – Алтынай, Шуаш. Алтынайдан – Малқара, Бессары, Қарасай, Тоғызтоқпақ, Шағабай, Қошқар, Шағай, Сүйіндік, Тайторы. Шуаштан – Тақатар (4 том, 193-б). Айқымнан – Қайдауыл, Қалқаман (1 том, 165-б). Шапырашты негізінен Іле Алатаудың батыс бөктерін мекендейді.

М. Тынышбайұлы Шапыраштыны – Айқым, Шыбыл, Асыл, Екей, Төретұқым деп таркатады. Шыбылдан – Иманшы, Байыс; Иманшыдан – Жәлік: Асылдан – Танатар, одан – Әжіке, Көргіс, Орымбет; Ескожадан – Алтынай, Жауыш, Токтамыс; Алтынайдан – Қарасай, одан – Өтей, Түрікпен, Көшен, Өуез деп өрбітеді.

Ошақты.

«Қазақ шежіресі» бойынша «Бәйдібектің баласы Жалманбеттің тоқалы Сыландыдан: Ысты, Ошақты. Ошақтыдан – Байыл, Аталық, Қоныр, Тасжүрек» (8 том, 627-б). Жетісудың барлық аймағында кездеседі.

М. Тынышбайұлының тарқатуы да осындай. Ол Байлыдан – Қабыл, Созақ, Байсары, Қасқа; Тасжүректен – Тоқтауыл, Қасақ, Қараман, Қайқы, Солақай, Сейіт, Бөлек, Тілеуқабыл, Кенже, Тас, Келімбет; Аталықтан – Жолманбет, Бидалы, Құрман, Бекілі; Қоңырдан – Шуылдақ, Алданатар, Жамантымақ, Түлкіші деген аталарды таркатады.

Ысты.

«Шежіре бойынша Бәйдібектің баласы Жолманбеттен тарайды. Ыстыдан – Жауатар, одан Ойық, Тілік, Көкшекөз, Ауызүсіген, Сәтек. Бұлардың ішінде ру болғандары – Ойық, Тілік; Ауызүсігеннен – тараған Таз» (12 том, 355-б).

Таздан – Әлмембет, Сарыкемпір (10 том, 515-б). Ыстылар Шу мен Талас, Іле мен Балқаш бойын, Қаратаудың оңтүстігін мекендейді.

М. Тынышбайұлы Ыстыдан – Ойық, Тілік. Ойықтан – Қызылқұрт, Көкшекүс, Сәтен, Ауызүсігенді; Тіліктен – Қоңыр. Тазшаны таркатады. Қоңырдан – Ақментай, Қаралай, Қамыс.

Сіргелі.

«Сіргелі қазақтың барлық шежіре деректеріне қарағанда Үйсінмен бірге туған. Диханбай батыр шежіресі бойынша Майқыбиден Бақтияр, одна Үйсін, Сіргелі. Сіргеліден – Байжігіт, Қарабайыр, Батыр, Үштаңбалы, Айт-Бозым, Елубай, Төрттаңбалы, Жақыбай» (10 том, 501-б). «Байжігіт: Амалдық, Көшімбет, Келімбет, Оразымбет деген төрт атаға бөлінеді» (2 том, 84-б). Сіргелі революцияға дейін Шымкент, Әулиеата, Ташкент уездерінің жерін мекендеген.

Тынышбайұлы Сіргеліден – Сұлгетай, Тұтамғалы, Үштанбалы, Батырлар, Қарабатыр, Жақай, Бозеке деген аталарды бөледі. Сүргетайдан: Бекбауыл, Төртсары. Итемген, Есеншора, Қозтамғалы, Қожыгер. Бозекеден – Жалманбет, Қарқын; Қарқыннан – Көшен, Арық; Арықтан – Меңдіқожа, Меней деп тарқатады.

2. Жалайыр.

Моңғол тарихшысы Санан – Сесеннің айтуынша жалайырлар моңғол арасындағы Еке моңғол (ұлы моңғолдар) атты күшті бірлестік құрамында болған. Әуелден Шыңғыс хан жағына шығып, оның Қытай, Тибет, Түркістан мен Персия жорықтарына қатысқан. Шыңғыс ханның әйгілі қолбасшысы, Қытай тізе бүктірген Мұқылы-Гауин жалайыр руынан еді. Шыңғыс хан кезінде және кейінірек Жалайыр тәрт топқа бөлінді. Біріншісі – Монғолия мен Қытайда қалды; екіншісі – Жошы балаларына беріліп, барлық аңыздар бойынша Шу өзенінің орта ағысынан Шығысқа қарай орналасып, Шуманақ деп аталады; үшінші тобы – Шыршық пен Әңгірен бойын жайлағандар тарихта Жалайыр ордасы (екінші аты Сырманақ) атымен белгілі; төртінші топ – Хулағу ханмен Парсыға өтіп кетті.

Темір билікке араласа бастаған кезде Жалайыр ордасы оған көмек берді, бірақ 1370 жылы Темірмен жау дулаттар жағына шығып кетті де, соңғысы үшін Ақсақ өмірдің қаһарына ұшырап ыдырауға түсті. Парсыдағы топ Ирандағы билікке араласты. Жалайыр әулеті Солтүстік Парсы патшалық құрып, бір кездерде тіпті Бағдатта да әмір жүргізді. Жалайырлардың негізгі бөлегін 1370 жылы босқын сырманақтар келіп қосылған шуманақтар құрайды.

Жалайырлар барлық уақытта да Ақорда атымен белгілі Жошы ұлысының шығыс жағын мекендеді. Темірдің кезінде Шуманақтар Орыс хан мен оның ұлдары әскерінің ұйтқысы болды. 15-16 ғасырларда да олар сол жерлерді мекендеді.

1558 жылы Ондан сұлтанның ұлы Ораз Мұхаммед пен оның қараша бегі жалайыр Қадырғали Сібірде орыс тұтқынына түсіп, Мәскеуге жөнелтілді. Қадырғали бек Ораз Мұхаммедтің шежіресін жасады. Шамасы осы кезде жалайырлар Ұлытау мен Көкшетаудың маңында болса керек. 1723 жылғы ақтабан-шұбырындының шабуылы кезінде Бетпақдалаға қашып кеткенге ұқсайды. Жоңғарларды қууға жалайырлар көп үлес қосты. 1757-58 жылдары Аягөз өзенінің төменгі ағысын мекендеп, сол жерден Қапал уезіне ауысып, Қаратал, Іле бойына орналасты.

ҚСЭ- бойынша: Диханбай батырдың шежіресі бойынша...

«Үйсіннен: Ақсақал (Абақ таңбалы), Жансақал (Тарақ таңбалы), соңғысынан Жалайыр, одан: Сырманақ, Шуманақ (4 том, 230-б). Шуманақтан: Андас, Мырза, Қарашапан, Орақты, Ақбұйым, (Арықбұйым), Байшегір, Сиырша, Балғалы, Қайшылы». Бұл арадан кейін көп белгілі болған Күшік руы Байғалымен еншілес саналады (10 том, 495-б).

Ш. Уәлиханов Жалайырды 12 атаға: Андас, Мырза, Күшік, Сыпатай, Ақбұйым, Қарашапан, Сиыршы, Арықтыным, Байшегір, Қалпе, Қайшылы, Байғалы деп бөледі (Ш.Ж. 1 том, 1961, 540-б).

М. Тынышбайұлының таратуы бойынша Шуманақ үш топқа бөлініп, бірінші топқа: Орақты, Мырза, Қарашапан; екінші топқа: Маңғытай, Күшік; үшінші

топқа: Қалше, Ақбұйым, Сыпатай кіреді. Сырманактан: Қайшылы, Балгалы, Арықтыным, Байшегір, Сиыршы; Орақтыдан: Төке, Кенже; Маңғытайдан: Торлак, одна ғана барып Андас; Ақбұйымнан: Сары, Құяс; Сыпатайдан: Өктемір, Марка. Сауық; Балғалыдан: Құлымбет, Құлым; Арықтанымнан: Сүтемген, одна Өміржан, Тілес; Байшегірден: Жиенбет, Жиенқұл, Бегімбай, Абыс. Көбіс тарайды. Сиыршыдан – Сүгір, Тоғымбет, Бәйімбет, Сырымбет; Бәйімбеттен – Жылкелді. Ескелді би тарайды.

ҚСЭ- бойынша: Андас-Қалқа. Толымбет болып екіге бөлінеді. оларға мынадай аталар кіреді: Деріпсалы, Жомарт, Қанай-Қонай, Әйтiмбет, Құттық-Қаракұс, Қырғыз, Андабай-Танат, Алакөз-Жетiнар, Мендiбай-Кенжеке, Таймөнке-Байыс. Байқара-Жұман, Турке-Саурық, Шәкі-Шүкі, Қошқар-Шөрек (1 том, 374-б). Мырза: Әліке, Бәйбіше, Аман деген атаға бөлінеді (8 том, 243-б).

Қарашапан: Тәңірберген, Баташы, Келмембет, Әлпендәулет, Айтқұл деген аталарға бөлінеді (6 том, 513-б). Орақты: Төке, Кенже, Әжіке, Көшей, Көкшекөз, Жайықбай деген аталарға бөлінеді (8 том, 527-б). Ақбұйымның қонысы Алтын емел тауы мен Іле өзенінің арасы (1 том, 204-б). Қалпеден: Әлмәмбет (Дәуетай, Бекболат, Қасаболат, Айбас), Андағұл (Есіркеп), Дүйсембет (Қазы, Мәске) аталары тарайды (6 том, 434-б). Сыпатай алты атаға бөлінеді: Ақмарка, Қарамарка, Сауық, Шалымбет, Есеней, Күшек (10 том, 490-б). Арықтынымның мекені – Іле өзенінің төменгі оң жағалауы Бақанас өзенінің бойы (1 том, 434-б). Байшегірден: Жиенқұл, Жиенбет, Бегімбет, Абыс, Көбіс; Сиыршыдан: Сырымбет, Бәйімбет (10 том, 181-б). Балғалы: Құлым, Шағыр, Өгіз, Нияз-Барақ болып төртке бөлінеді (2 том, 128-б). «Күшік» Қосымбеттің лақап аты (шын есімі Көлшік екен деп атайды). Күшік төрт тармаққа бөлінеді: Таз, Жабысқак, Қарасақал, Мариса (6 том, 179-б). «Таздан – Есентүгел (Маңқы, Марқа, Асан, Бекназар), Еспенбет (Досай, Бабы, Бақы, Жаманқара, Көтей, Сирак) аталары тараған» (10 том, 515-б). Жалайырлар негізінен Іле мен Қаратал өзендері аралығын, Балқаш төңірегін мекендейді.

4. Қаңлы.

Қаңлы біздің заманымызға дейінгі 2 ғасырда Кангют деген атпен белгілі болды: олар даусыз Сырдария өзенінің бойын жайлаған түркі тайпасы. Самарқанд, Бұқара және Хорезм жерлері қаңлыларға қарады. Біздің заманымыздың басында ғұндармен бірге үйсіндер мен қытайлықтарға қарсы соғысты, 6-шы ғасырда қаңлылар төрт дөңгелекті арбаларымен әйгілі болды. 10-ғасырда қаңлылардың ішінен 12-ғасырдың екінші жартысы мен 13-ғасырдың алғашқы бөлігінде Сырдың жоғары жағы мен Кіші Азия аралығында билік құрған әйгілі Салжұқ әулетінің негізін қалаған Салжұқ деген шықты. 11-ғасырдың басында осы тайпаның Қайы-Қаңлы деген тармағы Арменияға қоныс аударып, сол тармақ 13-ғасырда болашақ Осман империясының ұйтқысы болды. 12-ғасырда түрік ханы қарақытайларға қаңлы мен қарлұққа қарсы көмектесуді сұранған кезде қаңлылар Шу бойынан көрінеді. 10-ғасырда Мауренахрды жайлаған қалың түркінің дені қаңлылар еді; осы кезден Мауаран-Нахр аймағы Түркістан атала бастады. Хорезмшақтар кезінде Түркістандағы билік қаңлылардың қолында болды; Хорезмшақтың шешесі Түркен катын қаңлы еді. Оның жиені Отырар бекінісінің бастығы Қайырхан кей адамдардың айтуынша

Шыңғысхан шабуылының себепкері. Хорезмшақтың Шыңғысханға басты күштері қаңлылардан тұрды.

Қаңлылар жерімен 13-ғасырдың ортасында жүріп өткен саяхатшылар Планде Карпини мен Рубрук олардың Сырдарияның төменгі ағысы мен Қарақұмда деп жазады. Ал Темір жорықтарының жазбаларынан олардың 14-ғасыр соңында Сырдария мен Таластың аралығында тұрып, Жошы ұлысына қарайтынын көреміз. 17-ғасыр басында Ташкент уезінде тұратын қаңлылар мен қатағандарды қазақ ханы Тұрсын дербес басқарды.

1629 жылы Есім хан Тұрсынды өлтіріп, оған бағынышты қаңлы мен қатаған руларына қысым көрсетті; қатағандардың үлкен бөлігі Сырдариядан батысқа қарай қашты да, олардан қалған хан шанышқылы руы қаңлыларға қосылды.

Ұлы жүздің қалған рулары тарихта ұшыраспайды: Ысты мен Ошақты руының (Бөлітік би, Сауырық батыр) батырлары мен билерінің есімдері 18-ғасырдың басында ғана кездеседі.

ҚСЭ- бойынша: Диханбай шежіресі бойынша қаңлылар Шыңғысханның замандасы Майқы биден тарқатылады. Майқыдан: Бақтияр, Қаңлы, Қызыжүз, Мыңжүз. Ал Южаковтың 1867 жылғы жазбасында Бақтиярдан бөлінеді. Бақтиярдан: Абақ, Тарақ, Қаңлы. Сырдария бойындағы қаңлылар мен Жетісу өлкесіндегі қаңлылар негізінен Қара қаңлы, Сары қаңлы болып екі арыс елге бөлінеді. Олар Ұлы жүз Төбейдің немересі Байтеректен таратылады. Байтеректен – Қаңлы, одан Қанкөжек, одан Келдібек, Келдібектің бірінші әйелі – Сары бәйбішеден – Сары қаңлы, екінші әйелі – хан қызынан Қара қаңлы ұрпақтары тарайды. Сыр бойындағы қаңлылар өздерін Сары қаңлының 5 баласы (Ақбота, Ақынқожа, Телқожа, Омыртқа, Миям) мен Қара қаңлының алты баласынан (Тоғызбай, Оңбай, Тоғанай, Бақа, Бадырақ, Қара) өрбіген әулет деп есептесе, Жетісу қаңлылары өздерін Сары қаңлының 5 баласы (Әлсейіт, Түрке, Шокпар, Құйысқансыз, Шанышқылы) мен Қара қаңлының 6 баласынан (Ерезен, Қаспан, Еңке, Танта, Оразымбет, Бақа) таратады. Шежіре деректерін салыстырып көрсек, Сыр бойы қаңлыларының әулеттері Жетісу қаңлыларының арғы аталары болып шығады (6 том, 455-б). Қазақстанның оңтүстігі мен Жетісу аймағын мекендейді.

М. Тынышбайұлы Сары қаңлыны: Омыртқа, Құмырсқа, Әлімбет, Ақбарак, Сұлтанын, Тоқай. Қара қаңлыны: Тоғызбай, Онбай, Қараманас, Қаспан, Бадырақ, Қызылқаңлы деп тарқатады.

Шанышқылының Қорбақа, Дархан, Қырықсадақ, Бектау сияқты аталарға бөлініп, Қорбақадан – Балық, Саңырау, Мамыт; Бектаудан – Қарпық, Араншы, Сырдамның тарайтынын кестеге тізеді.

«Шанышқылы – жер ыңғайына, әрі туыстығына қарағанда Қаңлы, Қатаған тайпаларына етене жақын. Өзге халықтардың құрамында да Шанышқылы атауы кездеседі» (12 том, 178-б). Мекендері – Қазақстанның оңтүстік пен Ташкент маңы. «Қатаған – Орта Азия мен Қазақстан жерін мекендеген ежелгі тайпа. 15-17 ғасырда Қатаған тайпасы ыдырап, біраз бөлігі өзбек халқының және Ұлы жүздің Шанышқылы тайпасына сіңісіп кеткен. Бір тобы Қашғарияға өткен» (6 том, 542-б).

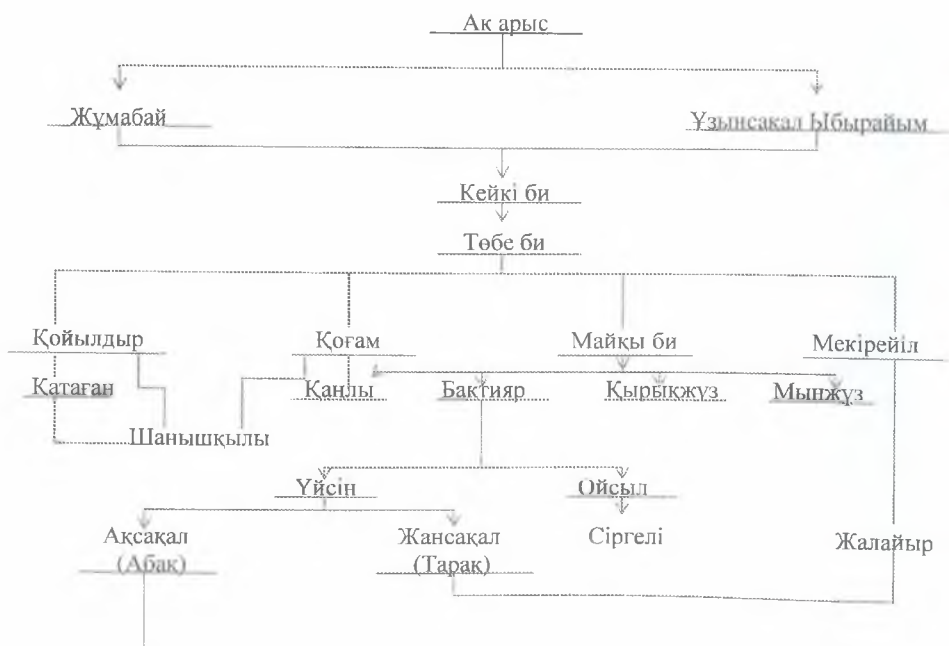
Ұлы жүз.

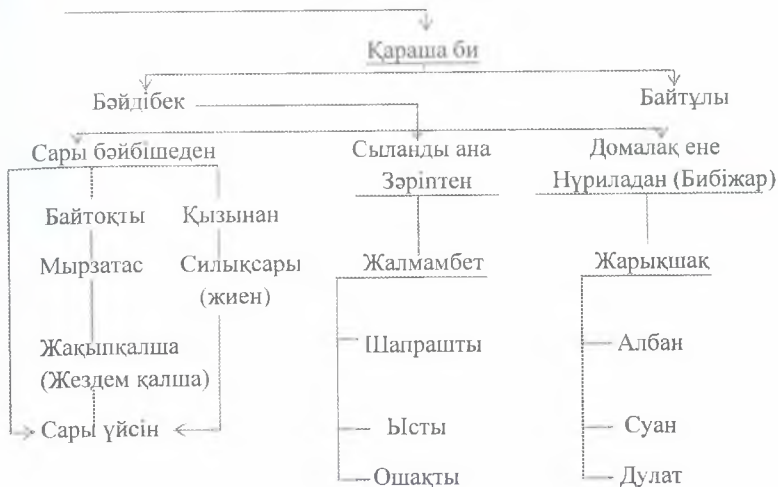
Қаңлы
Сіргелі
Жалайыр
Сары үйсін

Ысты
Опақты
Шапырашты

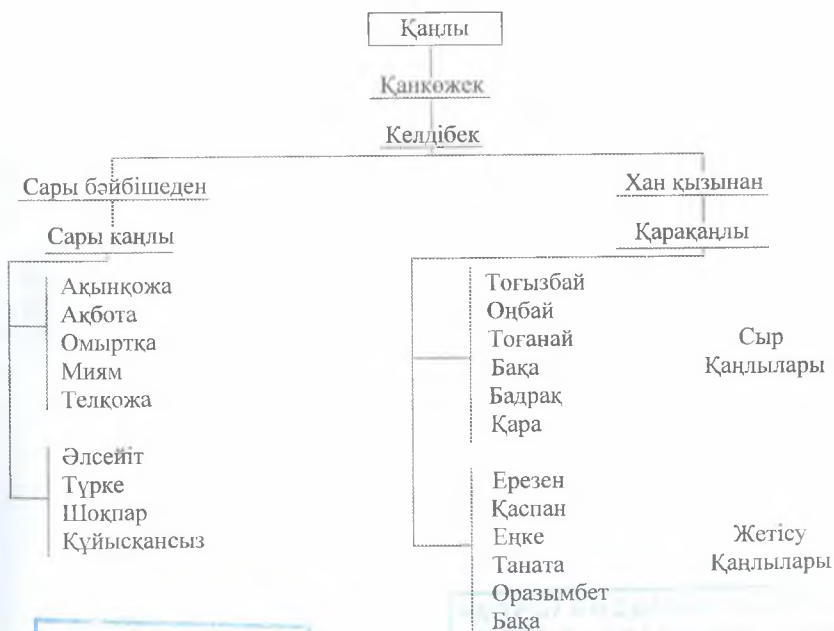
Албан
Суан
Дулат

Ұраны: Қауға беріп қойға қой.
Таңба: Таға таңбасы Ω

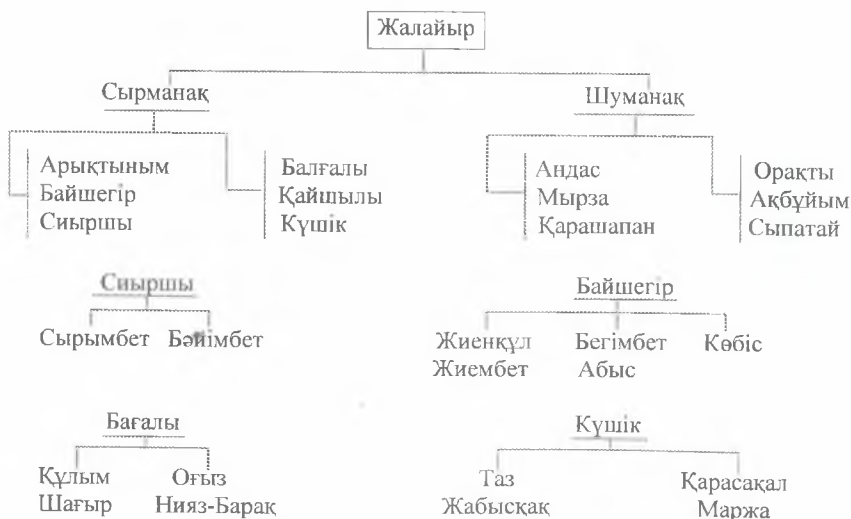

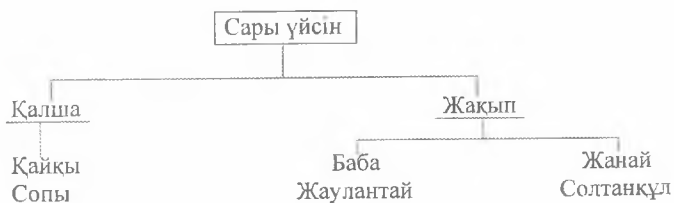
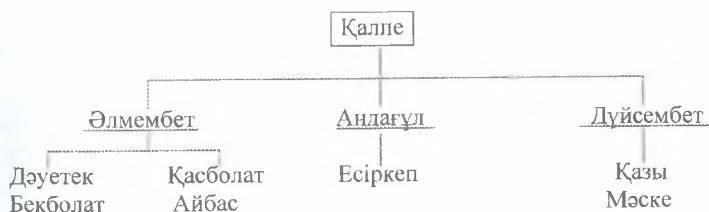
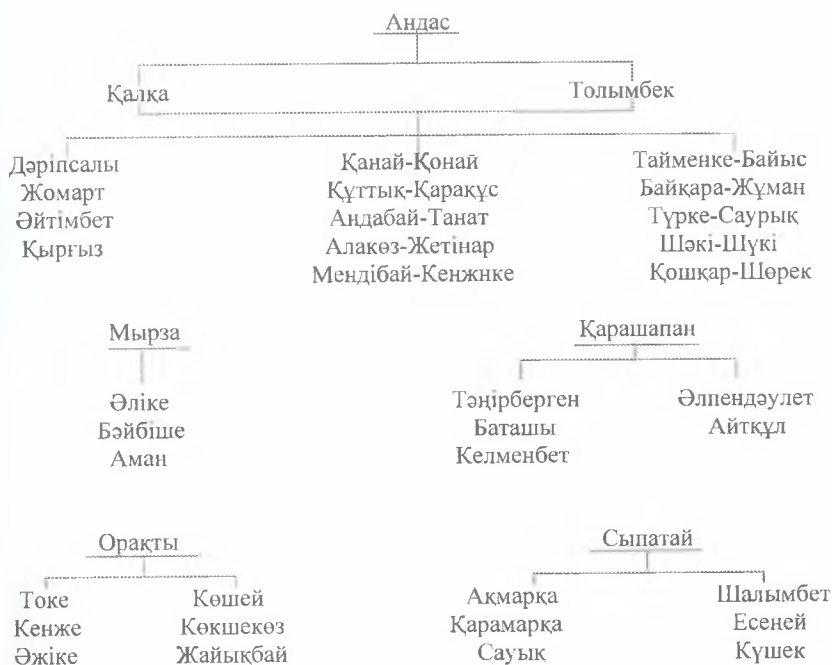
119383

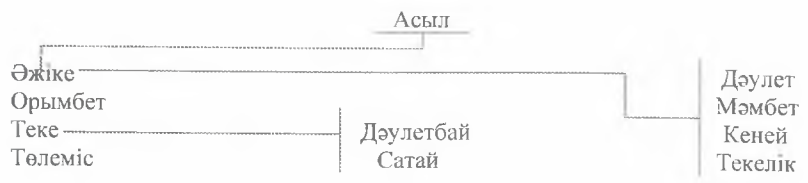
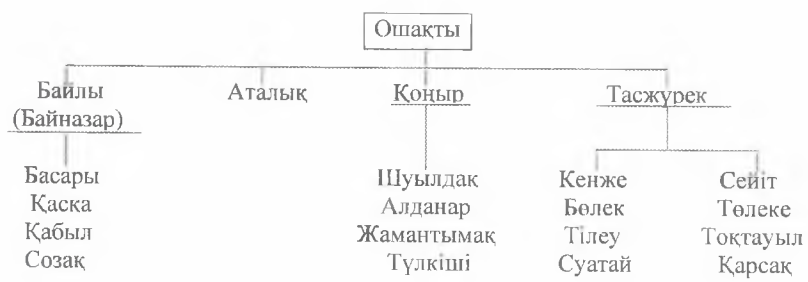
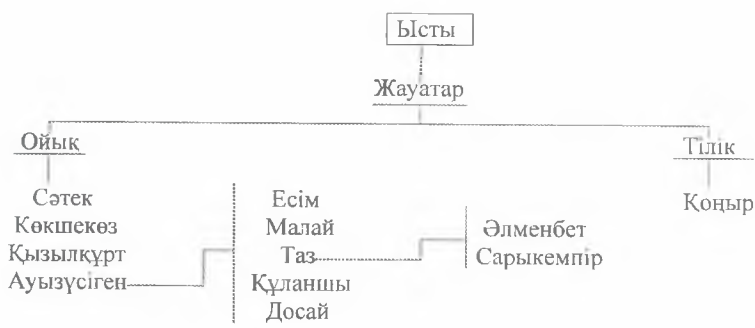

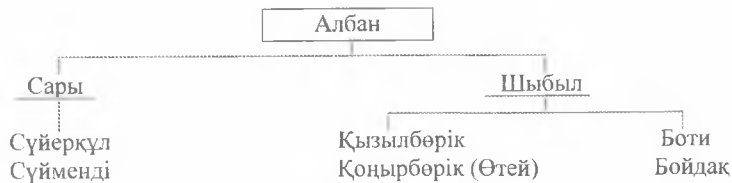
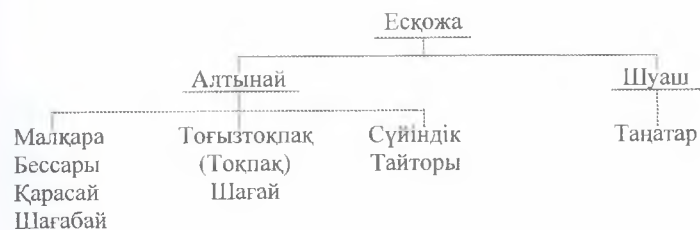
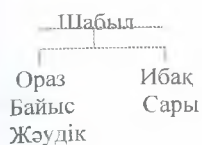
АБОНЕМЕНТ

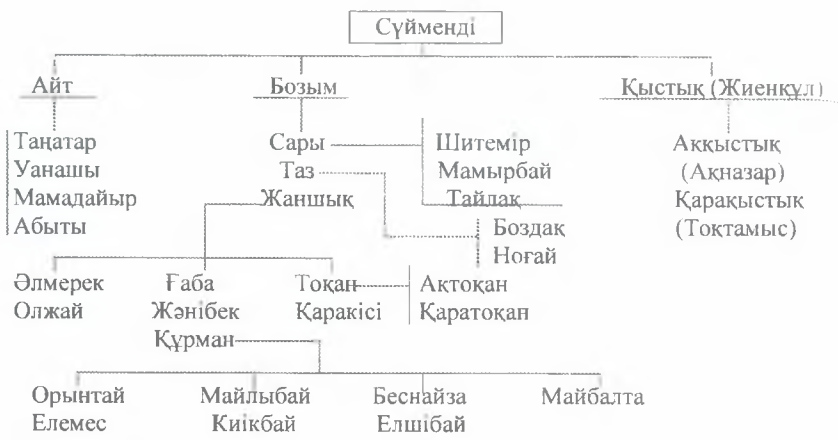
Қаңлылар кейде «ақ», «қызыл» болып бөлінеді. Кейінгісі Сары қаңлы Телкожадан бөлінеді.

Ақкыстық

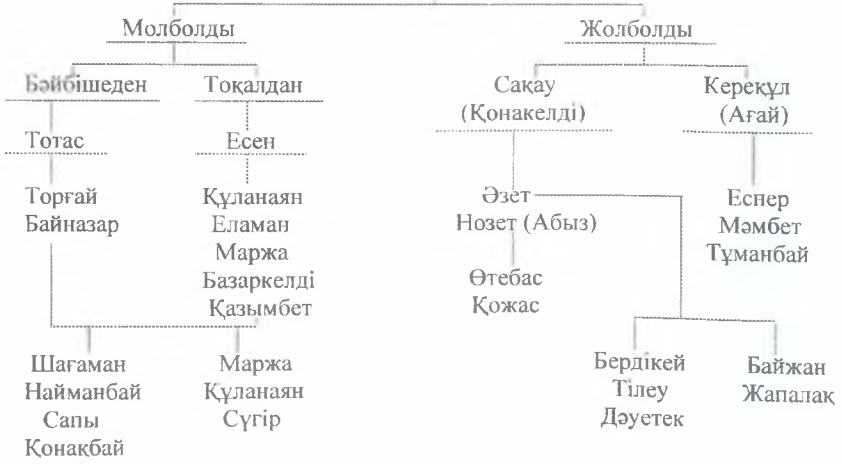
Құлақай
Тлеміс
Шойқара
Жайын
Онтоғар
Майасар
Құлақай

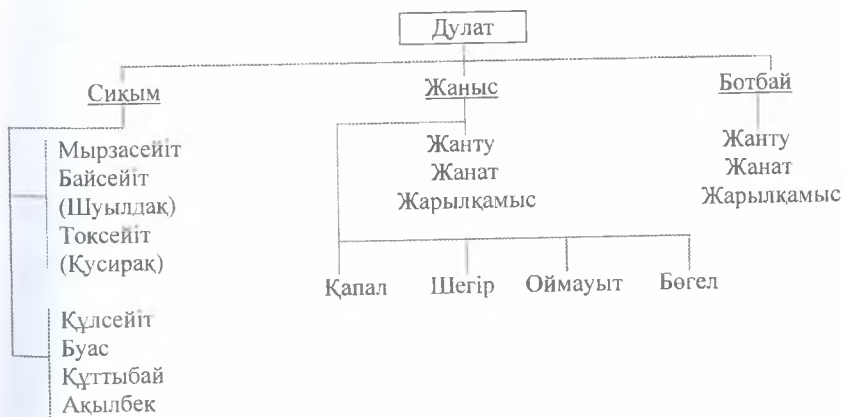
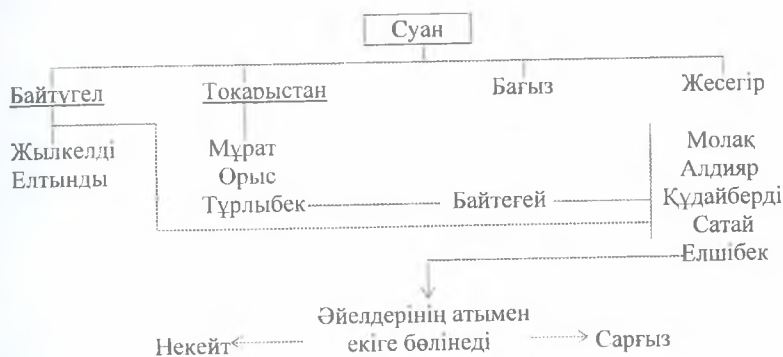
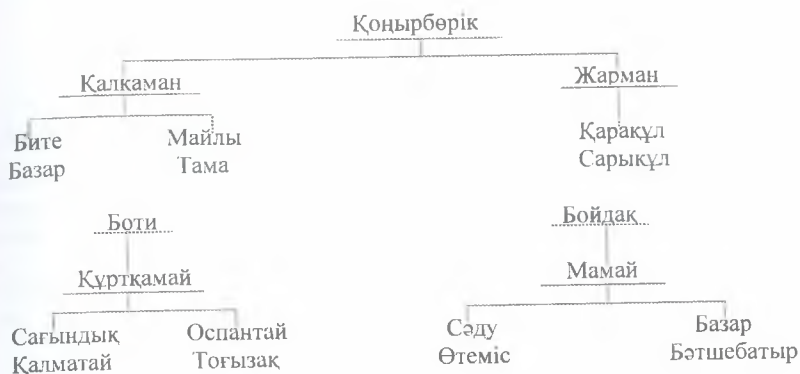
Қаракыстық

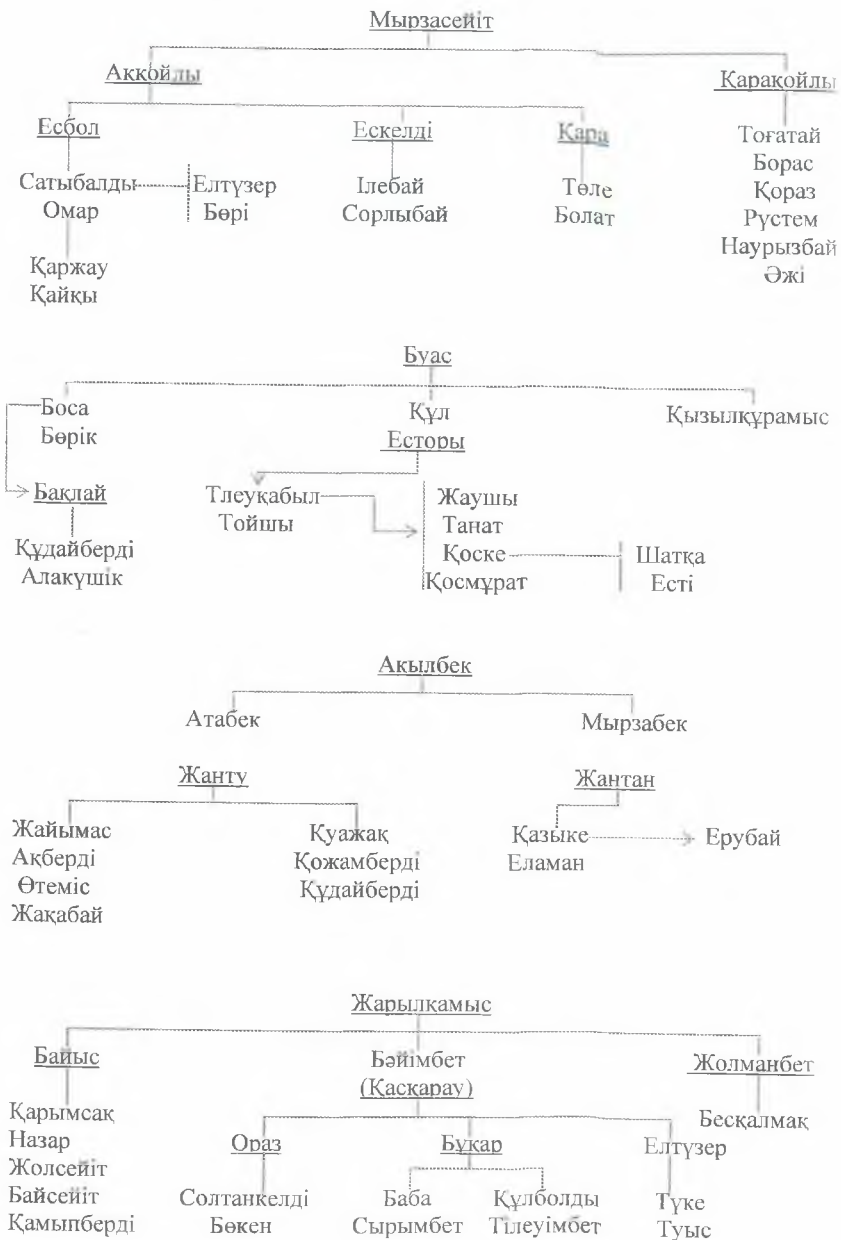
```

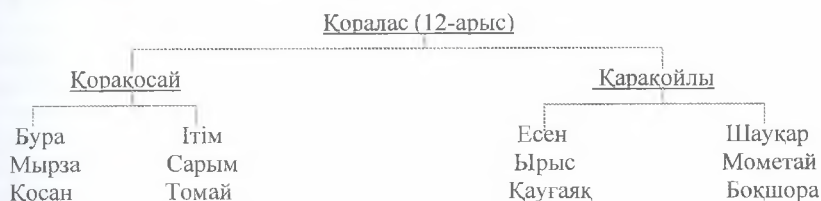
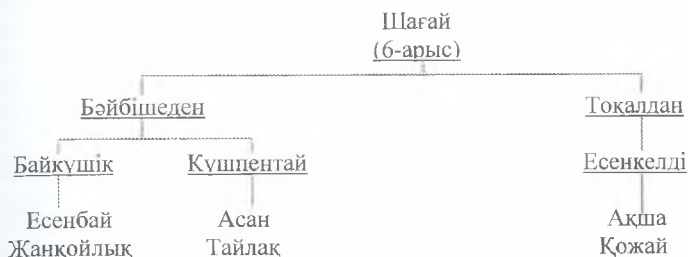
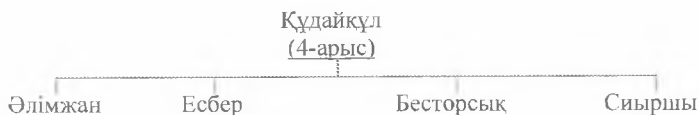
    graph TD
      K[Қаракыстық] --- K1[Бәйбішеден]
      K --- K2[Тоқалдан]
      
      K1 --- K1a[Әли]
      K1 --- K1b[Байтоқ]
      
      K2 --- K2a[Елтоқы]
      K2 --- K2b[Бөже]
      
      K1a --- K1a1[Қаракұс]
      K1a --- K1a2[Аманкелді]
      
      K1b --- K1b1[Момын]
      K1b --- K1b2[Бекткмір]
      
      K2a --- K2a1[Сақау]
      K2a --- K2a2[Есен]
      
      K2b --- K2b1[Мәлікә]
  
```

Қызылбөрік

Орта жүз. Арғын.

М. Тынышбайұлының деректеріне сүйенсек: Амур өзеніне құятын Бурятиядағы өзен аты Арғын (Аргун деп аталады). Алтайда Қатын өзенінің сол саласын құрайтын Арғұрт өзені бар.

Моңғол тілінде «т» әрпімен бітетін сөз көпше жалғауды, «н» әрпімен біту жекеше жалғауды білдіреді. Егер соңғы сөздері «т»-ны, «н»-ға өзгертсек тағы да арғум немесе арғын шығар еді. Аристов 5-ғасырда қытай тарихшыларының

«алуны» және «бай-сгу» халықтары туралы дерек қалдырғанын айтады. Қытайлықтардың «р» әрпіне тілі келмейтіні белгілі (сондықтан да түркілерді олар «тукун» деп атаған: ал көптеген европалықтар осы жағдайды елеместен тукунды түркі тайпаларының бірі деп ойлайды). ... Аристов аргындар Шыңғыс ханның кезінде батысқа қарай наймандар мен керейлердің алдын алып жылжыды жеп атайды. Шағатай ұлысын Қарақұл хан өлгеннен кейін оның әйелі бір жазуда И. Ергене қатын, екінші жазуда Орғана немесе Аргуна қатын билегені белгілі. Қазіргі Қапал мен Лепсі уезінің жерін 1253 жылдың қарашасында жүріп өткен Рубрух бұл ел бұрын Органум деп аталғанын тұжырымдайды. Бұған дәл сол маңда Арған аты тауының бар екені, бұл сөз Арғын Аты деген екі сөзден құралғанын қосамыз. Темірдің жорықтары туралы жазбалардан аргындардың 14-ғасырда Алакөл мен Қаратағал өзені аралығында мекендегенін білеміз...

Шағатай ұлысының құрамында болған: аргындар Темірдің 1376, 1389 және 1390 жылдардағы жойқын шапқыншылықтарына ұшырады: одан кейін 15-ғасырдың басында шығыстан жоңғарлардың шабуылы басталды да 1456 жылы аргындар батысқа қарай кәдімгідей жылжып, Орыс ханның немересі әйгілі Жәнібек ханның қарамағында болды. Шамасы аргындар батысқа қарай 1400-1410 жылдар мәулетінде қозғалса керек. Өйткені аргындар (Қанжығалы руы) 1420 жылы Жәнібектің әкесі Барақ ханның Ташкент пен Ходжентке қарсы жорығына қатынасады. Аргындар арасында көшпелі өзбектердің ханы Әбілқайырға жақын жүргендер қатарында қарақыпшақ Қобыланды мен арғын руынан ел Ақжол деп атаған Дайырқожа болған екен деген аңыз бар. Олар іштей жауласып жүреді де, оның ақыры Дайырқожаның Қобыланды қолынан қаза табуымен аяқталады. Аргындар Әбілқайырдан Қобыландыны қысас қылып өлтіруде қолдарына беруді сұрапты: бірақ хан оны орындауға сескенген екен. Сонда аргындар (және керейлер) Жәнібек пен Керей сұлтанға ілесіп Әбілқайырды тастап кетеді. Бұл аңыз бізге тарихтан белгілі. Жәнібек пен Керейдің Моңғолстанға, Балқаш көлінің оңтүстігіне ығысу себебін де тиянақтай түседі. Қазақ хандығының құрылуын осы шақтан бастап жүргендіктен (мен оған толық қосыла бермеймін), аргындар осы халықтың құрамындағы аға орынды алғаны күмәнсіз. Қазақ аңызы бұдан кейін Жәнібек Еділдің төменгі ағысына көшіп, осы жерден Астрахан (Астрахань) қаласын салады. Карамзин өзінің «Ресей мемлекетінің тарихы» еңбегінде Алтын орда ханы Ахмет Жәнібекке Қырымды берді дейді. Вельяминов-Зерновтың Касимов хандары туралы зерттеуінен Жәнібектің Меңлікерейден сескеніп 1475-1477 жылдары III-Иванмен байланыс жасап, одан қажет кезінде пана беруді сұрағаны белгілі. Ақыры 1480 жылдар шамасында ол Россияға қоныс аударып, сол жақта көз жұмады. Сол Вельяминов-Зерновтан аргындардың Қырымда, Қазан мен Астраханьда көрнекті орын алып, ханның сенімді қарашалары болғанын білеміз. Жәнібек Россияға кеткенде аргындар Қырымнан көтерілмей бетке шығар қаймақтар санатында қала берді...

Кавказда Сунжо өзенінің бойында Аргун ауылы орналасқан, Аргун шатқалын бойлай ағатын Аргун өзені келіп құяды: бұл шамасы, сол жақта Жәнібек тұқымдарының бірі алып келген атау болса керек. Яковлев «Солтүстік Кавказды зерттеудегі жаңалықтар» деген мақаласында Авар сұлтандары Орыс сұлтанның тұқымдары еді дегенді айтады. Бұл сұлтандар Орыс ханның немересі Жәнібек ұрпақтарынан тараса керек. Рыжовтың башқұрт Мулокаевтың аузынан

Хақназар ханның ұлы Ахметкерей ноғайлардың бір тобын басқарып Кубань өзеніне қарай (1580 жыл шамасы) кеткенін жазып алатыны бар: бәлкім, солармен бірге Аргун шатқалында тұратын арғындар да кеткен болар. Едігенің тұқымдары Ноғай мырзаларының билігінде қалған арғындардың үлкен тобы ол жақтан 16-ғасырдың ортасында Исмаил мен Жүсіп мырзалардың арасында өткен қантөгіс шайқастар және орыстардың Қазан мен Астраханьды басып алуынан кейін кетсе керек.

16-ғасырдың соңында арғындар Қаратау тауларынан көрініп, Тәуекел мен Есім хандарының Ферғана, Самарқанд, Бұқара жорықтарына қатысады. 1620 жылдан қазақтар мен қалмақтардың арасында қантөгіс соғыстар басталады. Тәуке ханның (17-ғасырдың соңы мен 18-ғасырдың басы) әйгілі Жеті жарғысы кезінде қазақтардың жағдайы біршама жақсарған сияқты. Арғындар бұл кезде Қаратаудың теріскейін мекендеп, Сарысу мен Ұлытау арасында көшіп жүрді. 1723 ж. Жоңғар шапқыншылығы кезінде арғындар (керей мен жалайыр) басқалардан көрі аз шығынға ұшырады – оларды Бетпақдаланың сусыз шөлейті аман сақтап қалады. Қазақтардың 1725-1726 жылдардағы айбынды шабуылдары кезінде арғындар алдыңғы лекте жүрді.

1726 жылы Левшиннің айтуынша қазақ хандары бір-бірімен қырын қабақ болып қалады. Даудың төркіні Болат хан өлгеннен кейін оның орнына үш жүздің бас ханы етіп жас Әбілмәмбетті сайлау болғанға ұқсайды. Оның ағасы Болаттың інісі шал Сәмеке мен бүкіл қазақ әскерінің бас сардары, Кіші жүздің ханы Әбілқайыр өздерінің көзге еленбей қалғанына өкпелеп, қазақтар Іле өзеніне ілігіп үлгерген жеңісті жорығының нағыз қызған тұсында майданды тастап, теріскей-батысқа орыс шекарасына қарай ат басын бұрып, сол шақта орыс бодандығын қабылдады. Тегеуірінді шабуыл шорт үзіліп, қалған қазақтардың шегінбеске амалы қалмады. Орта жүздің көп бөлігі солтүстікке, Ұлы жүз Сырдарияға ығысып, жоңғарларға бағынуға мәжбүр болды. Алайда, олар күресуін тоқтатқан жоқ, қалмақтарды қытайлар жойып жібергенге дейін (1757ж) Абылай хан бас болып соғысумен жүрді. Осы шақтың 1758 жылдан бастап арғындар орыстар келген кезде мекендеп тұрған жерлеріне орныға бастады.

ҚСЭ-бойынша: Қазақ шежіресінде Арғынның өсіп-өнуі былай сипатталады: Арғынның бірінші бәйбішесі Ергүлден – Мейрам, оның балалары Қуандық, Сүйіндік, Бегендік, Шегендік, Болатқожа, (Қаракесек) (бес Мейрам). Қыздан туған жиені Тарақты Арғынның «ноқта ағасы» деп аталады. Екінші бәйбішесі Момыннан төртеу: 1) Ақсоны одан – Қанжығалы, Тобықты; 2) Қарасопы, одан – Бәсентіін, Қарауыл; 3) Сарысопы, одан – Атығай; 4) Танбыссопыдан – Сары жетім, Шақшақ.

Қоныстары: шығыстан батысқа қарай Ертіс, Торғай өзендерінің аралығы, оңтүстікте – Балқаш көлінен бастап шөлейтке қарай (1 том, 451-б).

Тоқал Арғын – Саржетім, Шақшақ руларының ел ауызындағы атау, шежіре деректері бойынша Арғынның үшінші әйелінен тараған ұрпақтар Тоқал Арғын атанған. Тарихи деректерге қарағанда Тоқал арғындар 1726 жылы Сәмеке ханмен бірге Россия шекарасына жақындап барып қоныстанған. Рулық таңбасына қарай «Жоғары шекті», «Төмен шекті» болып бөлінеді (2 том, 83-б).

«Қуандық – Алтай, Қарпық, Бөрші, Темеш, Ағыс, Қалқаман тарайды. Олар алты Қуандық деп аталады» (7 том, 11-б). «Сүйіндіктен – Қаржас, Орманшы,

Құлболды (Айдабол), Күлік, Ақбура, Тұлпар, Қаблан, Жанболды және Мәжік, Малай, Жәдігер ұрпақтары тарайды. Қаржас, Орманшы, Құлболды және Жанболды, Төртуыл деген атпен бірігеді» (10 том, 469-б). «Бегендіктен – Қозған, Тәңірберді, Сырық» (2 том, 227-б). Шегендіктен – Қақсал тараған (12 том, 230-б). «Қаракесек» - Мейрам сопының кіші әйелі Қарқабаттан туған Болатқожа деген баласынан тарайтын ру. Қаракесектен Майқы, Бошан (одан тарайтын Бәйбөрі Жанту, Жалықпас, Көшім, Шаншар аталарын – Бесбошан деп атайды (Тапас)) (1 том, 479-б, 2 том, 308-б).

«Тарақтыдан – Апай, Токтауыл, Қыдыр, Жәші, Әлі, Сары, Әйтей, Қосанак, Алакөз, Шауке, Әлеуке, Көгедей болып он екі арыс ел тарайды» (10 том, 554-б). Қанжығалыдан – Есен, Бозым (6 том, 449-б). Тобықтыдан – Рыспетек, Дәулетек (Жуантаяк); Рыспетектен – Дадан, Мұсабай, Көкше бөлінеді (2 том, 70-б). (Шәкәрім қажы Дәулетектен – Байгара, Байшора, Жиеншора аталарын таратады). Бәсентиннен – Ақмайдан, Бекмайдан, Токмайдан, Ақтілес, Күшік, Қарабұжыр, Алай, Бөрі, Сырым (2 том, 225-б). Қарауылдан – Құрманқожа, Құлынша. Құлымбет, Тұңғатар, Қалды, Ботнан, Жауылбай, Ақонай, Қоңырша ұрпақтары тарайды (6 том, 509-б). «Атығайға он екі арыс Құдайберді, Бәйімбет, Баба. Моңыс, Бабасан, Бағыс, Ақкиік, Құлсансу, Қойлы, Есентанырақ, Майлыбалта, Жауғаш елдері кіреді» (1 том, 566-б). «Сарыжетімнен- Ақымбет, Бекімбет, Шымболат, Жауғашты аталары (10 том, 43-б); Шақпақтан – Бақай, Көшей, Жүзей, Ақназар, Есназар, Томай аталары тараған» (12 том, 169-б).

МӘШҒҰР ЖҮСІП КӨПЕЙ – ұлының деректеріне сүйенсек: М. Тыныпбайұлының шежіресімен екеуінің арасындағы алшақтық байқалмайды. Мәшһүр Жүсіп шежірені, жадағай атаны тарату деп түсінбей, онда сол рудағы немесе сол елдегі батырға байланысты, ақынға қатысты, балуан жайлы, күйші туралы аңыз-әңгіме, болса соны қалдырмай жазған. Әсіресе «Орта жүз» шежіресінде аталарды таратқанда шынайы дәлдікпен, дәлелді оймен түйіндеп таратып айтып отырған.

БЕКАРЫС (ОРТА ЖҮЗ)

Бекарыстың екі әйелі болыпты. Бірде –бірінің пұшпағы қанамай, жас істі баланы-ай деп, зарығып, қамығып жүрген күндерінде ойламаған жерден алты қожа кез келіп қона қалыпты. Ой, Құдай-ай, әулиелер келді ғой,-деп алтауына алты қой сойыпты. Кір-қондарынды жудыр, аттарыңды тынықтыр. Осы қойлардың етін жеп тауыспай жібермеймін деп. Сонда қожалар мұның шын құлай ықылас қылған пейіліне разы болып, осы алтауымыз да атымызды бердік, алты ұлға ата боласын деп баталарын беріпті. Аттары Қарақожа, Аққожа, Ақтанбердіқожа, Дарақожа, Есімқұлқожа, Қасымқожа.

Сонан қожалардың батасы қабыл болып, Бәйбішеден төртеу, тоқалдан екеу туыпты. Алтауының атын қойыпты. Бәйбішеден туған төрт бала: Қарақожа, Аққожа, Ақтанбердіқожа, Дарақожа. Қарақожадан – Арғын, Аққожадан – Найман. Ақтанбердіқожадан – Қыпшақ, Дарақожадан – Қоңырат. Тоқалдан туған – Есімқұлқожадан – Керей, Қасымқожадан – Уақ.

АРҒЫН

Арғыннан. Арғұл бәйбішеден – Қотан, Ботан деген екі ұл туған. Ботан қыршын жасында өліп калып, нәсіл-тұқым калмаған. Қотаннан Мейрамсопы жалғыз.

Арғынның тоқалының аты Момын. Момынна – Ақсопы, Қарасопы, Сарысопы, Арықсопы, Нәдірсопы.

Ақсопыдан Толыбай ұранды Қанжығалы, Маябоз ұранды Тобықты. Қарасопыдан Қарақай ұранды Қарауыл, Барлыбай ұранды Бәсентіін. Сарысопыдан – Ошбай ұранды Атығай, он екі атаның ұлы Дәуіт, Арықсопы, Нәдірсопыдан үрім-бұтақ жоқ.

Арғын бабамыз жүзден асқан шағында бір тоқал алған, аты Айнамкөз. Онан туған баланың атын Танбыссопы қойған. Танбыссопыдан – Үсенбай, Елемес. Елеместен – Ериман. Бұл Ериманнан Шағыр, Бөлтірік. Шағырдан – Ақай, Жолдыбай, Тағышы, Аманжол, Сомжүрек.

Аманжолдан Көшей, Көшейден Шақшақ батыр, Шақшақ ұлы Қошқар, Қошқар ұлы Жәнібек батыр. Өз Жәнібек аталған, мойны бұрылмайтын, беті қайтпай туған жан болыпты. Өз Жәнібектен Дутбай, мұнан туған Мұса батыр, мұнан кейінгілері Бірімжан, Қазыбек, Бірімжаннан Қорғанбек, Дәуренбек, Қорғанбектен Ғазымбек, Шағыр. Бөлтіріктен – Сарлыбай, Сары.

Елемеспен туысқан Үсенбайдан Қарамерген, мұнан Байтапсы (ауыл тілінде әңгіме болған Байтапсының есепшісі-ай деген осы Байтажы екен), Ақташы, Бұғышы, Балташы, Тағашы, Саржетім, Шақшақ десек білмейтұғын жан жоқ. Қараман, Төлек, Қырықмылтық дегендер де бар.

Тоқал Арғын деп сөйленеді. Орынбор жақта алты болыстан асатұғын ел бар деп естиміз.

Мейрам сопы.

Мейрам сопының қайны алшын Құдысбай екен. Қалыңдығының аты Нұрфая. Нұрфаяны ұзатқанда соңына жеңгесі және түйенің басын жетектейтін күңі Қарқабат ере келіпті. Нұрфаяның өзінен – Қуандық, Сүйіндік туады. Жеңгесінен – Бегендік, Шегендік туады. Қарқабаттан – Болатқожа туады. Қарқабат өмірінде Мейрам бабамыздың етіне суық су, табанның астына сыз тигізбеген екен. Отын тергенде қу көдені көп қыйып қоса алып келіп, табанның астына төсейді екен. Құманды қойнына алып жатады екен. Суға түскен сайын Мейрам: - « Ой көсеген көгерсін»-деп алғысты көп айтады екен.

Қуандық марка туыпты, Сүйіндік ұмытыңқырап кетіп, екі арасы тым алыс, кенже болып туыпты. Қуандықтың алты баласы ат арқасына мініп, соңына еріп жасаққа жарағанда, Сүйіндіктің отауы сонда түсіпті, қатыны Ұлы жүз үйсін Өгіз бидің қызы екен дейді. Сонда бұл қызды да жеңгесі ертіп келіп, еліне қайта алмай қалған екен.

Мейрам сопы ертерек өліп калып, Нұрфая бәйбіше көп заман бес берекенің біріне қосылған, халқына ұйтқы, құт бәйбіше атанған екен. Сонда Қуандық жылқыны үлеске салып, енші бөлуге келгенде өзін бір сыбаға, алты балам алты сыбаға, қара шаңырақта қалғандарына бір-бір сыбаға депті.

Сүйіндік Болатқожаны оңаша шығарып алып: - Мына Қуандық алты баласын арқа тұтып, маған көптік күшін көрсетеді. Сен маған жақтасып, жасаққа

шығуға жайың бар ма? Сен маған болыссаң, менің өліспей мал бергім келмейді – дейді. Жарайды мен саған болысайың, мына қайын жеңгеңді маған қи, сонан соң, оның баласы алтау болмақ түгілі, Жақып пайғамбардың баласындай он екі болса да маған қоя бер-дейді. Сүйіндік қайың жеңгесін Болатқожаға тигізбекпі болады. Қуандыққа кісі салды: Тұрысатын жерін айтсын-деп.

Ертең ертемен Қуандықта шықты. Болатқожа аттан түсе қалып жерден жеті шым ойып тастады да атқа мініп алып Қуандықтың алты баласын алты шыммен ұрып шықты да, бір шымды алып Қуандыққа жетіп барды.

- Жасы үлкен аға едің, саған қол сермемеймін – деп, жерге тастап беріпті. Қуандықтың үрейі ұшып, түсі қашып, қорқып тұр екен.

«Мына қолыңдағы шыммен періп қалса, мені жайратады ғой» - деп қуарып кетті дейді. «Қой асығы деме, қолыңа жақса сақа қой» – деп еді. «Біз саған тоқтадық, еншіні өзің бөліп бере ғой» – депті. Болатқожа: - Маған токтасаң ана жайылып жатқан жылқының бір жағын өзің таңдап ала ғой. Мен қак ортасынан жүремін, менің соңымнан өзген жүріңдер, - дегенде Қуандық: Мен ана жағын алдым – дейді. Болатқожа қак ортасынан жүреді, алған жағы Қуандықтікі, қалған жағы Сүйіндіктікі – дейді. Болатқожаның «Қаракесек» атанатыны содан болса керек.

Қуандық.

Мейрамсопының ең үлкені Қуандық дедік. Қуандықтан алтау: Алтай, Қарпық, Есенқарт (Ағыс), Аманқарт (Қалқаман), Бөрші, Темеш.

Алтай.

Қуандықтың бір баласы – Алтай. Бұрынғылар айтады екен: алшын болсаң адай бол. Аргын болсаң Алтай бол, үйсін болсаң Сикым, Жаныс, Ботбай бол. Найман болсаң Қаракерей, Садыр, Матай бол. Өзгелерің қалай болсаң, солай бол депті. Алтай Аргынның тәуірі, сауыры да болған кісі екен.

Алтай бабамыз Қанжығалының байы Піспекбайдың жылқышысы болған. Ол заманда жылқышы болу, жылқыны нелер сұралып қыста аман сақтау екінің бірінің қолынан келе бермесе керек.

Бір жылдары Алтай бабамыз Піспекбайға келіп, биыл қыс қатты болады, шамалы қой мен түйе алып қалыңыз, жылқыға өзім ие боламын, қалған малды жұмсаңыз депті.

Күз болғанда бір отар қой мен аздаған түйе тұратын қораның сыртына шөп үйіп, шөпшен жауыпты. Алтай бабамыз байға осыған малды қыс басталғанда қаманыз, жазғытұрым қар ери бастағанда өздері де тесіп шығар депті.

Алтай өзі жылқыны қос тігіп жылы жаққа айдап кетіпті. Жылқыны айдап келе жатқанда, жерге қазық қағып отырады екен, егер қазық жерге кірсе еру болып, кірмесе көшіп отырған. Сонымен жылқыны айдап Алтай тауына дейін барыпты дейді. Сол жылы Алтай қыстап шыққан. Бұдан кейін де сол тауға жылқыны апарып қыстап жүрген. Сол таудың Алтай тауы атануының өзі сол Алтай бабамыздың бірнеше жыл қыстап мекен қалғандығынан Алтай тауы атанған деген аңыз бар. Алтай тауында мекен ететін Алтайлықтар деген аздаған қазаққа қатты ұқсайтын, бірақ тілі бөлек, моңғол тіліне ұқсас халық тұрады. Осылар да сол Алтай бабамыздан қалған тұқым, ұрпақ деген аңыз бар.

Алтай бабамыз Алтай тауын қыстап жылқысы да, өзі де аман еліне қайтыпты. Сол жылы Алтай айтса айтқандай қатты қыс болып бүкіл байлардың малдары жұтқа ұшырапты.

Піспекбайдың қорада азынаулақ түйесі мен қойы аман қалды. Алтай айтқандай жазғытұрым қар ери бастағанда қоршаған шөпті тесіп бастары қылтиып далаға шығыпты.

Піспекбайда ұл жоқ, үш қызы болыпты. Үлкен қызы Байбикеге әкесі Піспекбай далаға шығып карап қой Алтай ағаң көріне ме дейді екен. Келетін уағы болып қалды. Егер Алтай ағаң аман-есен келсе, өзінді Құдай алдында Алтайға қосамын дейді.

Бір күндері үлкен қызы Байбике үйге әкесінен сүйінші сұрап кіріп келіпті. Алыстан үш қарайған көрінеді, сол Алтай болу керек депті. Айтса-айтқанындай бір атқа қыстан қалған сүрді, бір атқа меске құйған қысырақтың қымызын тиіп келген екен.

Алтайдың іс-қимылына Піспекбай өте разы болып үлкен қызы Байбикені Алтайға қосады. Алтайдың бәйбішесі Байбикеден Алсай жалғыз туған. Алтайдың жеңге алған әйелі болған, онан туған Нұрбай. Алтайдың ақ сауыты Нұрбайда қалған. Қалмаққа олжаға түсіп кеткен жерінен Нұрбай өзі барып алып келген, сауыттың аты «Шөжекөз». Сондықтан Нұрбай ұраны «Шөжекөз» болған.

Байбике өлген соң, Піспекбай Алтайға Аққоян деген қызын беріп, мұнан туған балалар Әліке, Байдалы, Сайдалы. Әліке, Байдалы төменгі Алтай атанады. Бұлар Жезқазғаннан әрі Теріс аққан өзені бойында, Арқалықта азын-аулақ ел бар деп естиміз. Сайдалы Ақтау, Ортау жақта Өр Алтай атанып кеткен. Аққоян өлген соң, Піспекбай Алтайға тағы бір қызын берген. Мұнан туған Мойын. «Мойын болмай ойын болмас» атанған. Алтайдың балаларының ішіндегі толығы, өсіп-өнгені осы Мойын. Бұл тоқал Мойынды туған соң қалмаққа олжа болып жау қолына түсіп кеткен. Нұрыбайдың батырлығы сол, қалмаққа жалғыз өзі барып тоқал шешесін алып келіп еді дейді.

Алтайдан алтау: Алсай, Нұрбай, Әліке, Байдалы, Сайдалы, Мойын, Кенжеқара.

Алсай руы.

Аталық Көтеннен – Қуназар, Ерден, Шікір. 1. Қуназардың ұрпағы – Дәуқара. 2. Ерденнің – Өлкен, Айын. 3. Шікірдің ұрпағы – Ержан, Төлеу.

Аталық Өлкесектен – Сәти, Мендікұл, Қыдырынды. 1. Сәтиден – Көжебай Алдаш, Мұжықбай, Есентоғай, Сыздықбай, Мейірман. а) Көжебайдан – Кенетай, Қомша, Жанғула. Кенетайдан – Аманбай, Байша, Кәрібай. Аманбайдан – Тойымбек, Тойшыбек. Байшадан – Оралбек, одан Сайрам, Болат, Мәлс, Сәбит. Кәрібайдан – Әбілхан, Тұрар, Еркін. Қомшадан – Туғанбай, Сейітман. Туғанбайдан – Әбдірахман, одан Абдулла. Сейітманнан – Бекболат, Айық, Садық. Жанғуладан – Мырзекей, одан Дүйсенбек, Құдайберген, Үсен. Үсеннен – Сапар, Аманке, Аманжол, Төлеутай.

б) Алдаштан – Сәрсекей, Сәттібай, Түкібай, Иса, Тілеубай. Сәрсекейден – Шікір, одан Қабылда, Файзолла. Түкібайдан – Салжан, Ыршыкей, Жаман. Салжаннан – Әкпар, одан Жұмажан, Мұхаметжан, Рахметжан. Жаманнан – Әбілғазы, одан Алсай, Мәлс. Тілеубайдан – Ақыш, одан Зекен, Бейсен.

в) Мұжықбайдан – Сарыбай, Қысмет. Қысметтен – Керейбай.

2) Есентоғайдан – Баймағанбет, Әліш, Жолдас. Жолдастан – Жүсіп. Тышқанбай. Жүсіптен – Махмет, одан Ермұрат, Еrsaғит, Хамит, Рәшит. Тышқанбайдан – Рахым, Кәрім. Кәрімнен – Уәлит, Зәйт.

д) Сыздықбайдан – Құлатай, одан Күзембай. Күзембайдан – Сәду, одан Әлі. Әлімұса, Кәлен. Кәленнен – Боранбай.

е) Мейірманнан – Мақажан, Әбжан, Түсіп, Жақып. Мақажаннан – Баязит, одан Икен. Икеннен – Серік, Марат, Мұрат, Жомарт. Әбжаннан – Мұсағи, одан Серікбек, Серік. Серікбектен – Думан, Нұрлан, Құрман. Думаннан – Құрмет. Серіктен – Есенкелді. Түсіптен – Асқар, Шікір. Жақыптан – Сембек, одан Мықтыбай, Батырбай. Батырбайдан – Рүстем.

2. **Мендікұлдан** – Бақабай, Текебай, Бұғыбай, Бұкабай.

а) Бақабайдан – Балаби, Досбол.

б) Текебайдан – Қосайбек, Сәдірбек, Буланбай, Құтжан, Әжікұлақ. Қосайбектен – Әлжан, Түсіпбек, Ібікен. Түсіпбектен – Жабағыбай, Құтжаннан – Құсайын, Оралбек, Әбілбек, Шүлекбай. Құсайыннан – Көлзак, Қықымбек.

в) Бұкабайдан – Төреш, одан Хасен, Сәкен. Хасеннен – Байбосын, одан Бейбіт, Жұмабай. Бейбіттен – Ғалымжан, Нұржан. Жұмабайдан – Ғазиз. Сәкеннен – Бөрібай, Қасқырбай, Бөкенай.

3. **Қыдырындыдан** – Шойтыбай, Тақат.

а) Шойтыбайдан – Сарген, Ерекше, Қосшыбай, Баймұрын. Баймұрыннан – Аман, Қойшығара. Аманнан – Ахан, одан Төкеш, Данияр.

б) Тақаттан – Олжабай, Қарақұл. Қарақұлдан – Молдашбай, Ділдешбай. Молдашбайдан – Кемел, одан Қуаныш. Қуаныштан – Сейфолла. Ділдешбайдан – Төлебай, одан Таутан. Таутаннан – Ібраһым.

Аталық Дүйсеннен – Ертіш, Бертіш, Құсбек, Тұрысбек, Рысмағанбет. Рахметтер тарайды.

Мәтен Аманқұлдан – Қашқынбай, Босқынбай.

1. **Қашқынбайдан** – Қоңырбай, Қойлыбай, Қожабай.

а) Қоңырбайдан – Үсембек, Қалмағанбет, Жаксыбай, Сейтек, Кәрібай.

б) Қойлыбайдан – Сұраған.

в) Қожабайдан – Бөлтек, Сәмет, Жүндібай, Айдабол.

2. **Босқынбайдан** – Елубай, Тәсібек, Шағырбай, Келмағанбет.

а) Елубайдан – Омарбек.

б) Шағырбайдан – Нұрмағанбет (Бұқа), Баймағанбет (Бұзау), Жалмағанбет.

Нұрмағанбеттен – Есмағанбет, Досай, Қошан. Есмағанбеттен – Сәки, Науырызбай. Досайдан – Ақан, Мұсылманбек, Жәкім. Ақаннан – Ким, Нұрғали, Марат, Құрманғали, Серік, Берік.

Баймағанбеттен – Бақа, Сатай, Әбен, Кенжебай. Бақадан – Отарбай.

Мәтен Құлғарадан – Тышқанбай, Ташан, Шошай.

1. **Тышқанбайдан** – Айқынбай, Беркімбай.

а) Айқынбайдан – Аймақан, Қырғызәлі, Байбала. Аймақаннан – Ысқақбай.

б) Беркімбайдан – Баянды, Әбдіхалық.

2. **Ташаннан** – Ыбырай, Ақмағанбет. Ақмағанбеттен – Байкен, одан Құрақбай, Құрақбайдан – Азамат, Саламат.

3. **Шошайдан** – Базарбай, одан Байсалбай, Алшаңбай, Жайсаңбай.

Намазқұл (Қуандық-Алтай-Алсай-Намазқұл)

↓
Ақмола → Әнен → Серкебай → Баян

Баянның – 1-ші әйелінен – Есжан, Қаражігіт.

2-ші әйелінен – Түменбай, Шөбік.

3-ші әйелінен – Түйебағар.

4-ші әйелінен – Ошыбай, Күнжігіт.

1. **Есжаннан** – Ақжігіт, Жортуыл, Жұман, Аман.

а) Ақжігіттен – Мыңжасар, одан Нарбай, Сырбай, Ыңырбай, Тұрғанбай, Темешбай, Шәуке, Жырық. Шәукеден – Мұқаш, одан Ермекбай. Ермекбайдан – Оралбай, Тілеубай, Дулатбай. Оралбайдан – Қанат, Жанат, Самаг. Тілеубайдан – Жұмабай, Жұмажан, Нұрлан, Нұржан, Мейірман, Сержан.

Дулатбайдан – Айдын, Азамат.

Жырықтан – Достай, одан Игілік, Жақсылық, Кенгөз, Жақсыбай. Игіліктен – Мұхамедия, Мағауия. Мұхамедиядан – Ардақ, Мағауиядан – Ержан. Жақсылықтан – Кеңдебай, Нұрлыбай, Нұргелді. Кеңгөзден – Есімжан, Есілхан, Есболат. Жақсыбайдан – Нұртай.

б) Жортуылдан – Қосшығұл, одан Тақырбас. Тақырбастан – Дүйсен, одан Ақан. Ақаннан – Айдар.

в) Жұманнан – Танақан, одан Асан, Қоғабай, Құрман. Асаннан – Қуаныш, одан Дәрібай. Дәрібайдан – Бақытжан. Қоғабайдан – Балтабек, Ысқақ. Балтабектен – Кәдірбек, Сәтбек. Кәдірбектен – Қазыбек. Сәтбектен – Қозыбек. Ысқақтан – Кәдіржан. Құрманнан – Құлшынбай, Төлеу. Құлшынбайдан – Жақан. Төлеуден – Серікбай.

г) Аманнан – Жылтыркөз, Бажай, Бажмағанбет, Алпысбай.

2. **Қаражігіттен** - Есенқұл, Көкбет, Күренкі.

а) Есенқұлдан – Құлжан, одан Боктықот. Боктықоттен – Жиенбай.

б) Көкбеттен – Асыл.

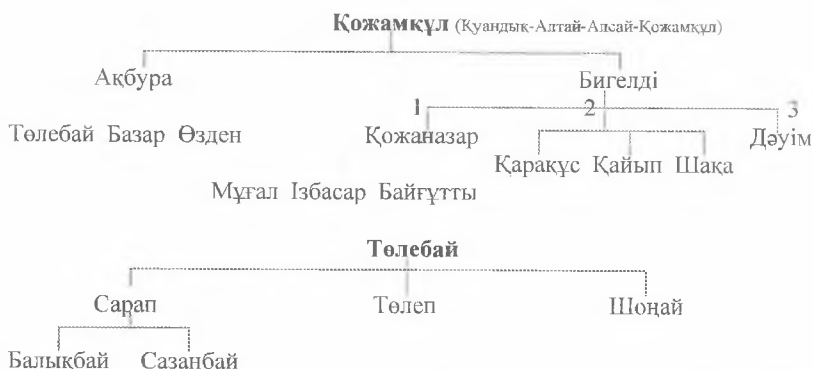
в) Күренкіден – Башан, Қошан. Башаннан – Ақшолоқ, Жайсанбек, Бейсенбек, Ұзақбай. Ақшолоқтан – Ақмай. Жайсанбектен – Елемес, одан Бәкеш, одан Өркен. Бейсенбектен – Қожантай. Қошаннан – Бекберген, Досберген, Бекбергеннен – Қара. Досбергеннен – Құлмағанбет, одан Ысқақ. Ысқақтан – Еңбек.

3. **Түменбайдан** – Таңырық, Қоңырбай, Шорман. Қоңырбайдан – Байзақ, Шорманнан – Аужан.

4. **Шебіктен** – Пұсырман, одан Мейірман.

5. **Түйебағардан** – Жұмағожа, Әжіғожа.

6. **Ошыбайдан** – Бейсен, одан Өубәкір, Райымбек. Өубәкірден – Сахила, одан Берік, Серік. Райымбектен – Балтабай.

Сарап Балқыбайдан – Әбікен, одан Шідербай. Шідербайдан – Есмағанбет. Рақымжан, Есмағанбеттен – Досан. Рақымжаннан – Нұркен.

Сарап Сазанбайдан – Есен, Жырымбай, Бейсен, Бұғылы, Жанқозы.

1. **Есеннен** – Бозмағанбет, Мұбарак, Басалқа, Ақтай.

а) Бозмағанбеттен – Асан, Әрін. Асаннан – Мұхтар, одан Қабылда, Қайрат. Әріннен – Көшжан, Қансамағ.

б) Мұбарактан – Тишмағанбет, Рысмағанбет, Рысбек.

в) Басалқадан – Сүлеймен, Дүйсенбай.

г) Ақтайдан – Байжұман.

2. **Бейсеннен** – Шоқат, Қашарбай, Мұқыш. Шоқаттан – Ахмет, Есжан. Ахметтен – Омар, Төлеутай. Омардан – Тілеуберген, Төлеген. Тілеубергеннен – Қанат, Жаңат. Есжаннан – Әбеу, одан Төкен, Тілеуғабыл.

3. **Бұғылыдан** – Ержан, Әлқисса. Ержаннан – Жақып, Қошжан.

4. **Жанқозыдан** – Ысқақ, одан Қостай, Бейсен.

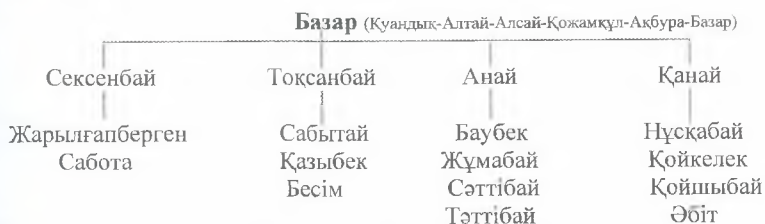
Шоқай Бошаннан – Дауылбай, одан Шегір.

Шегірден – Бекей, одан Қожабай, Елеусіз, Кәрібай.

а) Қожабайдан – Қамар, одан Серік. Серіктен – Өміртай, Айткен, Сапар.

б) Елеусізден – Бәдір, Әбіл, Мансұр, Тайып. Тайыптан – Төлген.

в) Кәрібайдан – Ғалы (Әлтай), Сейітғабды, Сейітқазы. Ғалыдан – Мейрам, Аман. Мейрамнан – Қайыржан, Нартай. Сейітғабдыдан – Іңкәрбек, одан Қожамет. Сейітқазыдан – Сайрам, Сабыржан. Сабыржаннан – Қылыш, Алмас, Еркебұлан, Дастан, Отан.

Сексенбай Жарылғапбергеннен – Байқошқар, Бокан, Әнәфия, Қанапия.

1. **Байқошқардан** – Сыздық, Боранбек, Нысанбек.

а) Сыздықтан – Көлмағанбет, Жақып. Көлмағанбеттен – Омар, одан Амантай. Амантайдан – Ерболат. Жақыптан – Әбікей, Сүлеймен, Дәуіт. Әбікейден – Халел, Хамзе. Халелден – Жақсыбай, Бақтыбай, Берден. Сүлейменнен – Олжабай, Барлыбай. Дәуіттен – Жамкен, Ғабдолхакім, Ғабдолмұғалліп, Жұмабай. Жамкеннен – Боранбай, Тілеубай.

б) Боранбектен – Ыбырай, одан Пазыл, Илияс. Пазылдан – Ендаман, одан Ерғали, Саят, Марғұлан.

в) Нысанбектен – Мұса, одан Еркін.

2. **Боканнан** – Нұрмағанбет, одан Токсейіт. Токсейіттен – Әдхам, Шайлә.

3. **Әнәфиядан** – Жүніс, одан Әбілғазы, Әбілхакім. Әбілхакімнен – Әкіш, одан Әліп, Серік. Әліптен – Нұрлан, Аманкелді, Аманжол, Жанкелді. Серіктен – Данияр.

4. Қанапиядан – Әлібай, Жақып, Бекіш.

а) Әлібайдан – Құсайын, одан Әбутәліп. Әбутәліптен – Еркін, Бақытжан.

б) Жақыптан – Біләл.

в) Бекіштен – Әкіш, Бексұлтан. Бексұлтаннан – Омар, одан Аманкелді.

Сексенбай Саботадан – Балақаз, Шоқымет, Күлік.

1. Балақаздан – Әбілда, Әбутәліп.

2. Шоқыметтен – Оспан, Қали, Мәмек, Мұса, Уса, Сүлеймен. Мұсадан – Айтқожа.

3. Күліктен – Әбдіхалық, Ахмет. Әбдіхалықтан – Айып, Смағұл. Ахметтен – Ысқақ молла, Белісбек.

Тоқсанбай Сабығтайдан – Сарқазан, Бимұрат.

1. Сарқазатан – Қожантай, Түсіп.

2. Бимұраттан – Маусымбай, Лаубай, Тоқмағанбет, Есілбай, Өтеміс.

а) Есілбайдан – Шәріп.

б) Өтемістен – Қосмағанбет, Бектау, Ыбырайымбай, Мәметалы. Мәметаліден – Әбдрайымбай, Әбдірахман, Тұяқбай. Тұяқбайдан – Ысқақ, Смағұл, Қадір. Ысқақтан – Сәрсенбай. Қадірден – Рақымжан.

Токсанбай Бесімнен – Тайсары, одан Байқожа, Қожабай.

а) Байқожадан – Ысқақ, Рақымбек. Ысқақтан – Мұқыш. Рақымбектен – Төкен.

б) Қожабайдан – Бап, Садық. Баптан – Өшім. Садықтан – Мүкен.

Анай Баубектен – Шүленбай, Тынысбай, Қоғамбай.

1. Шүленбайдан – Қалмағанбет, Рахмет. Қалмағанбеттен – Масақбай, одан Сақабай.

2. Тынысбайдан – Омар, Кәрібай.

а) Омардан – Қаленбай, Мешітбай.

б) Кәрібайдан – Сағынбай, Дүйсенбай, Мұқатай, Сұлтан. Сағынбайдан – Қайрат, Ерболат. Дүйсенбайдан – Төлеген. Мұқатайдан – Сәрсенбай. Сұлтаннан – Дулат, Болат.

3. **Қоғамбайдан** – Әбдірахман, Дурмағанбет, Әубәкір, Кәрі.

а) Әбдірахманнан – Әбілда, Смағұл. Әбілладан – Ахметжан, Рахметжан. Ахметжаннан – Бақытжан. Рахметжаннан – Құсайын. Смағұлдан – Діқанбай, одан Бөгенбай, Әбдіғали, Ахмет, Ақай, Ысқақ, Мұрат, Жеңіс.

б) Дурмағанбеттен – Бақажан, Ахметжан. Ахметжаннан – Гаухан.

в) Кәріден – Қами, Шалғынбай. Қамиден – Әдіға. Шалғынбайдан – Марғұлан, Еркебұлан.

Анай Жұмабайдан – Жаманбала, Түсіп, Шотықбай, Бұланбай.

1. **Жаманбаладан** – Күнеділ, Тоқабай, Жақсыбай. Тоқабайдан – Бекті. Балмағанбет.

2. Шотықбайдан – Айтжан, одан Серік, Берік.

Анай Сәттібайдан – Сембі, одан Нұркей.

Анай Тәттібайдан – Түсіп, одан Әбілжан. Әбілжаннан – Көден. Мағауя. Серік, Аманкелді. Көденнен – Жанкелді, Ботай. Мағауядан – Аманғали, Ғани. Бауыржан, Нұрғали. Серіктен – Ғазиз. Аманкелдіден – Жанғали.

Қанай Нұсқабайдан – Бекберген, одан Әбікей, Мұқан. Әбікейден – Ағыбай, одан Ібірахым, Түйте. Мұқаннан – Манақа, Жаңбырбай.

Алғарадан – Тынбай, Шілікбай, Құлбай, Мотыш, Қонақбай, Отарбай.

1. **Тынбайдан** – Бекбай, Тиінбай, Қоңырбай, Жанай, Шәлен, Итбай.

а) Қоңырбайдан – Әужан, Әміре. Әужаннан – Мақстура. Әміреден – Балтабай, Сыпатай. Балтабайдан – Дикан, Сәрдер. Сыпатайдан – Еркін, Ермек.

б) Шәленнен – Рақыш, Рысмағанбет, Алданғар. Рақыштан – Төкен.

в) Итбайдан – Бейсенбек, Қалмұрат, Жүніс, Баймағанбет.

2. **Шілікбайдан** – Мұса.

3. **Мотыштан** – Балкенбай, Бегіман.

4. **Қонақбайдан** – Үсенбай, Тшамбай, Орынбек, Жаманбала.

а) Тшамбайдан – Асқар, Жағыпар, Жақия, Әбіш. Асқардан – Жансағын, одан Аманкелді, Карл. Әбіштен – Қасқырбай, одан Үсен.

Араптан – Онбай, Санбай, Шойынбай.

1. **Онбайдан** – Әлке, Мақажан, Шадыр. Шадырдан – Айтмағанбет, Орынбек. Айтмағанбеттен – Сейдірахман. Орынбектен – Әбдікәрім, Біргебай.

2. **Санбайдан** – Отарбай, Күтібай.

3. **Шойынбайдан** – Саймұханбет, Елғұтты, Жанғұтты, Бақтыбай, Жартыбай.

а) Саймұханбеттен – Әбіш, Көшек, Шөкетай, Көкқасқыр, Ақмолда, Нақып. Әбіштен – Қамзе. Көшектен – Серікбай. Шөкетайдан – Бекетай.

б) Елғұттыдан – Шәйза.

Балпаннан – Тұран, Тұранәлі, Тірілді.

1. **Тірілдіден** – Бажақ, Тәңірберген.

а) Бажақтан – 1-ші әйелінен – Мау, Ержан.

2-ші әйелінен – Бейсекей.

Маудан – Сатан, одан Кәрібай. Кәрібайдан – Арал, одан Саят. Ержаннан – Елеусіз, Исекей. Елеусізден – Текебай, Әбіш. Текебайдан – Сыздық, Әубәкір. Әубәкірден – Базарбай. Әбіштен – Қоран, Жұман. Қораннан – Серік, Бөде. Жұманнан – Жұмаділда, одан Қанат, Жанат, Ғалым, Жаңбырбай.

Исекейден – Салақ, одан Қалқен. Қалқеннен – Қайыржан. Бейсекейден – Тұңышбек, Сәкен. («Сұлу Сәкен»). Сәкеннен – Есболат, Махмут. Есболаттан – Жандос, Бауыржан, Байсал, Алмас, Ақыжан. Махмуттан – Айдос.

б) Тәңірбергеннен – Кереуінбек, одан Нұрбала, Бексейіт.

Елеместен – Жаңабатыр, Тайғұрман.

1. **Жаңабатырдан** – Молдабек.

2. **Тайғұрманнан** – Сүлеймен.

Кенбайдан – Үмбет, одан Бөлекбай. Бөлекбайдан – Түяш.

Малғарадан – Аймұратбек, Мойна.

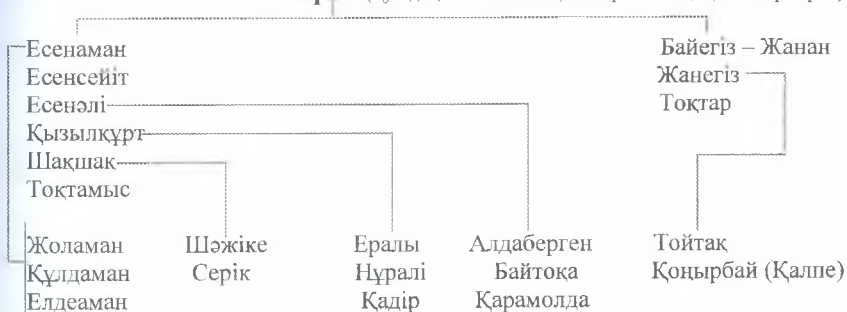
1. Мойнадан – Асыбай, Арқабай.

а) Асыбайдан – Шоймағанбет, одан Құлмағанбет. Құлмағанбеттен – Дүйсекелді, Жаксыкелді, Нұрғали. Дүйсекелдіден – Айтбек, Серікбай.

б) Арқабайдан – Досмағанбет, Досанбай, Жұмақанбет.

в) Талғарадан – Жұрымбай, Дүйсен.

Мұғал (Қуандық-Алтай-Алсай-Қожамқұл-Байгелді-Қожаназар-Мұғал)

Есенаман-Жоламаннан - Караби, Жақсыбек, Жалбақ.

1. **Қарабиден** – Балаби, Токсанбай.

2. **Жақсыбектен** – Төлеубай.

3. **Жалбақтан** – Көшімтай, Әбен. Әбеннен – Серкебай, Берекебай.
Серкебайдан – Төлеген, Айткен, Сайлаубай, Жұмабай.

Есенаман Құлдаманнан – Оңғарбек, одан Кіштай, Өшімтай, Наурызбай.

1. **Кіштайдан** – Жүніс, одан Болат, Серік.

2. **Өшімтайдан** – Төлеу.

3. **Наурызбайдан** – Өбілтай.

Есенаман Елдеаманнан – Жазыбай, одан Сымайыл, Ысқақ.

Смайылдан – Ыбырайбек.

Ысқақтан – Рақыш.

Есенәлі Алдабергеннен – Кенесары, Бады, Түсіп.

1. **Кенесарыдан** – Дәуата, Әбдіхалық.

2. **Түсіптен** – Мейрам, Ақбас, Итжан молла, Ыбырахым, Әдахым. Ақбастан – Рысбек. Итжаннан – Жақия.

Есенәлі Байтоқадан – Омар, Оспан, Сыздық, Бәйтiк.

1. **Оспаннан** – Жанжол, Шәркей, Өлмағанбет. Жанжолдан – Ешiрей.
Күжiрей.

2. **Сыздықтан** – Айжұман.

3. **Бәйтiктен** – Әбжан.

Есенәлі Қарамолдадан – Жанатай, Шитан, Битан, Айдабол.

1. **Жанатайдан** – Серік.

2. **Шитаннан** – Терісаяқ, Пүшке.

3. **Битаннан** – Дәулетбек, Балабек, Байбол.

а) Дәулетбектен – Кәзен, Ноян, Смағұл, Мырзағұл.

б) Смағұлдан – Еремекбай, одан Бақыт, Бақтыбай.

в) Байболдан – Жұмақан, одан Серік, Қанапия.

4. **Айдаболдан** – Сүлеймен, Сәрсен. Сәрсеннен – Әбдірахман, Аман.

Есенәлі Әлменнен – Асқарбек, Сырттанбек, Қалмағанбет.

1. **Асқарбектен** – Бисары, Боранкөт, Әбілда.

а) Бисарыдан – Нұртаза, Тасубай, Шаяхмет. Шаяхметтен – Төлеутай, одан Амантай.

б) Боранкөттен – Әбду, одан Өткiр, Рахым, Бодық. Рахымнан – Серікбай.
Бодықтан – Талғат, Бүркітбай.

2. **Сырттанбектен** – Сүйелбек, Жеделбек.

а) Сүйелбектен – Құлмағанбет, Көшмағанбет. Құлмағанбеттен – Саныш.
Түсіпбек. Түсіпбектен – Отаншы, Шәкәрім. Отаншыдан – Жанболат, Ерболат.
Абзал, Сайран, Береке. Шәкәрімнен – Ертіс.

Көшмағанбеттен - Нақыпбек, одан Аманкелді, Бақтияр, Бақтыберлі.

б) Жеделбектен – Ереш, Саган. Саганнан – Рақымжан, Әубәкір, Ақажан.
Рақымжаннан – Жанат, Марат.

Есенәлі Матақтан – Мырзамбет, Байдәулет, Қорабек, Шеге.

1. **Мырзамбеттен** – Төкіш, Мақыш, Рахым, Ақыш, Шонай.

а) Мақыштан – Жетпісбай, Ермек, Мұрат. Жетпісбайдан – Мұзафар, Дархан, Дәулет, Данияр. Ермектен – Серік, Берік. Мұраттан – Тәуекел.

б) Шоқайдан – Үмбетжан, одан Қайрат.

2. **Байдәулеттен** – Жақсыбай, Қалдыбай. Қалдыбайдан – Құсайын. Құсайыннан – Балтабек, одан Сапарбек.

3. **Шегеден** – Исабек, Шыныбек. Исабектен – Бейсенбай, одан Жақсыбек, Аманбай. Жақсыбектен – Жұматай. Құрман, Шыңғыс, Ғазиз. Аманбайдан – Есен, Ерлан, Нұрлан, Елдос.

Қызылқұрт Ералыдан – Ағыбай, Жұмабай, Тұяқбай.

Қызылқұрт Нұрәліден – Әбжан, Ақшолақ.

1. **Әбжаннан** – Оспан, Досәлі. Досәліден – Қарабай.

2. **Ақшолақтан** – Шәкі.

Қызылқұрт Кәдірден – Мұса, Иса, Жексенбі, Құнақ, Қыдырбай.

1. **Мұсадан** – Бұқыш, Кішенбала.

а) Бұқыштан – Сәдуақас, Бүкірбай, Омар. Сәдуақасан – Алтын, Лау. Алтыннан – Мұхамедханфия, Көрік, Ғабиден, Нұриден, Мұхамедқали. Лаудан – Серік, Берік. Бүкірбайдан – Есмағанбет, Асан, Айтмағанбет, Құсайын (балалары – Зейнелғабден, Зейнеқан, Оразқан, Темірхан). Омардан – Сарбас.

2. **Исадан** – Шайқы, Баттал. Шайқыдан – Зайыр, одан Бекболат.

3. **Жексенбіден** – Ахмет, Мақат, Ысқақ, Ақтай, Башай, Бірмағанбет.

а) Ахметтен – Әдхам, Тәтгім. Әдхамнан – Балтабай, одан Ерболат.

б) Махаттан – Аппас.

в) Ақтайдан – Көкі, Дүйсенбай, Бөгенбай. Көкіден – Шикап, Төлеген, Аманбай, Сапы, Аманғұл, Кенжебай, Амандық. Дүйсенбайдан – Шахма. Бөгенбайдан – Диханбай, одан Рамазан.

г) Башайдан – Жобай, одан Әбутәліп.

д) Бірмағанбеттен – Қайролла, Файзолла, Абайдолла.

4. **Кунақтан** – Жаманбала, Берік, Жәкей, Күйкентай, Сәдуақас.

а) Беріктен – Асқар, Дүйсеке (баласы - Нұрғали).

б) Жәкейден – Ермекбай, Түсіп, Кәрім, Мүрсәлім. Ермекбайдан – Мұхаметжан, Сәруар, Дәулетқан. Түсіптен – Әлқан. Мүрсәлімнен – Төлеухан, Айдархан.

в) Күйкентайдан – Мұқаш, Әлдебай, Ыбырахым, Көшмағанбет. Мұқаштан – Жанкелді. Көшмағанбеттен – Жанар, Қапан, Жапан.

г) Сәдуақасан – Сейітмағанбет, Айтмағанбет. Айтмағанбет – Қаппас, Төлеухан.

5. **Қыдырбайдан** – Сәрсекей, одан Әбдікәрім.

Қызылқұрт Жалтырдан – Тайсары, Қойсары. Жансары, Мырзабек.

1. **Тайсарыдан** – Бақытжан, одан Жағыпар, Шоқан. Шоқаннан – Тілек, Серікбай.

2. **Қойсарыдан** – Тәсібек, одан Ермекбай, Әлтай, Сыздық. Ермекбайдан – Рахым, Рахметолла. Сыздықтан – Мұхат.

3. **Жансарыдан** – Тамабек, одан Сенбек.

4. **Мырзабектен** – Сызай, одан Сұлтанбек. Сұлтанбектен – Қуаныш.

Шақшақ Шәжікеден – Жүнісбек, одан Рақ, Рақтан – Сағымбай, Амандық.

Байегіз-Жаннанпан – Ораз.

Жанегіз-Тойтактан – Омар, Мәнсүр.

Жанегіз Қонырбайдан – Мақажан, одан Қамар, Байшокан, Рақымжан. Касен.

Ізбасар (Қуандық-Алтай-Алсай-Қожамқұл-Қожаназар-Ізбасар)

Есенкелді Ақпаннан – Жайма, Бердікей.

Жаймадан – Әубәкір, Қасым, Мүкей, Рақымжан.

а) Әубәкірден – Әбен, Қамзе. Әбеннен – Қажымқан. Қамзеден – Саттар.

б) Қасымнан – Мұстапа, Сыздық. Мұстападан – Дулат. Сыздықтан – Шамилия, одан Абай.

в) Мүкейден – Құсайын, Тоқберген, Шәкібас. Құсайыннан – Түйтебай. Тоқбергеннен – Дәулет.

Есенкелді Жұматайдан – Сәнтік, Бейсен.

1. **Сәнтіктен** – Әшім, одан Омар, Кәкім. Омардан – Әбдіқадір.

2. **Бейсеннен** – Қамила, Байжұма. Байжұмадан – Бақпал.

Есенкелді Бәйештен – Қыздарбек, Сауғабай.

1. **Қыздарбектен** – Жаман, одан Ақатан, Шаймерден, Ескендір.

а) Ақатаннан – Сәнуар, одан Серік.

б) Шаймерденнен – Хамит, одан Серік, Берік.

в) Ескендірден – Тұрар.

2. **Сауғабайдан** – Мұса, Жәкі, Телғожа, Қалқожа, Жанқожа.

а) Мұсадан – Сәдуақас, Мәлғаждар, Құрманбай. Сәдуақастан – Кәрім, одан Майкен. Мәлғаждардан – Базарбай. Құрманбайдан – Кәмел, одан Әукен.

б) Телғожадан – Әбікен.

в) Қалқожадан – Сапарбек, одан Елубай, Өмірбай.

г) Жанқожадан – Нұртай, Мықан. Нұртайдан – Төкен. Мықаннан – Темкен.

Есенкелді Быркыманнан – Егеубай, одан Досай, Естай. Досайдан – Нұрман, Құрман. Естайдан – Оразқан, Тлеухан.

Қосан Буданнан – Бексейіт, Қансейіт, Ханеділ, Кенежан.

1. **Бексейіттен** – Смағұл, Жолдыбала, Ысқақ. Смағұлдан – Имаш. Жалмадин, Сейфолла.

2. **Қансейіттен** – Шолақ, одан Аманжол, Амантай, Мәди.

3. **Кенежаннан** – Мұхаметжан, Жүніс, Мұқыр.

Қосан Тұрсынбайдан – Божақай, Шапай, Сейіт, Сапар.

1. **Божақайдан** – Баубек, одан Отыншы, Өмірәлі. Отыншыдан – Мэльс. Жақан, Абай.

2. **Шапайдан** – Тобжан, одан Құнанбай, одан Серікбай.

3. **Сейіттен** – Әбілда, Ақыш. Әбілданан – Ыбырахым, одан Шахма. Ақыштан – Пазыл, Әкім. Пазылдан – Мұхамедия, Мағауия, Жарулла, Абай. Әкімнен – Зәкәрия, Ерлан.

Ақша Сатыбалдыдан – Жамкей, одан Елеу, одан Олжабай.

Шабат Айкештен – Мұздыбай, одан Сыздық, Жұмай.

Шабат Смайылдан – Ысқақ, одан Боранбай, Әбіш. Әбіштен – Серік.

Қабан Жандаралдан – Исабек, Мұсабек, Көкей, Жылқыбай.

1. **Исабектен** – Райымбек, Қарабала, Ақкекіл, Иманбек, Бек, Темірбек. Қарабаладан – Ажап. Иманбектен – Сәкен. Темірбектен – Тәтімбай.

2. **Мұсабектен** – Мәді, Махамбет, Молдабек. Мәдіден – Қуаныш, одан Баймұрат. Молдабектен – Мәктай.

3. **Көкейден** – Сағат, Төлеутай, Торытай, Айтжан, Түйметай, Тұрымтай. Сағаттан – Шәжін, Жомарт, Қойшыбай, Қалдыбай.

4. **Жылқыбайдан** – Ақылбек, Құрман, Әлі, Ілияс, Күлен, Жақып, Нақып. Күленнен – Қажымұрат. Жақыптан – Баймұрат.

Қабан Қаңтарбайдан – Азиабек, одан Дайыр, одан Әбіш.

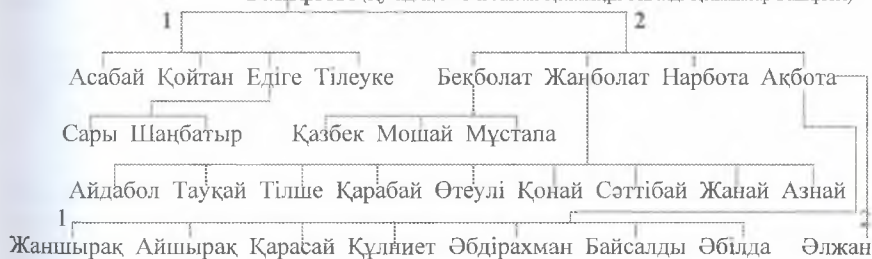
Әбіштен – Боран, одан Серік.

Көрпетай Манастан – Таушабек, Жұмабек. Таушабектен – Жанжұман, одан Яхил, Олжабай.

Масан Бекжаннан – Жаппарқұл, одан Мақажан. Мақажаннан – Қанат.

Масан Сарыдан – Темір.

Байғұтты (Қуандық-Алтай-Алсай-Қожамқұл-Бигелді-Қожаназар-Байғұтты)

Едіге Сарыдан – Байзақ, Жұмабек.

1. **Байзақтан** – Зікір, Шақкөз, Құлмақ.

2. **Жұмабектен** – Кәрібай.

Едіге Шаңбатырдан – Өпен.

Өпеннен – Кеңес, Совет, Армия.

Бекболат Қазбектен – Рахмет, одан Мүсііп, одан Қасым.

Бекболат Мошайдан – Дүйсебай, одан Ысқақ, одан Түйте.

Бекболат Мұстападан – Ақан, Біржан, Нығман, Дүркей, Нүркей.

1. **Ақаннан** – Сұлтан, Шәмкен, Айранбай.

а) Сұлтаннан – Сламбек.

б) Шәмкеннен – Әбдірашит.

в) Айранбайдан – Сәбит, Амантай, Хамит.

2. **Біржаннан** – Ниязалы, Әбіш.

3. **Нүркейден** – Ібрахым, Әбілхайыр. Әбілхайырдан – Рәбани.

Жанболат Айдаболдан – Жакып, Түсіп.

Түсіптен – Мақан, Шокан. Мақаннан – Оспан, Әбутәліп, Омар, Әлі.

Жанболат-Телшеден – Баймағанбет, Бейсенбек, Топбек, Мамай, Ысқақ.

Сымақ.

1. **Баймағанбеттен** – Кабай, Жабай, Рахымберлі, Рахымжан, Байжұман, Жанжұман, Түсіп.

а) Кабайдан – Оралбай.

б) Байжұманнан – Жартыбай, Сәбит.

с) Түсіптен (Қызылкөз) – Жәкен, Абайла, Абайладан – Нұрлан.

2. **Бейсенбектен** – Ахмет, одан Отыншы.

3. **Мамайдан** – Сүлеймен.

Нарбота Таматтан – Мұқыш, одан Жамақ.

Нарбота Шорадан – Досыбай, Есмағанбет.

Есмағанбеттен – Нәйет, одан Орал.

Нарбота Төресейіттен – Бергенбай, Ергелтай, Қален, Дінкай.

1. **Қаленнен** – Серікбай, одан Рысбек, Аманбек. Рысбектен – Балабек. Аманбектен – Үсен.

2. **Дінкайдан** – Тәтібай, одан Аманкелді. **Ақбота Жаншырақтан** – Асқар, Көлмағанбет, Мақа, Ахмет, Динасып, Қали, Мұздыбай.

1. **Асқардан** – Жұмаділдә, Ибаділдә, Ыбырай. Жұмаділдәдан – Дәлетхан. Ибаділдәдан – Зейтулла. Ыбырайдан – Әбоиболла, Жәкен.

2. **Көлмағанбеттен** – Сұлу, Жақсыбай, Ожар. Сұлудан – Совет. Жақсыбайдан – Аман, Аманбай. Ожардан – Дәулетияр.

3. **Мақадан** – Сәкен, Қоңжар. Қайтым. Сәкеннен – Серік.

4. **Қалидан** – Ораш, Майшылық, Жақсылық.

5. **Мұздыбайдан** – Көлжімбай, одан Төлеужан.

Ақбота Айшырақтан – Мәнжебас, Қали.

Мәнжебастан – Оспан, одан Әбиүр.

Ақбота Әбілдадан – Қалмағанбет, Кәрібай.

Қалмағанбеттен – Дәрібай, одан Қайролла.

Кәрібайдан – Қамзе, Әмзе, Қайыржан.

Ақбота Әлжаннан – Кұлмағанбет, Қызылбай, Жамақай, Әкпар.

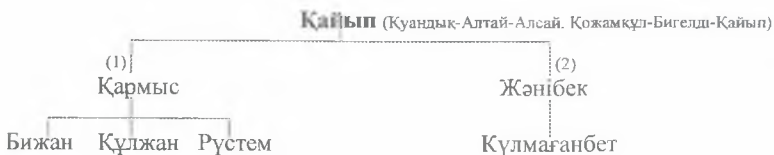
Кұлмағанбеттен – Төлеу, Тамабай. Төлеуден – Хасен.

Қаракүс (Қуандық-Алтай-Алсай. Қожамқұл-Бигелді-Қаракүс)

- Тілеулі Айдарбектен** - Баударбек, одан Райымбек, Қожаберген, Байназар, Қожантай, Байбосын.
- Райымбектен** – Аман, Абдырахман.
- Байназардан** – Валерий, Юрий.
- Қожантайдан** – Кеңес, Сәбит.
- Тілеулі Шегебайдан** - Әдет, Әнет, Жәнет, Сексенбек, Құйрық, Аязбек.
1. **Әдеттен** – Оразбек, Төлеубек. Оразбектен – Әбілда, Елубай.
- Әбілладан – Сарман.
2. **Сексенбектен** – Омар, Мұқаш. Мұқаштан – Теңдік.
3. **Құйрықтан** – Дүйсенбек, одан Сүлеймен, Махмет. Сүлейменнен – Балғабай, одан Кәртай, Серік, Серікбай.
- Тілеулі Жанабайдан** – Сәрсенбек, Сенбек.
- Сүйінәлі Есілбайдан** – Қожамберлі, одан Сыздық, Әубәкір.
- Сүйінәлі Көшекейден** – Шохмет.
- Сүйінәлі Тойбектен** – Шәріп, Мүскін.
1. **Шәріптен** – Әукен.
2. **Мүскіннен** – Қайролла, Балтабай.
- Бегімбет Телеуден** – Қарғанбай, одан Жәкей, Қақабай, Түсіп.
1. **Жәкейден** – Түркеш, одан Сәкібай, Кәкіш, Аман.
2. **Түсіптен** – Тұяқбай, одан Жақан, Икен.
- Бегімбет Тобышақтан** – Жолшыбай, одан Әлжан, одан Шәмшілда.
- Шабар Әйменбеттен** – Айбас, Тәкібай, Сандыбай.
1. **Айбастан** – Ахмет, Нұрмағанбет, Қалкей, Түсей, Түсбек, Жәкен.
- а) Ахметтен – Сүлеймен, Әубәкір, Әкпар. Сүлейменнен – Жәкен, Әкен. Жәкеннен – Жаңбырбай. Әкеннен – Қайролла, Ермек (балалары – Арқабай, Ағыбай, Абылай).
- б) Нұрмағанбеттен – Мұхтар.
- в) Түсейден – Мүсәллім, одан Ерсайын, Есенжар.
2. **Тәкібайдан** – Шалабек, Күзеулі, Дәмбек, Айылбек, Құсайын, Дүйсебай, Дүйсенәлі, Сұлтанәлі. Қыдырбектен – Науқанбай. Айылбектен – Назыр. Дүйсенәліден – Лазыр.
- б) Құрманнан – Отыншы.
- Шабар Жандостан** - Айдос, Ақтай, Жакып, Нақып, Омар, Дүйсекей.
1. **Ақтайдан** – Сағымбай, Ібраһым.
- а) Сағымбайдан – Тұрсынбек, Тойымбек, Керімбек.
- б) Ібраһымнан – Оспан, Төлеген.
2. **Жақыптан** – Асан, одан Төлеш, Құрмаш, Имаш, Миращ, Кәма. Төлештен – Өразқан, Аманкелді, Жанкелді, Ханкелді. Мираштан – Жандос. Кәмадан – Жақсылық, Айдын.
- Шаншар Тышқанбайдан** – Исабек, одан Ынтықбай. **Ынтықбайдан** – Өксікбай, Боқан, Төлеутай. **Шаншар Тыштыбайдан** – Көпбай, одан Әйнекебай, Темірбай, Жұмабай.
- Әйнекебайдан** – Бөбекбай, Әбілқасым.
- Шаншар Мақабайдан** – Көбжан, Бекіш.
- Көбжаннан** – Жолжан, Жүніс, Тыныс. Жолжаннан – Үйсінбай, одан Нұрабай, Сембі.

Шаншар Жаңабайдан – Елжан.

Қармыс Байжаннан – 1-ші әйелінен – Таусеңгір, Байсеңгір, Батыр, Бозымбет
2-ші әйелінен – Тілеубай, Қылаубай. 3-ші әйелінен – Шал, Сағай.

1. **Таусеңгірден** – Ақмағанбет, одан Темелбек, Қошан.

а) Темелбектен – Әлі, Мұстафа.

б) Қошаннан – Омар, Қамар, Төлеу. Омардан – Игілік.

2. **Байсеңгірден** – Тәсжан, Түсіп, Қозыбек.

а) Тәсжаннан – Мұртаза, Мұқаш, Ахметжан, Әбжан. Ахметжаннан

Қамажан.

б) Түсіптен – Әнәфия, одан Жәкей, Жиенбай, Әбиулла.

в) Қозыбектен – Ыдырыс және 3-бала. Ыдырыстан – Қойлыбай, Жұмаділда.

3. **Батырдан** – Дәді, одан Әби, Әбиур, Қасым, Асан, Әбжікей. Әбиурден – Жағыпар, Әбдіғалпар, Ібірахым. Асаннан – Қанат, Қайыркеш, Дулат, Амантай, Думан, Жандос.

4. **Бозымбеттен** – Исабек, Мұсабек, Бекежан және бір бала туады.

а) Исабектен – Асқар, Сәмен. Асқардан – Жолаушы. Сәменнен – Қайыржан.

Мекеш.

б) Мұсабектен – Исақ, одан Алпыс. Бозымбеттің төртінші баласынан – Оспан, Ақай, Төлек, Мысықбай. Оспаннан – Ибаділда. Ақайдан – Сәкен (етікші). Төлектен – Қаратай. Мысықбайдан – Нәби, Серікбай.

5. **Тілеубайдан** – Жанбол, Қанбол, Аманжол, Жетімек.

а) Жанболдан – Кәдірсіз, Иманбай, Смағұл, Сейтмағұл. Смағұлдан – Марат.

Жанат, Төлекеш, Қанат.

б) Аманжолдан – Түлкібай, Нарбай, Бақтыбай, Ілияс, Төлеген, Ізтілеу.

в) Жетімектен – Қодан, Жайлыбай, Жарқынбай.

6. **Шалдан** – Уызбай, Кәден.

7. **Сағайдан** – Мұқаш, Кәзім.

Қармыс Құлжаннан – Шошым, Имағанбет, Сүлеймен, Тоқымбек.

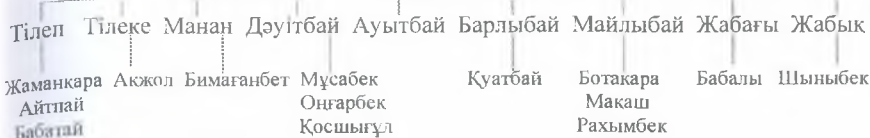
Шошымнан – Құдайберген, одан Әбеу. **Жәнібек Құлмағанбеттен** – Жақа.

Жақып.

1. **Жақадан** – Бокен, Үдербай, Шідербай, Жәкен. Үдербайдан – Бәһарам. Қисық. Қисықтан – Аманкелді, Жанкелді, Жантөре, Бектөре. Жәкеннен – Сайлау. Сағат, Бейсенбай.

2. **Жақыптан** – Иманмұса.

Шақа (Қуаңдық-Алтай-Алсай Қоғамқұл-Бигелді-Шақа)

Тілеп Жаманқарадан – Шон, Қылышбай, Балғабай.

1. **Шоңнан** – Мыңжан, Шыныбек, Қисық.

а) Мыңжаннан – Үтібай, Әйшікен, Жүніс. Үтібайдан – Сауытбай, Әбен, Боқбай, Тішаш, Аманбек. Сауытбайдан – Қорабай-Шорабай, Досай, Нүркей. Әбеннен – Кәдіркей, одан Алпыс, Жетпіс, Ғазиз, Ғалым, Жұмабай, Нұрлан, Абзал. Боқбайдан – Боранқұл. Әйшіккеннен – Аманбай, Жаманбай, Күзекбай, Қышау. Аманбайдан – Сембай, Серікбай. Жаманбайдан – Талғат (Дәуіт), Жанат. Қышаудан – Ғаизолла, Түлкібай. Жүністен – Қада, одан Зекен.

б) Шыныбектен – Жәкей, Шортанбай, Қаңтарбай. Жәкейден – Бопаң. Шортанбайдан – Далабай. Қаңтарбайдан – Әбдіманат.

в) Қисықтан – Несіпбай, Кесікбай. Несіпбайдан – Боранбай. Кесікбайдан – Ақу, Кәрмен. Ақудан – Бақтай. Кәрменнен – Сарбас, Аман.

2. **Балғабайдан** – Қашаған, Бекпенбет, Қоңырбай. Қашағаннан – Белген, одан Қарабай, Орман. Орманнан – Төлеубай, одан Серік. Бекпенбеттен – Қосбармақ, Жетпісбай, Сексенбай. Жетпісбайдан – Мылтықбай.

Тілеп Айтпайдан – Болтай, Монтай, Бәйтiк.

1. **Болтайдан** – Ыбырай, Оралбай, Қоңырбай, Нұржан.

а) Оралбайдан – Тоқыш, Темірбай, Өмірбай. Тоқыштан – Қасым, Әшім. Әшімнен – Балтабай, Төлеубай. Өмірбайдан – Дүйсен, Күйкентай, Амантай, Әбдиухит.

б) Қоңырбайдан – Қасым, Әбілда. Қасымнан – Төлеубай, одан Ерсайын, Жеңіс, Болат, Қайрат, Дәурен. Әбілладан – Елубай, Олжабай, Ергали, Нұргали.

в) Нұржаннан – Шәбден, одан Қайырбек (балалары – Мақсат, Қуат, Болат).

2. **Монтайдан** – Қасқабас, одан Әбіл, Қасым, Көшен. Әбілден – Жәкіш. Аман, Ғалым. Қасымнан – Жәркеш, Құрақбай, Қоғамқұрат.

Тілеп Бабатайдан – Аққошқар, Азына, Ақтен, Жапан, Тәңірберген.

1. **Аққошқардан** – Қирабай, Жақсыбай. Жақсыбайдан – Смайыл, Жаман, Жәкен. Смайылдан – Хамит, Мәжит, Сәбит. Жәкеннен – Серік.

2. **Азынадан** – Лаубай, одан Омар. Омардан – Ыбырахым (Шомыт), Аманкелді, Аман.

3. **Жапаннан** – Құдайберген, одан Сәрсекей, Мұхаметжан.

Тілеке Ақжолдан – Досан.

Манан Бимағанбеттен – Ерiмбет, Берiмбет.

1. **Ерiмбеттен** – Әбділда, Райым, Ібікен, Әлібай, Орынбай.

а) Әбділладан – Қасым, Іслам.

б) Райымнан – Балтабай.

в) Әлібайдан – Мәулен.

2. **Берімбеттен** – Мақажан, Боқажан, Құтжан, Құлжанбек. Құлжанбектен – Пазыл, Дулат.

Дәуітбай Мүсабектен – Тамашал, одан Жұмаш, Ибаділда.

Жұмаштан – Құсайын, Асан.

Ибаділдадан – Хасен.

Дәуітбай Оңғарбектен – Қапыш.

Дәуітбай Қашығұлдан – Майкөт.

Барлыбай Қуатбайдан – Тамабай, Мама, Мәмила.

1. **Тамабайдан** – Бүркітбай, Жолдыбай, Әбілда, Сәдуақас. Бүркітбайдан – Ібіратай, Жолдыбайдан – Шәмен.

2. **Мәмиладан** – Сыздықбай.

Майлыбай Ботақарадан – Қалқабай, одан Жансейіт, Токсейіт. Жансейіттен – Сәдуақас. Токсейіттен (Токаннан) – Ералы, одан Қанат, Жанат.

Жабағы Бабалыдан – Есендәулет, Беркімбай.

1. **Есендәулеттен** – Мұхаммедия, Көккөз.

а) Мұхаммедиядан – Әбетай, Сәмен, Бактыбай. Сәменнен – Бакытжан. Бауыржан.

б) Көккөзден – Сәбит, Сайлау.

2. **Беркімбайдан** – Рамазан.

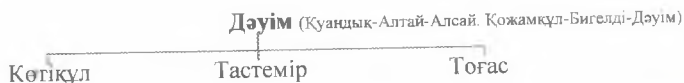
Жабық Шыныбектен – Мәтен, Әділ, Ахмет, Түсіп.

1. **Мәтеннен** – Сағынтай, Серік, Тикен, Оспан (Өскен).

а) Сағынтайдан – Рахметолла, Мейрам. Рахметолладан – Мәлс, Аманкелді, Бакытжан, Сейітжан, Сейітқали, Жанғали, Нұрғали. Мейрамнан – Марат, Қайрат, Мақсат, Саят, Ерсайын.

б) Серіктен – Балташ, Ғабиден.

2. **Әділден** – Жекебай.

Көпкүлдан – 1-ші әйелінен-Мырзақелді. 2-ші әйелінен-Қаратоқа, Жантоқа. Сағалақ, Тоғалақ. 3-ші әйелінен-Байдалы, Байтоқа.

1. **Мырзақелдіден** – Тұңғышбай, Сары, Жұмабек, Әлібек.

а) Тұңғышбайдан – Исабек, одан Өтебай. Өтебайдан – Қордабай, одан Төлеухан.

б) Сарыдан – Оспан, одан Кәрмен. Кәрменнен – Баттал, одан Ағзам. Ағзамнан – Жұмабай, Жұмақан.

2. **Қаратоқадан** – Домалақ, Титыбай, Балқыбай, Салауат.

а) Домалақтан – Орзабек, одан Оңайбай, Жаңабай. Оңайбайдан – Тама, одан Сембай.

б) Балқыбайдан – Махмет, Жақмет, Қажет. Махметтен – Ақыш, Құлжан. Ақыштан – Смак, одан Дінмұхамет, Нұрмұхамет. Дінмұхаметтен – Алмас. Құлжаннан – Айту, Дәуіт. Жахметтен – Жүкен, одан Қайыржан, Қайыржаннан – Төрехан.

3. **Жантоқадан** – Балауат. Балауаттың – 1-ші әйелінен- Мақсым. 2-ші әйелінен – Үкібас, Мөлеген, Қожамқұл, Омарбек.

а) Мақсымнан – Жылқыбай, одан Шәуен, Бәрмен. Шәуеннен – Әбдіраш, Төлеутай. Әбдіраштен – Амандық, Боранбай, Мұрат, Марат. Төлеутайдан – Аманкелді, Аманжол, Рамазан, Аманжан, Ауданбай, Жанділда, Еркебұлан, Марғұлан. Бәрменнен – Асанхан, Әуесхан, Ойқыл. Асанханнан – Ноян.

б) Үкібастан – Жәкен. Битабар.

в) Мөлегеннен – Кәрібек, Дәрібек.

г) Қожамқұлдан – Кеңкөз.

д) Омарбектен – Көкен, Нәкен. Көкеннен – Тәңірберген.

4. **Сағалақтан** – 1-ші әйелінен- Жидебай, Жазықбай, Омар, Сақ. 2-ші әйелінен – Бабан, Қоқанбай, Нұрабай, Қыздарбек.

а) Жазықбайдан – Беккожа. Беккожаның – 1-ші әйелінен-Ақан, Тәтібай, Божан, Әбікен.

2-ші әйелінен – Елкен, Егінбай, Бидайбай, Кәрібай. Ақаннан – Аманкелді, Сәтжан, Жұматай, Жанатай, Сәтбек. Аманкелдіден – Ерболат. Әбікеннен – Ермекбай, одан Серік, Берік, Еділ, Мер.

Елкеннен – Бақтыбай, Азамат. Бидайбайдан – Берік, Серік. Кәрібайдан – Талғат.

б) Бабаннан – Шалабай, одан Шубай. Шубайдан – Тұңғат.

в) Нұрабайдан – Сәрсенбай, одан Құрман.

г) Қыздарбектен – Әлиакпар, одан Жұмақұл. Жұмақұлдан – Мамрат, Ерболат, Марат.

5. **Тоғалақтан** – 1-ші әйелінен – Смайыл, Бәймен. 2-ші әйелінен – Сарыбай, Дәрібай. 3-ші әйелінен – Мәделі, Кәделі, Иса, Мұса.

а) Смайылдан – Серікбай, Амантай. Амантайдан – Сайлаубек, одан Мұқан, Ергалы, Айдын, Жұман, Думан.

б) Бәйменнен – Тілеубек, одан Айткен, Әбіш.

в) Серікбайдан – Қылышбек, Тұрысбек, Омар, Әбілда. Қылышбектен – Сүйіндік, одан Қантай, Бақытжан. Тұрысбектен – Шойынбай, одан Талғат. Омардан – Қойшыбек, Елшібай. Әбілдадан – Жалғабек, одан Зауытбай. Зауытбайдан – Әубәкір, Бәкір, Шәкір, Асан, Мұрат, Қайрат, Самат.

г) Дәрібайдан – Әнафия, Жәкен. Әнафиядан – Сәрсенбай, одан Жұмажан. Жұмажаннан – Дәмир. Жәкеннен – Асыл, одан Жанұзақ, Айдос.

6. **Байдалыдан** – Старшын. Қоңыр.

а) Старшыннан – Терлікбай, Бижан. Терлікбайдан – Далабай, Айдархан.

б) Қоңырдан – Әрін, одан Мұхаметжан. Мұхаметжаннан – Серік.

7. **Байтоқадан** – Кетік, одан Сәрсекей. Сәрсекейден – Тишмағанбет (Жайын), одан Балғабай. Балғабайдан – Балапан, Қайрат, Болат, Саят, Дулат.

Тасемірден – Қанатбай, Оралбай, Батырбек.

1. **Қанатбайдан** – Нұркей, Әбілда.

а) Нұркейден (Қарамұрат) – Әбдіғали, Мақсұт, Нұрғали, Тәжмағанбет.

б) Әбілдадан – Тасболат.

2. **Батырбектен** – Дуанбек, одан Төлеген.

Есен Тасымнан – Маң, одан Баянай, Бапан, Балқыбек аталары тарайды.

Баянайдың – 1-ші әйелінен – Оспан, Сыздық, Айқынбек. 2-ші әйелінен – Шалқарбек, Кәрібек туады.

1. **Оспаннан** – Токберген, Бекберген, Нұрлан (шежіреші).

а) Бекбергеннен – Игілік (балалары Иманғали, Жұмағали, Рымғали, Ерғали, Рысбай, Әсет), Игібай, Боранбай.

б) Нұрланнан – Жақсылық (Жақан), Сақан. Жақсылықтан – Ержан, Сержан. Саян, Аян, Бауыржан, Бақытжан.

2. **Сыздықтан** – Мұқан, Сағадібек (Сағали), Айтмақан, Кәдікен.

а) Мұқаннан – Иматай, Әбдеш, Әбдіхамит. Иматайдан – Сапар (балалары: Ғазиз, Әсет), Сәкен. Әбдештен – Ұлан. Әбдіхамиттен – Төлеубай.

б) Сағадібектен – Далабай, Әкпарбай. Далабайдан – Ұзақпай, Бейсенбай. Бейсенғали, Қаныш, Ғалым.

в) Айтмақаннан – Әбдіманап (балалары: Жаппар, Қаппар, Аян, Саян). Жаңбырбай (баласы-Жарқынбай).

3. **Айқынбектен** – Ботабек.

4. **Шалқарбектен** – Мақсат (балалары: Абзал, Бауыржан).

Бапаннан – Әубәкір, Сүлеймен, Айдынбек, Тойымбек, Құдабай.

1. **Әбәбүкірден** – Ахмет.

2. **Құдабайдан** – Ақан, Төкен.

Балқыбектен – Жылқыбай, Сәдібек, Дүйсен.

Дүйсеннен – Тұрғанбай (Тұрғаш), одан Әжібай, Нұртас.

Есен Баубектен – Есжан, одан Жұмабай.

Жұмабайдан – Нысанбай, одан Ермағанбет.

Мұғал Алшынбайдан – Метібай, Үнбай, Бидайбай, Қантбай, Тарыбай, Сәкбай, Құдабай.

1. **Метібайдан** – Төлеубай. Шижан.

а) Төлеубайдан – Мақаш, Иманбек, Сапарбек, Мизамбек.

Мақаштан – Байзақ, одан Шойынбай (балалары: Жағыпар, Әкпар. Қаппар. Мұқтар, Жарқын, Сағат, Самат).

Тлеуғабыл (балалары: Асқар, Айдос, Жандос, Жанғали, Сембі).

Иманбектен – Отыншы, Елібай (балалары: Игілік, Рамазан).

б) Шижаннан – Қуаныш, одан Жұмасейіт, Құрмансейіт.

2. **Үнбайдан** – Артықбай, одан Қарпыш, Нүркей, Зекен. Қарпыштан – Жаңбырбай (баласы - Рәшит), Мэтэй. Нүркейден – Қали, Аманбай. Зекеннен – Жанкелді, Елкелді.

3. **Сөкбайдан** – Түсіпбек, одан Кеней. Кенейден – Мұсабек (балалары: Серік, Жұмабай, Бейсенбай).

Атаман Өзаманнан – Өміреш батыр, одан Нұрмағанбет, Елубай, Алпысбай, Айымбай, Күнімбай.

Нұрмағанбеттен – Бүркітбай (балалары: Серікбай, Өмірбай, Қасқырбай).

Алпысбайдан – Науырыз (балалары: Нәсір, Мұқаш, Жұмаш, Марат).

Қосардан – Исабек, Мұсабек, Бейсенбай.

1. **Исабектен** – Өмірбек, Мәлтік.

а) Өмірбектен – Тәйтөлеу, одан Бақыт (баласы Асқар), Серғазы, Қанат.

б) Мәлтіктен – Кеңес (балалары: Сәрсен, Ыбырахым, Сәбит, Амандық (баласы Айдын), Сәкен, Жақсылық).

2. **Мұсабектен** – Әбиур, Әкпар, Керімбай. Керімбайдан – Қожағұл.

3. **Бейсембайдан** – Алтынбек, Сүлеймен. Алтынбектен – Баймұқан (балалары: Лазарь, Коля), Айтмағанбет.

Кенжебай Айтанбайдан – Тұяқбай, Қошан.

1. **Тұяқбайдан** – Дәуренбек, Төлеген, Шақатай, Жарқынбек, Нұрбек. Нұрбектен - Көшбай.

2. **Қошаннан** – Қожабек, Дәу, Дәутәлі. **Кенжебай Жансарыдан** – Бөлеген, Елеген, Сәрсек, Қысық, Елубай, Тойымбек.

Сәрсектен – Төлеутай (Қолаш), одан Өмір, Мағаз, Жанғали, Нұрғали.

Кенжебай Байығаннан – Тоғамбай, одан Орынбек, Боранбай, Жапан, Бәдеу.

Кенжебай Байбурадан – Аманжол, одан Шоқак, одан Ахмедия.

Кенжебай Баданнан – Байбосын, одан Жұмаділда.

Кенжебай Абайдан – Қау, одан Сұлтанәлі (балалары: Мәнсұр, Қайролла).

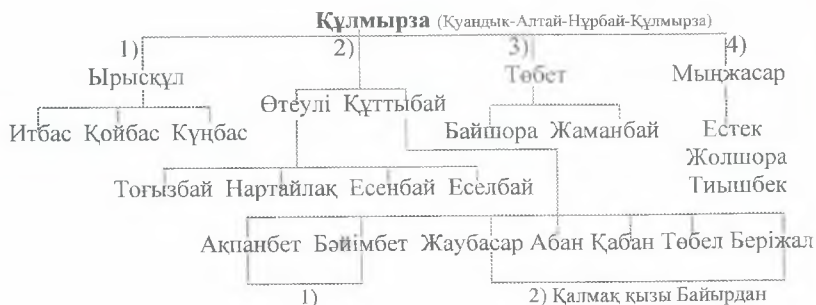
Кенжебай Жабайдан – Бақберген әжі, одан Дәрменбай, Албанбай, Бишікен.

Бишікеннен – Қарабай, одан Мұрат.

Кенжебай Жұмықтан – Жүндібай, Сәрсенбай.

Кенжебай Оснаннан – Айтмағанбет, Бекмағанбет.

Айтмағанбеттен – Сәтмағанбет.

Ырысқұл Итбастан – Шөкет, Естемір туады. **Шөкеттен** – Жуаныш, Байқуаныш, Нұрша.

1. **Жуаныштан** – Дүдебай, Бітебай, Аккозы.

а) Дүдебайдан – Таласбек, Аргынбек, Сырттанбек. Таласбектен – Шалқарбек, Аманбек, Рысбек. Шалқарбектен – Смағұл (балалары: Қами, Ғазиз, Елубай). Аманбектен – Әубәкір (балалары: Қайыржан, Бәкі), Төкеш.

Сейткамалдан – Қамбар (балалары: Әбілқасым, Мерқасым, Дінмұхамбет, Бекмұхамбет).

Сырттанбектен – Сейткамал, Сердәлі, Жүніс, Құсайын.

Сердәліден – Зұлфұқар, Сайфы (баласы Сәкен).

б) Бітебайдан – Сырттанбай, одан Мәжібек, Әлмұса (баласы Сәдуақас).

Шоақ.

Шоақтан – Әлеухан, одан Жаңбырбай, Базарбай, Төлеген.

в) Аққозының 1-ші әйелінен – Көпжасар. 2-ші әйелінен – Бейсембай. (Үшкірбай бастаған тағы 5 баладан ұрпақ жоқ). Көпжасардан – Мысықбай. Үздікбай, Сыздық. Үздікбайдан – Әмет, Кәкім.

Сыздықтан (Тыркыманнан) – Рүстем, Дастан, Бәстен, Баязи.

Рүстемнен – Дәурен, Жасұлан, Дәулет, Марғұлан. Дастаннан – Еділ.

Бәстеннен – Ерлан. Бейсембайдан – Жекен, одан Оралбай, Ғалымбай, Дәуіт.

2. **Байқуаныштан** - Малқозы, Бекежан, Мұса, Шідербай.

а) Малқозыдан – Бекетай.

б) Мұсадан – Есберген, Досберген. Досбергеннен – Әбдеш, Жарас (баласы Ескендір), Төлеубек.

в) Шідербайдан – Марқасары, одан Тікшекпей.

Тікшекпайдан – Имантүсіп, одан Анас, Манай (баласы - Азамат), Бөгде (баласы-Дулат).

3. **Нұршадан** – Сәтжан, Кенжебай.

а) Сәтжаннан – Дәдан, одан Серікбай.

б) Кенжебайдан – Әбілда, одан Құдайберген. Құдайбергеннен – Ізтөлеу, одан Дархан (баласы Асан), Діқан.

Ырысқұл Қойбастан – Матай, Оразак.

1. **Матайдан** – Мүсәпір, Атшабар, Шонай, Шұғай.

а) Мүсәпірден – Тырмысбай, одан Сакабай, Қойшыбай, Ақбайпақ, Тойшыбек. Қойшыбайдан – Қанат (балалары: Ғалым, Әлім), Бітай. Ақбайпақтан – Жанат.

б) Атшабардан – Көзтай, одан Мақаш, Жаманбала (балалары: Кентай, Қалтай, Ырым, Мейрам).

в) Шонайдан – Болатбай, одан Бектемір.

г) Шұғайдан – Құрманбай, одан Жұқа. Жұқадан – Қырықбай, одан Тайтөлеу, Азамат.

2. **Оразақтан** - Қарып, Байтақ аталары тарайды. Байтақтан – Бекмұса, одан Күзікен.

Ырысқұл Күнбастан – ұрпақ аз, Жамбыл облысында 1-2 үй ғана бар.

Күнбастан – Наурызбай, Жетібай. Жетібайдан – Бабатай, одан Дәулет. **Дәулеттен** – Шағырай, одан Әбен, Әбеннен – Ботпан, одан Аманкелді.

Өгеулі Тоғызбайдан – Төлөп, Төлеген, Қосағалы. Шүрен.

1. **Төлөптен** – Көркембай, Күленбай, Қарақұла, Тобышпақ, Жұманбай, Байжұман.

а) Көркембайдың 1-ші әйелінен – Бәйсейіт, Нұрпейіс, Сейсен. 2-ші әйелінен – Төребай, Бөгембай.

Төребайдан – Жақып, Нақып, Мұсатай, Аханбай, Әби, Уәйіс.

Жақыптан – Бабажан, Әліп, Сейіл. Әліптен – Ғаболла, Қаппас (баласы Төлеубай). Нақыптан - Әміре, Әлтай, Байлы. Әмірден – Бименде, одан Жақан (балалары: Өмірбай, Аманбай), Қалдыбай (балалары: Рымғали, Аманғали, Азамат, Саламат). Әлтайдан – Байғозы, одан Серік (балалары: Рақымбай, Аманжан, Бауыржан, Нұржан), Ерден, Ерденбай. Байлыдан – Шалғынбай. Мұсатайдан – Өбіда, Құсайын, Әмзе, Нұрқан, Сарбас, Шалбас. Құсайыннан – Бейбіт.

Бейбіттің 1-ші әйелінен – Аманкеш, Әбиур (баласы Жаннұр). 2-ші әйелінен – Жанбырбай (балалары: Жарқынбай, Жарқын), Рәттай.

Аханбайдан – Рахымжан, Нәрінбай, Бағтал, Тәңірберген.

Рахымжаннан – Дулат, одан Іргебай, Біргебай.

Нәрінбайдан – Ақберген (балалары: Тұрсынбай, Серікбай, Киікбай), Қалманбаб.

Бағталдан – Әуесбек, одан Айтпай, Мәмбет, Мәмбетпай, Амантай.

Әбиден – Сейталы, Құрбек, Серік.

Уәйістен – Мұхтар, Мұрат.

Бөгембайдан – Мұсабек, Асанбек.

Мұсабектен – Әлкебай, Әлі, Қасенбай, Елеукең. Қасенбайдан - Отынбай, Серікбай (баласы Орақбай). Елеукеңнен - Өбдірашит, Жқабай, Ғалымбай.

б) Күленбай батырдан - Ахмет, Нұрым, Ыбырай батыр, Кенжебек.

Ахметтен - Байтанат, Сағындық, Қадау, Ысқақ. Нұрымнан - Нағашыбек, Именбай. Кенжебектен - Борсынбай, Баймұқан.

Борсынбайдан - Ошақ, одан Сұлтанмахмұт, балалары; Мұхамбетқасым, Асқар, Мәден, Мәдікен, Сәкен.

в) Қарақұладан - Шоқтық, Бәйпіл, Аужан, Ойжан. Шоқтықтан - Сәрсенбек, Исабек, Айтжан, Қуанышбек, Битжан, Малай.

Сәрсенбектен - Әлімжан (баласы-Мұрат). Ықылас (балалары; Аманкелді, Аманжол).

Битжаннан - Ікірәш, одан Оралбек (балалары; Әсет, Жанат, Қанат, Мұрат), Талғат, Асығат, Қарақат, Самат, Қайрат. Бәйпілден - Шәкен, Майбас. Шәкеннен - Маматай (балалавры; Әбухатап, Әбушахма, Әбуашім, Ықырахым. Исағали, Бақытқали). Әбумүтәліп (балалары; Бауыржан, Сабыржан). Майбастан - Сағынтай (балалары; Берген, Ерген), Сержан.

Ойжаннан - Омар, одан Аяған.

г) Жұманбайдан - Мұқымбай, одан Құлтай, Махат, Адамия.

2. Төлегеннен - Кеңгірбай, Шолақ.

а) Кеңгірбайдан - Тоқабай, одан Елубай, Тоқжұман. Елубайдан - Құсайын, одан Мұқатай, Алтай, Қорпық. Мұқатайдан - Садық одан Амангелді. Айдар. Қорпықтан - Алтай, Аманжол. Тоқжұманнан - Бәйкен, Алакөз. Бәйкеннен - Ермек, Онғар. Алакөзден - Құрабай, одан Айбар.

б) Шолақтан - Төрбек, Қатпа. Қатпадан-Тәжібай, одан Нұрмағанбет. Түркен. Нұрмағанбеттен - Тілеужан, одан Қанат. Төрбектен - Ысқақ, одан Садық.

3.Қосағалыдан - Тінібай, Жаны.

4.Шүреннен - Нұрабай, Асанбай. Асанбайдан - Сатыбалды.

Өтеулі Нартайлақтан - Аманбай, Байгелді, Хангелді.(Қойгелді).

1.Аманбайдан - Ерубай, Сарынбай, Қарынбай, Нарынбай.

а) Ерубайдан - Қартабай, одан Сүлеймен, Болатбек, Егізмайыл.

Сүлейменнен - Қыдырбек, Мағзұмбек, Бейсен, Сәрсен, Ыдырысбек.

Қыдырбектен - Қордабай (балалары; Қайролла, Зейнолла, Ғалифолла, Рахметолла), Елеуен (балалары; Сабыржан, Құрманғазы). Мағзұмбектен - Хамзе.

Сарынбайдан - Мықжан, Есжан. Есжаннан - Уәйіс, Ахметжан (балалары; Болғын, Бағылан, Ерден). Мұхаметжан - (балалары; Мұзат, Кеңес). Сейтжан.

2.Байгелдіден - Байсары, одан Ахмет. Ахметтен - Әлібек, Омарбек, Оразбай. Әлібектен - Қордабай, Серғазы (балалары; Құдайберген, Сабыржан. Ербол). Шұбай (баласы; Нұржан). Омарбектен - Шамшекбай, (баласы - Дәулет). Отыншыбай.

3.Хангелдіден (Қойгелдіден) - Есбай. Есбайдан - Баймағанбет, одан Сәрсен.

Өтеулі Есенбайдан - Дауылбай би, одан Хантөре, Байтөре.

а) Хантөреден - Төлеубай, одан Оспан. Оспаннан - Бекболат, одан Әбушахма (балалары; Төлеген, Бейбігіт).

б) Байтөреден - Асылбек, Бөрі. Асылбектен - Ләкара, Тотайман. Ләкарадан - Әйбәкір, Аманақ. Тойтаманнан - Дәрмен, одан Күзенбай. Бөріден - Кетебай, Әбілда, Сәменбай, Сәмен, Ыбырай, Жылкелді.

Өтеулі Еселбайдан - Жолтай, Молдабай, Шілдебай, Құлжабай.

1. Жолғайдан - Далбақ, одан Қаңтарбай.

Қаңтарбайдан - Кежен, одан Қайрат, Қанат.

2. Шілдебайдан - Көшекбай, одан Серікбай, Жақан. Жақсылық.

3. Құлжабайдан - Төлеу, Әбді. Төлеуден - Ұзақбай, одан Шауқат.

Әбдіден - Ахмет, одан Ысқақ (баласы - Елеуен).

Құттыбай Ақпанбектен - Жаман, Найман, Жәуетай, Шегіртке.

1. Жаманнан - Төлеп, Сықай, Бақай.

а) Төлөптен – Ителгі, Жазыбай. Жазыбайдан – Әлмұса, Түсей. Әлмұсадан – Сағынтай, одан Нұртай (баласы Бөгенбай), Ізкен (балалары – Киікбай, Иманбай, Өмірбай, Шорганбай, Аманқос). Тоған (баласы Қайрат). Құрман (баласы - Мейрам). Ерман.

б) Бақайдан – Қашыпкелді, одан Асқарбай. Асқарбайдан – Қуат, одан Иген.

2. Жауестейден – Бердене, одан Күзембай, Жолдас, Айдар. Өтеген, Жандар.

а) Күзембайдан – Бәдіғұл, одан Ыбырай, Жылқыбай.

б) Жолдастан – Андас, Науан, Есен.

Андастан – Қажаяу, Серік (балалары - Өмірзақ, Жақан, Жақсыбай, Төлеухан).

в) Айдархан – Құсайын, одан Қасен.

3. Шегірткеден – Есілбек, одан Арбабек, Жазықбай. Жазықбайдан – Аяпберген, одан Сайлау.

Құттыбай Бәйімбектен – Мойнақ, Тоқабай.

1. Мойнақтан – Майқы, Бошан.

а) Мақының 1-ші әйелінен – Шыныбай, Марқабай, Жақыбай. 2-ші әйелінен – Сәргара, Сергара, Ерғара. Шыныбайдан – Шоқай, одан Дайырбек, Отарбек (баласы Нұрбек). Асан (баласы - Әбікеш). Марқабайдан – Қазанғап, одан Біргебай. Біргебайдан – Жиенбай, одан Тостымбек. Ерғарадан – Бәйділда.

2. Тоқабайдан – Тінәлі, Қашаған.

а) Тінәліден – Бектұрсын, Майтабан, Рақыш. Бектұрсыннан – Ермекбай (баласы; Жолша) Базарбайдан, Тәшен. Майтабаннан – Шорманбай. Рақыштан – Иман, Мұса, одан Әбілжан.

б) Қашағаннан – Асан, одан Өкпеш.

Құттыбай Жаубасардан – Божы, одан Жұмағажы.

Жұмағажыдан – Жетпісбай, Сексенбай (баласы - Коля).

Құттыбай Абаннан – Бейсенбай, одан Иса. Исадан - Әбілда, Нұрмағанбет. Әбілдадан – Берік, Серік. Нұрмағанбеттен – Большбек, одан Ерғали.

Құттыбай Қабаннан – Кекілді, одан Ашықбай, Бөлекбай, Меткелбай (баласы - Әбілді).

Құттыбай Төбелден - Өмірбай, Сабыр, Бақай.

а) Өмірбайдан – Қорғанбай (баласы – Сәкен) Құлданбай.

б) Сабырдан – Шөкеман.

в) Бақайдан – Жәнібек, Әлібек. Жәнібектен – Құлмағанбет, одан Сағынтай. Әлібектен – Арыстанбек, одан Тұрсын (баласы - Тілеубай), Түгелбай (балалары Игенбай, Бақтыбай), Боранбай, Мүшелбай.

Төбет Байшорадан – Қожабек, одан Смағұл (баласы - Нұрғали).

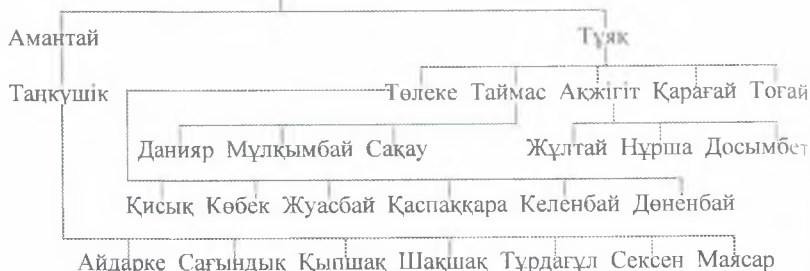
Мыңжасар Естеден – Құдабай, одан Қали, Мұқажан, Ақшал.

Мыңжасар Жолшорадан – Жанболат, одан Дүйсек.

Дүйсектен – Жетібай (балалары – Бекім, Мұқаш, Қалмағанбет). Жалпақ, Көпбай.

Мыңжасар Тийшбектен - Өтеп, одан Жүндібай, Жұрқабай (балалары – Байзақ, Сембек, Жексембек, Жұмабек).

Дүйсе (Куандық-Алтай-Нұрбай-Дүйсе)

Танқушік Айдаркеден- Ақпан, Жабай, Бибатар, Тәттібай.

1. Ақпаннан- Қинал, Шонал.

а) Қиналдан- Шақан, Әлисан. Әлжаннан – Қасен, одан Қали.

б) Шоналдан – Кәрібек.

2. Жабайдан – Адай, Әлімбет.

а) Адайдан – Алтынбай, одан Ақыш.

б) Әлімбеттен-Қауғабай, одан Ахмедия, Зекірия, Мұхаметжан.

3. Бибатардан – Қожақ, одан Шойынбай.

Шойынбайдан-Қуат, одан Әлайдар (балалары; Әліп, Дәуіт)

4. Тәттібайдан – Тойшық одан Көріктібай, одан Сейіл.

Таңқушік Сағындықтан – Жанғазы, Жолдас, Бақтыбай, Есқара,

Нүргелді, Қаумен, Көзгелді.

1. Жанғазыдан – Мұса, Күмекбай, Шорабай, Телібай.

а) Мұсадан-Құттықұлақ, одан Бұқа.

б) Күшекбайдан – Тойтан, одан Қорабай, Жааманнан (балалары – Есенаман, Қыдырбай)

в) Шорабайдан – Секербай, одан Әлмағанбет. Әлмағанбеттен – Амантай.

Қошқарбай (балалары-Еділ, Жайық).

г) Телібайдан-Дома одан Ермек (балалары-Жомарт, Қасым).

2. Жолдастан – Қарпықпай, одан Мамырай, одан Қуаныш.

3. Бақтыбайдан – Рымбет, Рахымбет, Рахымбай. Рымбеттен-Кәмәли.

4. Есқарадан – Жақып, Мәмбеталы.

а) Жақыптан – Аманкелді, Балықбай, Жаманбай. Аманкелдіден – Қабаден, одан Қанат, Саят. Балықбайдан – Абай, одан Ахат, Асығат. Жаманбайдан – Тұрар, Тұрсынғали, Жұмағали. Тұрардан – Аманғали.

б) Мәмбеталыуан-Жамау, Біргебай. Жамаудан – Елшібай, Олжабай.

Айдын.

5. Нүргелдіден – Көпбай, Дүзен, Ағыбай.

а) Көпбайдан – Далабай, Жамантік.

Жамантіктен – Алдам, одан Тәңір.

б) Дүзеннен – жүкен, Асауке.

в) Ағыбайдан – Әлкен, одан Тәңірберген.

6. Қауменнен – Есенберлі, одан Сәмен (балалары – Совет, Кенес)

Таңкүшік Қыпшақтан – Еламан, Жоламан, Алпысбай.

1. Еламаннан-Түтқышбай, Айтбай. Айтбайдан – Әріп, одан Әбілда.

2. Жоламаннан – Шорман, одан Қуаныш. Қуаныштан – Шәйкен, Асайын.

Таңкүшік шақпақтан – Бердіқожа, Байқожа.

1. Бердіқожадан-Қойшыбай.

2. Байқожадан -Әшім, Садык.

Таңкүшік Тұрдағұлдан – Дүмшебай, одан Тайтөлеу, Бейсенбай (балалары

Бүркітбай, Жанай)

Таңкүшік Сексеннен – Әлимен (Әліп), одан Әдіхан,Садыхан.

а) Әдіханнан – Жанболат.

б) Садыханнан – Бақытжан, Мағжан.

Таңкүшік Маясардан – Өгізбай, Ордабай.

1. Қгізбайдан – Әділ, Дәрібай.

а) Әділден – Қожақұл, Кәріп, Қксібай.

б) Дәрібайдан – Шолан.

2. Ордабайдан – Келдібек, одан Ақылбай.

Ақылбайдан – Серік, одан Елеусіз, Ерсайын.

Төлеке Қисықтан – Бағозы, одан Қоқыбас, одан Ақшабай. Ақшабайдан –

Жүкен (баласы – Темірбай), Тараш, Әбдікәрім.

Төлеке Көбектен – Ілдекер, Өндекер.

1. Ілдекерден – Смайыл, Сүлеймен, Есбай, Жиенбай.

а) Смайылдан – Омар (Қызылқұлак), Икім. Омардан-Қожағұл.

б) Сүлейменнен – Кәрібай.

в) Есбайдан – Сонақ, Құлмағанбет. Сонақтан – Мұхаметжан.

Құлмағанбеттен – Ахмет, Нығымет.

г) Жиенбайдан – Жармағанбет.

2. Өндекерден – Нұрмағанбет, одан Әбікен, Құдайберген.

Төлеке Жуасбайдан- Датқабай, Сарбас, Лепесбай. Лепесбайдан –

Бөкенбай.

Төлеке Қаспаққарадан – Сатыбалды, Қонақай.

1. Стыбалдыдан – Тұтан, Ақтентек.

2. Қонақайдан – Қалмағанбет, одан Қаратай.

Талмас Даниярдан – Тқсей, одан Құсайын (балалары Сейітжан, Сейіл)

Әбдірахман.

Таймас Мұлқымбайдан – Шалғынбай, Сәдуақас. Сәдуақасан – Болпай.

Таймас Сақауда-Шықтыбай.

Ақжігіт Жұбатайдан – Тиыштыбай, Жүзбай.

1.Тиыштыбайдан - Әлжан, одан Жапай, Тезек, Мұздыбай.

а) Жалайдан – Жақсыбай(балалары –Жұматай, Бекайдар, Бекбосын,

Беукбол, Көлбосын, Жанболат). Боранбай (балалары – Бөкенба, Әсет).

б) Тезектен-Ескермес (балалары-Жанайдар, Ғалым, Жанғали, Байғали,

Мәулет), Серік (балалары-Мұхтар, Қуат).

в) Мұздыбайдан – Қасен, Қаманай, Тойтелеу, Әбдіқадыр, Дидар. Қасеннен-

Рымғали, Аманғали.

2. Жүзбайдан-Рақымжан, Уәйла. Рахымжаннан – Хамит.

Акжігіт Нұршадан- Иса, одан Байжұман (балалары – Кәрім, Әукен, Қадабай)

Акжігіт Досымбеттен- Жакия, одан Төлеукен, Имаш.

Төлеукеннен – Елкен(балалары-Ербол, Дулат, Дәулет, Байбол, Ноян, Күмбол, Нұрбол, Жанат, Кенжекүл), Армия (балалары-Бекбол, Жанбол).

Қостай (Қуандық-Алтай-Нұрбай-Қостай)

Алтынбай Қыдырбайдан - Әуес, одан Тұрғынбек.

Ералы Аманәліден-Тастан, Шақа, Қасқырбай.

Едіге Бабақтан – Сәрсекей, одан Сатыбалды.

Едіге Еркебұланнан- Жаман, Құсайын, Кенжебай.

1. Жаманнан - Өскен

Өскеннің 1-ші әйелінен – Ауданбай, Жексенбай, Төти.

2-ші әйелінен – Жақабай, Жұматай, Қайрат.

2. Құсайыннан-Мәмбет, Жәнібек, Аман.

Жәпет Құсайыннан – Көпен, одан Жұмабай (балалары-Қасен, Сүлеймен.).

Жәпет Ыбырайдан- Қалин.

Жәпет Түсіптен- Омар.

Жәпет Жәкыптан – Әлмен.

Жәпет Жолдасбайдан – Жармағанбет, Жалмағанбет, Мүрсәлім.

Сүгір Арғынбайдан – Есенқұл, Жаманқұл, Төлеген, Тоқтамыс, Ежіге.

Мүжіге.

1. Есенқұлдан -Мамай, Жанай.

а) Мамайдан – Қырғызбай, одан Бейсенбай,Айтуған, Олжабай, Жәмеке.

б) Жанайдан – Жолды одан Сатыбалды.

2. Жаманқұлдан – Ертағы, Бертағы, Айтағы, Жантағы.

а) Ертағын- Жуанышбай, Қуанышбай, Темешбай, Шөмішбай.

Қуанышбайдан – Қасынбай, одан Нүркей, Бәйкей. Нүркейден -Аймағанбет (баласы Кәрібек). Жәйке, Шубай, Оразбай, Несіпбай, Боданбай.

Темешбайдан -Бәйімбет,одан Рақыш.

Рақыштан – Түйімбек, одан Тілеубай, Жаңбырбай.

Шөмішбайдың- 1-ші әйелінен – Ыбырай

2-ші әйелінен – Ермағанбет

3-ші әйелінен – Кәрібай

4-ші әйелінен -Дәрібай, Кәріпбай.

Ыбырайдан – Дәрібай, Салықбай, Смағұл, Нұрмағанбет, Түсіп. Түсіптен – Серік, одан Дауылбай, Мейрам. Ермағанбеттен – Нәрікбай, Арықбай, Балықбай. Арықбайдан – Алпысбай. Дәрібайдан-Мұхаметжан, Хамит, Оспан.

Кәріпбайдан – Тасболат, одан Жақия, Тлеубай, Әлімбай. Жақиядан – Дулат, Жанат.

б) Бертағыдан – Шүмекбай, Аймабай. Аймабайдан – Созаңбай, Смағұл, Елубек.

в) Жантағыдан – Ағыбай, Асықбай, Батыр.

Асықбайдан – Жұмаділдә, одан Махмет.

Батырдан- Іңкәрбай, одан Ахмет, Бәйкен.

Сүгір Жақсыбайдан- 1-ші әйелінен – Түрімбет, Тұрар, Тілеу, Айнабек, Бұқа.

2-ші әйелінен – Мұймақ, Жұмабай.

Түрімбеттен – Тағай, Саржан, Шокай, Пісбекбай. Тағайдан- Шалабай, Мәкібай, Қойгелді.

Шалабайдан – Кәрім. Мәкібайдан – Төлеу. Қойкелдіден – Сыздық.

2. Тұрардан – Үкей одан Тәгібай.

3. Тілеуден – Самай.

Самайдың 1-ші әйелінен – Қалбай

2-ші әйелінен – Әукен, (Теңкей). Шалқар.

Қалбайдан – Орынбек, (баласы – Өсербай), Әукеш, Әбдімбек. Шалқардан – Балтабай, Бұтабай, Тамабай.

4. Айнабектен – Шәлегей, одан Жолдыбай, (балалары – Ершымен, Құлшыман).

5. Бұқадан – Аяған, одан Үкібай, Әбілдә.

6. Маймақтан – Мамтай, одан Төлеу, Радтай.

7. Жұмабайдан – Қосарбай одан Қойкен.

Сүгір Жақсығұлдан – Мырзабек, одан Дәрмек, Шорман, Оймауыт, Жусанбай. Дәрменнен- Ескей, Жылқыбай. Жылқыбайдан- Қойбағар, Ыдырыс.

Қойбағардан – Құрмаш (баласы – Рымғали) Ерғали (баласы – Аман) , Аманғали Ыдырыстан – Иманғали, Ғалым.

б) Шорманнан – Ермен, Нұржан, Шалақ. Нұржаннан – Сыздық, Қанатбек, Болатбек, Сыздықтан – Тиянақ, Шолақтан – Бекболат.

в) Оймауыттан – Қозғанбай, одан Төлеубек, Түлкібай.

г) Жусанбайдан – Заман, одан Құлмағанбет, одан Діқанбай.

Сары Қыстаудан – Елшібай, Ерікбай, Байғабіл, Туғанбай, Шәліт.

Байғабілден- Темірбай, Кенбай, Кендірбай.

Темірбайдан – Аязбай, Өкен.

б) Кенбайдан – Қали, Ошақбай.

Туғанбайдан- Серік, Кешкей. Серіктен Айтпай, Енрмекбай.

8. Шәпеттен – Темірғали, одан Төлеген, Қадыш.

Сары Жайлаудан – Мақал, Жәпей.

Жәпейден – Ысқақ одан Бабатай.

Әліке Руы.

Байболдан- Мәмбет, Әйтiмбет, Өтек. Мәмбеттен – Есентоғайдан, Әбей, Барақбай.

Есентоғайдан – Төрегожа, Сейтжан, Әлімұса. Сейтжаннан – Зейнолла, одан Мұрат, Мұратпек. Әлімұсадан- Балта, одан Әбдеш. Әбейден -Мырзақожа, одан Жақып.

Биболдан – Мынбай, Тiңқора, Жәлен, Амантышқан.

Мынбайдан – Сенбай одан Сүйiншi.

Сүйiншiден – Бүркiт, Тоқан. Бүркiттен – Қамариден одан Тәтiк.

Тiңқарадан – Құдайберген, Әлдiберген.

Құдайбергеннiң 1-шi әйелiнен – Аян,Баян.

2-шi әйелiнен – Берлiбек.

Тұрлыбек, Алпысбай, Әлдебергеннен-Қасәабай,Дәрiбай. Өасқабайдан – Серiк.

Жәленнен – Байғабыл, Тұрғабiл. Байғабiлден – Қамзе.

Амантышқаннан-Жанұлы, одан Сәдуақас.

Ерболдан- Жарқынбай, Сатыбалды, Есентүгел.

Жарқынбайдан – Қуандық, Әбдiрахман.

Сатыбалдыдан – Темiр, Бағыс.

Есентүгелден – Ұзынжас

Қожагелдiден – Жолымбет,Байқадам.

Жолымбеттен – Ыбырай.

Байқадамнан – Жалмағанбет қажы.

Жалмағанбеттен – Қасым, одан Есенгелдi.

Мұраттан -Сарыатты, одан Өтеміс, Байзақ.

Өтемістен – Құлтұма (ақын)

Байзақтан – Иса (ақын)

Байдалы руы.

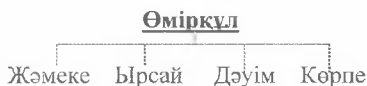
Қарамендеден – Жәһүда.

Таймендеден- Қасым одан Әшмұқан.

Ақтайлақтан – Әкен қашы.

Наудан – Биғара, одан Смайыл, Дәулен.

Жайлаудан – Рысбай, одан Сүлеймен.

Жәмекеден – Есенбек, Көбетей.

Есенбектен – Құтбай, Жолдыбай, Сасық, Қара, Төртата, Жанұзақ, Құлжан, Сенгірбай.

1. Құттыбайдан – Сәрсен.

2. Жолдыбайдан – Нәубет, одан Бекмағанбет. Бекмағанбеттен –

Шаймерден.

3. Сасықтан – Төбе, Мағзұм.

4. Төртатадан – Ахмет, одан Қалмен.

5. Жанұзақтан – Жанмырза.

Жанмырзаның 1-ші әйелінен – Байқадам, Досыбай, Қаспақ, Әжібек, Бекіш.

2-ші әйелінен – Кішкентай, Дүйсенбай, Амалдык, Сайдалы,

Баубек.

а) Кішкентайдан – Аққошқар, Жанқошқар, Таңқыбай.

Аққошқардан – Шөжен қажы, Нығыман, Қазизе, Қасен. Шөженнен – Құсайын.

Нығыманнан – Қасым, одан Нұрхамит. Таңқыбайдан – Дәулетбек, Жәкен.

Дәулетбектен – Мәжит, одан Тәжіуахит. Жәкеннен – Рысбек, одан Жақыпбек, Жақия, Зікірия. Жақыптан - Өлкен. Зікіриядан – Файзырахман.

б) Дүйсенбайдан – Мәтжан.

в) Амалдыктан – Мырзамбет, Сазан. Мырзамбеттен – Шайдан, Мәстен. Шайданнан – Ақжан, Жақыжан, Мұқажан, Бижан, Смағұл, Ахмет, Хамит. Жақыжаннан – Қуан, Шүкір. Мұқажаннан – Тамусейіт. Смағұлдан - Өбутәліп. Сазаннан – Ысқақ, одан Әжіғұл, Қоңыр. Әжіғұлдан – Қасымбек.

г) Сайдалыдан – Бекен, Жәнібек, Бекберген, Токберген.

Бекеннен – Мұхаметжан, одан Әжіғұл, Қосшығұл, Басшығұл.

Жәнібектен – Фазыл, одан Асгат, Құлбай, Нұрхамит, Нұрсағит.

Бекбергеннен – Сәдуақас, одан Бименде.

д) Баубектен – Мешінбай, Көлбай, Дарабай.

6. Құлжаннан – Омар қажы.

7. Сеңгірбайдан – Мейрам, Қыпшақ. Мейрамнан – Қалабай, одан Жұмаділда, Арыстанбек.

Көбетайдан – Тұрлыбек, Сарғасқа, Бабас.

1. Сарғасқадан – Меңлібай, Жолдыбай, Қолдыбай, Тілекей, Байтелі.

а) Меңлібайдан – Өспан, Әбілда, Кенжесейіт.

б) Жолдыбайдан – Базарбай.

в) Қолдыбайдан – Құрман, одан Досмағанбет.

г) Тілекейден – Ақмола, Жақан. Ақмоладан - Әбіш, одан Шерқали.

2. Бабастан – Байтерек, Жанмырза, Баубай, Таубай, Ақмырза,

Жантерек.

а) Байтеректен – Қошахан, Төрехан. Қошаханнан – Жарқын, Сүйін, Ақбас, Шалабай. Жарқыннан – Түсіп, Ажақай, Есжан қажы. Түсіптен – Жақсыкелді, Төрелді, Бақтыкелді, Ханкелді, Бәйгелді, Мұқан. Жақсыкелдіден – Қобыланды, одан Ібірахым. Төрелдіден – Қара. Бақтыкелдіден – Құрманәлі, одан Жұмабай. Ханкелдіден – Торғынбай. Бәйгелдіден – Қолпаш, одан Көжен. Мұқаннан - Әбдіхамит. Ажақайдан – Смайылбек, Құлжанбек, Ахметбек. Смайыобектен – Жанбек плуан, Мұсылманбек, Сейіобек, Шекербек, Мұратбек, Аманбек, Сейіткерей.

Жанбектен – Нұрмұханбет, Ғабдолла, Бақытжан. Нұрмұханбеттен – Сәбит. Сәбиттен – Асқар, Ғалым.

Құлжанбектен – Байғара.

Ахметбектен – Кәмілбек, Омарбай. Есжаннан – Ниязбек, Шал, Тобышак, Көпей. Ниязбектен – Рахымбек, Қасымбек. Шалдан – Жарылған, одан Сәттар. Сүйіннен – Жақып, одан Жұртыбай, Бозымбай, Сәт, Жайынбай.

Ақбастан - Өмірзақ, Төлелберген.

б) Жанмырзадан – Кертенбай, одан Алшынбай. Алшынбайдан – Еселбай, Егізбай.

Ырсайдан – Бөрібай, Еспенбет.

1. Бөрібайдан - Өтебай, одан Әбіл.

Дәуімнен – Төрегелді, Игілік.

1. Төрегелдіден – Жансары, одан Байсары, Тайсары.

а) Байсарыдан – Байтоқ, Жантоқ, Бостон. Жантоқтан – Аманбол. Жөке. Жөкеден – Қарабала, Шорман. Қарабаладан – Смағұл, одан Сембай. Шорманнан – Әлі, одан Тайкүлен.

Сайдалы руы.

Әжібай Ақпаннан – Асыр, Шыңтай, Жолынбет.

Асырдан – Көлбай, Самбай, Мықтыбай, Жантөре, Талан, Жаманбала, Сексенбай, Қойсақ, Елеусіз.

1. Көлбайдан – Бекмағанбет, одан Далабай.

2. Самбайдан – Алпысбай, Үсенбай.

3. Мықтыбайдан – Қалдыбай, Жолшы. Қалдыбайдан – Жанпейіс, Нұрмағанбет, Өтеш.

Өтештен – Жәмкен молла, одан Темірбай, Қабыкен.

Жолшыдан – Жұмағұл, одан Әлжан, Дәулет.

4. Тасаннан – Тынысбай, одан Мұқан. Мұқаннан – Жүрсін, Тұрсын.

5. Жаманбаладан – Тұтқабек, Түйдебек, Диқанбек.

6. Сексенбайдан – Малшыкен, Тайшыкен, Тәкен.

7. Қойсақтан – Арыстанбай, Сырттанбай, Үрістембек. Арыстанбайдан – Хангелді.

8. Елеусізден – Мұсабек, Исабек, Сырттанбек. Мұсабектен – Мүслім, одан Көжебай, Шожебай.

1. Байкүшіктен – Манақа, Жүндібай. Жүндібайдан – Байкемпір, одан Ахметжан, Төкен.

2. Жанкүшіктен – Әлкен, одан Күмісбек, Бәшей, Рысбек. Күмісбектен – Рақыжан. Бәшейден – Көмек.

Жолымбеттен – Бекжан, Тоғжан.

1. Бекжаннан – Бабатай, Базаршы.

Бабагайдан – Қаржасбай, Әйбек, Қожахмет, Шаяхмет. Әйбектен – Бәйділда, Тажамағанбет. Базаршыдан – Байбалат, Үсей, Асан. Үсейден – Қанат, Дәулет, Бактыбай. Асаннан – Мұхамедия, Серік.

2. Тоғжаннан - Әди, Шәди. Шәдиден – Күзеубай, одан Жапабай, Серік. Жапабайдан – Сағынтай, Жолкен. Серіктен – Хафиз.

Әжібай Тоқпаннан - Әлімбет, Бегімбет, Көшкінші, Көбей, Қоңырбай (Тайшыбай.)

Әлімбеттен – Егіз, Абыз, Жидебай, Тоқтыбай.

1. Егізден – Есім.

2. Жидебайдан – Төлеубай, одан Әбдібай, Иса, Оспан, Сыздық, Ақынбай. Әбдібайдан – Жаркен. Исадан – Қасен, Мұқыш. Қасеннен – Кәрім, Еркін, Қайыржан. Мұқыштан – Мейрам, Аманкелді (Өзкен). Сыздықтан – Үсен, Жолан. Ақынбайдан – Мұхамедия, одан Тәңірберген, Сүлеймен, Ыдырыс.

3. Тоқтыбайдан – Түсіпбек, одан Жәкен. Түсіпбектен - Әрін, Рысмағанбет, Ісләм. Рысмағанбеттен – Сағадиді. Ісләмнан – Ібраһым (Жақан), одан Еркебулан, Ерлан.

Бегімбеттен – Тілеп, Дүйсен, Жайақ.

1. Тілептен – Аманжол, Байсадық, Қабанбай. Аманжолдан – Азнабек, Жеткен, Шегір. Азнабектен – Мұқажан, одан Файзырахман, Әбдірахман. Жеткеннен – Нүркен, одан Бабажан, Қаныш, Башан, Сембай, Жүмкен, Жұмаш. Байсадықтан - Әбді, Бірман, Әжігелді. Стақан. Әбдіден – Қайыржан, Зекен, Өміртас, Өмірбай. Бірманнан – Бақыт. Стаханнан – Аманкелді, Қисатай. Қабанбайдан – Ысқақ қажы, Дәулетше, Кенжебай.

2. Дүйсеннен – Тұңғышбай ақын, Ақмағанбет, Әбдіқұл. Тұңғышбайдан – Төлеу, одан Мерген. Ақмағанбеттен – Кәрібай, одан Кеңес, Сапар. Әбдіқұлдан – Иманасан.

3. Жапақтан – Түсіп қажы, одан Өскенбай, Құптанбай, Діқанбай. Өскенбайдан – Мұқат. Діқанбайдан – Қонақбай, Айтжан. Қонақбайдан – Базарбек, Төлеубек.

Көшкіншіден – Ділдебай, Білдебай, Байтақ.

1. Ділдебайдан – Смайыл, Ахметбек, Әбіш, Рахым, Сүлеймен. Рахымнан – Еремекбай. Сүлейменнен - Әубәкір.

2. Білдебайдан - Әбді, одан Жәкіш, Қимади, Әбиур. Жәкіштен – Болат. Қимадидан – Балғынбай. Әбиурден – Марат.

3. Байтақтан – Аршабай, Тілеген, Рахметолла. Аршабайдан - Әлмағанбет.

Көбейден – Уызбай, Сүттібай.

1. Уызбайдан - Әмір, Омар, Ботауыз.

2. Сүттібайдан – Байкүзен, Тоқкүзен, Елубай. Байкүзеннен – Түсіп, Ермағанбет, Өксікбай. Түсіптен – Құсайын, одан Болат. Қоңырбайдан – Бортонай, Әбеу, Сыздық. Әбеуден – Тоғай. Сыздықтан – Ынтықбай, одан Төлеутай, Хамит.

Жақсыбай Жанұзақтан – бірақ ата белгілі. Өтештен – Түсбай, одан Ғалым.

Олжа Мәмбеттен – Ордабай, Құлжабай, Естемес, Бөкенбай.

Ордабайдан – Байкісі, Жанкісі, Ақан, Шоқан.

1. Байкісіден – Ақшал, Бәзілбек. Ақшалдан - Әйпеке, Ұлтарак. Әйпекеден – Еркембай, Мұса, Иса. Еркембайдан – Қазбек, Мәнсур. Мәнсурден – Төлеубай. Төлеубайдан – Дастан. Мұсадан – Сағынтай. Бәзілбектен – Жәке.

2. Жанкісіден – Стан, одан Құрман. Иген.

3. Ақаннан – Момбай. Халық. Момбайдан – Сүгір. Берлі. Әбиур, Өтеміс, Бақырдин. Өтемістен – Зәт, Сейдірахман, Ібрахым.

4. Шоканнан – Жолқын, одан Жайпар, Үмбі. Дәулетбай, Аман, Кенжетай. Қармасбай. Жайпардан – Қамар, Әбсейіт. Үмбіден – Тәжітай.

Құлжабайдан – Елдес, Қосшығұл.

1. Елдестен – Сүйіндік, Токтыбай. Сүйіндіктен – Шынғыс, Дүйсен, Кәрі. Кәріден - Окей. Токтыбайдан – Елеусіз, Төлеубай. Елеусізден - Әбен, Тұрысбек.

2. Қошығұлдан – Қалдыбай, Бағыл, Төлеген, Бөлеген. Қалдыбайдан – Оспан, одан Қасен, Асан. Түсіп. Қасеннен – Марал. Түсіптен (Қаратүсіптен) – Жарылғап. Бағалдан – Тұрғанбек, Ахмет, Ібіш, Мырзахмет. Тұрғанбектен – Бекмағанбет, Нұрман, Несте, Төлепбек. Бекмағанбеттен - Әубәкір, Құрдыш. Нұрманнан – Құдайберген. Нестеден - Сұлтан. Төлепбектен – Дәулетбек, Болат. Бөлегеннен – Рахым, Жайпар, Нашарбек, Әшірбек, Асанбек, Төлеубек. Рахымнан – Тоқабай, Байділда, Қосқол. Жайпардан – Темірбай. Әшірбектен – Жұман. Бейсен.

Естеместен – Асау, Жабағы.

1. Асаудан – Қылшықбай, Жиренбай, Тұрлығұл. Қылшықбайдан – Ахмет. Жиренбайдан – Мұқай, Қатпа, Яхия. Мұқайдан – Аманбек, Оспанбек. Қатпадан – Қамаш. Яхиядан – Мейрам, Мырзатай, Қуантай. Тұрлығұлдан – Қуанышбек, Төлепбек.

2. Жабағыдан – Өмірбек, Темірбек. Өмірбектен – Балпац, Тәлмен, Жанбай. Балпаннан – Көпбай, Әбу, Шәмші, Әміре. Тәлменнен – Есен. Жанбайдан – Мәді, Кееш, Жәкен. Мәдіден – Асқар. Кенештен – Сағадибек, одан Әбікен, Боран. Жәкеннен - Әбілғазы. Темірбектен – Тәттібек, одан Бөстек, Мақажан, Әтіби. Бөстектен – Манап, Қасым, Ыбырақым.

Бөкенбайдан – Сатыбалды, Сапы.

1. Сатыбалдыдан – Қойшыбай, Көшербай. Қойшыбайдан – Баян. Көшербайдан – Ақырбай.

2. Сапыдан – Жақан, Боқан, Әйгелек, Жарқынбек. Жақаннан – Имантүсіп, Ахмет. Ахметтен – Мәтімұса. Жарқынбектен – Ілияс.

Олжа Нұрадан – 1 – ші Әйелінен – Орақ, Барак.

2 – ші әйелінен – Оразқұл, Намазқұл.

3 – ші әйелінен (қалмақ қызынан) – Оразбай.

Орақтан – Аманжол, Көшек, Байтуған, Жантуған, Әбдірахман.

1. Аманжолдан – Жұмабек, Тиыштық. Жұмабектен – Қожан, Төлеубек, Селеубек, Дүйсенбай, Кәрібай. Қожаннан – Шалғынбай. Дүйсенбайдан - Әбікен. Тиыштықтан - Өмірхан, одан Шайбай.

2. Көмектен – Қый шақбай, Молдабай, Молдаспай. Қыйшақпайдан – Сызық, Жамақ, Әбжан, Бейсек, Сәрсек, Дүйсембек. Дүйсембектен – Боранбай, Игенбай. Молдабайдан – Түсіпбек, Нәсек. Молдаспайдан – Садық.

3. Әбдрахманнан - Әбілқас, одан Махмұт.

Барактан – Мәт, Сәт, Шақар.

1. Мәттен – Бекбатыр, Тіленбай, Алдажар. Бекбатырдан – Шохмет, Тіленбайдан – Сейсенбай.

2. Сәттен – Еркінбай, Бүркітбай.

3. Шақардан – Тұңғышпай, Манаспай. Бөлекбай. Манаспайдан – Ермекбай, одан Парлан. Бөлекбайдан – Иманбек, одан Көшкен. Көшкеннен – Темір.

Оразқұлдан – Наркозы, Телқозы.

1. Наркозыдан – Шыңғысбай, Тұңғышбай. Шыңғысбайдан – Зәли, Төлеу.

2. Телқозыдан – Кәрібоз, одан Смағұл, Сқақ. Намазқұлдан – Болатбек, Болатай, Есенбек.

1. Болатбектен – Шабанбай, Ібіш.

2. Болатайдан – Жүніс, Рамазан.

Оразбайдан – Қарсақбай, Жаманбай.

1. Қарсақбайдан – Әмір.

2. Жаманбайдан – Мақаш, Жақаш.

Олжа Еселбайдан – Алшынбай, Тұрсынбай, Теңізбай, Көрпебай, Жайықбай.

Алшынбайдан – Мейірман, Мұсырман.

1. Мейірманнан – Шолақ, Белгібек. Шолақтан – Сағындық, Жұматай, Жұмабай. Жұматайдан – Жаманбай. Белгібектен – Мақсұт, Мағзұм. Мақсұттан – Рәшіт, одан Рақыжан, Ақыжан. Мағзұмнан – Төлеухан, Жақсылық.

2. Мұсырманнан – Әбдібек, одан Мәгі, Сақан, Кәкен, Үкібас. Мәгіден – Каратай, одан Дулат, Мұрат, Жақан, Бүркіт, Шоқан, Қуантай. Үкібастан – Қалір, Марал, Қалқаман, Қаният, Ғалымжан.

Тұрсынбайдан – Құлбай, Тінбей, Жүндібай.

1. Құлбайдан – Көшім.

2. Жүндібайдан – Шамай, одан Серікбай, Өксікбай, Өскенбай, Өсербай, Әбдібек. Өксікбайдан – Нағай, Адай, Ноғай, Абай. Өскенбайдан – Қарсақбай, одан Қуаныш, Дәулеткелді.

Теңізбайдан – Мәлкен, Есенқұл.

1. Бекқожадан – Мәлкен, одан Әбіласан, Қазкен. Әбіласаннан – Үйіржан. Қазкеннен – Қайыржан, Өмірзақ, Қалижан.

2. Есенқұлдан – Құлыбек, Серік.

Құлыбектен – Шәпел, Иманбек. Серіктен – Мұхаметқали, Төкен. Мұхаметқалидан – Шалатай, Төлеу, Жеңіс, Аманбай.

Көрпебайдан – Күлен, одан Бақай, Смағұл. Бақайдан – Иман, Нұрым. Нұркен. Смағұлдан – Шоқыбас.

Жайықбайдан – Шахман, Жиенбай, Жұмагелді, Имаш.

1. Шахманнан – Назарбек, Тайтіке, Базарбек. Назарбектен – Дүкенбай, одан Ырза. Тайтікеден – Мұса, одан Оспан.

2. Жиенбайдан – Тұрсынбай, одан Өкем.

3. Жұмагелдіден – Төкен.

4. Имаштан – Тәліп, одан Ілияс.

Олжа Ақмырзадан – Тыпқанбай, одан Мамақай, Жамақай.

Мамакайдан – Жангүтты, Сандыбай, Айдынбай, Еркінбай, Тілеу, Қабыл. Жангүттыдан – Арқабай, Бокай. Арқабайдан – Шалабай, Өсмағанбет, Исабек, Дүйсебек. Шалабайдан – Нұрмағанбет, Сарбас, Желібай. Өсмағанбеттен – Садық, Әбдіғаппар, Мешел. Бокайдан – Мұхаметжан, одан Аманжол. Қазбек, Назымбек. Айдынбайдан – Божбан, Туганбек. Божбаннан – Жұмаділдә. Жүнісбектен – Доскен, одан Қабыкен. Еркінбайдан – Өкей. Тілеуден – Бәкір, Омар, Оспан. Қабылдан – Байқоңыр, Жылқыбай.

Олжа Өтейден – Жабағы, Жабық. Жабағыдан – Бейсембет, Төребай.

1. Бейсембеттен – Шүмекбай, Тоқбай. Шүмекбайдан – Иса, Ендеман, Садық. Исадан – Төлеубай. Ендаманнан – Қабылда, Әбілда.

2. Төребайдан – Ақбай.

Жабықтан – Бейімбет, Бектемір.

1. Бейімбеттен – Есалы, Ыбырай, Сүлеймен, Керекей. Есалыдан – Әбдіхалық. Сүлейменнен – Бейсенбек, Сейітбек. Керекейден – Өмар, одан Қапғас.

2. Бектемірден – Ақмағанбет, Жалмағанбет.

Олжа Жанайдан – Тойым, одан Әбітәлі, Тактыбай.

Олжа Жоланнан – 1-ші әйелінен Қойкелді, Қойсоймас, Байтоқа, Тайсоймас, Қыстаубай, Шоқан, Қасым. 2 – ші әйелден – Бәйтен, Қаратоқа, Сасықбай.

Қойкелдіден – Орынбай, Масабай.

1. Орынбайдан – Нарбақы, Бақтыбай, Далабай, Далажыр, Балабай. Бақтыбайдан – Сейітбек, Бейісбек, Жүнісбек, Сәрсенбек, Сарбас, Нұркан, Әбнұр, Жарылғай. Сарбастан – Әділ, Сүлеймен, Ғалым, Қайыржан. Далабайдан – Сенбек, Жұмақан, Ысқақ, Мүрсәлім, Қарымсақ. Далажырдан – Сләм, Дін. Діннен – Саяжан. Ырымқұл, Сәбит, Хамит.

2. Масабайдан – Жексенбі, одан Досмағанбет, Есмағанбет. Қойсоймастан – Соқымбай, одан Жанұзақ, Жанұзақтан – Рысалды, Сәден, Жақып. Рысалдыдан – Төлеубек, Жұмабек. Төлеубектен – Ханзада, Шәһизада, Шәймерден, Қаныш, Елубай. Жұмабектен – Бейбіт, Қанапия, Қайролла, Қаниеләм.

Байтоқадан – Қоңыратбай, одан Бекбосын, Байбосын. Бекбосыннан – Кәрібай, одан Шәріп, Сайлау. Байбосыннан – Кәміл, Әубәкір (Әукен), Әбіл, Базарбай, Жағыпар, Мағұрып. Әукеннен – Қайрат, Ахат. Базарбайдан – Мейірхан, Мылтық, Бүркіт, Қарлыға. Әбілден – Аманкелді, Алпыс.

Бәйтеннен – Рысқұл, Тілеген, Балтабай.

1. Рысқұлдан – Түйтебек, Түсіпбек, Тұяқбай. Түйтебектен – Жылқыбай, Әйкен, Әлқуат, Аманбай. Жылқыбайдан – Аманкелді, Жамбыл. Түсіпбектен – Әбиур, Аймақан, Айжарқын. Тұяқбайдан – Сәду, Алтый, Аман. Сәдуден – Қайыркен. Алтыйдан – Сапйбек, Қайырбек, Қуаныш, Қуат. Аманнан – Қуан.

2. Тілегеннен – Оспан, Омар, Сыздық, Бейсенбек. Оспаннан – Әбді. Омардан – Әбдірахман, Әбдіқұл, Рышман. Бейсенбектен – Қалқаман.

3. Балтабайдан – Ахмет, одан Сәтжан, Әлібай, Малыбай, Қалымжан, Рахымжан, Рақымбек, Рақымжан. Сәтжаннан – Мұрат, Қуат, Болат. Рахымбектен – Марат, Қабеш.

Олжа Дәуітбайдан – Байжан, одан Аяған, Масақбай, Байауыз, Байсалды. Аяғаннан – Досжан, одан Өксікбай. Байауыздан – Әбді, одан Кәри, Қаратай.

Кобай

Әліқұл Тәңірқұлдан – Есебай. Есебайдан – Маңғыт, Қошетер, Қожабай, Бүркітбай, Қорғабай, Өтегүл, Берлікүл, Құрымбай.

1. Маңғыттан – Күзембай, Өтеш, Досжан, Түсіп, Ахмет, Омар. Күзембайдан – Жақыл, Мұсай, Шабек, Үсен, Мұсабек, Дүйсен, Асан. Жақыптан – Үкібас. Өтештен – Қосжан, Қорабай, Бекпан, Ақпан. Қосжаннан – Аймағанбет, Мақат, Ақат. Аймағанбеттен – Мұстапа, одан Байсапа, Байсын, Әбдіманай, Талғат, Аманкелді, Мұрат, Марат, Қалдыбек. Байсападан – Бақыт, Мұхит. Мақаттан – Ұлаш. Ахаттан – Қайрат, Жұмабек.

2. Қошетерден – Ерназар, Қожым, Құрымбай, Тәкібай. Ерназардан – Шмак. Шәлен, Біржан, Смағұл. Шмақтан – Смақан, Баймақан, Иман, Елеу, Айтжан. Смақаннан – Қамария, Махмедия, Шамшия. Қамариядан – Рысмағанбет. Махмедиядан – Ермағанбет, Нұрмағанбет, Сайлау, Азамат, Бекзат. Шамшиядан – Матай, одан Әнәпия, Мағаш, Әмен, Мәден. Елеуден – Жеңіс, Сәбит, Жайлаубай. Жеңістен – Бекзат. Сәбиттен – Айдын. Жайлаубайдан – Бүркіт, Азамат, Жандос. Шәленнен – Иманберлі, Қами, Сағадібек, Көшкімбай. Иманберліден – Қуат, Дүйсенбай, Мейрам, Алпыс. Қуаттан – Серік, Таңатар. Алпыстан – Дулат. Қамиден – Мейрам, оған Айдос. Сағадібектен – Болат, Марат. Болаттан – Аңсаған, Асылхан, Батырхан. Қожымнан – Есмұрат, Досым. Есмұраттан – Тілеу. Досымнан – Қызжігіт. Құрымбайдан – Жолдыбай, одан Аманжол. Аманжолдан – Бәтпа, одан Тернебек, Дүйсенбек, Кәмелбек.

3. Қожабайдан – Орынбай, Қарынбай. Қарынбайдан – Сыпатай, одан Сатыбалды. Сатыбалдыдан – Қанапия, Қуаныш.

4. Бүркітбайдан – Мыңқай, одан Рысбек. Рысбектен – Сембек, Сайлаубек. Сембектен – Дүйсенбек, Батырбек, Нұрбек, Мұздыбек, Алғабек. Сайлаубек – Жанбек.

5. Қорғабайдан – Ұлмағанбет, одан Асылбек. Асылбектен – Мейрам, Сайрам, Қазкен, Сәлкен, Мейіржан, Мейірхан. Мейрамнан – Мейірман, Темірхан. Теміржан, Жасұлан, Бауыржан, Жантілек, Жарқын, Жоламан. Сәлкеннен – Қуат. Мейіржаннан – Кенжеш, Ғалым, Қуаныш, Ермухан, Ербол. Мейірханнан – Елдос.

Әліқұл Тастемірден – Ордабай. Ордабайдан – Қылышбай, Боранбай, Сазанбай, Тілеубай, Баймұрат, Көшағалы.

а) Қылышбайдан – Бекет, Ақынбай, Жұмаш. Бекеттен – Төлеген. Ақмағанбет, Бейсекей. Ақынбайдан – Қасым, Есім, Бішен. Жұмаштан – Қасен. Құсайын. Қасеннен – Сүйіндік, Тоғамбай. Құсайыннан – Жақсылық, одан Айтболат.

б) Боранбайдан - Әбіш, одан Отыншы, Иманбек. Отыншыдан - Сағынтай, Балтай, Кенжеш. Сағынтайдан - Марат, Мұрат, Қайрат, Жомарт, Ғабит. Балтайдан - Жанат, Сәбит. Кенжештен - Мәди, Алтынбек, Мейірбек.

в) Сазанбайдан - Нұрлыбай, Нұрбек. Нұрлыбайдан - Иса, Иман. Исадан - Байбол, Әбілқас. Байболдан - Ерік, Берік, Серік. Әбілқасан - Жұмағали, Талғат, Қайрат, Ойрат. Нұрбектен - Рүстембек, Төлеуғара, Арыстанбек.

г) Тілеубайдан - Дүйсебек.

д) Баймұраттан - Сатым, Сәрсенбек. Сәрсенбектен - Дүйсен, одан Рақымтай. Айтқұл Ескеден - Қалабай, Жайлау. Қалабайдан - Бекжан, Жантай. Бекжаннан - Алпыс, Үкіман, Әжіғұл, Бәкіш. Алпыстан - Құсайын. Үкіманнан - Ысқақ, Әжіғұлдан - Оспан. Бәкіштен - Ілияс, Малемер. Жантайдан - Қатпа, одан Түсіп, Жакып, Қасен, Құсайын. Түсіптен - Әлмұса, Айдархан. Жайлаудан - Қәдір, Сәт, Дат.

1. Қәдірден - Мөңке, одан Адабала, Дикан, Боштай.

2. Сәттен - Искенбай, одан Бимат, Адамбек. Биматтан - Дәурен, одан Азамат.

3. Даттан - Әмір, Байжан. Әмірден - Әлсен. Байжаннан - Жармағанбет, Түймелі. Жармағанбеттен - Олжабай, Жақшабай.

Айтқұл Медеттен - Ескожа. Ескожадан - Рәммет, Өтебай.

1. Рәмметтен - Рақым, одан Мұқтар. Мұқтардан - Өмірзақ, одан Айтбек, Асылбек, Асқар.

2. Өтебайдан - Божай, одан Ыдырыс. Ыдырыстан - Қабылда, Шөлбай, Маратбек, Ғазат. Қабылдан - Рәбіл.

Айтқұл Бұқарбайдан - Байбол, Сайақ, Бибол. Биболдан - Білдебай, Жидебай.

1. Білдебайдан - Кеңесбай, Шөгелбай.

2. Жидебайдан - Орал, Божан. Оралдан - Әбілда, Тамабек, Шойынқұл. Әбілдан - Мүрсәлім. Тамабектен - Құрманбек, Дәулетбек, Кәрібай. Құрманбектен - Серікбай, Қабылда, Нәкен, Жұмақан, Жұматай. Кәрібайдан - Сейдірахман, Жақабай. Сейдірахманнан - Қуат, Ардақ, Қуаныш.

Сайақтан - Сауранбай.

Биболдан - Тілеген, Аяған, Сұраған.

Айтқұл Жәменкеден - Байқан.

Байқаннан - Қанай, одан Аршабек.

Аршабектен - Қайып, Жамау, Жолдыбала, Мешел. Жолдыбалдан - Әуесбек, Иманғали. Әуесбектен - Мұхаммедия, Ахмедия, Рахмедия, Ауақдыр, Қыдырғали, Баққияр, Армия. Иманғалидан - Данияр, Мадияр. Мешелден - Тілеубек, Нұрғали. Тілеубектен - Ерғали, Темірғали, Бейсенғали, Серғали. Нұрғалидан - Орақ, Қайрат, Талғат, Марат, Мұрат, Алмаш, Жарас, Ерлан.

Айтқұл Тезектен - Байғабыл, Жанғабыл. Байғабылдан - Текебай, Сауырбай. Сауырбайдан - Әліппай, Жанажан. Жанажаннан - Төкіш.

Айтқұл Үмбетейден - Құлым, Төліміс, Итемген. Құлымнан - Алтынсары, одан Өтеш, Қодық. Өтештен - Құйкабай, одан Ілияс. Қодықтан - Балауаттан - Берлібай, Бейсенбай. Берлібайдан - Сағынжан. Бейсенбайдан - Матыш, Қапыш. Әбдірахманнан - Елеукен.

Төлемістен - Шоқман, Шаншар, Сексенбай.

1. Шоқманнан – Тоқа (Сайдалы Сары Тоқа). Сайдалы Сары-Тоқа оғ заманында Арқаға аты шыққан, сері, әрі батыр найзакер, жүрген жерінің бәрі думан, ойын-сауық болған адам. Токаның «Сары жайлауы» атакты күйі осы кісінің туындысы. Өз заманында Сайдалы Сары-Токаны ешкім атын тұзу атамаған, Тотаң деп кеткен. Тотаңның «сары тұмсығы» дейді. Сары-Токаның жайлауы. Жанарқа ауданының оңтүстік шығысында Көктал мен Орынбай Сасықбайдың арасында орналасқан кішкене төбешік.

Сайдалы Сары-Тоқадан – Жалмағанбет, Түсіп, Рыскелді, Оспан, Мырзекей, Омар. Жалмағанбеттен – Әбеу, Әбдіқадір, Сыздық, Құсайын, Қасен, Әбеуден – Хамит, Уаис. Уаистен – Зада. Тұрсын, Қайролла. Зададан – Әділ, Құсайыннан – Дәукен. Оспаннан – Егеубай, Болтай, Кәрібай. Мырзекейден – Қайрақбай, Қуатбай. Қуатбайдан – Эма. Омардан – 1 –ші әйелінен – Ырза, Айтмағанбет, Мұхамеджан, Сүлеймен. 2-ші әйелінен – Шәкен, Ысқақ. Ислам. 3-ші әйелінен – Ілияс, Ыдырыс, Жақан, Мұқаш. Ырзадан – Исақ. Шәкеннен – Мұхит, одан Қамбар, Әлі, Қали. Ысқақтан – Қали, Жәнбек. Ілиястан – Арыстан (Марс). Мұқыштан – Мұхтар, Мұрат.

2. Шаншардан – Бікіш, Жуасбай, Әбілдә, Ыбырай. Бікіштен – Сыздық, Сыдықбек, Сәрсенбек, Сәду. Сәдуден – Жанпейіс, одан Коскатай, Аманай. Жуаспайдан – Тықымет. Әбілдәдан – Дәку.

3. Сексенбайдан – Тәпел. Итемгеннен – Өжкен, Датқабек.

1. Өжкеннен – Жаңажан, одан Қасқыр.

2. Датқабектен – Жаңай.

Бақыбек Қожақтан – Байғұлла, Байжарық. Байғұлдан – Мешел, Одан Қордабай. Байжарықтан – Серік одан Жақсылық, Кеңқаз, Боран.

Бақыбек Қуандықтан – Есен, Ескелді, Тосан, Қосуак, Қоскелтір.

Есеннен – Сары, Қосан. Бәйеділ, Байтеден, Қойқара.

1. Сарыдан – Бекбау, Бекберген, Бектай.

а) Бекбаудан – Мінәсіп, Тұтқыш, Қойжасар, Таппас. Мінәсіптен – Болатай, Жақып, Хасен, Оспан, Байыс, Мағзам.

Болатайдан – Рақым, Нақып, Мұхамеджан, Ахметжан, Мұқыш, Мұқатай. Жармолда. Рахымнан – Тосай, Аліақпар, Ақан, Блуан.

Нақыштан – Нұқан, Тоқас. Нұрқаннан – Төлеутай, Телбай. Тоқастан – Ендекеш, Қайролла. Мұхамеджаннан – Нұғметолла. Ахметжаннан – Өден. Жақыштан – Иманмұса, Қамзе, Ібіш Ысқақ, Қадірхан. Ысқақтан – Балтабай. Хасеннен – Зекен, Қазкен, Әмедия, Қайыржан. Қазкеннен – Сабыр, Свет, Болат. Марат, Мағауя, Сәбіг, Мұрат, Қанат. Әмедиядан – Мейрам, Еркеш, Ерден. Қайыржаннан – Ғабит. Тұтқыштан – Тәкіш, Көзжан, Ахмет, Сүлеймен, Бікір. Жақып, Баспақ, Түскен, Асан.

Тәшімнен – Запан, Сейітжан. Қанапия. Запаннан – Болкен. Сейітжаннан – Әбілқасым. Көзжаннан – Қоғабас, Кәкім. Ахметтен – Мәкен, Мұқтар, Көпбай. Сүлейменнен – Рақымжан, Зекен, Қамкен. Қамкеннен – Талдыбай. Бікірден – Рәшат. Жақыштан – Әліп, одан Шұға. Шұғадан – Болат, Қанат, Мұрат. Түскеннен – Мұқыш, одан Жантөре. Қойжасардан – Райыс, Ахметжан. Райыстан – Әбжан. Әбентай. Әбжаннан – Қалкен, Ғалым. Таппастан – Мұса. Манат. Мұсадан – Құсайын, Қасым, Кенжебай. Манаттан – Сейіпш, одан Серік, Аманкелді, Қалкен.

б) Бекбергеннен – Алшынбай, Үйсінбай, Жаксыбай, Молдабек, Азиябек. Алшынбайдан – Айдар, одан Елдар. Үйсінбайдан – Беаеш. Молдабектен – Аяган, одан Көпжан. Азиябектен – Асан, Омар, Қасен.

в) Бектайдан – Тоғамбай, Өкіман, Мергенбай, Ахмет. Тоғамбайдан – Әбілда. Қами, Сейдолла, Әлі. Қамидан – Ісләм. Сейдолладан – Жәкіш, Өмар.

2. Қосақтан – Еркебұлан, Қопа, Тока.

а) Еркебұланнан – Сыздықбай, Қойкелді, Бекен, Хамзе. Сыздықбайдан – Иманмұса, Аманжан. Әлмұсадан – Қошқарбай. Бекеннен – Рақыжан. Хамзеден – Ысқақ, Смағұл, Қасым. Смағұлдан – Сүйіндік. Қасымнан – Төлеухан.

б) Қопадан – Байжан, Тоңбай. Байжаннан – Тойымбай, Әтібай. Тойымбайдан – Смағұл. Әтібайдан – Мұқыш. Тоқбайдан – Әбен, Күлен, Құлмағанбет, Нұрлан, Жәркеш. Құлмағанбеттен – Қуантай. Нұрланнан – Қабкен, Елеукен. Жаркештен – Исатай.

в) Тоқадан – Отарбай, Ағыбай, Ақылбек, Амалбек.

Отарбайдан – Нұрман, Жөгі, Нұртай, Мағзұм, Жағыпар, Аркабай. Нұрманнан – Әбікен, Ақмолда. Жөгіден – Әлмағанбет. Ақылбектен – Кәрім, одан Ібікен. Ағыбайдан – Әрін, Жұмажан. Әріннен – Мейрам.

3 Байеділден – Жандыр.

Жандырдан – Кәрібоз, Темірбек, Мұсабек, Тазабек, Садық, Өкен, Барқымбек.

а) Кәрібоздан – Өрікбай, Жамау, Жалғау. Өрікбайдан – Бақыт.

б) Темірбектен – Қуат.

в) Мұсабектен – Әлиуақас. Қаратай. Жөкен.

г) Тазабектен – Сүлеймен.

д) Садықтан – Балта.

е) Өкеннен – Зекен.

ж) Барқымбектен – Илияс.

4 Бәйтеректен – Тұрпан. Тұрпаннан – Елубай, Тлеубай, Жайсаң, Балпан, Салтақ. Тиес.

а) Елубайдан – Ахмет, Мықан.

б) Тлеубайдан – Баймұханбет, (Жалпақ), Әлкей, Қажыкен, Жағыпар, Мұхамедия, Әбнұр, Кәдіркей. Жалпақтан – Мұхаметжан, Үмбетжан. Үмбетжаннан – Берікбай, Серікбай, Аман, Орақбай. Әлкейден – Жұмағали, Төлеуғали, Шекерғали. Мұхамедиядан – Қабкен, Зияда, Аманкелді, Халел, Жәлел. Әбнұрден – Шоймен. Кәдіркейден – Оспан.

в) Жайсаннан – Мырзақан, Балсейіт.

г) Салтақтан – Жәкей, одан Байжұман, Жанжұман. Байжұманнан – Құдайберген, одан Темірхан, одан Өмірхан.

д) Тиестен – Апақ, Айымбек, Сүлеймен, Тайтөлеу. Апақтан – Матай, Тоқмағанбет, Балмағанбет. Матайдан – Төлеубай, Асқар, Жұматай, Пішенбай. Тоқмағанбеттен – Төлеухан, Айдархан, Алтынхан, Бергенхан, Қайрат. Айымбектен – Тапан. Тайтөлеуден – Иманбек. Иманбектен – Мақажан, одан Зекен, Терлікбай, Теңдікбай.

5 Қойқарадан – Ақтау, Ақтаудан – Байтұған, Айтұған, Байжан, Ахмет. Байтұғаннан – Тұқан, Төлеу. Тұқаннан – Төлөп. Төлеуден – Тәңірберген.

Ескелдіден – Естек, одан шөмішбай, Тышқанкөз, Еламан, Жанаман.

1 Шөмішбайдан – Әбілқас.

2 Тыйжанкөзден – Төкен, Қызалғыш.

а) Төкеннен – Егінбай,

б) Қызалғыштан – Жайлаубай, Жеңісбай, Аманкелді.

3 Еламаннан – Ыса, одан Көміртас.

4 Жанажаннан – Ысқақ, одан Имантай. Досаннан – Балан, Жақай. Әлі, Тоғамбай, Өмірқұл, Шағыр, Байшағыр, Қарабас, Бөрібас, Назарқожа.

1 Әліден – Алтыбай, Қожабек.

а) Алтыбайдан – Алшынбай, Өмірбай, Түмсібай, Мақажан. Алшынбайдан – Есет, Ерден, Жұман, Бекет, Ерназар. Жақсылық, Сайын. Байназар. Дәулет. Кенжебай. Есеттен – Қуаныш одан Қалмұрат, Сәкен, Көшербай.

Кенжебайдан – Құрмаш, Амантай. Өмірбайдан – Ыдырыс, Ілияс, Пазыл. Дәкен, Кәртжан. Түлкібайдан – Күлен, Мұхаметжан, Ержан, Ахметжан. Күленнен – Әбілғазы, одан Ескендір, Бактыболат – Мұхаметжаннан – Нұрғазы. Мақажаннан – Шегір, Оржан.

б) Қожабектен – Сәрсенбай, Қоржынбай, Серкебай, Түсіп, Сүлеймен. Қоржынбайдан – Сәдуақас, Бұқыш. Сәдуақасан – Секет, Мәкен. Бұқыштан – Үмбет, Кәрім, Баһрам, Кенжебек. Үмбеттен – Төкен, Қобай. Кәрімнен – Байқоңыр, Мереке, Қазбек. Серкебайдан – Ібжан, Әбілқасым. Түсіптен – Жақан, Әлімжан, Омар, Жолкен. Омардан – Ескермес. Сүлейменнен – Қасым, Жайық, Мансұр, Мырза. Қасымнан – Шүленбай, Тәжи. Тәжиден – Дәрібай. Жайықтан – Ождан, одан Ниетбек, Ниянбек. Ниетбектен – Смақ, Дәуренбек, Мұса, Нұрбек, Қалибек. Қалибектен – Әбілдә, Жайлау, Кенжебай. Тоғамбайдан Оңарбай, Аралбай, Оралбай, Төребек, Балабек.

а) Оңарбайдан – Қонақбай, Қорамбай, Айманбай, Құрманбай, Аман. Тәжікей. Қонақбайдан – Жақып, Ертай, Байкен, Мұқаш, Тоқшы, Кеенші, Нұртай. Көпші. Құрманбайдан – Төлеубай, одан Рамазан.

б) Аралбайдан – Тойымбек, Рымбек. Тойымбектен – Жүнісбек, Досымбек. Тұрсынбек. Әбжан, Ахмет, Жаманғара., Аманбала, Оңғар, Сарбас. Жүнісбектен – Әбдірахмет. Сарбастан – Рымбек, одан Рысбек, Дүйсебай, Ібірахым, Бейіспек. Рысбектен – Смағұл. Ібірахымнан – Бөлеген, Көбеген.

в) Оралбайдан – Сатым, Абжан, Төлеу. Сатымнан – Мұслим, Одан Болат. Абзал, Кәрім, Ақмахан. Абжаннан – Біләл, Тойшық, Жанайдар, Бақи, Мүскін. Біләлден – Омаш. Төлеуден – Рақымжан, Рақымбек, Қасымбек, Ақан, Жүкеп.

г) Төребектен – Тезекбай, Өжен. Тезекбайдан – Әйкен. Өтеннен – Бақберген. д) Балабектен – Мұстафа, Байғұт, Мұса, Жанғұт. Мұстафадан – Шаймерден, Жандәулет. Шаймерденнен – Талғат, Бағдат, Манат, Жанат, Лева.

Жандәулеттен – Зекен, одан Рахат. Байғұттан – Баймақан, Байдәулет. Саққан. Баймақаннан – Әбду, одан Марат, Болат. Сайлау. Саққаннан – Қанат. Мұрат. Жанғұттан – Қоңқабай. Өмірқұлдан – Тоқпан, одан Мақұл, Ақмағанбет.

а) Мақұлдан – Балта, одан Болат.

б) Ақмағанбеттен – Ораш.

Шығырдан – Дәрменбай, Сәргібай.

а) Дәрменбайдан – Біргебай, Егізбай.

б) Сәргібайдан – Несіпбай. Байшағырдан – Бәймен, одан Жылқыбай, Бекеп. Отарбай, Торсық. Жылқыбайдан – Жортабай, Ұлту.

Карабастан – Көкібай, Әйнебек, Мырзабек. Мырзабектен – Асаубек, Ақмаш, Кәрібай. Асаубектен – Мұқажан, Ахматжан.

Бөрібастан – Майлыбай, Елубай, Елжан, Қойлыбай.

а) Майлыбайдан – Сарыбай.

б) Елжаннан – Серікбай, Әжірбек, Әшім, Бейсек, Әжікей.

в) Қойлыбайдан – Байжұман, Ержұман, Байторы.

Назаркожадан – Молдияр, Данияр, Әбделі, Байтоқа, Жантоқа.

а) Молдиярдан – Базаркелді, одан Сәтмағанбет, Шәріп, Мұса.

Сәтмағанбеттен – Бейсек, одан Төлеутай, Мхамедия, Марат, Мадияр.

Шәріптен – Әбдірахман.

б) Даниярдан – Нұрмағанбет, Бекмағанбет. Нұрмағанбеттен – Әбілді, Ерияш, Түкен. Әбілдідан – Әукен. Бекмағанбеттен – Өкен, Сейтжан, Шаяхмет.

Шаяхметтен – Жұмабай, Кенжеғазы, Бұқарбай. Жұмабайдан – Серік, Қайрат, Жомарт.

в) Әбталыдан – Аманбай, Оспан, Ілиякер. Оспаннан – Жоламан, Ақан, Смағұл, Бейсен. Смағұлдан – Тоғай, Бейсеннен – Шәріп, одан Марат, Ілиякерден – Өмірзақ.

г) Байтоқадан – Иса, Төлеубай.

Исадан – Ыбырай, одан Етінбай, Шүленбай. Жантоқадан – Асан, Үсен.

Қосуақтан – Байрыстан, Тасан, Самұрат, Сапар, Жақсыкелді, Тыным, Қаспан.

1 Байрыстан – Байдан, Беспай, Еспай.

Беспайдан – Ахмедия, одан Сайлаубай.

б) Еспайдан – Мұхаметжан.

2 Тасаннан – Бекарыстан, Жолдыбала, Тайбак, Омар.

а) Бекарыстаннан – Бижан, Мажен, Сәрсен. Бижаннан – Әуес, Торғамбай.

Торғамбайдан – Зікура, Мәженнен – Медет. Сәрсеннен – Ахмет одан Иманбай, Иманберлі, Әділбай. Иманбайдан – Балтабай, Аманкелді, Жақсыкелді, Мәжит, Сабит, Рәшит, Сағит. Иманберліден – Қорабай.

б) Жолдыбаладан – Сыздық, Әрін. Сыздықтан – Мәтжан, Сәтжан. Сәтжаннан – Сатыбалды.

в) Тайбақтан – Нұрқан одан Арықпай, Айтым.

2 Омардан – Шарарбек, Түсбек, Нұрлан. Шардарбектен – Мұқатай, Қазтай.

Түспектен – Қалал, Ілкен. Нұрланнан – Сайын, Хамит, Хакім.

3 Сапардан – Көсе, Баймақ, Азнабай, Ормақ.

а) Көседен – Өмір, Темір.

б) Азнабайдан – Сәрсекей, Мақыш.

4 Тынымнан – Айман, Төлен.

Қоскелтірден – Тырқыман, Жөкіман, Қалқаман. Тырқыманнан – Торғымбай.

Бақыбек Сағындықтан – Ақшан. Ақшаннан – Ақай, Жақап, Жанбай, Халық, Қасен.

Жабай (Куандык-Алтай-Сайдалы-Сүгірәлі-Жабай)

Казбек

Камарбек

Жолдыбай Көкен

Жолдыбайдан – Жазыбек, Тгйінбек.

1 Жазыбектен – Өтеп, Сәти, Қашқымбай.

а) Өтептен – Есен, одан Жұмабай.

б) Қашқымбайдан – Бәйбек, Зорбас, Қунту, Жантас. Байбектен – Байтас, одан Жоғыбай, Дүйсебай, Үмбет. Жөгібайдан – Қартабай, одан Әбдіраш. Дүйсебайдан – Діқанбай. Зарбастан – Исабек, Тазабек, Мақұл. Исабектен – Таңқай, Орал. Қунтудан – Сәттібай, Қаттыбай, Рүстембек, Бестембек. Байғозы, Малғозы, Әйтiби. Сәтiбайдан – Сәрсенбек, Сәтiбала. Қаттыбайдан – Мұқаш, Рүстембектен – Ақаш, Қарағай. Ақаштан – Төлеубай. Одан Рамазан, Бестембектен – Төлеухан, одан Серік, Берік. Байғозыдан – Нұрмағанбет, Сапым, Рамаш, Қабдеш, Қабден. Жантастан – Досжан – Таңқы, Әділбек, Жәкен. Таңқыдан – Жалмағанбет, одан Сәлімбай. Сәлімбайдан – Абай. Әділбектен – Хасен, Серғазы. Серказыдан – Мұрат.

Түйінбектен – Жұрқабай, одан, Малдыбай. Малдыбайдан – Байкемпір, (Базыкен) Көкеннен – Кейкі, Ермек.

Кейкіден – Қиғамбай, Қиқымбай.

Қиғашбайдан – Дінбай, одан Төлеген.

Қиқымбайдан – Байтелеу, Досым. Байтелеуден – Осмағанбет, Айқынбай, Иманбай. Айқынбайдан – Үйсенбай.

2 Ермектің ұрпағы – Есмағанбет, Байбосын. Есмағанбеттен – Түймен. Байбосыннан – Смағұл.

Әлсейіт (Куандык-Алтай-Сайдалы-Сүгірәлі-Әлсейіт)

Бурабай

Жанұзақ

Жылысбай

Дәуімбай

Дәулет

Жылысбайдан – Барға, Байыс, Айтқожа, Шегет. Байыстан – Жәмила Қошқар.

Жәмиладан – Аманбай.

Қошқардан – Нұрғали.

Айтқожадан – Бекмағанбет, одан Мұхамедия. Мұхамедиядан – Саламат одан Қайрат. Шегеттен – Смағұл, Берлібай, Ділі. Смағұлдан – Орыз, одан Жұртыбай, Берік. Дәуімбайдан – Медібек. Дәулеттен – Қанайдар, Қанатай. Ералы, Бармақ. Қанайдардан – Жақаш одан Ержан. Ержаннан – Сәтжан, Айжан. Есжан.

а) Айжаннан – Борбас, Жөкен, Құлжас. Барбостан – Есім. Досым. Жұмағали. Жөкеннен – Екен одан Саркен, Өлкен, Жаксылық, Сәкім, Қанат.

б) Есжаннан – Берікбай, Құдайберген, Ерубай.

Берікбайдан – Өміржан. Өміржан. Қасымжан. Тәшім, Дүйсетай.
Құдайбергеннен – Үкібай, одан Еркебұлан. Ерубайдан – Аманкелді.

Қанатайдан – Сәжи. Сатыбалды.

а) Сәжиден – Наурызбай.

б) Сатыбалдыдан – Тәскей, Жұмабек.

Тәскейден – Асан, одан Ермекбай, Кәртай, Кенжетай. Ермекбайдан – Қуаныш, Дәрібай, Тамаш. Аманбай, Дүйсенбай, Жанат. Кәртайдан – Азамат, Мақсат. Кенжетайдан – Төлеу, Жұмабай, Бүркітбай. Жұмабектен – Шаутыбай, одан Әлиакпар. Әлиаскар. Жаппас. Әлиакпардан – Тлеуберген, Мұратбай, Бекежан, Марат. Тлеубергеннен – Арман. Арыстан.

Алтайдан жетеу, Жетеудің үшеуі Әліке, Байдалы, Сайдалы.

Ел арасында мынандай аңыз бар. Көнекөз қариялардың айтуы бойынша. Әліке, Байдалы, Сайдалы үшеуі жер шолып, малға жайылым, елге қоныс іздеп жолаушылап, қазіргі Жезқазған қаласының солтүстік шығысындағы Терісаққан өзенінің бойына барыпты. Содан далада үшеуі шаршап бір төбенің басына келіп отырады, үшеуі де насыбай атады екен. Әліке мен Байдалының насыбайы таусылып, Сайдалыдан насыбай сұрайды. Сонда Сайдалы тұрып, бірақ ататын насыбай қалды, ол екеуіне де жетпейді сондықтан өзін атамын деп, насыбай бермепті. Содан Әліке мен Байдалы екеуі сол жақта қалып қойыпты. Оған дәлел Әліке, Байдалының үрім бұтақтары Терісаққан, Арқалық жағында деп естиміз.

Біздің арқадағы сайдалыны Ақтау Сайдалысы дейді. Себебі Сайдалының ата-мекені, Жаңарқаның он түстігінде бір жүз елу шақырым жерде Ақтау тауында.

Мамадайыр, Мамашық, Тоғызак, (Сайдалы-Арыстан-Мамадайыр, Мамашық Тоғызак)

Бұл рулар қазірде Алтай рулар бәрлестігіне жаппайды. Мамадайыр-Мамашық Төлеңгіттердің құрамында Көкшетау округінде Айыртау, Сандықтау, Сырымбетте, Қарқаралы округінде Аппаз, кент, Тоқырауында 18-19 ғасырлары төрелердің төңірегінде өмір сүрді. Мамадайырлар Қарқаралы округінде Қалмақ, Құшы, Сабаналы атты төлеңгіт руларымен бірігіп, Төлеңгіт болысына топтасты.

Тоғызактар бұл күндері өзбек халқымен араласып кеткен Ташкент, Бұхар айналасындағы құрама қазақ руларының ішінде 1901-1910 жылдардың аралығында Сайдалы Барқы, Қантарбайдың Исасы іздеп барып, 79 түтіннен тұратын тоғызактарды тапқан. Тілі мен әдет -ғұрпына дейін Өзбектеніп кеткен тоғызактар елге қайтуға көнбеген.

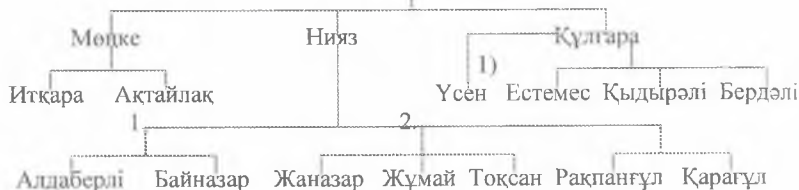
Сайдалы Арыстаннан жуатын Мамадайыр, Мамашық, Тоғызактың елден кетуін аңыз бойынша түсіндіреді.

Ертеде Сайдалының 8-немересі, Сүгірәліден туатын Дүкеней, Қабай, Жабай, Әлсейіт, Арыстаннан туатын Мамадайыр, Мамашық, Тоғызак, Барқы Барымтаға аттанады. Жарты жылдан Сүгірәлі балалары қайтіп кетеді де, Арыстан балалары үйсін жеріне бойлап кірген кезде қолғатүседі. Қол аяғына кісен салынбаған 13 жасар Барқы түнде қашып шығып, жапан түзде сауда керуеніне кезігеді. Айдалада жалғыс жүріп, аштықтан әбден әлсіреген баланы керуен күзеті «жын-періге» балап атуға ыңғайланғанда, керуенбасы тоқтатады. Әуелі дұға оқып, сонан соң баланы ұстай әкелуге бұйырады. Жөн сұрасқаннан

кейін, Сайдалы еліне бұрылып, Барқыны әкесіне табыс етіп, мол олжаны иемденеді.

Қолға түскен Мамадайыр, Мамашық, Тоғызакты құлдыққа сатып жібереді. Біршама уақыттан соң Мамадайыр мен Мамашықты ұзатылған қыздың жасауымен бірге көкшетау жаққа беріп жібереді-мыс. Барған елінде Мамадайыр бір байдың жалғыз қызымен көңіл қосып, алып қашады. Ханның төленгіті болып кіріп батырлығымен аты шығып әрі нәрестелі болғаннан кейін, бай кешірім жасайды. Кейіннен Мамадайыр – Мамашықтан тараған дәулетті, оқыған адамдар көп болған, Меңаяқ Бижан деген беделді елағасының, Өмірзақ деген байдың аттары кейіннен мәлім болған. (Дерек Ыбырахым (Жақан) Ислам ұлының Алтай шежіресінен алынды).

Барқы (Сайдалы-Арыстан-Барқы)

Мөңке Итқарадан – Қонса, Қосет, Өтетілеу, Төлеубай, Бөгенбай.

Қожадан – Көсеміс, Бастау, Шора.

• Көсемістен – Сайбек.-Жұрын.

• Сайбектің 1-ші әйелінен – Биттібай, Бижабар, Үкібай, Дәкібай, Дарданбай.

2-ші әйелінен – Байшолоқ, Күшібай, Есенбай. Битабардан- Шалғынбай, одан Сейітжан, Матжан, Қатжан. Үкібайдан – Өшім, Мақыш, Айтбек, Өбақан. Өшімнен – Елеусіз, Балкен. Айтбектен- Ілияс, одан Төлеухан, Жаңабек. Өбақаннан – Бекеш, Қабікен, Ботайғ Әлжаппар. Сапиден- Матан, Кәкіш. Матаннан – Қайыртай, Мейрам, Мейіржан. Кәкіштен – Шоспанбек, Сәтбек, Сәтін.

Байшолоқтан – Сқақ, Нығмет, Түсіп, Оспан. Сқақтан – Ашубай, Төкен. Ашубайдан – Әубәкір, Сайрам, Зекен. Сайрамнан- Қанат, Талгат, Жанат. Төкеннен- Саят, Болат, Марат. Нығметтен- Оралтай одан Файзолла, Зейнолла. Түсіптен – Бейсембай, Алпысбай. Есенбайдан – Тұқат, одан Ермек, Серік.

б) Жұрыннан – Құтжан, одан Адам, Аюдар. Адамнан – Қажымұрат, одан Бейсембек, Төлеу, Жакия, Исатай.

• Бастаудан – Көгілдан, одан Балғабек. Балғабектен – Зікірия, Әбжан.

Зікіриядан – Асамидан, Сұлтан. Асамияданнан – Мереке, Мейрам. Өмірзақ, Жұмабай.

Әбжаннан – Махмұт, одан Аманкелді, Есенкелді, Мырзақелді, Байкелді. Ханкелді, Өсербек, Сейілбек, Бақтыбай.

• Шорадан – Бөгенбай одан Тұрлыбек. Тұрлыбектен – Ахмет, одан Мұса.

• Қосеттен- Матай, Наймантай, Тілеуке, Меңдеке, Тілеке.

• Матайдан – Едіге, Айтжан, Ермек.

а) Едігеден – Уәли, Тәуке. Уәліден – Қағалбас, Омар. Қағалбастан – Жүніс. Елубай. Жүністен – Алпысбай, одан Тәйкен, Боранқұл. Тәйкеннен – Бақытқали.

Рыскали, Төлеухан, Алтынхан. Елеубайдан – Сексен, одан Ғабдулла, Ерік, Айтжан. Омардан – Ақаш, Топан. Ақаштан – Жәкетай, Бекетай. Топаннан – Ақылтай. Тәукеден – Шимбек, Таңқыбай. Шимбектен – Төлеген, Төлеп. Төлептен – Нағали, Серік, Ғабидан. Таіқыбайдан – Әбеу, одан Қарағұл.

б) Айтжаннан – Мықты одан Тұрғымбек, Аязбек. Тұрғымбектен – Өскембек, Сапиян. Өскембектен – Зәркей, одан Нұрқеш, Меркеш. Сапияннан – Ібікен, Мәжікен, Шәмшікен. Аязбектен – Қайып.

в) Ермектен – Шыңғыс, Жалмағанбет. Шыңғыстан – Боқай одан Аманжол. Төлеген. Аманжолдан – Қанапия. Төлегеннен Қарабала. Жалмағанбеттен – Ақыбай, одан Қойтабар.

• Наймантайдан – Берліқонса, одан Қырбас. Қырбастан – Тастанбек, Садық. Тастанбектен – Айтбек, Қоршабек. Айтбектен – Байыс, Жаксылық, Әкімжан, Бакыш. Қоршабектен – Кошірбай, Тегіс.

• Тілеукеден – Қожамжар, Тәйтiк, Сарказак, Бейсен, Құлыншақ.

а) Қожамжардан – Бекбатыр, Бәшім. Бекбатырдан – Сағымбек. Сағымбектен – Майсақал. Бәшімнен – Рақымбек. Рақымбектен – Толя.

б) Бейсеннен – Тойшыбай, Малдыбай, Талдыбай. Тойшыбайдан – Ізтөлеу, одан Далбай, Баупан. Талдыбайдан – Айтжан, одан Өмірзақ, Қміртай. Малдыбайдан – Қуанышбек, одан Құдайберген, Төкен, Төлеу.

в) Құлыншақтан – Әйтей, одан Әлкен. Әлкеннен – Әбілда, Боранбай.

• Меңдекенден – Ботақан, Қаңтарбай.

а) Ботақаннан – Арысбек, Жүнісбек. Арысбектен – Омар, Жұмабай, Рақыш. Омардан – Нығмет. Жұмабайдан – Рахметолла. Жүнісбектен – Қара, Ахметжан.

б) Қаңтарбайдан – 1-ші әйелінен Мұса, Иса, Асқар, Ақбар.

2-ші әйелінен Нақып, Жақып, Сәдуақас.

Қаңтарбайдың Исасы тоқа шонның заманында арқаға аты белгілі адам болған. Шон менен үш адам ақыл сұраған жоқ соның біреуі Қаңтарбайдың Исасы еді дейді. Оның өз ақылы өзіне жетуші еді, ешкімнен ақыл сұрайтындай емес еді, сондығынан ақыл сұрамайды депті. Бір күндері Шон Исаның ауылына келіп Исаның үйіне келіп түсіпті. Қарөзек шақ ұзынсарының уағы болса керек. Иса кедей, қонақасына соятын малдың реті болмай, ағайындары қатты қараласпайтын болса керек.

Шонның астына мініп келген бедеу биені қонақасына сояды. Кешке ет кесіп болғаннан кейін, Шонның атшысы отарды жайғауға шықса Шонның астына мініп келген бие жоқ болып шығады. Атшы келіп жатарда Шонның құлағына сыбырлап, сіз мініп келген бедеу бие жоқ депті. Сонда Шонайтты дейді. Үндеме жанағы жеген етіш ненің еті деп едің. Сол бедеу биенің еті депті. Сондағысы Исаның Шонға қылған назы еді дейді, менә сынағанымда Шонның мезгілсіз уақытта қонақ болғаны қалай дегенекен. Шонның оз атын, өзіне сыйып береді деген сөз ел арасында аңыз әңгіме болып қалған.

Исадан – Әбіш, Оспан. Әбіштен – Рахымберлі, Әбіләкім, Әкім, Сейпіш.

Сейпіштің – 1-ші әйелінен Әбдірахман (Шолақ) Түсіп, Кәдіркей. 2-ші әйелінен Придан. Шолақтан – Зейнелғабден, (Зекен, Қамзе, Алеша. Асқардан – Рақыш одан Ажайың, Зәкіш. Зәкіштен – шәкітай. Ақпардан – Әлжан, Баһарам, Құдыш, Аблаш, Жақыпбек. Әлжаннан – Бименде, Шаһмаран, Малгериян,

Төлеухан. Баһарманнан – Қасіретхан, Қарағұл. Жақыптан – Монғаждар, Әбділдә. Әбләдән – Ғалымжан, Армия, Марлен, Асфендияр. Садуақастан – Сейпіл, Мәлік.

• Тілекеден – Барманбет, Мамырхан,

а) Барманбеттен – Базылбек, одан хасен. Хасеннен – Артықбай, Ахия.

б) Мамырханнан – Ақылбек, Есенбек. Ақылбектен – Жұмабек. Жуаныш.

Жуаныштан – Түкіш одан Смағұл. Смағұлдан – Әлімбай. Есенбектен – Әмен одан Керімбай. Керімбайдан – Алданыш. Өтетілеуден – Қиялы, Қисық.

1. Қиялыдан – Қайырбек, Зейілбек, Барғана.

а) Қайырбектен – Тскей, одан Айткен.

б) Зейілбектен – Бекен, Шерен.

в) Барғанадан – Бекшолақ, одан Ықым, Сағындық. Сағындықтан – Иманқұл.

2. Қисықтан – Тінәлі. Мамыралы.

а) Тінәліден – Дүйсе, Байшұма, Ноқан, Дәуіш, Алшан. Дүйседен – кенебай, одан Оңғарбай, Зәрубай. Ноқаннан – Бейсембай. Базарбектен – Мұқан, Науырызбай.

б) Мамыралыдан – Үмбет одан Қасымбек. Қасымбектен – Зейінікен, одан Мейірман.

Төлеубайдан – Данияр, Құдияр. Құдиярдан – Сатыбалды, Қажыбай. Сатыбалдыдан – Үмбетбай, Байжан. Байжаннан – Сары одан Ғалым.

Бөгенбайдан – Тіленші, одан Анай, Сімтік. Анайдан – Сәдуақас, Адақ. Сәдуақастан – Тәжікей, Кәдіркей. Тәжікейден – Тырхан, Шөкетай. Адақтан – Қойшыбек, одан Балшабай.

Мөіке Ақтайлақтан – Елемес, Бөлемес, Сартау, Шоңай.

Елеместен – Жүндібай, Қажожаубай. (Ербол)

Жүндібайдан – Тінәлі одан Туғанбай, Бостанбек, Ахмет.

а) Туғанбайдан – Асан, Қасен, Көпей.

Асаннан – Мұқатай, Дәлеткелді. Қасеннен – Болат, Тлеуекен. Көпейден – Мқсұт, Аамандық, Нәсім, Сыздық, Сүлеймен.

б) Бостанбектен – Мұқаш, Тамабай, Топай, Ілияс. Мұқаштын 1-ші әйелінен – Зекен, одан Шынтілеу. 2-ші әйелінен – Балтай. Тамабайдан – Түсіп, Қоян. Ілиястан – Әсет, одан Бекболат.

в) Ахметтен – Жүмәділдә, Бейсембай, Көшмағанбет.

Жүмәділдәнің – 1-ші әйелінен – Ақатай, Шахма, Әбілдә. 2-ші әйелінен – Әбілқас, Жетпіс, Секен. Ақатайдан – Әбу, Ербол, Бақтыбай. Бейсембайдан – Әбдіхан, одан Ғалым. Көшмағанбеттен – Диканбай.

Қаржаубайдан – Арықбай, Тұшқыш. Арықбайдан – Ақмолда, одан Елубай, Жекен, Нұрлығай, Тоқтар, Ерке.

Бөлеместен – Бекетау, Түйеші.

Бекетаудан – Нұрмұхамбет.

Нұрмұхамбеттің 1-ші әйелінен – Байымжан, Сартбас.

2-ші әйелінен – Ахмет, Смайыл.

3-ші әйелінен – Жақып, Нақып, Махмұт.

а) Байымжаннан – Ысқақ, Ескендір, Әмзе. Ысқақтан – Үкен одан Хамит, Байтұрақ, Есентұрақ, Амантай, Рахмет.

б) Сартбастан – Әбіш, Түскен. Әбіштің 1-ші әйелінен – Бекұлы.

2-ші әйелінен – Даниял. Бекұлыдан – Тлеубек, Омарбек, Қуатбек.

Түскеннен – Зияда, одан Ерік.

а) Ахметтен – Бауыр одан Қайырберген.

в) Смайылдан – Омар, Жақия, Ғұсман.

Омардан – Шұға, одан Азия, Сапар. Жақиядан – Мұрат, Марат.

Түйешіден – Жылыбай, Күнтай.

а) Жылыбайдан – Шайжан, одан Қара. Қарадан – Ғабдолла, Абдолла, Файзолла, Ғариоролла.

б) Күнтайдан – Темешбай, одан Сатыбалды, Сітбай.

Сартаудан – Шаң, Добал, Боқты.

Шаңнан – Тырнақ, одан Бошан. Бошаннан – Бекпай, Бектібай, Көптібай, Көпбай, Түкібас, Кәрібай.

а) Бекпайдан – Мұсылманқұл, Шолпанқұл Кенжеғұл, Мырзағұл. Мұсылманқұлдан – Немерғұл, Зейнолла. Зейнолладан – Ерген, Қали, Қайрат, Ғабиден, Марат, Ғабдулла. Мырзағұлдан – Батырболат, Ерболат, Жанболат.

б) Көптібайдан – Махмет, Әміржан, Нәби, Білал. Махметтен – Дәмірболат, Қайырболат. Әміржаннан – Рысболат. Білалдан – Еркеболат, Нұрмұхан.

в) Көпбайдан – Топай, Өксікбай (Қаратай)

г) Түкібастан – Сүгір, Қасымбек, Қасен, Сарман. Сүгірден – Сағынғали, Мырзағали. Қасеннен – Рамазан, Нұрғали, Шәкімбай.

2. Добалдан – Тәңірберген, Жұмабай, Арғынбай.

а) Тәңірбергеннен – Көмекбай, Сағындық. Көмекбайдан – Әли, Әбеу. Сағындықтан – Сүгір одан Ермек. Ермектен – Сайлау, Сәрсен, Жұмағали, Жұматай, Бейсен.

б) Арғынбайдан – Алпысбай, одан Жамбыл. Жамбылдан – Төлеубек одан Аманжол. Аманжолдан – Жәкетай.

3 Боқтыдан - Ахмет, одан Әбсәт, Бекқожа. Бекқожадан – Жарылғап, Аманжол, Ермек. Аманжолдан – Қайролла, Ертай. Шоңайдан – Жарасбай, Төселбай, Байтас, Қойлыбай, Байқасқа.

1 Жарасбайдан – Шибұт, одан Хамимолла. Хамимолладан – Жұмажан, одан Класс.

2 Байтастан – Жұмабек одан Өлтібай. Өлтібайдан – Баяш, Тәңірберген.

Нияз Алдаберліден – 1-ші әйелінен Ебей, Манамер. 2-ші әйелінен Жарты.

Ебейден – Қозған, Жайнақ, Өлен.

1 Қозғаннан – Нысан, Олжабай, Асанбай.

Нысаннан – Әрін, одан Башар. Башардан – Боранбай, Бәкен.

б) Олжабайдан – Мүскін, Кәріп. Мүскіннен – Жәмші, одан Сәрсенбай, Ықылас. Кәріптен – Мұрат.

2. Жайнақтан – Қалдыбай, Қойшыбай, Досымбек.

а) Қалдыбайдан – Жауабай. Жауабайдан – Аманжол, Тиішбек. Аманжолдан – Дәулетбай. Тиішбектен – Иманкеш.

б) Досымбектен – Смайыл, Жақын, Ыдырыс. Жақыптан – Өміртай. Ыдырыстан – Нақып.

3 Өленнен – Байқоныс.

Байқоныстың 1-ші әйелінен Сазанбай, Тобышак, 2-ші әйелінен Өбді.

а) Сағынбайдан – Шаяхмет, одан Диханбай, Ахмет, Ергали.

б) Тобышактан – Рамазан, Шәріп.

в) Шәріптен – Байжұман (Дүмбіш) одан Ноған, Мұқатай.

ғ) Әбдіден – Аутай.

Жартыдан – 1-ші әйелінен Еспенбет, Баба, Шалген. 2-ші әйелінен Есбол, Жарбол, Меңдеке, Шондеке, Оразбай.

1 Еспенбеттен – Нұрмағанбет, Сармағанбет. Сармағанбеттен – Әбубәкір, Тайшық, Әлмағанбет. Әбубәкірден – Төлеуқыз, Нұхи. Төлеуқыздан – Лұқман, Ерлан. Нұхидан – Өмірзақ, Қайролла. Әлмағанбеттен – Кішен, Оразбек. Кішеннен – Өмір, Жақия, Үйсiп. Оразбектен – Жанар, Діқан, Мұқаман.

2 Бабадан – 1-әйелінен Орманбет. 2-ші әйелінен Бакен одан Иманмұса, Әлмұса. Иманмұсадан – Қайыржан, Қайыр.

3 Шалгеннен - Таспанбет, одан Досжан. Досжаннан – Скақбай, одан Сағынбай.

Есболдан – Аманжол. Аманжолдан – Сүлеймен, Жекебатыр.

а) Сүлейменнен – Смайыл.

Смайылдың 1-ші әйелінен Орысбай.

2-ші әйелінен Қонысбай, Абай, Әлімбай. Қонысбайдан – Жұмажан. Абайдан – Елдос, Айдос, Қуаныш. Әлімбайдан – Ықылас, Берікбол.

б) Жекебатырдан – Тоқан, Әзімжан, Әлен. Тоқаннан – Рахметолла. Әзімжаннан – Серік. Әленнен – Сабыр, Қабыл.

5 Моңдекеннен – Опамбай, одан Қолжігіт. Қолжігіттен – Рымбек, одан Бәйкен, Аман, Әбікен.

6 Оразбайдан – Қалжан, одан Ижан. Ижаннан – Әбдеш, Балдай.

Нияз Байназардан – Боқан, Құдайназар. Орсак. Боқаннан – Жай, одан Қыдырбек, Бекберген.

а) Қыдырбек – Асқар, Махмұт. Асқардан – Аманбай, одан Сәулет, Келбет.

б) Бекбергеннен – Смайыл, одан Әбжан, Орынбай, Аманжол, Хамзе. Әбжаннан – Ахмедия. Құдайназардан – Сарқазақ, Токтар. Сарқазақтан – Қапан. Тінәш, Маймұрын. Қапаннан – Сағындық, одан Аманжол. Аманжолдан – Құсайын, Ерсайын, Сайын. Тінәштен – Қалабай, Бейсенбек. Қалабайдан – Хасен, Құсайын. Маймұрыннан – Бұлақбай, одан Медеу.

Орсактан – Балықбай, Жарқымбай.

1 Балықбайдан – Шиебай, одан Ахметбек. Ахметбектен – Балтабай.

2 Жарқымбайдан – Омар, Оспан. Омардан – Әбдіқадір, Мүтәләп. Мүтәләптен – Сәбит.

Нияз Жаназардан – 1-ш» әйелінен Қарт, Мәрит, Жапалақ. 2 -ші әйелінен Жанбөбек, Балапан. 3-ші әйелінен Жаманқұл, Әлман, Әлен, Жомарт. 4-ші әйелінен Өтебай, Өтеген.

Қарттан – Бірімжан, Бейсен. Бейсеннен – Қылышбек, Орал. Қылышбектен – Сәдуақас, Төлеубай. Сәдуақасдан – Шәйт, Таукеш, Ақылбек. Шәйттен – Пазыл. Таукештен – Болат. Ақылбектен – Жәніс. Төлеубайдан – Мүсілім, Қордабек. Жаңбырбек. Мүсілімнен – Қазкен. Қордабектен – Әбікен.

Жапалақтан – Қолыбай, Күзембай, Көшекбай, Жылқыбай.

1 Қойлыбайдан – Қыстаубай, Бозқұнан (Бозмағанбет) Күнәділ, Сүлеймен.

а) Қыстаубайдан – Жүніс (Бақыр) Жүністен – Яхия, Қанапия, Төлеутай. Жұмасейіт, Жұмағұл.

б) Бозқұннан – Дүкенбек, Амантай. Дүкенбектен – Болат, Жолат. Амантайдан – Сағат, Шынар.

в) Күнәділден – Аманбек, Үсенбек. Үсенбектен – Амантай одан Қайыржан. Күзембайдан – Жақып, Сойбек. Жақыптан – Дүйсенбай, Жұмаш. Дүйсенбайдан – Жүмкен, Әбікен, Әкілә.

Көмекбайдан – 1-ші әйелінен Жүмкен, Әбікен, Әкілә.

3 Көшкенбайдың – 1-ші әйелінен Бәйәділ. 2-ші әйелінен Бадырбек, Жәнәділ, Сыздық, Адам.

а) Байәділден – Ыбырай, Шала.

Шаладан – Құсайын, одан Жанділде, Бойділде, Файзулла.

б) Сыздықтан – Әбек, одан Ертөлеу, Сәрсенбай, Сайлау.

в) Адамнан – Әйткен, Әубәкір

Айткеннен – Елекен, Аманкеш.

г) Жылқыбайдан – Сейен. Балапаннан – Төлекей, одан Рымқұл.

Рымқұлдан – Нүркен, Нұрғали.

Жаманқұлдан – 1-ші әйелінен Ержан, Бекжан, Нәсен, Қосымбет, Азберген.

2-ші әйелінен Сәлімбай, Ақсарке.

2 Ержаннан – Жылқыбай, Болат.

а) Жылқыбайдан – Айділда, Бұқаршы. Бұқаршыдан – Қоңыр, одан Боран, Фрунзе, Марат.

г) Болаттан – Шолақ, одан Тұрлы, Медеу. Медеуден – Қалила, одан Елеусіз, Ғабдулла, Қайыркен.

Нәсеннен – Айна, Қарғабай. Қарғабайдан – Аман, Мұқаш, Әбсейіт. Аманнан – Мияш, одан Ісләм, Зәмзәм, Қуандық, Сәтбай, Ғалім, Әлім.

3. Азбергеннен – Мәті.

4. Сәлімбайдан – Аяпберген, Төлепберген, Жақып, Ібірахым.

Аяпбергеннен – Кемал, Омар, Қара, Сары, Балбыр, Қисық, Әбіш. Кемалдан – Оңаш, одан Абайдулла.

б) Жақыптан – Бексұлтан.

5 Ақсеркеден – Алдаберген, Әбдіраш.

а) Алдабергеннен – Әбдіқадір, Жұмақ. Әбдіқадірден – Сайлау.

б) Әбдраштан – Нұрмұханбет, (Шұлғау молла) Нұрмұханбеттен - Әрін, одан Ғабайдулла. Әлменнен – Жантөре, одан Мықтыбек, Мақтарбек, Балабек. Мықтыбектен – Ыбырай, Жақып, Жұмабек, Боқан. Ыбырайдан – Сәкі, Қоққат, Алабай. Сәкіден – Үршікен. Боқаннан – Аманбай, Ырым.

Әлменнен - Асубай, Машақ. Асубайдан – Ағар, Қосжан. Ағардан – Жаманқара, одан Сәрсенбай, Қажкен, Аманкелді.

Нияз Жұмайдан – Жаулыбай, Шаңтимес, Мәлген. Жаулыбайдан – Керкебай. Керкебайдан – 1-ші әйелінен Шалқарбек. 2-ші әйелінен Жақып.

Шалқарбектен – Смағұл, одан Қалдыбек, Қуанышбек. Қалдыбектен – Аманкелді, Аманқұл. Қуанышбектен – Оспанғали.

Жақыптан – Мұғай, Таубай, Ахмедия. Шаңтиместен – Тезекбай, одан Әбіш, Ібдірахман, Кәрттай. Әбіштен – Сыздық, Сүлеймен. Әбдірахманнан – Амантай, Атымтай. Кәрттайдан – Ахан, Махан. Нияз Тоқсаннан – Тәлдімбет, одан Ыдырыс, Жүніс, Садық.

Ыдырыстан – Жөкіман, Кәрібай. Жөкімәннан Исенбай, Жаманбай, Кәрібайдан – Болат, Жанас, Марат.

2 Жүністен – Қызыр, Рахмеди, Рахымжан, Қияш. Қызырдан – Әбілқасым, Рахмедиден – Қайыржан. Рахымжаннан – Орынбек. Қияниттан – Орынбай.

Нияз Рақпанқұлдан – Тәні, Бапақ. Тәніден – Токабай, Мәлібек.

1 Токабайдан – Қосай, одан Мұхаметжан. 2 Мәлібектен – Қосмағанбет одан Ахмедия, Мұхамедия. Бапақтан – Есембек, Қарабек, Байсары. Байсарыдан – Сәрсембек. Сәрсембектен – Көкетай, Шабдар, Иманбай. Көкетайдан – Әбілді, Төлеген, Әбілмәжіп.

Құлғара Үсеннен – Оразғали, Манан, Жайылған. Оразғалидан – Шәріп, одан Төкен. Төкеннен – Жұматай, Имантай. Имантайдан – Мейрам, Мереке. Маманнан – Бидайбай, одан Әукен. Әукеннен – Рахметолла, Рахметжан, Жүмкен. Тілеубай, Жаңбырбай.

Құлғара Естеместен – Атабай, Ботабай, Ақжігіт, Жанжігіт. Атабайдан – Жарылғап, Басар. Жарылғаптан – Есім, одан Сүлеймен. Әбдікәрім, Әбіш, Біләл, Кәкен.

а) Сүлейменнен – Мақыш, Ахметжан. Мақыштан 1-ші әйелінен – Мұбарак. 2-ші әйелінен Жоғыттар, Құрманғазы. Ахметжаннан – Жылыбай, Имантүсіп, Әбілтүсіп.

б) Әбіштен – Сұлтан одан Зарлық.

в) Біләлден- Искендір, одан Балтабай.

Балтабайдан – Айдарбек, Жандарбек. 1 Айдарбектен – Құттыбай, Айтжан, Жақып. а) Құттыбайдан – Сейіт. Сейіттен – Зүбайра, Әбілді. Зүбайрадан – Ерғали, Серғали, Мерзғали, Марат.

б) Айжаннан – Қожантай, Шәмші. Қожантайдан – Ісләм, Еламан. Шәмшіден – Жұмағұл, Кәріғұл.

в) Жақыптан – Зікірия.

Зікірияның 1-ші әйелінен Тұрабай.

2-ші әйелінен Сағындық.

2 Жанарбектен – Ынтықбек, одан Қашау. Қашаудың 1-ші әйелінен Үсен 2-ші әйелінен Шапау, Жұмабай, Науырызбай. Ақжігіттен – Қарсыбай, одан Қалқаман, Құлқыбай, Омар, Әбіш.

а) Қалқаманнан – Әбіл, Шахыстан. Әбілден – Рашит. Шахыстаннан – Зайыр.

б) Құлқыбайдан – Әлкен, Мәжікен.

В) Омардан – Қажікен, Әбдіқожа. Қажікеннен – Кәмкен. Әбдіқожадан Қабдолла, Ғазиз, Жәлел, Қазбек.

Жанжігіттен – Қордабай, одан Қорғанбай, Басар. Қорғамбайдан – Әбдік, Ғазиз, Жарас. Басардан – Оспан, одан Мұса. Мұсадан – Қуаныш, Жұмажан.

Құлғара Қыдырәліден – 1-ші әйелінен Құланбай, Киікбай. 2-ші әйелінен Бұланбай, Мағыбай, Тағыбай, Қоянбай. Құланбайдан – Жақсылық, Тойымбек.

1 Жақсылықтан – Кенішбай, одан Сәрсен, Дүйсен, Әбубәкір. Сірсеннен – Әділхан.

2 Тойымбектен – Боқаш, одан Бейсенбай, Қозыбақ. Бейсенбайдан – Жұмаділда. Қозыбақтан – Сәбит, Тілеп.

Киікбайдан – Алсай, одан Бектемір. Бектемірден – Омар, одан Нәжен, Нәженнен – Мұхаметжан одан Руслан, Марат. Бұланбайдан – Өзбай, Жетібай, Бейісбек.

1 Өзбайдан – Тұрғамбек, Ыдықбай.

Тұрғанбектен – Бейсембек, Жексенбек. Бейсембектен – Аманжол, одан Қиябай, Кеңес, Есенкелді, Зиябай, Қаржаубай, Кенжебай. Жексенбектен – Өрікбай, Балтабай, Айтқожа.

2 Жетібайдан – Сеспай, Сүлеймен. Сеспайдан – Мұхриден. Одан Диханбай. Диханбайдан – Дулат.

3 Бейіспектен – Снайыл, одан Мейрам. Мағыбайдан – Қашқымбай, Досқымбай.

1 Қашқымбайдан – 1-ші әйелінен Құлшамбай 2-ші әйелінен Жолдыбай, Ақпан.

а) Құлжамбайдан – Жұман, Нұрсапай.

б) Жолдыбайдан – Ібірәхім.

в) Ақпаннан – Мұқатай, Қоңқас. Мұқатайдан – Рза. Қоқаштан – Мырзахан, Ошақ.

2 Досқымбайдан – 1-ші әйелінен Марқабай, Қозыбай, Қарақозы, Байқозы. 2-ші әйелінен – Отарбай.

А) Қозыбайдан – Иманқұл, Махмұт, Хасен, Әбдіқалық. Иманқұлдан – Зейнеш. Махмұттың 1-ші әйелінен Аманбай. 2-ші әйелінен – Хамзе, Искендір. 3-ші әйелінен – Әмреш.

Хасеннен – Нақыл, одан Темірбай, Өмірбай, Қалқат, Шыңғыс, Шынар.

Әбдіқалықтың 1-ші әйелінен – Елемес. 2-ші әйелінен – Бөлемес, Бөткен, Исатай, Қойкен.

Б) Қарақозының 1-ші әйелінен – Дүйсенбек. 2-ші әйелінен – Нұрғали, Аман.

Дүйсенбектен – Оспан, Мұса.

Оспанның 1-ші әйелінен – Пазыл. 2-ші әйелінен – Сабыр, Бөде, Берік, Баранқұл.

Мұсадан – Тәйкен, одан – Жанат, Қанат, Болат, Қайрат. Нұрғалидан – Құдайберген, Орал.

В) Байқозының 1-ші әйелінен – Сұлтан, Шәкіжан. 2-ші әйелінен – Амантай, Сардар. Сұлтаннан – Жаңғабыл, одан Ерғали. Сардардан – Жанайдар, Ғабдулла.

Б) Отарбайдан – Рақым, Әбдіғаз, Рахым.

Рақымнан – Амантай, Олжатай.

Рахымнан – Еренғайып, одан Қорған.

Қоянбайдан – Байтөбет, Бөршек.

1. Байтөбеттен – Тұрысбай, одан Әбдірахман. Әбдірахманнан (Әбіқай) – Жілкеш, Қойкеш, Көрпеш, Білгелді. Қойкештен – Жанкеш, одан Шырақбек.

Көрпештен – Атымтай, Ғалымтай, Амантай, Аманкелді. Білгелдіден – Еркеш, Ағымтай, Бақытжан, Ғалым, Мырзақелді.

2. Бөршектен – Қара, одан Махмұт. Махмұттан – Ғабдулла, Ғабайдулла, Бақтияр, Мұхаммедияр.

Құлғара Бердәліден – Қызылбай, Жұмабай. Қызылбайдан – Төлеубек, Өмірбаян.

1.Төлеубектен – Илияс, Қияш. Илиястан – Елеусіз. Қияштан – Есен. Аман,Амандық.

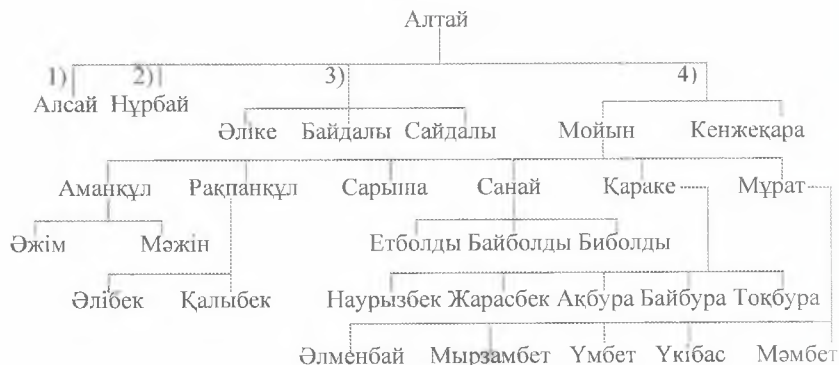
2. Өмірбектен – Сейсенбай, Сағындық. Сейсенбайдан- Әбсадыр, Боккара. Әбсадырдың 1-ші әйелінен – Бекмолда, Төлеген.

2-ші әйелінен –Қали, Теміргали, Асан.

Бекмолдадан – Түркей, Жекен, Дүйсен, Жүмкен.

Сағындықтан – Мәкила.

Мойын руы

Аманқұл

Аманқұл- өспеген ру, XIX-ғасырдың аяғында бір-ақ ауыл болған. Бізге белгілісі Мәжіннен тарайтын Өмірбек атасы.

Өмірбектен – Шайнақ, Абыз, одан Өтеміс.

Өтемістен – Бәйтемір , одан Есмырза. Есмырзадан – Қалдақ, Қаржасбай, Тарбақ.

Қалдақтан – Далабай, Ордабай.

а) Далабайдан – Тәжібек, Кәдірбек, Тілеубек.

Тәжібектен – Төкен, одан Бәзілбек, Біләл, Сәтек, Жанбырбек, Сартбай, Аманкеш.

Кәдірбектен – Базыл, одан Қартбай, Төлеухан, Сайлау, Дүйсенбай. Бейсенбай. Тілеубектен – Сәдуақас.

Б) Ордабайдан – Әбнур, Сулеймен, Ахмет.

Әбнурден – Айтбай, Тәліп, Шорағұл, Қазығұл.

Сулейменнен – Мұқыш, одан Жұмағұл.

Жұмағұлдан – Мырзағұл. Ахметтен – Түйте.

Қаржасбайдан – Көлбай, Қуаныш.

Көлбайдан – Ахат, одан Ізгөлеу, Бозан.

Қуаныштан – Мейрам, одан Аман.

Тарбақтан – Наймантай, одан Имантай.

Имантайдан – Болғанбай, одан Несіпбай.

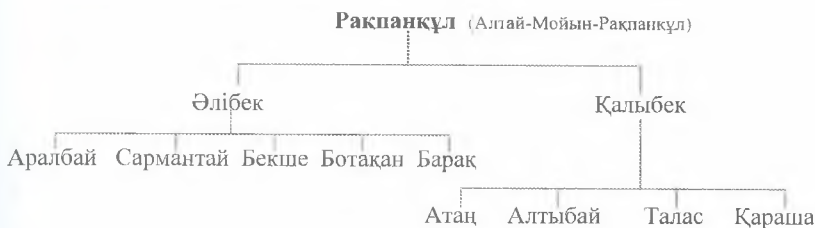
Аманқұлдың тағы бір атасынан Жанқозы, Малқозы тарайды.

1. Жанқозыдан – Токебай, одан Дүйсекей.

Дүйсекейден – Елеусіз, Сәрсекей. Елеусізден – Қасымжан. Сәрсекейден –

Тілеу.

2. Малқозыдан – Мұрат, одан Топаш.

Әлібек Аралбайдан – 1-ші әйелінен (Айсадан) – Жоламан, Құттыбай.

2-ші әйелінен (Кешектен) – Өмір, Темір.

3-ші әйелінен (Таңсұлудан) – Байтоқа, Бәйтелі

(Жәнекең),

Жабағы, Сәңкібай, Жабың.

Жоламаннан – Жантелі, Ақжігіт, Жанжігіт, Жәйек.

1. Жантеліден – Мәме, одан Жидебай, Мамай, Сары, Шымшы.

Жидебайдан – Әділбек, Тұрсынбек, Шоқпыт.

Әділбектен – Моқан, Тоқан.

Токаннан – Сәтжан, одан Аманкелді, Хамзе, Далабай, Кенжебай.

Тұрсынбектен – Қуанышбек, одан Тұяқбай.

Тұяқбайдан – Шоқан, Алпысбай.

Шоқпытитан – Жәкен, Рымқұл, Серік.

Мамайдан – Ағыбай, одан Оспан.

Оспаннан – Төлеу, Тілеуғабыл, Әбді, Иса, Мұсатай.

Төлеуден – Сейодолла, Аманбай, Қыдырбай, Серікбай, Абзал.

Тілеуғабылдан – Ахметжан, Мұқыжан, Қойшыжан.

Сарыдан – Бегалы, одан Әубакір.

Әубакірден – Қыдырәлі, одан Балташ, Нұрғали.

Шымшыдан – Жақсылық, Игілік, Төкебай, Сабырбай.

Игіліктен – Құдайберген, Кәкен.

Төкебайдан – Ескендір.

Сабырбайдан – Рахымжан.

2. Ақжігіттен – Ағадай, Бөкетай, Үмбет, Күдік, Қаумен, Дәулет, Майкот.

Ағадайдан – Ақпан, Тәшен.

Үмбеттен – Қопа, Нұрабай.

Қопадан – Рақымберлі, Жантемір.

Рақымберліден – Тоғамбай, Иса.

Тоғамбайдан – Қорабай, одан Қойшыбай.

Исадан – Тамабай, одан Балтабай, Жұмабек.

Жантемірден – Үкі.

Нұрабайдан – Смағұл.
Күдіктен – Сарымырза, Қарамырза, Маусымбай.
Сарымырзадан – Қашаған, одан Тебен.
Тебеннен – Ермек, Баутік.
Ермектен – Ахмедия, Мұхаммедия, Мағауя.
Ахмедиядан – Қанапия, Хамит, Мәжіт, Ғабит, Мұрат, Марат.
Мұхаммедиядан – Сәбит, Қанат.
Мағауядан – Жанат, Самат, Қайрат, Талғат.
Қарамырзадан – Мәті, одан Төлеген.
Қауменнен – Азнабек, одан Сарыхмет.
Сарыхметтен - Маймақ, Бәйіз.
Дәулеттен – Шойынбай, одан Ыбырай.
Майкөттен – Әуез, Әуезбай, Әуелбек, Тишбай.
Әуезден – Сулеймен, Исақ.
Сулейменнен – Әбдіқалық.
Әуелбектен – Ахмет, одан Қойтан, Зәкәнәй.
Қойтаннан – Болатбек, Дулат.
Дулаттан – Қанат, одан Мұрат, Жұмажан.
Тиышбайдан – Ақет, Боқет.
Құттыбайдан – Есенаман, Естай
1. Есенаманнан – Қисық, Тана, Төбет, Дүйсенбай.
Қисықтан – Сағындық, Сарғалдақ, Боздақ, Жанұзақ, Марқабай, Адырбай.
Сағындықтан – Орқошқар (Орманбай), Токқошқар, Аққошқар, Бекқошқар
(Бекей), Орнықбай, Байқошқар, Бакқошқар(Бақа), Байбол, Сыйатай.
1. Орманбайдан (Орқошқар) – Әмір, Ахмет, Сәрдер.
Ахметтен – Жұмабай, Алтай, Саржан, Досан.
Сәрдерден – Түякбай, Бәкір.
Бәкірден – Сатыбалды, Аманкелді.
Сатыбалдыдан – Талғат, Қайрат, одан Нариман.
Аманкелдіден – Шыңғыс, одан Азат, Ілияс.
2. Токқошқардан – Нұрмағамбет, Шаншарбай, Пішан.
Нұрмағамбеттен – Тұтқымбай, одан Кеңпейіл, Серік, Жайлаубай, Ауданбай.
Кеңпейілден – Жәнібек, Жансерік, Қуаныш.
Жайлаубайдан – Досымбек.
Ауданбайдан – Нұрасыл.
Шаншорбайдан – Түсіп, одан Діқанбай.
Діқанбайдан – Иманғали, Төлеуғали, Аманғали.
Пішаннан – Жұмаділда.
3. Аққошқардан – Рысбек, Ақбарген, Оңғарбек, Оралбек, Оңайбек.
Рысбектен – Әбілда, Мәди, Омар, Қапаш, Ысқақ.
Әбілладан - Қуат, одан Бекболат, Жанболат, Нұрболат.
Мәдиден – Балтабек, одан Дулат, Айдар, Қайрат, Жұлдыз.
Қапаштан – Медет, одан Өміртай, Теміртай, Бауыржан, Жомарт.
Ысқақтан – Зейнолла, Қайролла, Жаролла.
Зейнолладан – Алтай, Азамат, Төлесін.
Қайролладан – Өркен, Бегім.

Жаролладан – Дәурен, Әсет.
 Акбергеннен – Бектур, Көпен, Әбілән.
 Көпеннен – Ераман, Халқаман, Тұрсын Жүрсін, Еркін.
 Ераманнан- Еркін, Қалқаманнан Жұмакелді, Еркелді.
 Тұрсыннан – Берсін. Береке.
 Жүрсіннен – Сәрсенбай.
 Еркіннен- Рустем, Дастан.
 Оңғарбектен – Халықбек, одан Сәтпек, Саят.
 4. Бекқошқар (Бекей) – Тұспай. Төкен.
 Тұспайдан – Төлеу, одан Аман, Аманнан-Базар, Мамыр, Ербол, Дулат.
 Төкеннен – Жәкен, Әбіл, Шақан, Жұмабек, Сыздық, Омар.
 Жәкеннен – Әуесбек, Тілеу. Тілеуден – Оразалы, Оразалыдан – Жандос,
 одан Жәнібек.
 Қайраттан – Айдос, Рауан.
 Болат.
 Әбілден – Жұмабай, Иманғали, Жұмағали. Жұмабайдан – Ғалым, Сырым,
 Сәлім.
 Иманғалидан – Ғабдолла, Ғалым. Мейіржан.
 Шақаннан – Сапар, Еламан. Сапардан – Айдар, Қайрат, Жанат, Саят, Мұрат.
 Еламаннан – Темір, одан Дархан, Дастан.
 5. Орныкбайдан – Мырзабек, Сыздық, Сәден: Сәденнен – Боранқұл, Зейіл,
 Райымқұл.
 Боранқұлдан – Қырықбай, Айдар.
 Зейілден – Тілеуке, Бейсейіт, Мұқы.
 6. Байқошқардан – Асылбек, одан Бәйділда, Әубәкір, Шанкей, Оспанбек,
 Тастанбек.
 Әубәкірден – Мекенбай.
 Тастанбектен – Хамит.
 7. Баққошқар (Бақа) – Исатай, Аталық, Әбілда, Сақ, Райымбек.
 Исатайдан – Аманжол, Жарылқасын. Әбілдадан – Қасымбек, одан Ормаш,
 Темірбек, Ормаштан – Қобылаң, Назар, Мейрам.
 Темірбектен – Талғат, Болат.
 II. Танадан – Әнет, Қанет, Шалкей.
 Әнеттен – Қырғызбай, Егізбай.
 Қырғызбайдан – Алтыбай, Тоғызбай. Алтыбайдан – Өмірбай, одан
 Қасымхан. Тоғызбайдан – Шоқанбай, одан Рымқұл, Құдайберген.
 Егізбайдан – Серікбай, Боранқұл. Қанеттен – Шәркей, Исабек, Аңғал.
 Шәркейден – Мұқан. Исабектен – Демеу, одан Қайырбек, Жакып, одан Хамза,
 Сапар. Аңғалдан – Құрмаш, Төлеубай.
 III. Төбеттен – Уызбай, Таубай, Қыстаубай.
 Уызбайдан – Сәлімбай. Жетпіспай.
 Жетпіспайдан – Мұқатай.
 Таубайдан – Ақжол, Әйгел.
 Әйгелден – Әлімбай, Жиенбай, Қалтай, Аймыш, Байеділ.
 Әйгелден – Әлімбай, одан Мүшен.
 Жиенбайдан – Жұмаділда.

Қалтайдан – Үсен, одан Рахметолла, Рақымбек, Назымбек, Қазыбек.

Байеділден – Қозыбақ, Төлеутай.

Қозыбақтан – Серік, Берік, Ерік.

Төлеутайдан – Жұмкен, одан Тамаш, Қанат.

Аралбайдың (үлкен әйелі Айсадан) – Жоламан, Құттыбай. Екінші әйелі Кешектен – Өмір, Темір. Темір жастай өлген одан Тұқым жоқ.

Үшінші әйелі Таңсұлудан – Байтоқа, Бәйтелі (Жәнекен), Жабық, Сәнкібай, Жабағы.

Аралбай батыр болған. Абылай заманында өмір сүрген. Абылайдың мықты сарбаздарының бірі болған.

Аралбай үш әйел алды дедік. Аралбайдың бәйбішесі Айса, екінші әйелі Кежек қайтыс болғанда бабамыз алпыстан асқан шағы еді дейді. Бәйбішесі Айса кіші жүз Жағалбайлының байының қызы еді дейді. Әйелі өлгеннен кейін балдызымды аламын деп қайнысы Жағалбайлының байына барады. Балдызы сол кезде он алтыдағы қыз еді дейді. Аты Таңсұлу. Аралбай қайнысына барып балдызына сөз салып жатып алыпты. Сонда ағалары ренжіп: мына жездеміз алпыстан асқанда он алтыдағы қызды аламын дейді. Мұнысы не алжығаны ма? – депті. Бір күні Таңсұлу, меня алатын жездемді байқайыншы деп, таң алаң-йеленде жездесі Аралбай ұйықтап жатқан кйіз үйдің жабығынан сығалапты. Күздің күні бокқыраудың кезі болса керек, жерде қар бар. Жабықтан сығаласа жездесі шалқасынан жатын ұйықтап жатыр екен, төсі ашық. төсінің қылшығына қырау тұрған, буы бұрқылдай қорылдап жатыр екен дейді.

Осыдан кейін женгелері арқылы ағаларына сөз салыпты: - Мен не де болса осы жездемнің етегінен ұстаймын, жездемнің мендігі бар, ағаларым ұлықсат берсін – дейді.

Ағалары қарындасына өкпелеп, қарындасын Таңсұлуды жайдақ атқа мiңгiзiп Аралбайға ертіп жіберген екен.

Таңсұлу өте ақылды адам болса керек. Ол жаққа әйел болып түскеннен кейін, шамалы уақыттан соң, қайнысы Байдалы биден бата алуға барыпты. Байдалының жана билік құрып, аты шыға бастаған кезу еді дейді.

Байдалы би қолын шайып «Батпандай Батпандай» бес ұл берсін. қалғанын құдай біртін-біртін бере берсін аллаһһ екпар- деп бата беріпті. Сол бата қабыл болып ығайменсығай бес ұл тауыпты. Таңсұлу шешеміз.

Есенаманнан тарайтын Баққошқар (Бақа) өз заманының атакты батыры болған. Бақа батыр орта бойлы, шымыр денелі. көзі тостағандай өткір, кісіге қарағанда оңменінен өтіп кетуші еді дейді.

Ол кезде Баканың ауылын, батырдың ауылы дейді екен. Батырдың қыстауы Қабан таудың шығысында «Кіші Қара-төбе» жерінде Батырдың ауылының жылқысына бір айтулы Көктал қасқыр маза бермей қойыпты, қыстың қантар айы болса керек. Жылқыға келіп әлгі қасқыр күнде бір жылқыны жарып қетеді екен, жылқышылар әбден мезі болады. Олар ақырында Бақаға келеді. болған жағдайды батырға баяндайды. Батыр жарайды бара беріңдер ертең мен өзім атқа мініп байқайын дейді. Атқа мініп кіші Қаратөбенің күнгеі жағымен келе жатса, бір дәу көктал қасқыр жалы күдірейген, таудың күнгеі бетінде ұзыннан сұлап жатыр екен. Батыр қасқырды көргеннен кейін, атын төмендеу бір сайға түсап. аяғындағы саптама етіктің. етігін шешіп, байпақтан сылдырын білдірмей

ақырын басып, баспалап қасқырға келеді. Таянып келіп қасқырды құлақтан ұстап берген кезде, қасқырға атып тұрып алыса кетеді. Қасқырмен екеуі адамша құшақтасып біраз алысады.

Қасқырдың екі құлағынан тас қылып ұстап Батыр айырмайды, қолы да қарыса бастайды, сонда да жібермей жандәрмен қылады. Қасқыр ауызын арандай ашып бетіне шапшиды, сол кезде қисынын тауып қасқырдың тұмсығынан батыр ауызды салады, аузына қасқырдың кара тұмсығы түседі. Тұмсықты қаршып тістей жұлып алады. Сол кезде қасқыр сылқ етіп құлап еді дейді.

Батыр өзінің малшысымен бірге малда жүргенде алдындағы мал қорші ауылдың жеріне, жайылысына түсіп кетіпті. Қорші ауыл Батырдың ағайындары болса керек, сонда да ағайындыққа қарамай, жерімді малыңа жегіздің деп Батырды да, малшысын да ұстап алып, ауылына алып барып үрпіне екеуінің ши жүгіртті. Сол кездегі жазаның ең үлкені сол болса керек. Сонда Бақа Батыр қанша қинаса да бір ретте дыбыс шығармалты, не қабақ шытлапты. Ал жанындағы малшысы шыдай алмай еңіреп тұрып жылайтын. Батыр айтыпты дейді «Сен кімге жылап жатырсың, әкеңе әлде шешеңе жылап жатырсың ба, қорсылдамай тиыш жат» деп ұрсыпты.

...Бақа батырдың ауылы жайлауға көшіп келе жатып, Сайдалы Сарытоқаның ауылына еру болатын болыпты. «Сарытоқаның сары тұмсығы» - дейтін жерді жайлап отырса керек. Ол Көктал өзенінің төменгі жағында. Орынбай-Сасықбай деген жермен екі орталыққа орналасқан. Бақа батыр мен Сайдалы Сарытоқа бірін-бірі силайтын тұстас адамдар болса керек. Жер дауы оған қаратсын ба? Тоқа жерді жеп қояды, бұл жерге қонбасын, көшіп өткізіп барып қожын деп, Бақаға кісі жібереді. Бақа батыр барған адамын сабап-сабап қайтарып жіберіпті. Бар, Тоқаға сәлем айта бар, бүгін мен осы араға қонамын деп. Тоқа бұл сөзді естігеннен кейін қатты ашуланса керек, ертеңіне атына мініп қолына найзасын алып шығыпты. Тоқа өте найзакер адам болыпты дейді. Сілтеген найзасы ешқашан қате кетпеген болуы керек.

Сонымен Бақаға келсе, батыр көйлекшең-дамбалшаң жылқысының шетінде жүр екен. Тоқа карама қарсы шауып барып Бақаға найзасын сілтейді. Бақа батыр байқаусызда сілтеген найзаға аса абыржымай, қамшының сабымен қағып жіберсе керек. Жүректің тұсынан дәлдей сілтеген найза қамшымен қаққаннан кейін қолтығынан өтіп кетіпті.

Тоқа найзасының сілтеген тұстан тимей, қолтыққа тайып кеткенін көріп таңқалды. Атынан түсе қалып Бақа батырдың алдына келіп кешірім сұрапты. Мен қателестім, сенің аруағының бар екен, оқ қағарын бар екен, ауылға жүр қонағым бол деп. Бақаны ертіп барып, бір ақсарбасты сойып үйіне қонақ қылыпты. Екеуі төс қағысып дос болып, бірін-бірі өмірі бақиға дейін силап, құрметтеп өтіп еді дейді.

Найзаның қолтыққа тайып кетудегі басты себеп, Бақа насыбай атады екен, Төсқал тасынан мүйіз шақшасы қалмайды, міне сол сиырдың мүйізінен жасалған мүйіз шаңша еді дейді, найзаға тосқауыл болған.

Үлкендер осыны Бақа батырдан үш батырлығы деп әңгіме арасында айтып отырушы еді, содан есте қалғаны осы болды.

Байбол, Сыйатайдан тұқым жоқ.

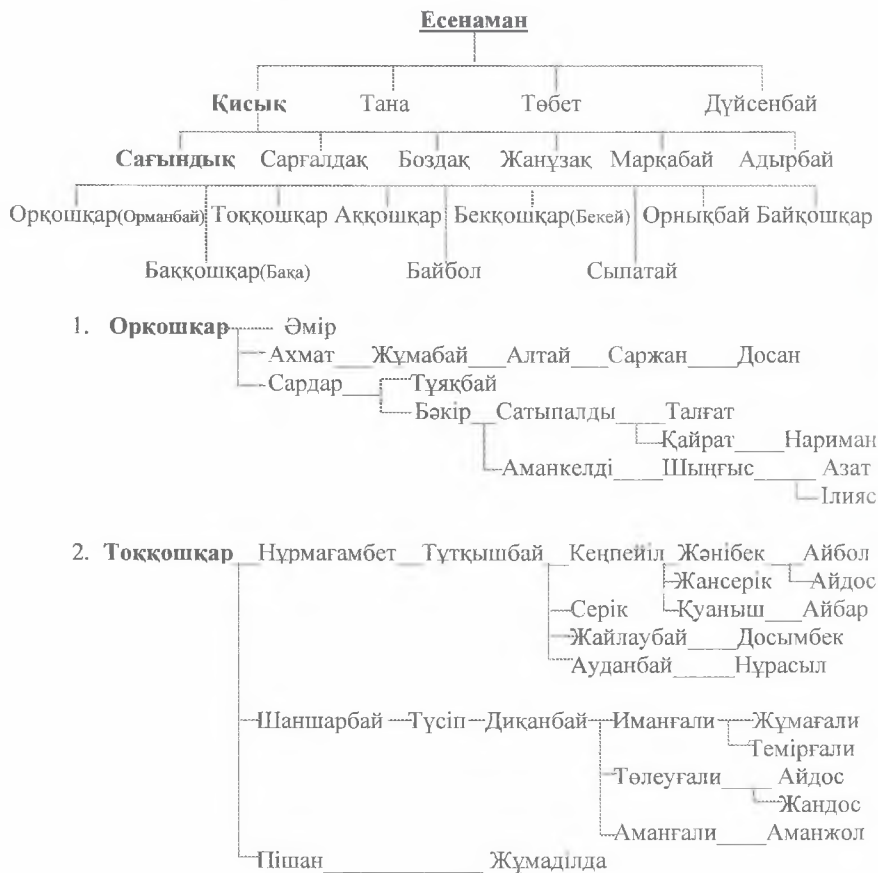
Естайдан – Анай, Қонай, Ноғай (Естай Қалқау) –Әлтай, Қажыкен, Уақас,
Тілеуқабылдардың ұлы әкелері. Солардан тарайтын бір атасынан Қарсақбайдан –
Әлтай, Әбжан, Айтжан. Әлтайдан – Уақас.

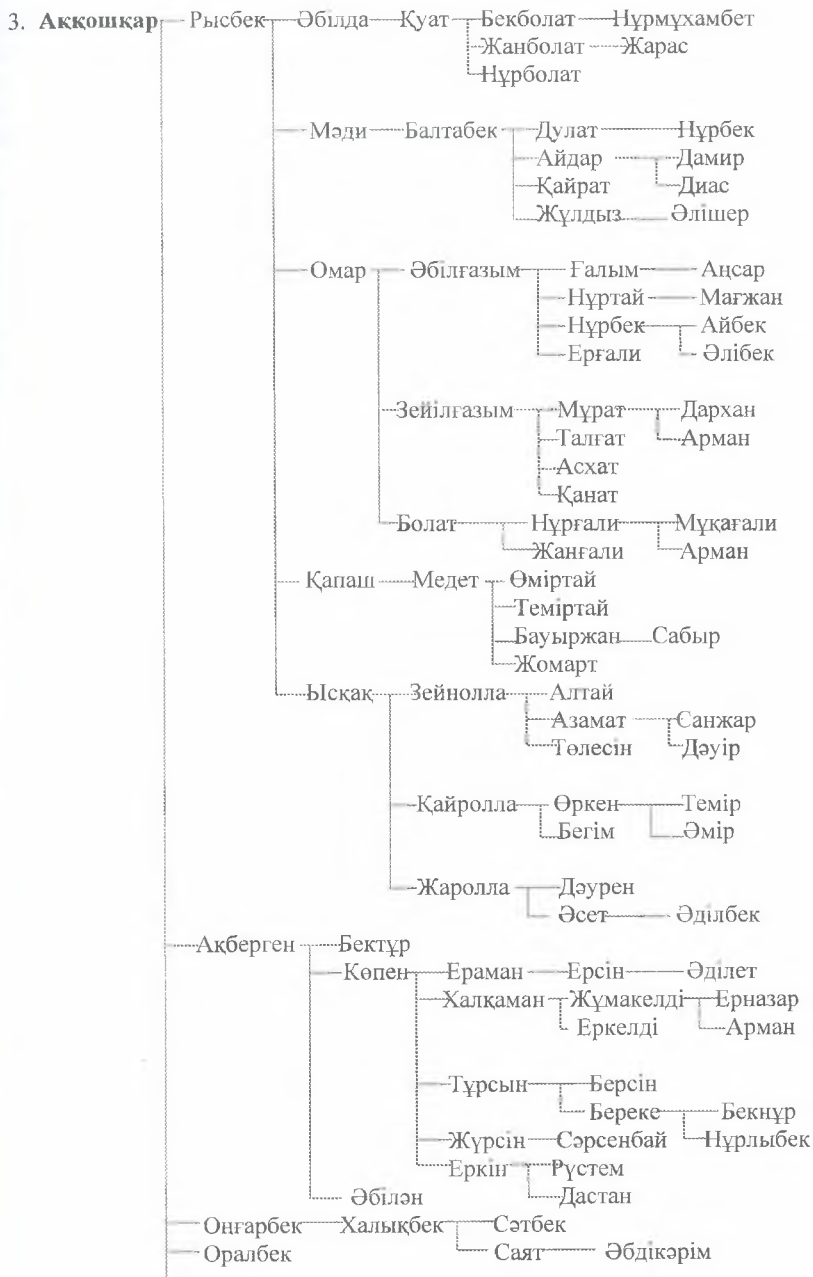
Әбжаннан – Дүйсенбай, Ойрат.

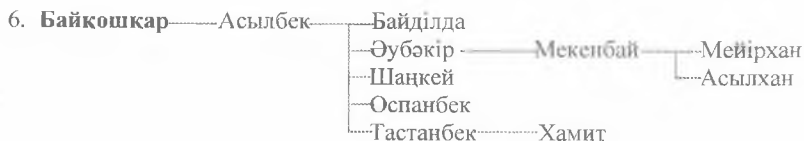
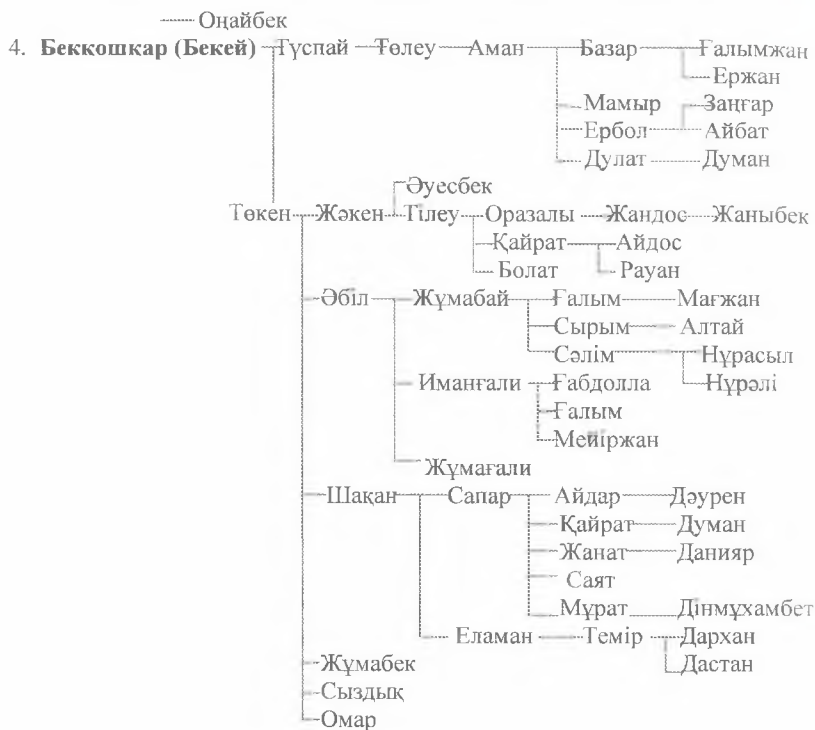
Айтжаннан – Орал, Амантай.

Қарсақбайдың тағы бір ұрпағы – Мақажан, Өржігіт.

Аралбай шежіресінің – Есенаман тармағы

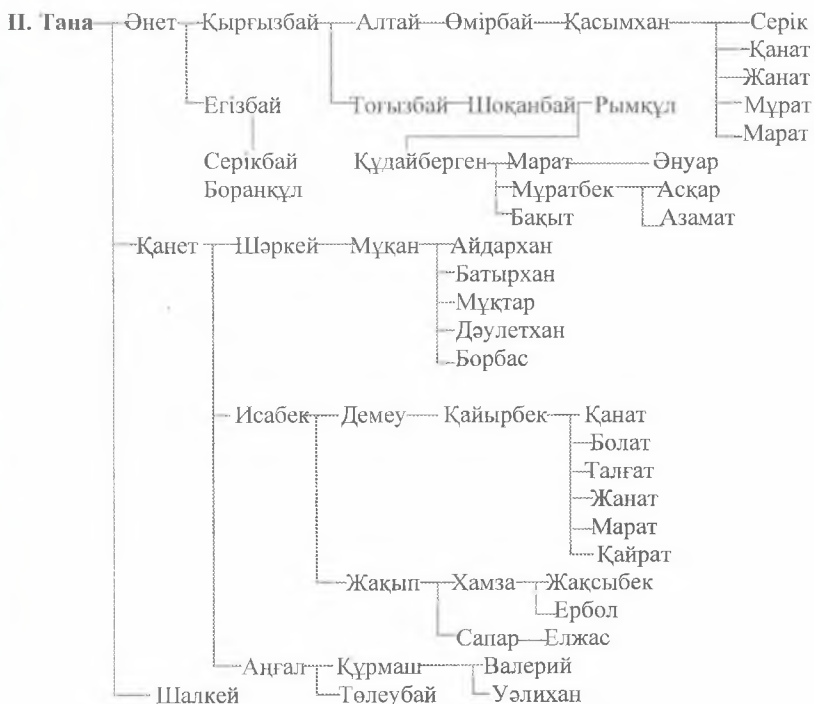

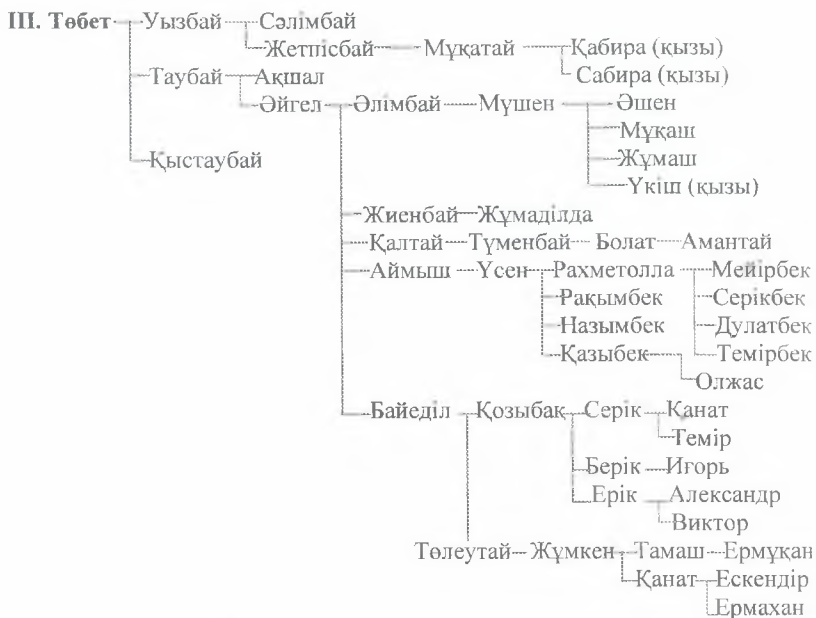

7. Бакқошқар (Бақа)

Аталық, Сақ, Райымбек, Аманжол, Жарылқасыннан үрім бұтақ жоқ.

Аралбайдың екінші әйелі Кежек дедік, Кежектен Өіір, Темір. Темір жастай өліп одан ұрым-бұнтақ жоқ. Өмір жас кезінде қалмақтың қолында кетті деген сөз бар. Он бір-он екі жасар бала күнінде, жылқы қайырып жүрген жерінен қалмақтар жылқымен қоса айдап еліне алып кетіпті.

Аралбай сайдалы Нияз батырды шақырып алып (Нияз батыр Аралбаймен тұстас, жасы кіші болса керек) сен барып қалмаққа кеткен Өмірді алып кел деп жұмсапты.

Нияз батыр, бетті ештеңеден жүрегі қорықпайтын еден батыр еді дейді, батыр баланы сол, қалмаққа жалғыз өзі барып, қалың қалмақтың ішінде Өмір қайсысың деп айғай салыпты. Сонда Өмір менмін деп бала жүгіріп шыға келіпті. Сен болсаң мін артыма деп бала мінгестіріп алып келіп еді — дейді.

Аралбай Өмірден — Даулен, Өте, Құлтай, Кенже.

1. Дәуленнен — Дайрабай, Ширабай, Жиенәлі, Итіке. Жиенәліден — Әділбек, Шыныбек, Жылқыбек, Құлыбек, Балқыбек.

Әділбектен — Елеусіз, Сармолда, Қара, Наукен. Елеусіз, Қарадан тұқым жоқ. Сармолдadan Ахмедия, Ахмедиядан — Аманбай. Наукеннен — Абжікен, Кәрім, Шашікен, Әбілқасым. Әбжікеннен — Мұхаметжан, одан Боран. Кәрімнен — Мағрұпжан, Қалкен, Әлкен, Шәжікен, Әбілқасымнана тұқым жоқ.

Шыныбектен — Жанпейіс.

Жанпейістен — Игейбек, Балкен, Сенбек, Шекім, Сейсеке, Сейпіш, Кәрібай, Мұса.

Шекімнен — Хасен, Жанпас, Ғаппас, Кеңес, Аманкелді, Жаксыкелді, Есен.

Сейсекеден - Жаңабай.
 Игенбектен - Хамзе, Жақан, Ақан.
 Жақаннан – Бақтыбай, Дүйсенбай, Ертай, Тлеубек, Төлтай, Ескендір.
 Мұсадан – Сәулеш, Кемал, Сәт.
 Сейпіштен – Алдан.
 Кәрібайдан – Қылыш.
 Дәуленнен – Байке, Тайман, Байман.
 Жылқыбектен – Омар, Қасымбек.
 Омардан – Жамау, Әбдіғалым, Әбдікәрім, Аманкүл, Артық.
 Қасымбектен – Шәкір, Қаутай, Ермек.
 Балқыбектен – Смайыл.
 Құлыбектен - Күлтейіс, одан Торғайбек.
 Торғайбектен – Бекен, Төлейбек, Сарымолда. Сарымолдадан – Ахмедия,
 одан Шәми.
 Байманнан – Дүйсенбек, одан Әбдуали.
 Тайманнан – Әкібай, одан Әбдікен, Әбдіраш.
 Әрішнен – Несіпбай, одан Смағұл.
 Жамаудан – Какен, Жұмабай. Шәкірден – Зейім. Қаутайдан – Ыбраш,
 Кокенай, Нұркен. Әбдікәрімнен – Ғалым, Ғабдеш, Жар.
 2. Өтеден – Үйтолы, одан Әбілбай, Жұмыр, Рахымбек, Айтпай.
 Әбілбайдан – Ахмет (Шаққан қажы).
 3. Кенжеден – 1-ші әйелінен (Қарабастан) – Дос, Байсолбай, Берді,
 Ардабай.
 2-ші әйелінен (Ұлпаннан) – Байқан, Дастан, Елбай, Жантыбай, Баттал,
 Телбай, Елбайдан – Ибаділда, Жұмаділда, Битабар.
 Ибаділдадан – Жарылғай, Көшкінбай.
 Жұмаділдадан – Нәби, Асан. Нәбиден – Түлкібай. Асаннан – Бақтыбай,
 Жақсыбай, Жанай.
 Битабардан – Шайхызада, Жарылқасын, Шәймен.
 Шайхызададан – Ғазиз.
 Жантыбайдан – Мұхаммедия, Омар.
 Телбайдан – Аңғал, Әбіл, Түсіп, Мұстақай.
 Батсалбайдан – Мәндібай, Мақаш, Ысқақ.
 Ысқақтан – Мүрсәлім, Құнанбай, Мұқымбай.
 Мүрсәлімнен – Мәрлен, Тельман,
 Бердіден – Қали, Ыбырайым.
 Қашден – Рақым, Әшім, Қасым.
 Әшімнен – Бұқба, одан Сәттібай.
 Ыбырайымнан – Иса, Ұзақ.
 Ұзақтан – Байбол, одан Ерубай, Көшкінбай.
 Ардабайдан – Нұртаза, Зікірия, Әубәкір, Илияс, Тоғай.
 Нұртазадан – Әбдіқали, одан Қаршия, Қағылма, Рағына, Олжабай.
 Әубәкірден – Әбдіқадір, Армия, Мұқтар, Әбдірәсіл.
 Байқаннан – Мәрден, Мәрденнен – Бәдіғұл.
 Аралбай Байтоқадан – Бабық.
 Бабықтың 1-ші әйелінен – Қуандық, Сүйіндік, Баянды.

2-ші әйелінен – Қосыбай.
3-ші әйелінен – Өтебай, Айқынбай, Әлдеберлі, Тілеуберлі, Жанысбай,
Қуандық, Сүйіндік.

Әлдеберліден – тұқым жоқ,
Баяндыдан – Назарбек, Орынбек, Әжібек.

Орынбектен – Сман, Рахметулла.

Назарбектен – Нұрбек, Жорабек.

Нұрбектен – Тақауи.

Жорабектен, Тақауиден – тұқым жоқ.

Әжібектен – Орынбек, Жаңабек. Манамбай, Нұрша – бұлардан тұқым жоқ.

Тілеуберліден – Шөкейбас, Жанарбек.

Шөкейбастан – Мұхит жалғыз.

Қосыбайдан – 1-ші әйелінен – Еркінбек, Тұрсынбек, Рүстембек.

2-ші әйелінен – Асанбек, Кеттебек, Шабданбек, Ашықбел.

Асанбектің – ұрпағы Бәделхан, Есмақай.

Рүстембектен- Нұрлан.

Нұрланнан – Шөкен, Біркен.

Тұрсынбектен – Оспанбек, Тастамбек, Қасым.

Оспанбектен – Бекем, Тастамбек, Қасым.

Бекеннен – тұқым жоқ.

Еркімбайдан – Шабданбек, Дүйсенбек, Ашықбек. Шабданбектен –
Ынтықбек. Ынтықбектен – Сағынай, Шәкәрім, Ыбрахым. Кеттебектен – Мұқан,
Әбдіқали, Мұқтар.

Өтебайдың – 1-ші әйелінен - Есенбарлі, Елшібай, Құттан.

2-ші әйелінен – Ерденбай, Сандыбай.

Есенберлінің ұрпағы – Иман.

Құтжаннан – Иманмұса, Әлімұса, Қами.

Иманмұсадан – Шаһзада, Шындәулет, Зейнолла, Қауын. Шаһзададан –
Орташ. Елшібайдан – Ислам. Орташтан – Дарын. Әлімұсадан - Дәулетияр,
Мұқтай. Дәулетиярдан – Шортай, Қалиден, Сүндетолла.

Есенберліден – Бәрдембай, Ақмұстафа, Ақмолда.

Берденбайдан – Әшім, Кәмал, Уали, Жақып. Ақмұстафадан – Қасым,
Қасен, Сафар, Мырзақәрім, Қайдар.

Қасымнан – Ақзам, Иман.

Елшібайдан – Ислам.

Ерденбайдан – Құсайын, Сағадібек.

Құсайыннан – Скендір, Суханбек, Жанайдар.

Жанайдардан – Оңдасын, Оңдасыннан – Руслан. Сағадібектен –
Мұсылманбек, Қалет. Айқымбайдан – Ақмұхамбет, Есенәлі, Жалмұхамбет.
Ақмұхамбеттен – Әмірбек, Асқарбек, Садықбек, Тәжікей.

Әшірбектен – Қоңқыш, Қали, Әйсеит, бұлардан тұқым жоқ.

Асқарбектен – Сағит, Мәжит, Мұса, Мүсіреп. Мәжиттен – Балтабай.

Балтабайдан – Рапан. Садықбектен – Сейфолла, Атамбай. Сейфолладан –
Майкен, Темірбай, Борашбай. Майкеннен – Қошқарбай. Тәжікейден – Рашид,
Қасен, Сейтқан. Рашидтен – Әмірзақ.

Есенәліден – Шауғымбек, Мауя, Шәріпбек, Мұқан.

Шауғымбектен – Көшкен, Мәдікен, Айныкеш, Рақұл, Спанкұл, Көшкеннен – Динікен, Мәдікеннен – Арқа, Жүркен. Жалмұхаммедтен – Мәтімұса, Исламбек, Хамит, Әбдікен, Әбдіғалым. Мәтімұсадан – Әбілғазым жалғыз. Исламбектен – Зүпан. Әбдіғалымнан – Мәнсүр. Жаныспайдан – Қошамберді, Әлімберді. Қошамбердіден – Игенберлі, Рахымберлі. Игенбердіден – Байғұз, Мүсілім, Қасымбек. Қасымбектен – Қайыргелді. Рақымберліден – Бәһарім, Ғаппас. Бәһарәмнан – Аманкелді. Ғаппастан – Жақып, Қонырқан, Нақат, Мейірхан, Әділхан.

Байтоқа-Бабық-Қосыбайдан – Рүстембек, Тұрсынбек, Ерденбай, Кеттебек, Асамбек деді.

Кеттебек Қара тоқа Шоңмен тұстас, замандас, силасқан адам болған. Шоң – менен үш адам ақыл сұраған жоқ, оның бірі Кеттебек еді, ол кісірлігінен ақыл сұраған жоқ деген екен. Кеттебек бір бет айтқанынан қайтпайтын, кісірлігінен қиқарлығы басым адам болған деседі. Шоқ да сол қинарлығына қарап кесірлі деп кетсе керек.

Кеттебек үйінде шалқасынан түсіп жатады екен, тірі пәндеге тұрып сәлем бермейді, тек басын изеп амандасады.

Бір күндері қарағаш тоқасының ауылының адамының түйесін Кеттебектің жақындарының біреуі пайдаланып кеткен болуы керек. Кеттебек бұл кезде ауылнай екен. Түйесін жоғалтқан адам Шоңға барып Кеттебектің ауылының адамы түйемді бермей отыр депті.

Шоң Кеттебекке қағаз жазып әлгә адамнан беріп жіберді. Мына қағазды Кеттебекке апарып бер, түйенді Кеттебек алып береді дейді. Түйесін жоғалтқан адам кіріп келсе Кеттебек екі қолын желкесіне қойып, шалқасынан түсіп жатыр еді – дейді. Әлгі адам келіп сізге Шоқкен қағаз беріп жіберді деп, қағазды көрсетеді. Кеттебек шалқасынан жатқанынан қозғалмай бақайдың арасын ашады, түйесін жоғалтқан адам біраз аң-таң болып тұрады да, қағазды бақайдың арасына қыстырып кетіп қалады. Болған жағдайды Шоңға келіп баяндайды. Шоң мұны естігеннен кейін қатты ашуланыпты, бір жағынан намыс қысса да керек.

Осыдан кейін Шоң Кеттебекті итжеккенге айдатпақ болады. Қағаз құжаттарын жасап, солдаттарды жібері, итжелкенге Кеттебекті алып жүрмей болады. Кеттебек солдаттар барғаннан-ақ істің насырға шапқанын іші сезеді. Орыс солдаттар алып келе жатқанда, Кеттебек солдаттардан Шоңның ауылына соқтыра жүруін сұрайды.

Ондағы ойы Шоң кездеседі, әрі силасқан тұстасы. Өзі өлтірмес, жат тарылқамас дегендей, Шоңның бір жақсылығы болар деген үмітте болады.

Шоңның ауылына келгеннен кейін, Шоң Кеттебек жатқан үйге келіп, Ә...Кеттебегім, Ә ... Кеттебегім, ақыл бақайдық басында деп ерсілі-қарсылы жүре беріпті.

Ақыры не керек, ауылға келгеннен кейін тас түскен жеріне ауыр – дегендей Кеттебекті итжеккенге айдатпай Қарағашқа үй түрмесіне кесіпті...

Бір күні кесігін өттегеннен кейін Кеттебек Шоңға келіп маған осы Қарағаштан бір өгіздің терісіндей жер бер деп, жер сұрайды. Шоң жәрәйді, бір өгіздің терісіндей ғана жер болса ала ғой депті.

Кеттебек өгіздің терісін мәшине жіптің жіңішкелігіндей етіп тіліп, сонымен өлшей әжептеуір жер алыптымыс.

Мұндай әдісін естіген Шоң ой шіркін Кеттебегім-ай, ой Аралбайым-ай деп ерсілі-қарсылы жүріп, Әйімкүлге қарап айтқаны дейді. сенің бауырыңның істеген шаруасы дегендей. «Аралбайдың ол тіліне нанба, алтын берсе алма» - деген сөз ел арасында мәтелге айналып кеткен екен.

Сонымен Кеттебек әкеміздің аркасында осындай ат Аралбайға тағылды деп Жұмабай әкеміз айтушы еді. (Орманбаев Жұмабай – жазушы). Ол кісі бір әңгімесінде, шырақтарым әдетте жақсының артынан сөз ереді. «Жаманның» дүниеге келгені де , дүниеден өткені де белгісіз. Сондықтан Кеттебекке ол сөз жамандығынан ілеспесе керек деген еді.

Аралбай-Бәйтелі батыр (Жәнекең)

Бәйтелі батыр Аралбайдың кіші әйелі Тансұлудан жуады.

Бәйтелі батыр Аблай заманында өмір сүрген, қатардағы сарбаздарының бірі болған. Сол Абылайдың уағында Бәйтелі батыр бір төрені өлтіріп құнды болды. Ол уақытта Абылайдың жарлығы бойынша, бір төренің құны екі қараға тең екен (екі адамның құны).

Бәйтелі батыр ағасы Байдалы биге келеді. Байдалы биді өзінің құнды болғандығы жөнінде хабардар егеді. Байдалы би Бәйтелі батырды ертіп Абылайханға барады. Абылайханның Ақ ордасының жанында атақты Төртөбел аты ерттеулі тұрады. Байдалы би Бәйтелі батырды ертіп Ақ ордаға кіріп барып, Аблай сенің Төртөбел атыңның төбегінің түгі көп бе, әлде денесінің түгі көп бе? – депті. Мұнысы біз көппіз, бұхара халық, сен ат төбеліндей төресің – дегені еді. Сонда отырғанда Бәйтелі батыр жалтақтап қарай беріпті. Байдалы би оны байқап қалып, сен неге жалтақтайсың, бауыздарла лақта бақырады, сен лақ құрлы тоқсың ба дерті. Міне, осыдан кейін Аблайхан жарлығын өзгертіп бір кісінің құнын кесіпті. Мұны да өзгертіп, Байдалы би өлген Төренің түбінің шикілігін, таза төре еместігін дәлелдеп, жарты кісінің құнын кестіріпті.

Байдалы бидің «Аблай аспас сары бел! – атанаты осы кез болса керек. Бәйтелі батырды Байдалы би өте жақсы көрсе керек, еркелетіп «менің жан әкем-гой, менің жан әкем-гой! – дейді екен. Содан болса керек Бәйтелінің «Жәнекең! Атанатыны.

Бәйтелі («Жәнекең) – 1-ші әйелінен – Шалабай. Атанша, Қозыбай, Қосан.

2-ші әйелінен – Жәми, Әбденбектердің аталары.

3-ші әйелінен – Жаңатай. Ерден, Әбжандардың аталары.

1. Шалабайдан – Ораз, одан Жаманбала, Жақсыбала, Мұсабала, Исабала, Тәуірбала, Елубай.

А) Жаманбаладан – Алпыс, одан Мырзаш, Ақжжан, Мұқыш.

Мырзаштан – Мөлкетай, Дәулетбай, Сембай, Мұқтар, Боранбай. Байдәулет.

Ақжжаннан – Секен, Сапарғали.

Мұқыштан – Серік, Берік.

Б) Жақсыбаладан – Мақат, Рымбек, Жарқынбек.

Махаттан – Айтжан, Жұмкен, Қазкен.

Айтжаннан – Қозыбай.

Рымбектен – Аманжол.

Жарқынбектен – Мұхаметжан, Бұланбай.

Мұхаметжаннан – Сегізбай, Серікбай.

Сегізбайдан – Қалыбек, Токтар, Қуаныш, Мұхтар, Дидар.

Серікбайдан – Саят, Қанат.

Саяттан – Айбек, Әлімбек.

В) Мұсабаладан – Сүлеймен.

Г) Елубайдан – Сәтпай, Бейсенбай.

Сәтпайдан – Сәтмет, Сәттар, Таухан, Аманхан, Ырзық.

Бейсенбайдан – Сәтекбай, Мереке.

2. Атаншадан – Сабал, одан Жазық. Жазықтан – Құтжан, одан Далбай.

Әнес.

3. Қозыбайдың ұрпағы – Саки, Бейсенбай.

Сақидан – Тезекбай.

Бейсенбайдан – Ермекбай.

4. Косанның ұрпағы – Ыбыш, Әби.

Әбиден – Әшім.

Аралбай – Жабағы.

Жабағыдан – Байтөре, Төрекүл, Мақат, Қалау, Қарақұл, Игілік, Қопайдар, Тоқай, Арыстанбай, Қадырбай, Айтбай, Жаңабай.

1. Төрекүлден – Шамрай, Жолдан.

А) Шамрайдан – Бекмағамбет, одан Арынбек, Мықан.

Арынбектен – Әділбек.

Мықаннан – Тұрғанбек, Игенбек.

Б) Жолданнан – Мергенбай, одан Қанапия.

2. Қарақұлдан – Құртбай, одан Қызғада, Исабек.

3. Игіліктен – Күзембай, одан Нұрман.

Нұрманнан – Әбдібек, Әбікен.

Әбдібектен – Тоқабай, Ермек.

4. Мұкайдан – Қарқайтар, Жарқайтар.

Қарқайтардан – Рахымбек, одан Әмір, Әмірден – Ермек.

5. Қалаудан – Тұтқынбек, одан Молдабек, Әбілда.

Молдабектен – Тілеубай, одан Нұркен. Әбілладан – Жарылғап.

Жарылғаптың 1-ші әйелінен – Ісләм, 2-ші әйелінен – Ғалым, Ғазым, Болат,

Бақыт, Баки.

Ісләмнан – Нұрлан.

Ғалымнан – Нұрғазы.

Ғазымнан – Ерғазы, Серғазы, Заңғар, Жарқын.

Бақыттан – Ғалымжан.

Бақидан – Асқар.

6. Байтөреден – Нұрқабай, Есмағамбет, Жаңабай, Әбдіхалық, Шөкір.

А) Нұрқабайдан – Досмағанбет, Ыбрай, Мұқан.

Досмағанбеттен – Өжкен, одан Сыздық, Қошан.

Ыбрайдан – Байтуған, Айтуған, Күнтуған.

Мұқаннан – Жұмаділ.

Б) Есмағанбеттен – Өжкен, одан Сыздық, Қошан.

Ыбрайдан – Байтуған, Айтуған, Күнтуған.

Мұқаннан – Жұмаділ.

Б) Есмағанбеттен – Мейізбек, Жұмаділда.

В) Жанабайдан – Мылтықбай.

Г) Әбдіхалықтан – Несіпбай, Төлеу.

Несіпбайдан – Ермек.

Д) Шөкірден – Мұқажан, Жәркей.

Мұқажаннан – Меркен.

Меркеннен – Аман, Есен, Қайрат.

Аманнан – Нұржан, Ержан, Мейіржан, Иельжан.

Есеннен – Талғат.

Қайраттан – Еділ.

Жүркейден – Қайырбек.

Қайырбектен – Аманкелді, Серік, Берік.

7. Қайдардан – Келдібек, Мұратбек, Досымбек.

А) Мұратбектен – Азна, Жолтай, Кәден, Кәрібай, Қоныс.

Қоныстан – Дәлетбек.

Б) Досымбектен – Ақмолда, Бекмолда.

8. Тоқайдан – Қадірмағанбет, Сәтмағанбет, Жүніс.

Жүністен – Ахметбек, Бозмағанбет, Айтмағанбет.

Бозмағанбеттен – Мәути, Сапар, Мұхамедия.

Ахметбектен – Мұқаш, Әбдіраш, Үсейін, Ыдырыс.

Айтмағанбеттен (Айткен) – Асайын.

Асайыннан – Ағзам сопы, Көшербай.

Ағзамнан – Абзал, Алмаз.

Көшербайдан – Арман, Сауран.

9. Қадірбайдан – Төлеубай.

10. Айтпайдан – Қонысбек, Асылбек.

Қонысбектен – Алпысбек.

Алпысбектен – Алдиярбек, одан Тәжібай.

11. Жаңабайдан – Нұрбек, Жанбек.

Жанбектен – Қалмағанбет, Балмағанбет, Жұман.

Қалмағанбеттен – Ташмағанбет.

Аралбай – Сәңкібай.

Сәңкібайдан – Жаманқара, Алакөз.

1. Жаманқарадан – Бекберген, Досберген, Төлепберген, Отепберген.

А) Бекбергеннен – Тайжан, Байбосын, Бокбасар.

Тайжаннан – Әбішбек, Жұмаділда,

Әбішбектен – Мейірбек, Тәжігүл, Қайырбек, Тоқберген, Бакберген.

Сәттібек, Сәтберген.

Жұмаділдіден – Беккұлы, одан Боранқұл.

Боранқұлдан – Сағынжан, Диканбай.

2. Алакөзден – Төлеміс, одан Қайыпберлі, Аяпберлі, Исаберлі, Орынбай.

А) Қайыпберліден – Әбіл, Құдайберген, Әбжан, Әубәкір.

Әбілден – Рақымжан, Кәдіркей, Дәркей.

Рақымжаннан – Жұмабай, Жұмкен.

Б) Аяпберліден – Накыш, одан Тоқбай, Уақап.

Тоқбайдан – Тұрар, Жәрдем.

В) Исаберліден – Тәжібай, Бекіш, Жақыпбек, Нақыпбек.

Тәжібайдан – Тайкен.
 Накыпбектен – Мұқажан, одан Берген.
 Г)Орынбайдан – Көшкімбай, Көшмағанбет, Елубай.
 Аралбай – Жабық.
 Жабықтан – 1-ші әйелінен – Жанай, Кешубай, Көшімбай, Қарсақбай.
 2-ші әйелінен – Мақабай, Мақсат, Адай, Жадай.
 1. Жанайдан – 1-ші әйелінен – Балғабай, Айдарбек, Жайдарбек,
 Темірбек.
 2-ші әйелінен – Барғана, Айтқожа.
 Балғанбайдан – Орынбек.
 Айдарбектен – Мұсақын.
 Жайдарбектен – Әлі.
 Темурбектен – Көпей, Жұмаш.
 Көпейден – Мұхаметжан.
 Жұмаштан – Теміртай, Дастан.
 Барғанадан – Тәтіш, Құлшыман.
 Тәтіштен – Оспан, Мұса.
 Мұсадан – Шағыртай, Жексен, Имаш.
 Шағыртайдан – Сейткамал.
 Жексеннен – Зәкәрия.
 Құлшыманнан – Ақжан, Түсіпбек.
 Ақжаннан – Бейсенбай, Зәрубай.
 Зәрубайдан – Рахат.
 Түсіпбектен – Құрмаш, Жүніс, Мұқатай, Сықан.
 Құрмаштан – Болсын, Рамазан.
 Жүністен – Өмірзақ, Жанұзақ.
 Мұқатайдан – Рахат, Ахат.
 Сықаннан – Зекен, Нүркен, Мақат, Мәнсүр.
 Айтқожадан – Өшкет (Қажы) Күшікбай.
 Өшкейден – Ахметжан, Әбсадық.
 Ахметжаннан – Нүркежан.
 Әбсадықтан – Сасық, Жәркен, Саққұлақ, Аманжол.
 Күшікбайдан – Кәрім, Ақыш, Әбжан, Әбдірасыл, Өскенбай.
 Ақыштан – Әжібай, Құлжанбек, Мақсұт, Әмзе.
 Құлжанбектен – Өміржан.
 Мақсұттан - Мұрат, Серік.
 Әбжаннан – Дәулет, одан Қазкен.
 2. Кешубайдан – Шақабай.
 Шақабайдың 1-ші әйелінен – Сыздық.
 2-ші әйелінен – Ақаш, Боқаш.
 3-ші әйелінен – Сәрсенбек, Рақыш, Ақыш, Мұқажан, Сембек.
 Сыздықтан – Сәден, одан Түскен.
 Боқаштан – Момбек, одан Мәді.
 Мәдіден – Төкен.
 Рақыштан – Шәкен, Серік.
 Шәкеннен – Қырықпай, Қайрат.

Мұқажаннан- ББайділда, Әйділда, Рахметолла.

Бәйділладан – Марат, Мұрат, Болат.

Рахметолладан – Нығметжан, Аяпжан.

Сембектен – Дүйсеке, Бейсеке, Сейсеке.

Дүйсекеден – Қаламбай, одан Дәуіт.

3. Көшімбайдың ұрпағы – Мұсабек, Ахмет.

4. Мақабайдан – Қамболат (Ойекең), Тайболат, Бейсен, Рысбек.

А) Қамболаттан – Жұмағұл, Шорағұл, Қазығұл.

Жұмағұлдан – Смайыл, Ақби, Әлі.

Шорағұлдан – Байдәулет, Арыстан.

Қазығұлдан – Түсіп.

Б) Тайболаттан – Ахмет, Мұқаш, Әлікүл.

В) Рысбектен – Ысқақ, Төлепбек, Жұмабек, Салық, Мақаш, Исабек.

Ысқақтан – Түсеп, одан Жұмабай, Жаңбырбай.

Төлепбектен – Нақыш, Жәкен, Кәкіш, Зәтке, Кәрібай, Жеткен.

Жәкеннен – Шөпбай.

Салықтан – Жақын, Жәкей.

Жақыптан – Төкен.

Жәкейден – Саркен.

Мақаштан – Мұқтар, Қаппар, Әкпар.

Мұқтардан – Сайлау.

Әкпардан – Амантай, одан Төлеген, Сансызбай.

Исабектен – Әбен, Тұяқ.

Тұяқтан – Аманкелді, Мұқыжан.

5. Мақсайдан – Әркей, Құлданбас.

6. Адайдан – Нұртай, Әлжан, Аманбай, Тәжібай, Сәтқожа, Әбіш,

Әжібай.

7. Жадайдан – 1-ші әйелінен Балапан, Изатбек, Нығымет.

2-ші әйелінен – Ағым, Малай, Сыздықбай, Сүлеймен, Көпбай.

3-ші әйелінен – Жақия, Ыбырай.

Ағымнан – Нәби.

Малайдан – Мұхаметжан.

Сыздықбай Қажыдан – Жәркен.

Жақиядан – Әбсалам.

Ыбырайдан – Боранбай, Серік.

Әлібек – Сармантай.

Сармантайдан – 1-ші әйелінен (Мәулімнен) – Байдаулет, Келдәулет,

Өмірзақ, Ерназар, Бекназар, Құлназар.

2-ші әйелінен (Тотияуан) - Алдажұман, Қаражігіт.

Ерназардан – Алшағыр батыр, одан Бижан, Шынтемір, Тыныбек.

Алдажұманнан – 1-ші әйелінен – Қорам.

2-ші әйелінен (Мападан) – Сәті, Сәттібай, Қошқарбай, Тәті.

Сәттібайдан – Есмақай, Абыл.

Қошқарбайдан – Ешмұхамбет Қажы.

Тәтіден – Азына.

Алтай-Тоқанын ішінде он жеті мың жылқы біткен Алдажұман дейтін бай екен. Алдажұманның Мәулім бәйбішесінен Қорам жалғыз. Жазды күні бай жылқысын көлден суарып шығарып, ауылына қайтып келе жатса үйінің қасында төрт-бесті бәсентіін қонсысы болады екен, солардың бір үрпек бас жалаң бұт, жалаң аяқ жүрген қызы үйінен шыға сала отыра қалды дейді. Сонда соның дәретінің гүрілдегенінен байдың аты үркіп жығып кете жаздапты. Атын бұрып тоқтатып алып әдейі келіп отырған жерін қараса, әлгі жерді қарыс айырып жіберген екен. Үйіне түсісімен жылқыға шаптырып жіберіп бір тай алдырып, сойып, түн ішінде ауыл аймағын жинатып алып, сол қызды тоқалдыққа алыпты. Аты Мапа екен. Мапа төрт ұл туыпты – Сәттібай, Тәті. Қошқарбай, Сәті. Төргеуі де ерекше болып туыпты.

Әлібек – Бекше

Бекшеден – Байсары, Бексейіт, Байдалы, Кенжәлі.

1. Байсарыдан – Бабалы, Жанәлі, Көшағалы, Базаркелді.

Көшеғалыдан – Жарылқамыс, одан Қабай, Жанай, Жадай, Жұмабай.

Қабайдан – Нұржан, Мақсат.

Нұржаннан – Ізет, Бәйділда.

Махаттан – Әлін, одан Рымбек.

Бексейіттен – Онақ, Бектұрсын.

Онақтан – Есжан.

Байдалы би – 17-ғасырда Аблай заманында өмір сүрген. Би, әрі белгілі шешен. Абылай жанындағы 8-жаршының бірі, хан кеңесінің мүшесі. Байдалы – Заманында өзі тұстас билердің маңдай алды болған. «Абылай аспас сары бел» – атанған. Байдалы би өзінің әділ билігімен Абылайды тоқтата білген, қарақылды қақ жарған әділ би болған.

Байдалы – өте кедей адам болған, мал біткеннен құла биесі, оншақты қойешкісінен басқа ештеңесі болмаған. Ел аузында Байдалы би айтылты деген көп аңыз әңгімелер бар, бірақ өкінішке орай оның көпшілігі ұмыт болып, бізге тек сол айтылған өнегелі сөздерінің шамалы бөлігі ғана жеткен.

Байдалы - 90 асып жүзге таяп қайтыс болған.

Шыңғыс Төре қайтыс болғаннан кейін, біраз уақытқа дейін Байдалы би бара алмай жүреді, ол да кедейліктің кесірі болса керек.

Шыңғыс Төренің Зайыбы Айғанымға кешігіңкірей барады.

Ағайын жат ел болды

Бала жасық ез болды

Келін қатар кер болды

Тоқсан темір тор болды

Шыға алмадым ей ханым

Құла бие құлындай

Келе алмадым ей ханым

Келдім міні кетемін

Ықылассыз ордаға ене алмадым – ей Ханым – дегеніне қарағанда Шыңғыс төре өлгенде Байдалы би тоқсаннан асқан кезіболса керек.

Байдалыдан – сегіз: Байқара, Сабдалы, Дербісалы, Қасқарау, Балтақар, Майкөз, Баби, Қосдәуір.

Байкарадан – Айдарбек, одан Дәкін.
Бабалыдан – Қыдырбек, одан Мардакай.
Дербісалыдан – Мәмбет, одан Түшкей. Қосқарадан – Есполай. Есполайдан – Досполай.

Аралбаймен бірге туысқан:
Ботақан – Барак.

Ботақан-Барақтан – Толес. Тайлақ, Тоқа.
Тайлақ – ақтабан шұбырындыда Тіспек-Тоқпаққа жер ауып кетеді. Сол жақта 25 үй бар деген сөз бар.

Тоқадан – Жақсыбай, Смайыл, Сәти, Орсан, Бекберген, Тоққара.

а) Жақсыбайдан – Дүйсенбі, Қуаныш, Ибраим, Фазыл, Мәнсүр, Шахижан, Абикен.

Шахижаннан – Шора, одан Ерлан, Мұрат.

б) Смайылдан – Кәміл, Әбіл, Рақыжан, Ақтай, Әмір, Мұхаметжан, Әбдірахман.

Рақыжаннан – Рамазан.

Мұхаметжаннан – Ғабдулла, Еркін, Дулат.

Еркіннен – Темір, Талгат, Ермек.

Дулаттан – Ардақ, Азамат, Ағат.

в) Сәтиден – Бекжан, Сегжан, Серікбай.

Бекжаннан – Фаузолла, одан Серікбай, одан Бәйділдә, Абайдулла.

Бәйділдәдан – Ергали, Амантай, Нұрсағат.

г) Орсаннан – Бектұрсын, Біржан, Теміржан, Өмірбек - бұлардан ұрпақ жоқ.

д) Бекбергеннен – Көшеғали, одан Ахмет, Үмбет.

Ахметтен – Байқан, Әубәкір, Бәкір.

Қалыбек Атаңнан (Құттымбет) – Сәменбет, одан Жантөзек, Дайрабай.
Бүксінбай, Балқаш, Ақбас, Бөлтірік.

1. Жантөзектен – Түркесары, Торсықбай.

а) Түркесарыдан – Боқыш, Жұмабек, Молдабек.

Боқыштан – Жұматай, Жұмақан, Қоки, Бекей.

Жұмабектен – Кентай, Жексенбі, Сүлеймен.

Молдабектен – Елубек, одан Сайлаухан, Елдос.

б) Торсықбайдан – Бошай, Ашай.

Бошайдан – Мейірман, Қойбағар, Қағанақ, Ахмет.

Ашайдан – Мықтыбек, одан Амандық, Айтбай.

2. Дайрабайдан – Боданбай, Тапа, Аманбай, Төребай, Кенжеқара.

а) Боданбайдан – Рахым, одан Тиышбай, Есім.

б) Тападан – Аяш, одан Дүйсенбай.

в) Аманбайдан – Жиенбай, одан Хасен.

г) Төребайдан – Сексенбай, одан Тлеубай.

д) Кенжеқарадан – Бөкібай, одан Тәті, Бұзаушы.

3. Бүксінбайдан – Өзденбай, Қожабай.

а) Өзденбайдан – Молдабай, Рысбай.

- б) Қожабайдан – Жырымбек, Омар, Қойшыбек, Оспан.
- 4. Балқаштан – Домалақ, одан Ахмет
- 5. Ақбастан - Өтебай, Бексейт.
- а) Өтебайдан – Жұманым, Қуанышбай.
- б) Бексейттен – Төлеген, Рақым.
- 6. Бөлтіріктен – Нұрабай, Молдыбай, Игібай, Қойтан.
- а) Нұрабайдан – Рымбай, одан Кәрібай, Мұстафилла.
- б) Игібайдан – Бибосын, одан Сексенбай, Қотыраш.
- в) Қотаннан – Бекбосын, одан Бидайбай, Төлеутай, Қасен.

Қалыбек Жақсымбеттен – Алтыбай, одан Көкжал, Жұмыр.

- 1. Көкжалдан – Қаратай, Тойбек, Шойбек, Бесім.
- 2. Жұмырдан – Бозиғанбет, Елубай, Бағлан.

Қалыбек Құттыбайдан – (Талас) – Балыәлі, одан Сүгірәлі, Қоңырбай, Дәуірбай.

- 1. Сүгірәліден – Жәнібек, Қантай, Жантай.
- а) Жәнібектен – Тобышак, Айтабақ, Қарпықбай, Құлыншақ, Жаманбала.
- б) Қантайдан – Қуат, Смайыл.
- в) Жантайдан – Еркебұлан, Майқы.
- 2. Қоңырбайдан – Жиенәлі, одан Құрымбай, Өздемес, Кәрішал,

Тұрысбек.

- а) Құрымбайдан – Қошқар, одан Ысқақ, Жакып, Бәкір, Әбеу.
- б) Кәрішалдан – Төлеубай, Нәдірбай.
- в) Тұрысбектен - Әбікей, одан Зейінқабден.
- 3. Дәуірбайдан – Бейсембай, одан Тұқыр, Матақ, Оспан.
- а) Тұқырдан – Тайкен, одан Тоған, Шолан, Есенбай.
- б) Матақтан – Қаткен, одан Тезекбай.
- в) Оспаннан – Рақымжан, Мұздыбай, Әлімжан, Жайлаубай.

Қалыбек Қарашадан – Баймырза, Жанмырза, Дәуқара, Түгелбай, Биқара, Байқасқа, Жанқасқа, Қасқабай, Бұқарбай.

Қалыбек Қарашадан тоғыз ұл туған, бәрі де ығай мен сығай әлді болған.

Қараша өте бай болған, жылқысы көп болған. Ботақан-Барақ бір бәйгі атын ұрлап әкеп сойып, ізімен өзі келгенде, сойып жатқан аттың аяғы қостың төбесінен шығып жатты дейді. Қараша бай аттың сойшылып кеткенін көзі көргеннен кейін: «Әй, қоста қайсың барсың?» - деп айғай салыпты. Сол кезде қостан Ботақан-Барақтың біреуі шықса керек. «Қолыңды жай, бата берелік!» - депті. Қолын теріс қаратып жайып: «Егіз екі болма, екі үйің бірге қонба» - деп, «Аллаһуакбар» депті де жүріп кетіпті. Содан Ботақан-Барақты «бата соқты» деген аңыз бар. Қараша осы оқиғадан кейін, елге өкпелеп «бөлтірігім бөрі болғанда келемін» - деп қайын жұрты ұлы жүз Үйсінде болса керек. Үйсіннің ішінде бірнеше жыл тұрып, сол жақта балалары ер жетеді. Бір жылдары үйсінде үлкен ас болады. Аста Қараша ат қосады, үлкен ұлы Баймырза жасырын өз атынан бір ат қосады. Ат кеткеннен кейін, балуан күрес болады ортаға үйсіннің бір керемет атақты балуаны шығады. Балуанның нұсқасына қарағанда адам шашатындай еді дейді. Денесін барын

шынжырлай байлап тастаған. тыр-жалаңаш, нар түйедей бір дәу болса керек. Үйсіннің асты жүргізушісісауын айтып: «мына балуанға дәмелілерің болса шығындар!»- деп балуанды жағалатып жүреді. Балуанның түрін көріп ешкімнің батылы барып балуанға шыға қоймайды.

Осы уақытта Қарашаның кенжесі Түгелбай жеңгесіне бие сауғзып жүреді. Күрес болып жатқан жердегі дауысты естіп, денесі селкілдей биені жеңгесіне шала сауғзып, беліне құлынның ноктасын буына салып, күрес болып жатқан жерге жүгірін келеді.

Келе сала, беліне буынғаны құлынның ноктасы, бұғында тері шалбар, кеудесі жалаңаш, «Аға, мен шығамын»- деп айғай салады. Ағалары естісімен баланы ұстап, «ол түйе балуан сені мерт қылады, өлесің оған шыкпа» - деп баланы үгіттейді. Сол той өтіп жатқан жердегі бір ақсақал адам: «баланың бағын байламаңдар, жіберіңдер» - деп айғай салады. Түгелбай ортаға жүгіріп шығып балуанмен ұстаса кетеді.

Әлгі түйе балуан алғашқыда баланы дөңгелете бастайды, баланы бір неше рет көтерін алып жерге ұрмақ болады, бала үнемі аяғына тік түседі. Сүйгіп жүргенде баланың тері шалбары жыртылып құйрығы жалаңаш қалады.

Күресті тамашалай тұрған халық, баланың қимылына разы болып «Сілте жалаңаш құйрықтың аруағы» - деп айғай салады. Сол кезде түйе балуанды Түгелбай жерге алып ұрады, түйе балуан шаң қауып құлаған бетінде тұра алмай жатып қалады. Осы кезде біреулер ат келе жатыр деп айқай салады. Топырлаған жұрт аттың алдынан шығады.

Бірінші ат «Қарашалай» өтеді, екінші ат «Баймырзалап» өтеді.

Аста жүрген ел екінші өткен атқа таңқалады, Қарашасы Қараша бай, Баймырзасы кім болды, жаңғыз үй арғынның бұл қандай ұраны деп өзара күңкілдеседі. Сонымен Қараша байдың баласы балуанға түсіп ойламаған жерден шықты, бір емес екі аты бірдей бәгеден келді.

Осы жағдай Қараша байға ой салады, елден кеткенде бөлтірігім бөрі болғанда келемін дей едім. бөлтірігім шынымен-ақ бөрі болған екен, енді ел жаққа қайтқаным жөн болар дейді.

Оның үстіне үйсіндер сөз қыла бастайды: «Мына жаңғыз үй арғынның балуан баласы түйе балуанымызды жықты, бір емес екі аты бірдей бәйгеден келді. Бұл жалғыз үй арғынның құтырды, біздің елге келіп тойынды»-деп сөз жүгірте бастайды.

Сол жылы қайын жұртын шақырып жиналған жұртқа: «Елден көшкенде бөлтірігім бөрі болғанда келемін деген уағдам бар еді, енді сол елге қайтатын болып отырмыз, баталарыңызды беріңіздер»- дейді.

Қараша бай балаларымен елге қайтады. Елге қарай көшіп келе жатқанда артынан қуғыншы келеді. Алдында Қараша бай балаларына ескертеді. Қуғыншы келуі мүмкін, келсе жылқыға ықтият болындар, келген қуғыншыны аттан түсіріп ауылға алып келіңдер – дейді. Айтқанындай балалары қуғыншыларды тобықтан бір-бір ұрып түсіріп, ауылға айдап келеді.

Көш сол жерде еру болып, қуғыншыларды қонақ қылып, бір-бір жорғаны жетектетіп еліне қайтарған екен.

Жолшыбай балаларына Қараша бай еншілеріңді бөлісіп алыңдар, еншіңі бөліп беруді үлкені Баймырзаға тапсырады. Қараша байдың атақты Құрқылтай

ала деген айгыры болады. Жалына Құркылтай деген құс ұя салады екен, Құркылтай ала аталуы да сол себепті болса керек. Ол айгырдың үйірін өзі ішінен Түгелбайға ұйғарып жүреді екен. Балалары еншілерін бөлісіп келгеннен кейін «Құркылтай аланың» үйірін қайсың алдың, - деп сұрайды. Балалары оның үйірін Баймырза алды дейді. Мұны естіген Қараша «Баймырза, сенің желіңнің басынан жылқы кетпес. Түгелбай, саған аса көп жылқы бітпес»-деген екен. Әке балаға сыншы деген, солай болыпты да қойыпты. Қарашадан тоғыз ұл туды дедік, ен үлкені Баймырза.

- Баймырзадан – Шалабай, Базарбай, Қосай, Кенжебай.
Шалабайдан – Асау, Бұлан, Нұркелді, Құлкелді, Жылкелді.
Асаудан – Жұмат, Балапан.
Бұланнан – Білгелді, Маса, Малбағар.
Нұркелдіден – Есмағанбет, Айтмағанбет.
Жылкелдіден – Қойкелді, Басар, Мысық.
Құлкелдіден – үрім бұтақ жоқ.
Білгелдіден – Жұмабек, Момбек, Салық, Ахмет.
Масадан – Жандарбек, Баударбек, Айдарбек, Ақтанбек.
Малбағардан – үрім бұтақ жоқ.
Койкелдіден – Бекежан, Елшібай, Құсбел, Сәдуақас.
Басардан – Мағзұм, Әбдікәрім, Әлтәй.
Мысықтан – үрім бұтақ жоқ.
Жұмабектен – Әбішбек.
Мамбектен – Хамзе, Қаппас.
Садықтан – Диханбай, Баязит, Искендір, Әбүйр.
Ахметтен – Тәжібай.
Жандарбектен, Бадарбектен – үрім бұтақ жоқ.
Айдарбектен – Тұяқ.
Ақтанбектен – Олжабай.
Бекежаннан – Төлтай, Иман, Әбді.
Елшібайдан – Көшкімбай, Есіркеп, Жарылғап.
Құсбектен – Қисық, Күлпаш, Жантай, Мәден, Иманбай, Бейсенбай.
Сәдуақастан – Әбікен, Мұқажан.
Мағзұмнан – Кәзім.
Әбдікәрімнен – ұрпақ жоқ.
Әлтәйдан – Өмірзақ.
Әбішбектен – Әбдуали, Әбжелел, Сейіл, Шәріп, Әбдірашил, Әбдінәсыр,
Қасым.
Диханбайдан – Қапан.
Баязиттен – Қаппас, Жандос.
Искендірден – үрім бұтақ жоқ.
Әбүйірден – Серік, Берік.
Олжабайдан – Әбдіғалым.
Төлтайдан – Қасым, Баймұқан, Нұрмұқан.
Иманнан – Әбдіхан.
Әбдіден – Қамали, Нұрғали, Ерғали, Қали.

Қисықтан – Рахметолла, Қалила.

Құлташтан – Кабылда.

Қазымнан – Амантай.

Өмірзақтан – Серік.

Шәріптен – Балтабай, Берген.

Әбдірашидтен – Ғалым.

Қапаннан – Бекзат, Талғат, Арал.

Қаппастан – Жансерік.

Қасымнан – Бейсенбай, Боранбай.

Рахметолладан – Қанат, Жанат, Қайрат, Азамат.

Қалиладан – Қуат, Марғұлан.

Ғалымнан – Жаппас, Жанат, Қайрат, Самат, Болат.

Балтабайдан – Жұмағали, Мырзағали, Ерғали.

Бергеннен – Аманғали, Жанат, Азамат.

Бекзаттан – Нұрлан, Нұрсұлтан.

Талғаттан – Жарас, Олжас.

(Ескертпелер: Кәлібек Қарашаның Баймырза тарауы түгелдей Жаңаарқаның тұрғыны Кәлібек, оның ішінде Баймырза Садықов Қапан Диханбайұлының жинаған деректері бойынша жазылды.)

Қарашадан – Жанмырза, одан Меңлібай, Боранбай.

Меңлібайдан – Қоқан, Берліқожа.

Қоқаннан – Байқадам, Шағыр.

Берліқожадан – Елесбай, Келесбай (Соқыр)

Дәуқарадан – Бармақ, Тырнақ.

Бармақтан – Ырысжан.

Тырнақтан – Аязқ, Айырылмас.

Айырылмастан – Төлеппек, Өскембай, Жұмабек.

Түгелбайдан – Құдайберген, Тәңірберген, Әзберген, Астанқұл, Қожамқұл.

Сейтқұл, Алдаберген, Айтқұл, Өмірбек, Төлеубек.

Құдайбергеннен – Балақыз, Балық.

Тәңірбергеннен – Сұңқарбек, Тоғам.

Әзбергеннен – Шотбай, Ботбай, Батырбек, Тілеуберлі, Қазылық.

Астанқұлдан – Шыртай, одан Бекберген, Шәкет, Беймағанбет, Тайжан.

Қожамқұлдан – Тоқа, одан Серікбай, Омар, Манас, Бектас, Байтас.

Алдабергеннен – Қоқалбай, Мырзабай, Мошжан, Уыт.

Айтқұлдан – Жұмабай, Бекебай, Қанық.

Өмірбектен – Жосабай, Байдузбай, Тосбай, Балғабай.

Төлеубектен – Нұралы, Тоғамбек, Тілеу.

Биқарадан – Көркетай, Жақай, Көжек, (Байжігіт), Кенжетай.

Көрпетайдан – Жайық, одан Қанқожа, Бекмағанбет, Алдаберген.

Жақайдан – Ілебай, одан Әбдірахман.

Байжігіттен – (Көжек), Сырторсақбай, Темірбек, Қойшыбай.

Байқожаның ұрпағы Көрібек, Шебей.

Мойыннай алтау делік – Аманқұл, Рақпанқұл, Сарыша-Санай, Қаріке.
Мұрат.

Сарыша-Санай

Етболды (Итболды) Келдәулеттен-Малдыбай, Бабас, Дәулетбай.

Бабастан - Өтеп, Төлеп

Байболды Есенкүлдан - Өтенбай, Мырзакелді, Мырзақұл.

Биболды Таңатбайдан – Берлібай, одан Тайлак, Дерібсал, Байке, Қойкелді, Шектібай.

1. Тайлақтан – Айтақ, Өтеген, Бектігүл, Бектұрған, Адай, Коды.

2. Шектібайдан – Жақсыкелді, одан Жақып, Қасым, Әшім, Сәдуақас,

Бекен.

Қосымша деректер мен ескертулер.

1. Сарыша ертерек өліп, әменгерлікпен Санайға тиген әйелден Етболды, Байболды, Биболды туған.

2. Етболдының шын есімі – Құрманкүл.

3. Осы деректерге қарағанда Санайдан үрім-бұтақ болмаған тәрзіді (болжам). (Тірахым Исламұлының Алтай шежіресіндегі деректерге сүйенсек).

Қареке (Қуандық – Алтай – Мойын – Қареке)

Науырызбектен – Қажылұқпан, Қамысбай.

Жарасбектен – Желбазар.

Ақбурадан алтау – Жанықұл, Арзықұл, Құдайқұл, Мендікұл, Жаманшық, Бабас.

1. Жанықұлдан – Аманбай, Аманжол, Боранбай, Жантай, Бертай.

а) Аманбайдан – 1-ші әйелінен-Бишан, Жанбай, Шобай, Шоңай, Құртбай, Кенетай. 2-ші әйелінен-Құдас, Құйқан, Дөнетай.

б) Аманжолдан – Көжекбай, Мәмбет, Үрпек, Алакөз, Қыдырбай.

Мәмбеттің бәйбішесінен – Сақырық, 2-ші әйелден – Мұңайтпас, Қашаған. 3-ші әйелден – Тоғалақ, Сәтбай, Сәтек.

Аманжолдың кара шаңырағы осы Сәтекте Қалған.

Көшек хажыдан – Ахмет, Ташен.

Ахметтен - Әмен, Асқар.

Тәшеннен - Жұмабай.

2. Меңдікұлдан – Ескене, одан Байторы,

3. Арзықұлдан – Өзберлі, одан Тышқанбай. Тілес.

А) Тышқанбайдан – Қияк, одан Берден, Жақып, Мұса.

Б) Тілестен – Турабай, Балша, Жиенбай, Жиенәлі.

4. Бабастан – Көшкінші, одан Әлгешек, Сейіт, Ботығай, Сәкі, Есен, Қазы,

Құлдан, Тілеке, Өтен.

1. Әлгешектен – 1-ші әйелінен – Қосшыбай. Кідік. 2-ші әйелінен – Меңдібай, Шілікбай, Бектас, Қошан.

А) Қосшыбайдан – Атабай, Ботай.

Б) Кідіктен – Қыдырбай, Дүйсенбай, Ербатыр, Шекей.

В) Бектастан – Мыржықбай, Матақбай, Үсенбай, Таймас.

2. Сейіттен – Күшік, Сарыбәйтен, Қарабәйтен, Байтөбет, Аймақ, Маймақ.

А) Күшіктен – Қырғыз, Жұман, Жарылап.

Б) Қарабәйтеннен – Қылышбек, Мойнақ, Жайнақ, Ораз, Мұқылай.

В) Байтөбеттен – Қуандық, Есіркеп, Мүсіркеп.

Г) Аймақтан – Ердес.

Д) Маймақтан – Жұмабай, Байжан.

3. Ботығайдан – Қанай, Елемес, Мұстафа, Бошан, Шот.

4. Сәкіден – Қожабай, Бөкембай, Бөгенбай, Қаржау, Абыз, Шомақ.

5. Есеннен – Көтен, Жолан.

6. Қазыдан – Мейірман, Тіленші, Қалмырза, Тайбағар, Қойбағар.

Жаманқара, Қалдыбай, Масак, Божык.

А) Мейірманнан – Шошыбай, Бозша, Көбек.

Б) Тіленшіден – Қыстана, Мұстапа, Үркімбай, Қоқымай, Иманбай.

В) Қалмырзадан – Амантай.

Г) Тайбағардан – Балықбай, Әсібек, Тәсібек.

Д) Жаманқарадан – Аққозы, Қарақозы, Мергенбай.

7. Құлданнан – Құрмыс, Манас.

А) Құрмыстан – Анай одан Болат.

Б) Манастан – Ақтүйе, Достарбек.

8. Тілекеден – Жылқыайдар, Қойшан, Бөбекбай.

9. Өтеннен – 1-ші әйелінен – Бұқабай. Жақсылық.

2-ші әйелінен – Қазанғай, Оразбек.

3-ші әйелінен – Боранбай.

4-ші әйелінен – Жалтыр.

5-ші әйелінен – Жолтай.

6-ші әйелінен – Қойлыбай.

7-ші әйелінен – Түктібай.

А) Бұқарбайдан – Тұрлыбек, Құрманбек, Бітімбек, Әділбек. Есконса.

Тоқабай, Божбай.

Б) Жақсылықтан – Андабай, Сәттібай, Жетпіс.

В) Қазанғаптан – Қалдыбай.

Г) Оразбектен – Қозықарын, Кеншебай, Бейсен, Төкен.

Д) Боранбайдан – Қаңтарбай, Наурызбай, Оразбай.

Е) Жалтырдан – Әлібек, Тұрғанбай, Жәпек, Бопан.

Ж) Жолтайдан – Ертісбай, Мертімбай, Таубай, Рахым, Қараша, Амантай.

Төртінші.

3) Қойлыбайдан – Тойгүл, Шолақ.
 Түктібайдан – Сүлеймен, Алтыгар, Екібас.
 Байбұрадан – Есенаман, Кабанбай, Мәнсүр, Зерендік, Шотан, Таусоғар.
 1 Мәнсүрден – Бұйра, Сәти, Құрымбай. Жұрымбай.

Мойыннан тарайтын алтаудың бірі

Мұраттан – алтау; Әлменбет, Мырзамбет, Үмбет, Үкібас, Мәмбет, Таубазар.

Бегайдардың үш әйелі тоғыз туған, тоғызыда өсіп-өнген. Мырзамбеттің әйелінің аты Төмен бәйбіше атанған. Мырзамбеттен Қошқар деген баланы тапқан. Мырзамбет өлген соң төмен бәйбішені Бекайдар алған.

Әлменбет Бекайдардан – 1-ші әйелінен (Төмен бәйбішеден) Жайықбай, Елібай, Тенізбай.

2-ші әйелінен (Сәлиядан) Избасар, Баба, Кенжәлі.

Төлеубайдан - Жиенәлі, Батыр, Абылайхан, тұсында әруақты батыр болған.

1 Жайықбайдан - Тікей, Шымыр, Болат, Жаныс.

а) Тнейден – Арық, Ботпай.

б) Шымырдан – Бармақ, Әлімбай, Құлқыш.

в) Болаттан – Итберген.

г) Жаныстан – Сикымбай, одан Орынбай. Ақпан, Нарымбай, Науырыз.

2 Елібайдан – Төбет, Бексейіт, Токсейіт, Ортабан.

3 Төлебайдан - Жиенәлі

4 Деріпсалдан – Мәлік

5 Қожамсейіттен – Тәлеп, Құлболды, Ордабай.

6 Избасардан – Айтбай, Шілікбай.

7 Бабадан – Тайқара, Кигізбай, Құрақбай.

Әлменбет Жылқыайдардан – Ақкісі, Жанкісі, Бердіс, Төлен.

Бердістен – Жалалақ.

Мырзамбет Қошқардан – Өтеген, Өтеп, Амантай, Меңдібай.

1 Өтегеннен – Ерназар, Нәуем, Сейне, Жылтыр.

2 Өтептен – Игілік, Жанай, Өжет.

Үкібас Құрмантайдан – Байкөншек, Байсақ.

1 Байкөншектен – Сүйіндік, Көкен, Төлекей.

2 Байсақтан – Молдан, Баян, Жаманқара.

а) Молданнан – Орынбай, одан Өмірбек, Ерубай, Бұйрабек.

б) Баяннан – Пұшықай, Тақай, Тінәлі.

Мәмбет Қосқұлақтан – Жолан, Сарт, Шапат, Күзен, Көтен.

Мәмбет Сыбанбайдан – Үйсінбай, Қожаберген.

Мәмбет Байжігіттен – Оразкелді, Оразбай, Танақай, Қайтарбай.

Жапалақ батыр атанған, кзінде ұл жоқ, екі қыз болған. Батырлық деген жылқы қуалап ала бергеннен батыр атанған. Базыл боштайдың әкесі Тұрсынбайдың жылқысын алған. Жылқы сонынан бітім-тыным үшін барғанда «құдық түбі шыммен бегенді, дау аяғы қызбен бітеді деген бар ғой». Жапалақ батыр Қосаяқ деген қызын Тұрсынға берін, Тұрсынбай оны тоқалдыққа алып, атағы жер жарған Бәйтен сал сол Қосаяқтан жалғыз туған деседі.

Жапалақпен бір туысқан Шымырдан – Бармақ, Бармақтан – Танаш, Қанай, Анай. Танаш қызы ұлбаладан Мәшһүр Жүсіп туған, шежіреші Мәшһүр Мұратқа жиен.

Алтайдың бір баласы Кенжеқара

Алтай Бабамыз Қонжығалының байы Пісбекбайдың жылқышысы болып. Пісбекбайда ұл жоқ, үш қызы болыпты. Ең үлкен қызы Байбике. Алтайдың бәйбішесі Байбикеден Алсай жалғыз туған. Алтайдың жеңге алған бір әйелі болған, онан Нұрбай. Байбике өлген соң, Пісбекбай Алтайға Ақоян деген қызын беріп, мұнан туған балалар Әліке, Байдалы Сайдалы.

Ақоян өлген соң, Пісбекбай Алтайға тағы бір қызын берген. Мқнан туған Мойын, Кенжеқара туған. Бұл тоқалМойынды туғаннан кейін қалмаққа олжа болып жау қолына түсіп кеткен. Нұрбайдың батырлығы сол, қалмаққа жалғыз өзі барып тоқал шешесін алып келіп еді дейді. Алтай бабамыз кенже туған баласын бұл менің Кенжеқарам ғой деп келетеді екен, содан Кенжеқара кемсе керек (Мәшһүр Жүсіп Көпей қазақ шежіресі)

Кенжеқараның Бәйбішесінен ;

1 Бұзаулығұл

2 Қошағұл

3 Есен

4 Дәулет

5 Көрпе (Жалпы аты Қаратон)

6 Түлкі

Тоқалдан; — Аmandық – Дәулет, Төлек, Мұсылман.
7 Жауғаш — Тәңіркүл – Шақа, Тасболат, Жұмағұл

Сары – Белтай, Беласар, Қараша.
 Белтай – Мұсабек, Жолмағанбет, Досмағанбет.
 Мұсабек – Сағынтай.
 Беласар – Исабек, Қалмағанбет, Тұрсынбек.
 Қарашадан – Жантай, Жүнтай.

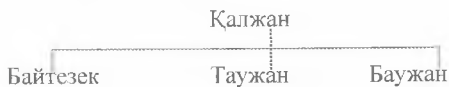
Сығайдан – Сәрсекей, Оралбай.
 Ашықбектен – Сүлеймен, Әубәкір, Шомай.
 Баяндыдан – Аққозы, Сағыбалды, Ыбырай, Таңабай.

Амантаудан – Шойынбек, Қожахмет, Әмет.
 Тоқа – Ахмет, Сәдуақас.
 Сыздық – Құсайын, Исатай, Бақтияр.

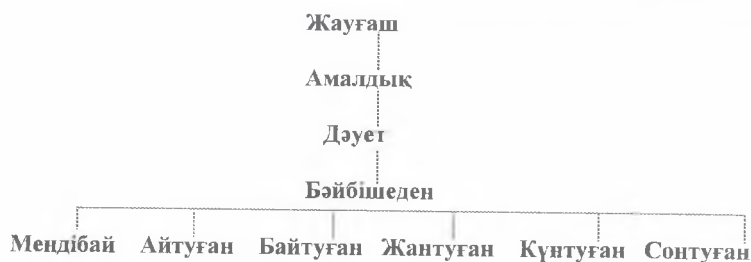

Есжан – Қожамжар, Байтық.
 Досжан – Қаражан, Қораз, Өмірбек.

Байтөзек – Таласбек, Төребек.
 Таужан – Қарынберген, Жақай, Ахметжан.
 Баужан – Жанұзақ, Дүйсенбек.

Кенжегараның екінші әйелінен туған Жауғаштың ұрпақтары

Меңдібайдан – Байқотан, Жантай, Болтай, Оітай, Қонақбай, Момақан.

Айтуған – Жидебай.

Байтуған – Ермек, Серке.

Жантуған – Күшік, Малқара, Ерқара, Қараша, Ақпан.

Күнтуған – Үсенбай, Тоғызбай, Боқаш, Өзденбай, Кенжебай.

Күнтуған 2-ші әйелінен Таңатбай, Бекжан, Ерден, Қойбағар, Тіленші.

Сөнтуған – Қошакелді, Қожантай, Қожабек, Тықыбай.

Дәуіттің 2-ші әйелінен – Боранқұл.

Боранқұл – Әжібай, Есқана, Досқана.

Төлек – Мыңжасар, Жәменке, Есенжол, Көбей.

Мыңжасардан – Айдарке – Азнабек – Мыңтай – Мақажан – Құсайын –

Қасен – Мәдіке

Жәменкеден – Құлмырза, Құран.

Есенжолдан – Жапалақ

Көбейден – Шойтақ – Қаңтарбай – Көзберген

Мұсылман

Мұсылманнан – Майбасар, Ізбасар, Тайбаср.

Жауғаш
↓
Тәңіргүл

Тәңіргүлдан – Жұмағұл, Шақа, Тасболат.

Жауғаш
↓
Тәңіргүл
↓
Тасболат

(Шымкент облысында тұратын ағайындылар)

Тасболат – Аман, Бекжан, Темірбай, Әйнеш.

Бекжаннан – Дулат, Қонақ.

Темірбайдан – Құралбай.

Әйнештен – Тәжібай, Әжімбек.

Ақтайдан – Өтеген, Сиқымбай, Мүслім, Жарынбет.

Оңтүстік Қазақстан облысы Ордабасы ауданы Шұбар ауылындағы Кенжеқара ұрпақтары.

Шақа – Шибербай, Қыдырәлі, Лесбек.

Бердібай – Боранбай (1915)

Боранбай – Ергешбек, Болысбек, Қонысбек, Дүйсенбек, Жұмабек,
Қайырбек, Сейілбек.

(Кенжеқара аталарын тарату деректері Ғабиден Әбілқасовтың Алтайдың
бір баласы – Кенжеқара. Шежіре кітабынан алынды)

Қуандықтан алтау туады

Алтай, Қарнық, Аманқарт(Ағыс) Есенқарт (Қалқаман), Бөрші, Темеш.

Қарпықтан – Тінәлі, Мәмбет, Күзей, Есентемір-күзей атанған.

Күзейден – Қара Тоқа жалғыз. Қараоқадан – Бесім, Молқы, Тұңқатар,
Құлымбет, Токтауыл, Сары.

Сәтмырза

Шушак

Едрей
Арык
Аманбай
Құланбай
Баян
Жолдас

Ахметжан
Оспан
Мұхаметжан

Ескендір
Әлі
Аққұнан
— Ержан
Дұржан
Әбі
Шөмен
Омар

Әбек — Болатпай
Бісқак Смағұл

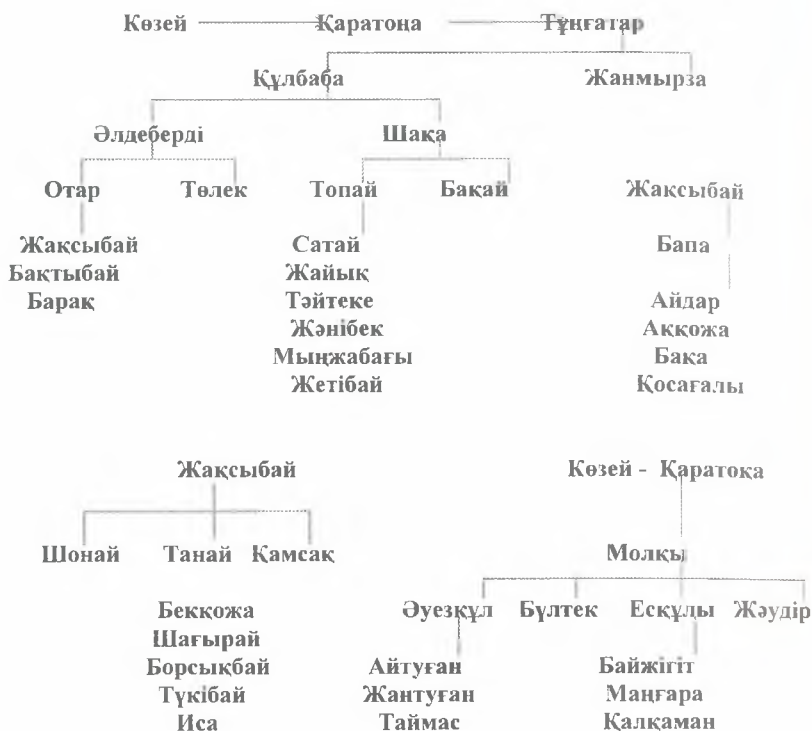
Мұстафа — Манашан
Сыздық
Бекім
Рақым

Байқозы
Малай Қабай Жабай Макым

Қарақозы
Досмағанбет
Сармұрат
Баймұрат
Қосыбай
Баймағанбет
Жалмұрат
Әмірбек
Бозайғыр
Қатпа

Көзей - Қаратоқа
Құлымбет
— Ердес — Медет — Ақтем
Елқон Байқон Қаракесек Карсон Шөқан Шолан Айнабек Әділ Жанбатыр
Базаркелді Ханкелді Лекер Өтел
Мынбай – Кәрім (Академик)
Тимур

Өтелден
Тоқабай (Қажы) Бекбай Дүйсенбай Жетпісбай
← Қазанбай Сазанбай

Атақты Шоң жөнінде бірер сөз. (Үлкен ұлағатты ақсақалдар, сонымен қатар халық жазушысы Орманбаев Жұмабай Әкеміз айтып отырушы еді.)

Шоң өз заманында үш жүзге аты жайылған атақты, ақыл – парасатты, орысша оқыған сауатты адам болған. Қарағаш тоқасына болыс болған, елге билік айтып би болған. Шоңның бәйбішесі Айымкүл, Кенжеқараның қызы болса керек. Ол кісі де сұлу, ақыл парасатты болған. Шоңның өзі де көпшілік жағдайда Айымкүлмен ақылдасып кейбір тетігі қиын шаруаларды бірлесіп шешіп отырған. Шоң үйленгеннен кейін, Айымкүлді алған соң, қайын жұрты Шоннан қалың мал дәмеліпті дейді. Сонда Шоң тұрып « Шоңға қатын керек, Кенжеқараға мал керек. а. . . . а. . . . Айымкүл деп үйдің ішінде ерсілі-қарсылы жүре берді» дейді.

Шоңда аса көп мал болған жоқ, орташа ғана шаруашылығы болған. Сонда Айымкүл апамыз айтыпты « Сіздің асып кеткен малыңыз жоқ қой, сондықтан мал жайылатын Шотанның, Ақойдық бойынан жер берсеніз болар»депті.

Екіншісі сайдалы Қантарбайдың Исасы ақыл сұрамады, Ол кесірлігінен ақыл сұрамады депті.

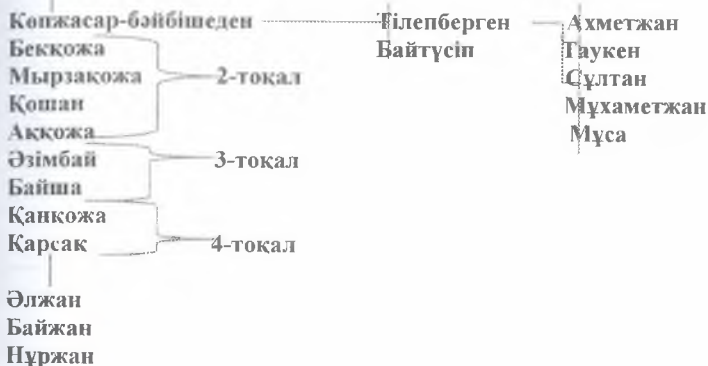
Екінші Сайдалы Қантарбайдың Исасы ақыл сұрамады, оның өз ақылы өзіне жетуші еді, ешкімнен ақыл сұрайтындай адам емес еді – депті.

Үшіншісі кіші жүз, оның ішінде Жағабайлының байы (атын білмедік) ақыл сұрамады, ол байлығынан ақыл сұрамады – депті.

Бәйбішесі Айымкүл қайтыс болғаннан кейін, бірер жылдан кейін Шоң үйінің жанында немересін көтерін тұрса керек, немересінің кіші дәреті омырауына тиген бе қалай, сонда тұстастарының біреуі « Шоңке мұның қалай үстіңізді бұлғап бала көтеріп тұрғаныңыз» - депті. Сонда Шоң « Е, шырағым жансақтау оңай емес» - депті. Осы сөз аркада ел арасында мәтел болып қалды деседі.

Бесім → Айтқожа → Құттыбай → Тәңірберген (бесберен) → Сапақ би.

Сапақ би

Қарпақ — Мәмбет

Мәмбеттен -бәйбішеден; Әбіш (Мамай), Құрманшы (Құрманшы), Жанай, Игілік. Тоқалдан; Ораз, Қараша.

Мәмбет – Ораз тарауының кестесі (Тынқозы – Ботпай)

Мәмбет – Ораз тарауының кестесі.
(Тынқозы – Тұрсын)

Мәмбет – Ораз тарауының кестесі (Қарақозы – Ақбай)

Мәмбет Қараша тарауының кестесі (Алтыбасар – Тоғызбай)

Мәмбет – Қараша тарауының кестесі (Алтыбасар – Топар)

Мәмбет – Қараша тарауының кестесі (Алтыбасар – Байдар)

Мәмбет – Қараша тарауының кестесі (Босалдық – Қондыбай)

Тінәлі

Мәшһүр Жүсіп Көпейұлының «Қазақ шежіресіндегі» деректеріне сүйеніп төменде Тінәлі руын тараттық;

Тінәліден – Әжіке, Әлімбет, Үсейін, Қасқа.

Үсейіннен – Құттыбай, Жәйілмес, Дедек.

Құттыбайдан – Құттымбет, Тілеуімбет.

Құттымбеттен – Қарабас, Деріпсалы, Айдар, Торғай.

Қарабастан – Дүкен, Баянбай, Түгелбай, Теңізбей, Төлек.

Дүкеннен – Қылдыбай.

Қылдыбайдан – Айтқожа қалфе, Шырай қажы, Әбей қажы. Бұл үшеуі де Мәшһүр Жүсіп Көпейұлымен замандас кісілер.

Баянбайдан – Қалдыбай, Орбай.

Түгелбайдан – Ералы, Серәлі, Тілеулі, Бектас, Бегімбет, (Бұлар тоғыз ағайынды болып туған)

Ералыдан – Сүріпкел (тоғыз ағайынды)

Сүріпкелден – Мұсабай (тоғыз ағайынды)

Мұсабайдан – тоғыз ағайынды.

Тілеуімбеттен – Қанай, Құрмантай, Өтеміс (Енем) Енем-қатынға аталған ат. Өтемістің ұрпақтары Енем баласы атанып кеткен.

Қанайдан – Байғұн

Байғұннан – Сары, Қоқыр, Кеңгір

Құрмантайдан – Үмбетай

Үмбетайдан – Елшібек

Елшібектен – Қанту, Жанту.

Қантудан – Бесімбай, Өтебай.

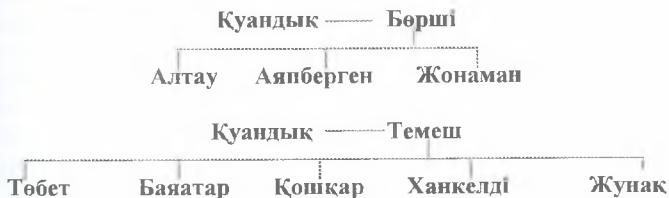
Жантудан – Айдайкел, Мұса, Секербай.

Заманында Мұса – дуанбасы, ал Секербай – Аәмола ауданына қараған елге қазы болған кісі.

Жұртқа аты шыққан атақты бай Уақ Нүркін Байдың қызы Зылиқаны Қасқырбайдың Жақсыбайы алып қалыпты. «Қазақта неке жоқ» деп Жақай ахун бұрынғы байынан айырып, өзі некесін қыып Жақсыбайға қосқан Зылиқаның өлеңін Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы өз шежіре кітабында келтірген. Сол өлеңде осы Мұса мен Секербай жөнінде айтылған.

Кигені Жаксыкемнің жасыл шайан,
 Бір көзі бес теңгелікасыл шайан.
 Арасын Омбы, Семей ойнақ қылған.
 Бозбала қалай екен Зылиқа апан.
 Зылиқа жаңа піскен қызғалдақтай,
 Омбының ауырыпты шайы жақпай,
 Петербор, Омбы, Семей арасында,
 Қыз тумас әр қатыннан Зылиқадай.
 Ар жақтан Секербай мен Мұса келсін.
 Жаксыбай Қасқырбай мен қоса келсін.
 Некемді мен Жақайға кидырган соң,
 Зақонды жаман Уақ қайдан білсін.
 Базардан алып келген тәуір кебіс.
 Мұсаке-ау, айналайын маған болыс.
 Балға ағам, Түйте ағаммен барып келген,
 Жандарал Котковский қоймақ емес.
 Тұсынан қара қала қайық салдым.
 Дұшпаннан құтылдым деп көңіліме алдым.
 Тас ауыр түскен жерге дегендей-ақ,
 Қолынан Нүке мырза келіп қалдым.
 Енемнен – Жаманбай
 Жаманбайдан – Елеу – Бейісжан
 Жәйілместен – Қожағұл, Дәулет
 Қожағұлдан – Өтеген, Көлбай.
 Өтегеннен – Байұзақ, Жанұзақ
 Жанұзақтан – Бердісүгірбай, Тінәлі, Дебір, Қадірлі, Құнды, Пұлды.
 Бердісүгірбайдан – Әбділдә, Жақып, Сайдалы, Аққошқар, Өтеген.
 Мұса мен Секербай заманында, Бердісүгірбай – әркім білерлік кісі
 болған.

Көлбайдан – Жантілі, Майкөт.
 Жантіліден – Жорқабай – Ысқақ
 Майкөттен – Әміртай – Құлшымбай – Әлі.
 Әлі – көп жыл болыс болған.

. Бөріші, Темеш жөнінде бұдан басқа дерек таппадық, оқушыдан кешірім өтінемін
 Тарақты (жиен)

Естіген құлақтың жазығы жоқ, арғын Апасы қыз күнінде оң жақта отырып, бір Төремен ойнап қойып, еркек бала тып бұл қалап деушіге Арғын бабамыз «таранып-сыланып жүргенде тіған бала-ғой» - дей беріпті. Сонан баланың аты Таракты қойылып, Төре жоқта тарақты Төре болуға жарайды деген сөз содан қалған дейді. Қыздан туғанның қиығы жоқ деп арғын балаларына таракты жоқта ағасы болған деседі.

(Мәшкүр жүсіп Көпей «Қазақ шежіресі».)

Тарактының бәйбішесінен – Апай, Тоқтауыл, Қыдыр.

Екінші әйелінен – Жәші, Әли, Сары, Әйтей.

Үшінші әйелден – Қосанақ, Алакөз, Шауке, Әлеуке, Көгедей.

Қуандық – Аманқарт (Ағыс)

Есенқарт (Қалқаман)

(Бұл аталар жөнінде дерек таппадық)

Мейрамсопы-Сүйіндік

Сүйіндіктен – Сұғыныш Нұрфоя бәйбіше Сүйіндікті, Бегендік, Шегендік, Олжакелді деген асыранды бір бала – төртеуіне өз қолынан қатын алып беріп, енші беріп. Сол төртеуін – төртуыл атаған.

Бегендігі – Қозған, Шегендігі – Қақсал, Олжакелдісі – Қаржас.

Туысы басқа-басқа болса да төртуыл (төртұл) дегенде төртеуі қосыла кетеді.

Бегендік қыршын көзінде өліп, қатыны онан бір бала туып, Оразгелді атанған.

Оразгелді, Сұғыныш Сүйіндіктің баласы есепті болып, Оразгелдіге қатын алып беріп, енші берген.

Оразгелдіден екі бала - Тәңірберді, Серік.

Сұғынышдан екі бала – Шоманақ, Мәжік.

Тәңірбердіден үш бала – Ораз, Малқар, Жолым.

Серіктен екі бала – Қожамберді, Тоқтас.

Қожамбердіден – Байназар, Ерназар, Қозыбақ.

Тоқтас екі қатын алған, бәйбішесінен Есіл бойындағы Қаракозған, тоқалының аты Сарықыз онан туғандар Сарықозған атанады.

Қозған деген кісі аты жоқ, қозғала берген соң шіркін коза береді ғой деп Қозған аталған.

Қақсал дегенде кісі аты жоқ, қақсап берген соң Қақсал атанған.

Қуандық, Сүйіндік екеуі жолаушы келе жатса жолда жоректеулі бала жатады, бала ер болса керек. Қуандық тұрып мен аламын, менің жолымда, жасымда үлкен дейді. Сүйіндік балаға менің де дейім ауып тұр, сондықтан сіз екеуімізді де асық кіріп, асыққа жүгінейік дейді. Қуандық жарайды деп оған келіседі. Ендеше сіз жасыңыз үлкен ағасыз, асықтың алшысы ма, әлде тәукесі ме, бүгесі ме, мігесіме дейді. Сонда Қуандық асықтың алшысы да, тәукесі де, бүгесі де, шігесі де менікі дейді.

Асықтың қаршысынан (омпасы) басқа сүйіндікке ештеңесі қалмайды.

Сонда Сүйіндік: жарайды, маған асықтың қаршысы-ақ болсын дейді. Сонымен асықты иіріп келіп жібергенде, асық дір етіп қаржысынан тұрып еді дейді. Балаға еріксіз Сүйіндік ие болыпты. Баланың аты Олжакелді, кейін

асықтың қаржысынан келген деп Қаржас атанады. (Мәшкүр Жүсіп Көпейұлы «Қазак шежіресі»).

Шоманақтың қатынының аты Жолбике. Бұл Жолбикеден – Жануолды, Құлболды, Жолболды туады.

Шоманак өлгенде Жолболды емшекте қалған бала. Жолбикені Қаржас алып, Жолболды шешесінің құшағында кетіп, оған қатынды Қаржас алып беріп, енші беріп, мал-жанжандасып үйлі боранды болғаннан кейін бауырларын тапқан. Ұрандары «Жолбике».

Шоманакпен бірге туысқан Мәжіктен – Малай, Жәдігер.

Малайдан – Қатке, Дәулет, Жәнібек, Тыныбек.

Жәдігерден – Бәйтік, Шақай, Сары.

Құлболдының бәйбішесінің аты Мақпал. Мақпал бәйбішеден – Күлік, Тұлпар, кенжесі Айдабол.

Айдабол он үшінде Айдабол би атанған екен. Ол заманда Арғын Сырдарияның күнбатысында жүреді екен. Арғын Дариядан өтіп Қаратау жайлайды деген сөз естіле бастаған соң Қарақалпақ, Арғын бұл жаққа келсе, таң отырып, күн шығармайды. Өткелден өткізбейміз деп, өткел аузын алып тұра қалды дейді. Сыр суында аяқтап өте тұғын өткел болмайды.

Мақпал бәйбішенің астында тор жорға аты бар екен нар жетелеп судан өтерде патсапы бешпентінің етегін жинап алды да, іркілместен аты үйректей қайқандап, жүк-мүгімен нарлары да шегініп тұрып қалмай өте шықты дейді. Өткізбейміз деп тұрғандар ләмкім деп алмады. Пай-пай бәйбішенің бөкесіне болайын – десінті. Сонда Мақпал бәйбіше:

Күлсен күлерсің, күлерсің,
Күндердің күнінде көбің
Езүінді жия алмай жүрерсің
Бұл қай бөксе,

Айдабол шыққан бөксе
Арғын болса Айдаболдай ұл тап –
деп жүре берген екен.

Күлік, күлік жүрген жерің бүлік.
Күлік қырғызша жүйрік деген сөз.

Қыс аязға жілік жүгіреді.
Жаз шілдеде күлік жүгіреді.

Өзінен жүйрік туа беретұғын ел. Күліктің екі әйелі болған – Бәйбішесінен – Тілеуімбет, Науырыз, Дәулет. Тоқалдан – Өтемберлі, Данияр, Сексен.

Өтембердіден- Ақыл, Қошқар.

Ақылдан – Бейбіт, Жапалақ, Деріпсалы, Мырзағелді, Айбас.

Ақылдың қалмақтан алған қатының аты – Сұлым. Өнан туған – Қойкелді, Жылкелді. Ақыл өз қарашаңырағына Бейбітті ие қылып, кенжесі Айбасты Сұлының қолына кіргізіп, соның шаңырағына ие қылған.

Ақылдың қалмақ қатынынан туған Қойкелді Самыраттың асында өз тұсында үш жүзден болуандығын асырған, Бұқара балуанын жығып, бәйге алып кеткен.

Самырат бұқарды билеген Данияр биден туған Мінайдар ханның баласы.

Қойкелді балуан жалғыз барып, қалмақтан бір еркек бала алып қашып келіп, атқа отырысы дулығадай болған соң, атын Дулыға қойып, асырап алып бала қылған.

Осы күнде Қызылтауда «Дулығатас» деген тас бар. Сол Дулығадан рұмбұтақ жұрағат бар.

Дулығадан – Тоқанай, Тоқай.

Тоқанайдан – Өтебай молда.

Тоқайдан – Оразайлар.

Бәйбішеден – Күнтай, Тоқашбай.

Тоқашбайдан – Қуанбай жалғыз.

Тоқашбай ел тауға қонып жатқанда өлген екен, сол күнде Қуанда үш жүз қой бар екен. Бір жүзін сойып әкесіне ас беріпті, қалған екі жүз қойдың бір жүзі егіз тауып, қуанның өз көзі тіршілігінде он екі мың қой жуығы болғанын көріпті деген сөз бар.

Қуан балалары – Ордабай, Дандабай, Молдабай, Ноғай.

Дандабайдан – Торғауып, Аймауыт, Бәйбіше қатын балалары.

Тоқалынан – Оспан, Бәйділда, Әбдірахман. Аймауыттан – Жүсіпбек. Жүсіпбектен – Бектұр, Жанак.

Тілеуімбет, Науырыз.

Күліктің бәйбішесінен – Тілеуімбет, Науырыз. Тілеуімбет тұңғышы екен. Он алты ұлды Тілеуімбет атаныпты. Үш тектен, айран көз, белдеу ұстап, безерлік қылуға мығым екен. Арғында – Тілеуімбет, Алшында – Жолымбет деп аттары шығыпты.

Наурыздан алтау – Шобалай, Шобай, Ақай, Тоқай, Ерсімбек, Мәнек.

Ерсімбек өспеген.

Шобалайдан – Жәңке батыр, Өміртай. Мұның ұрпағы Қожамберген деседі.

Жәңке батыр жүз төрт жасқа жетіп өлген, он төрт ұлға ата болған. Балаларының бәрі де өсіп-өнген. Абылай хан заманында болған билердің қак мандайы болған.

Жлай мен Жәңке батыр да үш табылды дейтұғын Жәңке батыр осы.

Байдың бәйбішесінен – Аққожа, Таңсыққожа, Қосак, Жанак.

Жәңке батырдан кейін Жанак би болған. Өз тұсында Жанак деп ешкім атын атамаған екен. «Жәке,Жәке» деседі екен.

Бұл кісі «аттым» десе, молда, жан да, мұрттай ұшады екен. Қаһарлы Жанак, доғал оқ Жанак атаныпты. Тоқсан бес жасында, ел жайлауға көшіп бара жатқанда Сілетінің әр жақ, бер жақ қабағында Сарытөбе деген жерге қойылыпты.

Жәңке батырдың бәйбішесінен туған төрт ұлдың бірі Қосак. Бұл Қосактан – Торсықбай, ең алғаш орысқа бағынып, дуан ауызы ашылғанда Шон би аға сұлтан, дуанбасы сайланғанда, Торсықбай болыс болған. Түкірігі түйме алтын, қақырығы құйма алтын, аузынан шыққан лебізі жерде қалмаған қасиетті, үлгілі өсиетті жан болған.

Жәңке батырдың қалмақ қатынынан – Тотан, Шөкей, Құлмырза, Тікей, Қабыл бес ағайынды. Бұлардың ұрпағы күні бүгінге дейін бес қара дейді. Үшінші қатыннан – Босмойын, Бикбас. Төртінші қатыннан - Алдияр, Байбарак. Қожам, Сейт. Осы он төрт ұл өскен-өнген, би баласы дейді. Күліктің көбі осылар болады.

Жәңке батыр әкесі Шобалаймен берге туған Шобай, бұл Шобайдан – Жаманғара, Байтөбет, мұның ұрпағы да жолың бір ауылнай ел.

Шолабай, Шобаймен бір туысқан Ақай тағы бар. Мұның балалары – Бекмырза, Сақмырза. Бұлар да толық бір ауылнай ел.

Күлік үш ағайынды – Күлік, Тұлпар, Айдабол. Науырыз екі ағайынды. Тілеуімбет, Шобалай алты ағайынды. Жәңке батыр екі ағайынды.

Қаржас Құлдың төрт баласы Құдайберген, Тәңірберген, Тілеке, Тілеміс.

Бұрыңғы қонысы Қызылтауда. Есеннің қара қуысы болған. Алабас айғырдың үйірі жетпіс-сексен болған. Алабас айғырдың үйірі жоғалып кетіп, Құлдың Тілеке батыр атанған баласы тауып алып, соның барып жатқан жерін Алабас қойған. Айдап жүрейін десе айғыр айдатпаған. Айғырдың өзін ұстап мініп алып, намаз оқып отырғанда айғыр тықыршып тұрмай, шиыршық атып оралғанда, қыл шылбыр мұрнының үстінен оралып, мұрнын шорт қиып тастаған. Мұрнын кесіп тастап, киімінен мақта жұлып алып, жапсырып жүре берген.

Үйіне келсе әкесі - балам, Есен тентек малымызды, қуалап оттатпайтын болды. Күн көрсететұғын болмады, - деген соң, далада малда жүрген Есен тентекті ұстап алып, тентекті өзінің шалбарының ішіне салып, аузын-балағын буып, таудың басынан домалатып жіберіп, көшіп кетіп қалған.

Қаржас.

Қаржастың шын аты Олжакелді. Асықтың қаржауына түскеннен Қаржас атанған.

Үш баласы болған – Алтынтөре, Құлықе, Бегім. Құлықенің балалары Ойымтелі, Телітентек атанған. Бір аяғы ақсақ, балдақпен жүреді екен. Бір күні Телітентек жылқы суарғалы бір құдыққа барса, бір жас келіншек кір жуып отыр екен. Телітентектің тентек ойы ауып кетіп, тарпа бас салыпты. Сөйтсе ол қатын Бегімнің қатыны екен. Бегім өлін бір баланың апасы болып, жесір қалғанда баласының аты Сатылған екен. Қатын-буаз болып, буаздығы білінген соң соң. Телітентек басыбайлы қатындыққа алып Анай туған. Сатылған да, Анай да Телітентек баласы болды. Сонан соң Телі екі балаға бес бестен оң қатын алып берген.

Анайдың қалмақ қызы қатынынан – Жәдігер, қазақ қатынынан – Нияз, сарт қызы қатынынан – Құл, Қозған. Сатылғаннан да бес бала болды – Жансары, Танат, Қоныс, Мәмбет, Тілеуімбет.

Бұл Тілеуімбеттен – Қожамқұл, Көшербай. Біреуінен – Тәстен, біреуінен – Дулат. Жұрт бұларды – Қаракесек деседі.

Танаттан – Батырбек, Аманбек, Тауасар. Батырбектен – Өтеу, Жасқылыш. Тауасардан - Қосағал, Қаскел, Қожаберген, Қожамберді.

Өтеуден – Найзабек, Ермек, Келдібек.

Найзабектен – Үкібай би.

Ермектен – Қуандық, Еркебұлан.

Қуандықтан – Құдайберген. Еркебұланнан – Жантым, Хахсы.

Қожабергеннен сексен жасында туған Сексенбайы бар.

Сатылғанның баласы – Қоныс, Мәмбет. Үлкендердің айтуынан қарағанда, Сатылғанның Сарысадақ қонысы атанған. Садақ тартымпаздығына мақтанам деп, «Ақтабан шұбырынды» жорығында балапағасымен қырылып қалған деседі.

Майлыбай деген баласы олда қырғынға ұшырап, екі немересі қалған; Есенаман, Жарқын. Есенаманы – бұл күнге шейін бір ауыл ел деп естиміз. Жарқыннан – Бакыр, Қазан, Мұрынбай. Бұлардың ұрпағын Жұман балалары дейді. Мұрынбайдан – Қоймас. Қоймастан – Сұлтанбек. Сұлтанбектен – Ысмайыл, Әмірбек.

Есенаман, Жарқынның моласы Шідертіннің бойында, Қарайғыр жағында.

Қаракесен Асан, Ордабай, Ақкісі моласының қасында олармен бірге Көстенің бел баласы Қазыбайдың қарамоласы бар. Өзен жағында, анадайдан оңашалау көрініп тұрады дейді. Қаракесек Қожантай тамы бар.

Қарайғыр кісі аты, уақтың бір атакты батыры екен деседі. Өтеу, Найзабек, Ермек үшеуінің моласы Қарайғыр жағында бір төбенің басында. Жанкылыш балалары: Домбы, Жомбының қойған тастары бар деседі. (Мәшһүр Жүсіптің жазғанынан).

Болатқожа (Қаракесек)

Сүйіндіктен қолқалап алған әйелден (Сүйіндіктің қайын женгесі) – Шұбыртпалы, Шекті туады. Алшын зор тұмақтың осына ат апарып қосып, оның бәйгісіне келген күннен Қамбар туады. Бір шабыншылықта өз өнерін асырып алған олжа баласы Жалықбас болады.

Қыздай алған қатыннан – Ақша, Түйте..

Ақшадан – Бошан, Бошаннан – Жанту, Таз, Бәйбөрі, Манат, Машай (бес Бошан атанған).

Түйтеден – Майқы, Танас.

Майқыдан – Әлтеке, Сарым.

Танасан – Тымырсық, Бөтей.

Бөтейден – Тоқтауыл.

Таздан – Қаманай, Бұлбұл.

Бұлбұлдың екі қатыны болған. Біріншісінің аты Қаракемпір, екіншісінің Құбакемпір.

Құбакемпірден – Көшек, Алдияр, Құдайберді, Үсен, Шаншар.

Шаншардың үш қатыны болған – Қыздан Бике, Айбике, Нұрбике.

Шаншардың бірінші әйелі Қызбикеден – Әлсей, ол өскен жоқ. Айбикеден – Келдібек, Тыныбек, Есіркеп, Жәнібек. Бөрт бек атанған.

Келдібекке өз заманында Бегімысық деген әулие атанған қожа кітап ашып, екі беті толғанмен, екі емшіге екі сүндеткідей толық, бір аяғы ақсақ қыз ал. Солай етсен тұқым жұрағатыңнан құтты да, сүтті де туады, әруақты, бақытты ханға бергісіз би де туады деген соң, қырықтан асқанша әйел алмай жүріпті. Бір ауыл бара жатқан Ақымбеткерей деген елден осы қыз табылыпты. Келдібек әйелдікке алыпты. Осы әйелден: Асан, Үсен, Бадана, Бөдене, Сәдібек, Қазыбек алты ұл тыпты.

Бұлардың «ақсақтық алтауы» атанғаны сол.

Шешелері балаларын емізгенде бір емшегін баланың аузына салғанда, бір емшегін иығының үстіне асып отырады екен. Олай етпесе сүті жерге саулап кетеді екен. Асан, Үсен егіз туған екен. Екі емшегінің сүтін егіз бала Келдібектің замандастары әзілдегенде осыны алдына тартып, қағытып жүріпті. Бірде олар Келдібектің өз үйінде отырып, соқтыға беріпті. Сонда жас келіншек шайылдап, беттен алмай-ақ сьпайылай қана: Көзім қыли, жасырмаймын, ақсақпын

Келдекенмен сондай тату жақсы-ақпын
Татулықтың белгісіндей тамаша
Бес боиханды билейтін ұл таппақпын – депті.
Айтқанындай соның артынан Қаз дауысты Қазыбек дүниеге келген екен.

Тауыса алмаған екен. Қазыбек жалғыз өзі-ақ сүретпелерін керегенің басына іліп қоятұғын етеді екен.

Қазыбектің бәйбішесінен – Қызымбет.

Күң қатынынан – Бекболат.

Қызымбеттен – Анай, Жанай, Қанай, Атымбай.

Қанайдан – Базыл, одан Жылқыбай, Саржан.

Саржаннан – Жаманкөт, Хажы.

Жылқыбайдан – Қарабай, Шалабай.

Жанайдан – Соқыр би бала.

Анайдан – Жолшора, бұл да қазы болған. Бекболаттан – Тіленші.

Тіленшіден – Тоқсанбай, Алшынбай, дөкей ер болған Алшынбай би осы.

Алшынбайдың бәйбішесінен – Жүсіп.

Жүсіптен – Асламбек, Тоғамбек.

Алшымбайдың тоқалынан Қақабай, бұл бес ағайынды болған. Қақабай атақты Мәдидің әкесі.

Нұрбикеден – Тілеуке, Бертіс.

Тілеукеден – Шақабай, Жарылғап.

Жарылғап бектігі жұрт үстінен жарлық жүргізіп бек болған емес, өз үйінде хандарша салтанатпен отырады екен.

Жарылғаптың бәйбішесінің аты Маққан бәйбіше, төрт ұлы бар – Жоламан, Тастемір, Атыбай, Кенжебай.

Жоламан – он алты ұлды Жоламан атанған. Бәйбішесінен – Ақтамберді, Құлшипай.

Ақтамбердіден – Жынысбай, оның ұрпақтары Дегеленде болады.

Жоламанның екінші әйелінен Жетісары.

Ең тұңғышы – Тоқтамыс, одан кейін Тойкелді, Көптік, Құл, Көкен, Монтақсай, Қойсоймас бәрі де өсіп өнген.

Қойсоймастан – Кеншіл, Толыбай, Шоқай, Шоман, Баймұрын.

Баймұрын – мырза атанған, шын мырза болмаса да.

Баймұрыннан – Шотақ, Матақ, Жаманай, Ақай, бұл төртеуі бәйбішеден.

Қортанқұл, Дүйсен, Бейсек – бұл үшеуі бір әйелден. Кенже тоқал Шайданнан – Жұбаныш, Әмдіш. Ақайдан – Махат қажы, Хасен болыс.

Бертіс – он жеті ұлды Бертіс атанған.

Он жеті ұл ат арқасына мініп, соңынан ерген соң, жалғанның жарты пәлесі болған басына құстың қауырсынын қадап алып, Қарқаралы ханы Бертіс атанған.

Ташкентті барып шайқан, талаған. Мұны Бұхар ханы естіп, соғысуға келген. Сонан Бертістің Бұхар ханына айтқан сөзі:

-Он жеті ұлым бар, сен түгіл құдайдың да өкпесі қабынып, алса да зорға алар – депті. Бұхар ханы: - Мынау құдайдан да қорықпаған екен. Құдайдан қорықпағаннан қорық деп еду – деп, қайтып кетіпті. Бертіс үйіне келіп түскен соң,

он жеті үл үш күннің ішінде тышқактан сап болыпты. Бертiс дым сызбай, ас-су ішпей, терiс қарап жатып алыпты.

Сол Қаракесек ішінде Бегімысық атанған әулие қожа болған екен. Өзі сиынғанда Сакмар баба деп сиынады екен. Сакмар баба деп жүргені Шайхан Тауырдың әкесі Шайх Ғұмар баба екен. Бертiстiң балаларына бата, өзiн көңiл айту үшін Бегімысық кірiп келгенде жанға басын көшермей жатқан Бертiс ұшып тұрып, Қожаға қол берiп :

- Сенің әулиегіне сенбеймін деп, жоқ жерде асылық айтып ұрылып қалдым-ау, сенің әулие екенінді білсем, айтпайтын едім – дегенде Бегімысық : - Теректің өзіне түскен өрт еді, Бұтағын қағып жібергендігім, ол да қоллағаным емес пе? Тұр, бір тоқал ал, үш үл туады, бірiнiң атын Бектемір қой, бектік, байлық үрiм-бұтағынан тепкілесе кетпейдi. Бірiнiң атын Қазығұрт қой, құртша құжынып, мал бітеді. Үрiм-бұтағы бай болады. Бірiнiң атын Әуез қой, байлық мұның ұрпағында да болады. Бірақ сылдыр моншақ секекшіл ертеңгі уәдесі түске жетпейтұғын болады.

Солардың ұрпағы күні бүгінде дейін бар. Бегімысықтың айтқанындай болды да қойды.

Қаракесектің сөйлемпаз, сөз тапқыштығы осы бертiс ұрпағынан болса керек.

Бектемірден – Битен, Шитен, Мүшеке. Мүшекеден – Қазанғап.

Қазанғаптан – Тәтгiмбет, Ерсiмбет, Жақсымбет.

Тәтгiмбеттен – Мұса, Секербай заманыда Қаракесектің үштің бірі болып, атағы шыққан өзі бай, өзі өнерлі, өз бет біткеннің сұлуы, өзі шешен, айыр көмей, темір жақ, домбыра тартып, ән салғанда алдына адам салмаған. Күні бүгінге дейін Тәтгiмбеттің «Сықылдығы» десiп тартады.

Құлатай, Қожатай, Қантай, Тантай олар да осы Бектемірден шыққан.

Қаракесектің ортасында айтылып жүрген сөз: - Айбикенің ауылына қонғанша, Нұрбикенің көшіп кеткен жұртына қон деген екен.

Болатқожа – Ақша, Бошан, Байбөрі. Байбөріден- Қойке, Қыдырәлікедей. Қыдырәлікедей Қойке келсе не дейміз деседі екен.

Манаттан – Қоянкөз, Торым.

Машайдан – Бәйiмбет, Бораншы.

Бәйiмбеттен – Қояншы, Танай, Дәулет.

Бораншыдан – Карсон, Тiлеубердi.

Тiлеубердiден – Керней.

Кернейден – Дәу, Шаң, Балапан, Сармырза. Бұл күнде Дәу сегізстаршын ел, Балапан бір старшын ел. Сармырза бар болғаны оншақты үй. Дәудің бәйбішесінен -- Қалқаман, тоқалынан - Балта, Түйте.

Түйтеден – Жарылғап – би, Жарылғап батыр, Жарылғап атанған.

Қаракесекте ірі, дөкей болған Жарылғап Қанжығалы Бөгенбай батырмен замандас болған. Бөгенбай батырдың кенже қызы Борсылдақты тұңғышы Қырбасқа алып берген. Қарбас жеті әйел алған.

Жарылғаптан – Қырбас, Жәнібек, Сәдібек, Баубек.

Әкесі Қырбас, шешесі Бөгенбай қызы Борсылдақ.

Бұл екеуінен Байсейіт жалғыз туған. Байсейіттің әйелі Зылика Шәйдікен қызы мейлінше сұлу болған деседі.

Кернейдің екінші баласы – Шаң.

Шаннан – Сүйіндік.

Сүйіндіктен – Жомарт.

Жомарттан – Бәйтік, Тәйтiк.

Қысты күні Қырбас ақсақал жалғыз баласы Байсейiт үйiнде жоқ, бiр жаққа кетiптi деп естiп, келiн-кешiк, бала-шаға қорқар деп баласы Бәйсейiткiне конуға келедi. Шетiрек, оңаша қыстаған екен. Зылика байғұс қандай жылпық, жылы жұмсаққа тойғызыл, күн борансыяқтау ма немене? Өзiңiз жоқта ауыл аймағыңыз малдан айырылып қалар деп, атасын аттандырып жiбередi. Қырекен ауылын таба алмай далада адасып өледi.

Қырбастан – Бәйсейiт.

Бәйсейiттен – Нұрлан.

Нұрланнан – Омар.

Омардан – Сәдуақас, ол отыз жетi жасында дүниеден өтiп, Ақпатай болысы болып тұрған кезде.

Бәйтiк ұрпағынан – Қарашолақ, балаларынан – Адайбай, Тұрсын.

Жарылғантан тараған Бәйсейiттен бай Нұрлан, бай Құлжанбек болыс, Сәдуақас болыс. Омардан – Адамбай, Тұрсын.

Ақша – Машай-Бораншы-Кәрсүн:

Кәрсүннен – Есенаман, Науырызымбет, Жүзей.

Есенаманнан – Қадыр батыр, Аса, Қашбай.

Қадыр батырдың жас баласы кiшкене бала күнiнде қалмаққа олжа болған. Қайып деген бiр төренiң баласы олда қалмаққа түсiп кеткен. Қадыр батыр қалмаққа атанып барған. Жетi барғанда жетi бала ұрлап алып келген. Қалмақ сонан соң елшi жiберген. «Бiздiң балаларымызды алып келгендерiне балаларын қайтып беремiз» деп. Қалмақ балаларын алып Қадыр батырмен Қайып төре қалмаққа барған.

Қалмақ: - Бiзде қазақтан олжаға түскен жалғыз ақ бала бар. Қолына асықты жiлiктi ұсатып орталарына жiберемiз. Бала қайсыңның қасына барса, соның асындар деп. Баланы орталарына жiбергенде, бала келiп Қадыр батырдың қасына отыра қалды дейдi. Сол баланы Қадыр алып, атын Орынбай қойыпты. «Бұл баланы алатұғын жол менiкi едi» - дейдi Төре. «Төре тұрғанда қара алушыма едi»- деп Қайып төре өкпелеп, бөлiнiп ауып кетiптi.

Орынбайдан – бесеу: Нүрпей, Өмiрзақ, Қарақұле, Құлыншақ, Тобышақ.

Нүрпейден – Садырбек.

Садырбектен – Ақжарқын, Қошқарбай, Баймұрат, Әлмұрат.

Өмiрзақтан – Қуатбек, Құрманбек.

Қуатбектен – Қасымбек, Мұсабек.

Құрманбектен – Биқадам, Байқадам, Сүйкiмбек, Мырзақұл.

Тобышақтан – Кәрiбоз жалғыз. Кәрiбоздан – Әбдi жалғыз.

Ақжарқын сегiз ағайынды. Бекқожа, Қырықбай баласы Нүрпейдiң ең үлкенi. Орынбай бiздiң бұл жақтағы Сүйiндiктен қалмаққа олжа болып қалған бала.

Тағайдың Қояншынан – Бозтайлақ, Қайыпбердi, Жиенбет, Қаратеке, Балық.

Бозтайлақтан – Медет, одан Қарақай, мұнан Баймамыр.

Балықтан – Сағиман, мұнан Ескер. Тағайдан – Тастемiр, Жетес.

Тастемірден – Еділбай.

Жетестен – Сазанбай, Тілеміс, Өміртай, Кешубай.

Сазанбайдан – Есбай, Жарбай.

Есбайдан – Бөде, Қарақшы.

Күне кеше Мұса Секербайдың заманыда талап катынға баспана болып, Бөде, Қарақшы деп атын шығарды.

Қояншы Тағай бұғылы, тағылының Тағылысында ағаш үй жонатұғын кедей еді дейді.

Өміртайдан – Қотан, Құлмырза.

Қотаннан – Төкентай, Төкентайдан – Ақжан, Жауман. Төкентайдың Қотырынан – Жанұзақ, мұнан – Қуандық.

Бес Бошанның біреуі – Манат. Манаттан – Ыдықбай, мұнан Қоянқоз, Торым. Торымнан – Абыз, Бәйімбет. Абыздан – Есімбай, одан Дәулет, Қыстаубай, Қордабай, Бексейіт, Бердікүл.

Бәйімбеттен – Ниязкүл, Қойғұл, Жарқынбай.

Ниязкүлдан – Жамболды. Қойғұлдан – Әйтек, Кедейбай, Таз, Байтөбет. Ергеш.

Бес Бошанның біреуі – Жанту.

Ол Жанту-Тоқтауыл баласының көптігі сондай көшіп келе жатқанда бір баласы түсіп қалып, балаларына тамақ үлестіргенде бір аяқ (ыдыс) артылып қалып, бұл аяқтың ас ішетұғын иесі қайда деп сонда жоқтап, ол баланы Алшын тауып алыпты. Баланы асырап алған. Арғын болып бас қосып дауласып, бір Тілімбет деген жан беріп, асырай сақтағаны үшін торы ат беріп, сонан Торы атанған. Соған күні бүгінге дейін атын кісі білерлік жон шықпаған. Болатқожаның бес баласы Ақша, Түйте. Түйтеден – Майқы, Танас. Майқыдан – Өлтеке, Сарым.

Танастан – Қара, Шор.

Өлтекенің бәйбішесінен Өтеген, онан Байдәулет, Бәйімбет, Жанығұл, Қойгел.

Жанығұлды Жәмекеккесе жұрт біледі. Өлтекенің тоқалынан – Есболат, Дос, Әлмұрат. Дос батыр болған. Қаямаққа таң атырып, күн шығармаған. Достан – Қожаназар, одан атақты Жидебай батыр шыққан.

Жидебай батыр бала кезінде алты алашқа аты шыққан Қабанбай батырдан бата алған. Берген батасы: «төрт алма бар еді, біреуін саған байладым» - депті.

Сөйтсе төрт алма жайының бірі қызыл түлкі дегені болады екен. Сонысын беріп кеткен екен.

Абылай хан үш жүздің баласы, қазаққа Хан болғанда Өлтеке Жидебай атақты батырының бірі болып, Абылай хан әскеріне қолбасы болған екен. Бір жаққа атанғанда, қосын жүргізерде үйсіннен ақ шабдар атты алғызып, Жидебайға мінгізеді екен.

Жидебайға айсыз қараңғы түн тал түспей жарық, боран-соран ашық күндей жан жабылмаған жерді көріп келгендей табады екен.

Біреудің пышақ, шақпағы бара жатқанда қалған болса, айсыз қараңғы түн болсын, мейлі, жауыншашын, боран болса мейлі, жүріп келе жатып, найзасын шаншып тұра қалып, ал осы жерді қарай қой дегенде, қалған-құтқан нәрсесін тауып алады екен.

Сен осыны қалай табасын дегенде де жанға сырын айтпайды екен. Жалғыз-ақ Абылай хан айта береді екен. Осының қызыл түлкісі бар деп.

Жидебай тамы Қарқаралының сыртында Қызылтау деген тауды басып ататұғын Нұра өзенінің бойында, Мәшүріп күннің моласының қасында Мәшүріп деген өзі күн екен, көп ұлтқа мазар басы болып, аты атанып қалған.

Дос бағырмен бірге туысқан Әлмұраттан – Атымбек. Одан Иманәлі, Қорсары. Тамай, Бақы, Қозыбай, Басбалдақ, Жанақ, Марлан, Төлек, Бөлек – он ағайынды болып туған.

Атымбектен – Ақбота, Жарас.

Жарастан – Абыл, Қабыл, Есенкелді.

Әлтекенің үшінші әйелінен - Сапақ.

Сапақтан – Жиымбай, Боғоқ.

Жиымбайдан – Байжігіт, Боқан.

Боғақтан – Жәнібек, Қоянбай.

Сарымнан – Өтеміс, Токсан.

Токсаннан – Жикенкелді, Мастай, Алдияр.

Мастаннан – Қожағұл, Құлжан, Мамыр.

Құлжаннан – Айдабол.

Айдаболдан – Деріпсалы, Малан, Шуаш.

Шуаштан – Атантай, Ботантай, Абайла.

Ботантайдан – Жанғұтты, бұл Жанғұтты Мұса – Секербай заманыда ауызға ілініп көзге түскен, қазақ жаксыларының қасқа мандайы болған кісі. Жанғұтты хажыға барып, Мединеде қалыпты. Сонда там салдырып, мандайына Жанғұтты Ботантай ұлы деп жаздырған деген аңыз бар.

Кернейден – Елубай, одан Әбжан, Қойке.

Әбжаннан – Әбділда.

Кәрсуннан – Сырлыбай, онан Шәйке, Уызбай. Байбөріден – Жантас, Айтас,

Қанжығалы.

Жантастан – Тәшкөмбай молда.

Айтастан – Әбділда, Айділда.

Айділладан – Әлжан, Абайділда.

Қазыбектен – тұқым нәсіл жоқ.

Бекболаттан – Лекер, Шалқыман – диуана атанған, Хажыға барып өлген.

Мұның баласы – Ғайсабай – диуана, мұнан үш бала бар.

Момын Арғын

(М.Дынышбаевтің деректері бойынша)

Ақсопы – Тобықты

Тобықтыдан – Рысбетек, Дәулетбек (Жуантаяқ)

Рысбектен – Мұсабай, Көкше, Дадан, Құлқа, Сүйірбас, Төленқожа.

Сүйірбастан – Сары, Аян, Ходжаберген, Мәмбетай, Ұмбетай, Мәмбетсопы,

Күшік, Тәңірберген.

Күшіктен – Сақмұрын, Бәйімбет, Әнет, Айтек.

Айтектен – Олжай, Қалқаман, Байборы.

Олжайдан – Айдос, Қайдос, Жігітек.

Айдостан – Ырғызбай, Торғай, Толай, Көгібақ.

Ырғызбайдан – Өскөмбай би, Өсер, Мырзатай, Жотар.

Өскембайдан-Құнанбай (1804-1885 ж.)

Құнанбайдан – Құдайберді (1827-1866 ж.), Ибрагим (Абай 1844-1904 ж.)

Абайдан (Ибрагим) – Абдрахман, Мағыш (Мағауя), Тұрағұл (Тұраш), Ақылбай.

Тұрағұлдан (Тұраш) – Мекайл, Зекайл, Жебрайн.

Жебрайлден – Алпаш, Сұлтанбек, Сақытжамал.

Ақсопы-Қанжығалы.

(Мәшһүр Жүсіп Көпей деректері бойынша)

Қанжығалыдан – Ішпек, Піспек.

Піспекбайдан л жоқ, қызы бар. Ол қыздан өрбіп өнген Қуандықта өр Алтай, төменгі Алтай, бәрі де Піспекбайдың қыздарынан туған.

Ішпектен – Қамбар, Жаппар, Қармыс. Қармыстан – Есен, Бозым. Бозымнан – Әжібай, Әжім, Әжімбет. Алты атаның ұлы Әжібайдың екі атасының баласы – Қаратілес, Қарабожыр, Ақтамақ, Ақбозым. Ақтамақтан – Құдайберді, Қудияр, Қара Аамалдық, Сары.

Құдайбердіден – Досқана, Киікбай, Мамай, Абыз, Шомақ.

Досқана Төленсіннің түбі-тегі қалмақ.

Қарабожардан – Мұрат, Байболат. Мұраттан – Сегіз туады. Сегізден – Құнан, Байболаттан – Шыңғыстың Жұмабектері сонан тарайды.

Қаратілестен – Тентек, Қанжығасы атанады.

Әжікейден – Байдалы, онан Тишым, Шолан. Өтеген батыр болған кісі, Елқонды деген баланы қалмақтан алып қашып келген.

Алмашының қызынан туған Жантай күннен туған – Қойлыбай, Қорлыбай.

Бірі қыздан туған, екеуі күннен туған, бұларды үш жиен деп сөйлейді.

Есен – Бозымның Есенінен еркек тұқым жоқ.

Есеннің жеті қызы болған. Жеті қызын жеті жерге беріп, әрқайсысының бір бала асырап алып, бала қылған.

Қатын алып беріп, мал малдандырып, жан жандардырған: Қоскелді, Қылбашар, Лабашы, Бошқандай, Есіркей, Нияз, Жолынбет. Бұлардың жеті ру атанғаны сондықтан.

Ұзын оқты оннан бол, қайдан болсаң, соннан бол дегендей, онан-мұнан болса құралып қанжығалы болды.

Қанжығалы кісі аты емес, қараның ханы болып басына алтын жыға орнатқан. Сонан Қанжығалы атанған деседі.

Кейбір ескі деректер бойынша жайға аттанғанда Қанжығалы болып, қанжығасы құр келіп көрген емес. Сондықтан Қанжығалы атанған деседі.

Шешесінің аты Момын, атасының аты Ақсопы, Толыбай ұранды Қанжығалы атанған.

Әжібайдың баласынаң бірі – Қудияр.

Қудиярдан – Ақдәулет, Келдәулет, Ақтайлақ, Қорым, Жанат.

Ақдәулеттен – Алтыбасар, онан Жүндібай, Қара.

Жүндібайдан – Әбен, онан Есімбай, Бесімбай. Қараның бәйбішесінен – Елібай, Сары.

Қараның тоқалынан – Жәдігер.

Жәдігерден – Тоқсанбай, Сатыталды, Мәмбетбай.

Тоқсанбайдың бәйбішесінен – Жанұзақ, Байұзақ, Құлжан, Бергіс.

Тоқсанбайдың тоқалынан – Сазан.

Жанұзақтан – Беғайдар.

Байұзақтан – Айдабол, онан Отас.

Отастан – Еркімбай, онан Әлмағанбет, онан Асқар, Бергістен – Тезекбай.

Сарыдан – Жылкелді, Қойбас, Айбас.

Жылкелдіден – Ақжігіт, онан Томан. Онан Күлен.

Күленнен – Исамбай, Қожан.

Асырап алған баласы қанжығалы – Мұстафа. Бұл Мұстафаның артында нәсіл - жұрағат жоқ. Жақсыатта талы бар, аты сонда қалды.

Қойбастан – Тұрсынбай, Есілбай.

Тұрсынбайдан – Жаманша.

Есілбайдан – Нұрпейіс, Тақан.

Нұрпейістен – Ток, Тілеу.

Қараның кара шаңырағы Жәдігерде, Жәдігердің кара шаңырағы Мәмбетбайда.

Қанжығалыдан Бөгенбай батыр шықты. Үш жүздің баласының кәрі құлақтысынан сұрадық, ұлағатты кәриялармен сұбхаттастық, естіген құлақта жазық жоқ.

Бөгенбай әкесі Ақша, Ақша әкесі Әлдекүн, Әлдекүн әкесі Әлде кім дегеннен басқаны білмеді.

Ақшадан – Көлбай, Бөгенбай.

Көлбай есер есаландықпен бір аста Әлібектің үсті-басын Майлай беріпті. Сонда Әлібек айтқан екен: - Ерке баладан жыңды бала көп жақсы деген осы екен-ау. Мынау өскенде менің тұқымыма таң отырып, күн шығармас – дегенде, Ақша тұрып:

- Мұны айтасыңба, үйде бір шойқара бар, тұқымың, соның тепкісінде шіриді – депті. Ендеше мен тұқымды оның тепкісіне шіртпейін деп, бөлініп көшіп кеткен. Сол бойымен бөлек өсіп-өніп Көкшетаудан әрі Әлібек Қараған деген жер бар, үрім-бұтағы сонда деседі.

Ол айтқан шорқарасы Бөгенбай батыр болып шығыпты. Бөгенбай батырдың бәйбішесінің аты Баян.

Мұнан туған – Тұраналы, Нұрымбет.

Тұраналыдан – Бақан би, одан Саққұлақ. Саққұлақтың бәйбішесінен – Бектұрған, Жұман, Нұрмағанбет, Бәйімбет.

Талас қызы тоқалынан – Әжімбет, Нұралы, Ералы.

Нұралы қыршын жас, болыс күнінде өлген. Саққұлақ, сонда: - Жалғызым-ау, жалғызым – деп зарлаған екен.

Перзентсіз, баласыз енесіз, алтауы аман тұр-ғой – дегенде: - орыстың оразасындай бірде бар, бірде жоқ көшелі шіркінді не қылайын – деген екен.

Саққұлақ өзі болыс күнінде, қыпшақ Ыбырай аға сұлтан дуанбасы екен, жұрттан жиятыналымта үшін балаларының бірін жіберіп, қасына Жаншуақтың Мұсасын қосады екен. Басқа балалары барғанда дәнеме жоқ. Нұралы барғанда жұрт: Саққұлақтың өз баласы жаңа келді ғой – депті.

Қарасопы – Бәсентиын.

Бәсентиыннан – Ақмайдан, Бекмайдан, Токмайдан.

Ақмайданнан – Көкшекөз.

Көкшекөзден – Бәйімбет, Жолымбет.

Бәйімбеттен – Бейсен, Жоманай, Қоянбай, Көшен, Шөрек, Таңатар.

Бейсеннен – Таз, Бөке, Шоқай, Өген, Матай.

«Бейсеннен бесеу» дейтін еді.

Матайдан – Қаржау, Өмір, Қойбак, Бұл Өмір би қара қылды қақ жарған, ауыл биі болып атағы шығыпты. Мұның бір қара төбеті болыпты, төрінде жатады екен. Төрт аяқты, қайқы құйрықты болғаны болмаса, ти деп айтуға бір жанның ауызы бармаса керек. Өмір би: + Құтым, құтым – дейжі екен. Сонан «Құтым» атанып кетсе керек. Бір күні өзінің де, сөзінің де бір бастаса би қонып отырып сұрайды дейді: - Мұны мұнша ардақтап ұстағаныңыз қалай? – дейді.

Сонда Өмір би айтыпты: - Бұл ит емес, ырыс, әжеті қазының бірі» - деп айтылған анық осы. Бұл жазғы тұрым мал төлін төгіп жатқан кезде, жас қазына, тас лақты, жас бұзауды, жас құлынды, ботаны алып келеді. Алып келгені мал болып, өсіп-өңіл малға қосылады. Жалғыз-ақ бір басты, екі аяқты адам баласын келген жоқ – депті.

Осы сөзді айтқаннан кейін қара төбет жоғалып кетіпті. Бір жұмадай жоқ болып кетіп, бір жас баланы алып келіп, еркелеп тұр дейді.

Өмір би: - Бұл Құтым алып келген «Құтыбайтым» деп ат қойған.

Сол Құтыбай өзі өсіп-өңіл қаржауды көбейтіп, беркелендірген осы Құтыбай деседі.

Бәйімбеттің Жолымбетінен – Маңдай, Сәміке. Майданда оқ шашқандай өт жаматын сырттаны Бәсентиын, ер Сырымбет аталған батыр осы Сәмікеден шыққан. Кешегі Жәңке, Нұрташ молдаларда осының ұрпағы еді.

Жаманайдан – Қайсары, Қозыбақ, Ырысбек, Сағанай, Тайлақ, Ырыспектен – Шақабай, Қарабатыр, Бөкебай. Шақабайдан – Жәнібек, Әйімбек.

Жәнібектен Кейкі деген бәйбішесінен – Сарықұл, Айқұл, Байқұл. Қалмақтан өзі барып олжалап алып келген тоқалынан Сорыпкел, Монанбай.

Айқудан – Жамапбай, Мұса, Боқтыбай. Жаманбайдан – Тасболат, Қарамұса атанған.

Мұнан – Омар, Имам, Жәнібек батыр.

Бір барған жолында Қалмақтан екі қыз, Қырғыздан бір бала алып келіп. Екі қыздың бірін тоқалдыққа өзі алып, онан Манабайлар туған. Біреуін Қойсары Байқожаға бойлап, ол Байқожа асырап алған баласын Қалқаманға қосып, Қарашаңырағына ие болатұғын жалғыз баласы Жұмағұлмен еншілес қылып, қарашаңырағына ортақ қылған.

Жұмағұлдан – Ағжан, мұнан Жүсіп. Қалқаманнан – Байтілеу, мұнан Әжібай, одан Сүлеймен қажы.

Қырғыздан алып келген баланың аты Бертіс, онан Күренше, онан Олжабай.

Олжабайдан – Айтбай. Айтбайдан – Сейіт, Ахмет. Бұлар оншақты ұй. Кімсің дегенде Ырыспек, Мананбай ауылынікіміз дейді.

Сүлеймен қажыдан кімсің дегенде Қойсарымыз дейді. Өзі Қалқаманның тұқым-жұрағаты.

Көп Арғынның жолаушылары келе жатып он екі жасар бір бала тауып алып, оны Бәсентиінге байлайды, сүйтсе ол бала: - Қожант шаһарынан, хан баласын ойнатып жүрген балалар едік, ортамыздан хан баласы суға кетіпті. Сонан

соң барсақ бізді хан өлтіреді ғой деп, тоз-тоз болып, жонға қашып шығып кеттік. Түбім, тегім Түрікпен еді деген соң Бәсентиін бала ғылып алыпты. Мұнда келген соң жерінде көрген өнегесі болған соң, балық аулайтын бала болып, «балықшы түрікпен» атанып, күні бүгінге дейін тұқым жұрағаты, ұрпағы бар дейді. Жеке келе жатып бір жас сұлу қатын тауып алыпты. Соңына ертіп жүрген бір кішкене баласы бар дейді.

-Бұл балаң кімдікі? – дегенде

- Өзімнің күшігім – депті.

Ол қатынды да Бәсентиын алыпты.

Қойнына жатқанда буаздығы білініп: - Бұл қалай? – дегенде.

- Бұл жанға айтпайтұғын сырым, - деген екен. Сол баланың атып Сырым қойған екен. Осы екі бала қатын алып, өсіп-өніп, бірінің тұқымы «Күшік» атанып, бірінің тұқымы «Сырым» атанып, ел-жұрт болып кеткен.

Сырымнан – Танаш, Жабық, Мұрат.

Мұраттан – Дөнен, Сегізбай, Сасық, Бестібай, Теңізбай, Алтынбай.

Жабықтан – Болай, Самай.

Болайдан – Тілеу, онан Өтебай.

Самайдан – Сексенбай, Тоқсан, Досым. Тоқсаннан – Қара, Қысырау.

Самайдан – Досым, мұнан Тоқтауыл батыр, мұнан Малайсары батыр. Мұнан Тілеукабыл, мұнан Қашқын, Қозғанбай, мұнан Тұран, мұнан Қабді жас жігіт балалы-шағалы.

Сырымның көбі жабық болады.

Қозғанбай баласы Дөнентайлар. Бұлар да Досымнан-Қысыраудан Сырым батыр болған, мұның балалары Байжан, Бекше батыр.

Байжаннан – Әлтің, Қозыбақ, Құдайқұл, Қосай.

Бекше батырдан – Төпек батыр өзі жалғыз тып, қара жарғақты, күрең атты атанып, қыршым өліп, тұқымсыз кеткен.

Күшіктен – Жылқайдар, Итемген, Қанкелді, Қайып, Кенжебай, Бәйімбет.

Мұраттан – Аралбай, Бәйсейіт, Жауқашар, Жаубасар.

Аралбайдан - Тоқпан, Ақпан.

Бәйсейіттен – Борақ, Жабағы.

Жауқашардан – Сарымырза, Баймырза.

Жаубасардан – Тілеуберді, Қуат, Саржан.

Ырысқұлдан – Шыңдауыл, мұнан Қашқар, Мойнақ.

Төрт сары тоқпан ұрпағымыз дейді.

Тоқмайданнан – Қатыс одан Мандай, Тілманбет.

Мандайдан – Айты, Есенкелді, Андос, Келдес.

Андос бір жаукершілікте буаз қатын олжалап алған.

- Кімнің қатынысын – дегенде

- Сарай Кентте Сарыабыз деген атақты кісінің қатыны едім деген. Іштегі бала ер ұл болып туған. Бұл иманы толық жерден бітіп келген бала деп, айтып «Иман» қойған.

Алтын Орда атанған Жошы ұлысының үлкен ханы тұратұғын орын екен. Бұл Сарай кент бұл күнде Еділ суының бойында, Аштарқан мен Саратыйтық аралығында, Тасырай деген қала.

Иманнан – Өкей туады.

Өкейдің бәйбішесінен – Есенбай.

Есенбайдан – Бағай, Серкебай.

Ортаншы қатыннан – Тілеуберді.

Тоқал қатыннан – Дәулетбай туады.

Дәулетбайдан – Тілеуқабыл батыр туады.

Тілеуқабыл деген аты қалып «батыр» атанып кеткен.

Бұд батырдан – Түгелбай, Құндақбай, Серкебай, Еділ, Еркебай, Қабанбай, Түгелбайдан – Құрамыс.

Құрамыстан – Сәрсен, Сәрсеннің бәйбішесінен – Тұрсынған, тоқалдан – Ысмайыл, Самарқан, Тұрсынхан.

Тілеуқабыл батырдың тұқымы – Ақша, мұнан Дәріпсалы, мұнан Танатар, мұнан Жүсіп, Қали молда, мұнан ақсақ Хамит.

Иманнан – Жирентай, мұнан Орал, Байқұлақ.

Қарасопы Қарауыл (Қарақай ұранды)

Қарауылдан – Құрманқожа, Құлыниса, Құлымбет, Тұңқатар, Қалды, Бошпан, Жаулыбай, Ақонай, Қоңырш (бұдан басқа дерек таппадық, бұл М. Тынышбаевтың шежіре деректері бойынша).

Сарысопы – Атығай.

Сарысопадан – Ошбай ұранды Атығай, он екі атаның ұлы Дәуіт Арықсопы, Нәдірсопыдан үрімбұтақ жоқ.

Атығайдан – I- Құдайберді, Бәйімбет, Баба, Моныс.

II – Бабасан, Бағыс, Ақ киік, Қулансу.

III – Қойлы, Есентақырың, Майлыбалта, Жуаған.

(Бұл да М. Тынышбаевтан алынған деректер).

Танбысопы – Үсенбай, Елемес.

Арғын бабамыз жүзден асқан шағында бір тоқал алған, аты Айнамкөз. Онан туған баланың атын Танбысопы қойған.

Елеместен-Ериман.

Ериманнан – Шағыр, Бөлтірік.

Шағырдан – Ақай, Жолдыбай, Тағышы, Аманжол, Сомжүрек.

Аманжолдан – Көшей.

Көшейден – Шаңшақ батыр, Шаңшақ ұлы Қошқар, Қошқар ұлы Жәнібек батыр. Өз Жәнібек аталған, мойны бұрылмайтын, беті қайтпай тұғын жан болыпты.

Өз Жәнібектен - Дұтбай, мұнан туған – Мұса батыр, мұнан кейінгілері: Бірімжан, Қазыбек.

Бірімжаннан - Қорғанбек, Дәуренбек.

Қорғанбектен – Ғазымбек, Шағыр.

Бөлтіріктен – Сарлыбай, Сары.

Елеместен туысқан Үсенбайдан – Қарамерген. Мұнан Байтажы (ауыл тілінде әңгіме болған Байтажының есешісі-ай деген осы Байтажа екен).

Ақташы, Бұғышы, Балташа, Тағашы, Саржетім, Шақшақ десе білмей тұғын жан жоқ. Қараман, Төлек, Қырық Мылтық дегендер де бар.

Тоқал Арғын деп сөйленеді. Орынбор жақта алты болыстан асатуғын ел бар деп естиміз. (Бұл Мәшһүр Жүсіп Көпей ұлының «Қазақ шежіресіндегі» деректер бойынша жазылды).

Бекарыстың бәйбішесінен туған төрт қожаның бірі Қарақожа. Онан Арғын дедік. Бірі Аққожа. Бұл Аққожадан Найман. Кейбір сөйлеушілер Момын қожа дейді. Найманнан – жалғыз бала – Шұбартай. Бұл Шұбартайды да зарығып көрсе керек. Шұбартай қыршын жастай өліп, келіншегі жесір қалса керек. Сонда Арғынның қой балалары әмеңгерлікпен: - Мен алам, мен алам – деп таласты дейді. Қатын: - Мен тоқсандағы атамның көзін бақырайтып тірі тұрған күнде жалғызының жайрап қалғандығының үстіне күңіретін ешқайсыңа тимеймін. Мына тоқсаннан асқан атамның бір атары бар шығар деп құрбы-құрдастарына жалынды дейді.

Атамның сиген жерін байқандар, сідігі көйіріме екен? – депті.

Сонда байқаған біреуі айтыпты: -Із салуға жоқ, бірақ көңіреді – депті.

-Бір атары бар екен. Малды аямай беріп, бір кедейдің жалаң бұт қызын қойнына салындар – дегенімен, бір қыз алып беріп, жұмыс үстінде шал өкіріп өліп кетіпті. Найманның өкірек шал атанған себебі сол деседі. Қыз содан буаз болып, ер бала тауып, атын Төлек әулие қойыпты. Шұбартайдан жесір қалған келін осы Төлектің ер жетуін күтіп отырып қалыпты. Арғын алты ауыл болғанда, Найман жалғыз-ақ үй екен делінген сөз ертеден қалған екен.

Төлек сол заманда жұрт аузында әулие аталған. Қылыш қожаның қойын бағып қойшысы болған. Қылыш қожада ұл жоқ, жалғыз қызы бар екен. Қыз жасы толып бой жеткен соң, сарт-сауанның байлары құдалық сөйлесіп, балаларына Қылыш қожаның қызын айттырмақшы болып, анауы да, мынауы да, қалың мал беруге қожаны қызықтыра бастаған да, қой бағып жүрген Төлек қойшыларға айтқан екен:

-Бұл қазақ қатынсыздан өлейін деп жүрсе, Қоша қызын сартқа береді екен-ау – депті.

Қойшылардан Қожа бұл сөзді естіген соң, қарқ-қарқ күліп: - Рас айтады, сөз Шұбартайдың төлеуіне келген Тілеутайымдікі – деп Төлекке қызын қосыпты.

Өрнайман, Қаракерей, Садыр, Матай – Төртуыл қожа қызынан туғандар.

Баяғы сарғая-сарғая сақтай, тосып отырған жеңгесін алып, онан бір ұл туып, атын Қығтай қояды, қара қығтайша қаптасын деген мағынада болса керек.

Төлек Қылыш қожаның қызын алған соң, бай болды, әр нәрсесі сай болды. Бір асқа ат апарып қосып, аты алдында келіп, бәйгесіне бір күн жиеді, ол күнге өзі аяқ салып, ол бір ер бала туып, атын Сүгірше қояды. Күңнен туған Сүгіршені Қытай айбалтаның астына алып, өлімші қылып тастағаннан Қытай Балталы атанды да, «бағанағы не болды, бағанағы не болды» делінгеннен Сүгірше Бағанады атанды.

Атбасар дуанына қарайды. Бағаналы, Балталы атанған Найман солардың ұрпағы.

Төлек әулие – Өрнайман, Қаракерей, Садыр, Матай.

Бұлар төртуыл Найман аталды, қожа қызынан туды дедік.

Қаракерейден – Ерторы, Байторы.

Ерторыдан – Қызылым, Жиренім.

Жиренімнен – Байсұқ, өздері беске бөлінеді: - Меңдібай, Төбет, Жанғұлы, Жаңбыршы. Жаңбыршыны Ақбелбеу деп атайды.

Карамолда үш қатынның баласы. Бұларды сегіз Найман дейді.

Байторыдан – Тайлақ, Жайнақ, Айрам, Мейрам.

Айрамнан – Қошамбет.

Мейрамнан – Байыс. Байсұқ малы қолға түссе Байыс ата малындай көріп төлеу бермей кете береді екен.

Байыстан бесеу: Сыбанқұл, Ақымбет, Мәмбетқұл, Сары, Тоқабай.

Сарыны Сеңке сабайды делінген сөз мәтел болып қалған.

Тоқабайдың жуаны Кегенбай, бай ел болады. Білсең Кегенбаймын, білмесең дегенбаймын дейтуғыны тағы бар.

Қаракерей Қабанбай батыр осы Тоқабайдан, онан бергісі Кегенбайдан шыққан деседі.

Байыстың бір баласы Сыбанқұл. Бұл Сыбан Найман аталды. Бір баласы Мәмбетқұл. Бұл жасында асқа өкпелеп қыржиып отыра бергеннен Қыржи атанды. Және бір қатыннан Алдаберді, Әлмәмбет. Әлмәмбеттен – Шорантай.

Шорантайдан – Мұңайтпас, Тома.

Мұңайтпастан – Токпақ. Токпақ, Тома екі болыс ел. Мақта апай деген бір ұрғашы аты шыққан.

Байыспен бір туысқан Майрам қызды жүркістендік Тоқтар жожа алып екі бала туған: Жанжігіт, Байжігіт. Байжігіт Мақта апайдың қолында қалып, Жанжігіт жожаға еріп кеткен деседі. Байжігіттен өрбіп-өнген сегіз болыс ел Темірсу бойында. Байыс ұлы Ерсары мұрын атанған ел осы Ерсарыдан өскен дейді. Мұрын Ерсарының бәйбішесі аты Ақбике екен. Мұрны зор болғандықтан байының аты қалып, бәйбішенің мұрнымен атанып кеткен. Мұрынды сегіз болыс ел бар деседі.

Мен көпін деп Байжігіт, қызайдың Байжігіті мақтанады. Мен көпін дем Мұрын Сыбанның мұрына мақтанады. Үй саны мен жан санына қарағанда мұрын көп.

Матайдың үш баласы: - Аталық, Кенже, Қайтағай, күллі Найманға ұран болған Қайтағай осы.

Аталықтың қатынының аты Қызай. Мұның атымен тұқымы Қызай атанды.

«Бірсең қызайыңмын, білмесең құдайыңмын» дейтуғын есер осының ұрпағынан шыққан: Байжігіт, Жанжігіт, Бура, Көктарлы.

Аталықтан – Иманғали, мұнан Бақтойыс, мұнан Елтынды, Елтыңдыдан – Байназар, Қожас. Қожастан – Елке, Жортшы, Қоканжырық, Орыс, Тоғыс, Жылқыайдар.

Қаптағайдан – Жарылқамыс, мұнан Лезінке, Жиенбет, Сүйін төртеуі де қара екен. Сондықтан бұлар төрт қара атанған.

Ақтаз деген бір бала ғайыштан келіп, еншілес болған екен. Мұнан – Әжім, Жұмық, Тіней, Сейіп, Балықшы, Қармақшы.

Әуел басында жеке батырға жекеліктен келген Шоштан бес бала. Шоштанның қызынан жұртта туып қалған Тоңболат, мұнан Баскөкек. мұнан Боқым, Мәмбет.

Боқыштан – Сары, Сарғалдақ.

Мәмбеттен – Қарауыл.

Сарының Аққыз деген бәйбішесінен – Әзіке, Шағыр, Жауқашты, Бодық.

Сарының сарт қызы қатынынан - Бикболат. Кебеп деген қатыннан – Кәрішал, Қодас. Бір шеті Ші мен Сарысудың аяғы, Телікөл, Тата, Ашыкөл, Саумалкөзде, бір шеті Есіл бойында, Атбасар дуанына қараған Наймандар.

Қыпшақ.

Бұрынғы қариялар орта жүзді жеті орыс деп сөйлейді: Арғын, Найман, Қыпшақ, Қоңырат, Керей, Уақ, Тарақты (Жиен).

Қыпшақтан – Шойым алып, мұнан Ақкөбік алып, мұнан Мүйізді алып, Сары алып, одан Тоқтар, мұнан Қобыланды Қара, Сары, Қытай, Еділ, Жайық атанған аталары бар. Бәрі бір туысқан деседі. Кімнен өсіп, өнгені жөнінде дерек жоқ. Бұрынғылардан айтылып жүрген сөз бар: Қыпшақ бұзады, Арғын жүзейді. Қыпшақтың қарасы ашуланшақ, сарысының көзі өткір, тілі ащы келеді.

Бес таңбалы қыпшақтың аналары айтқан екен деседі: Ұзын бітті бойынша, ерлік-батырлық жолды ойыма, депті. Қолтаңбасы ұзын Қыпшақ атанады: - Атыс, Кедел, Бердікей, Қырық жігіт.

Нанасы тағы да: - Бұлттың бітті бойыма, көптік толды ойыма, - депті. Алып таңбалы бұлттық Қыпшақ таңбасын жақтан басады: - Бұғыс, Орыс, Бұғыстан – Жолаба, Орыстан – Төбет, Құлатай, Мадияр, Қодас.

Аналары тағы да айтыпты: Балық бітті бойыма, балық толды ойыма – депті. Қарын таңбасы Қара балық атанады. Таңбасын қарыннан басады.

Аналары және айтыпты: - Торы бітті бойыма, кемшілік толды ойыма – депті. Мойын таңбалы Торы Қыпшақ таңбасын мойынына басады.

Көсеу таңбалы көлденең Қыпшақ бар. Бұлардың бәрін бес таңбалы дейді.

Ел аузында ежелден айтылып келе жатқан әңгіме қарақыпшақ Қобыланды батыр.

Қара, Сарылар Қобыландыдан бұрынғы аталары болса керек.

Қыпшақ екеу. Бірі Шайқы-Бұрқы диуанының дұғасы мен бір кісіден тоқсан екі ұл тіған, бәрі де өсіп-өніп, ел ұрт болған. Қытай көп бе, Қыпшақ көп пе делінген Қыпшақ осы.

Бұл Қыпшақ моңғол татардың моңғолынан шыққан.

Бірі Арғын қыпшақтың Қыпшағы, мұнан шыққан Қобыланды батыр.

Бұлттыңнан – Боғыс, Орыс.

Боғыстан – Жолоба.

Жолобадан – Есенкелді, Абыл, Қасым.

Орыстан – Төбет, Құлатай, Малияр, Құлас.

Төбеттен – Еламан, Қосайдар.

Құлатайдан – Қоскел, одан Қарике, Нарбота, Әжібай, Қожан.

Ішкеннен – Бегалы, Бегаліден – Тілеуберді.

Қожаннан – Сүйркүл, Сүйркүлден – Үмбетай, Жарылқап, Есіркеп, Егізек, Сейтімбет, Ақпейіш, Айтқұл, Кәрләуіп.

Сейтімбеттен – Борбас, Көрлеуіттен – Нияз, Қожамжар, Алдаберлі.

Айтқұлдан - Құттыбай, Қойбас, Жарас.

Қоңырат.

(Бұл Қоңырат шежіресін екі дерекке сүйініп: бірі М.Тынышбай ұлының, екіншісі Шаһизинды Жәнәділ ұлы «Үш Арыс ынтымағы» деген шежіре жинақ бойынша жаздық).

Қоңырат басында орта жүздің құрамында болған. Рәшиддин мен Әбілғазы хан сөзінше: қоңырат Оразхан нәсілінен Дүрілген деген тайпаның Жұрлық мергеннің баласы Қоңырат деген кісінің нәсілінен.

Қаратаудың екі бетінде, Сыр бойында, Арыс алқабында, Қазығұрт, Ташкент төңірегінде мекендей келген Қоңырат елінің екі тайпасы бар. Оларды жергілікті ел Көктің ұлы және Көтенші деп екі салаға бөледі. Шаһизинда Жәнәділ ұлы жинақтап, жариялап отырған бұл шежіре Көтеншіден тараған Жаманбай – Бес ата деген екі сала елге бөлінетін іргелі елдің бір бұтағы болып есептелетін «Қоңырсопы – Борай – Жиенбет» деген атпен тізбектеле айтылатын аталардың үрім-бұтағын таратып, айтып беріге арналған.

Осы жерде Қоңырсопы (немесе Қоңыршұнақ) – Борай-Жиенбет аталары туралы түсінік беруді жөн көрдік. Шежірешілер Көтеншінің кіндігінен тараған төрт атаны таратады. Олар – Мақы, Сопы, Божбан, Жетімдер. Мақының баласы Қарақұдайберді екен.

Қарақұдайбердінің – Жауылбай, Аманбай, Сүйінбай, Сүттібай, Аққошқар, Қошқарбай (Байқошқар) – деген алты ұл болыпты.

Жауылбайдан – Қоңырсопы, Жаманбай туған.

Қоңырсопы ер жетіп, балалы-шағалы болған шағында ауылын жау тауып, түгін қалдырмай тонап кетіпті. Жолаушылап кеткен Қоңырсопы ауылына келгенде, жау шауып қаңырап қалған жұртын көреді.

Сонда налып «Жау томтығымды қалдырмай шұп-шұнақ етіп, сыпырып кетіп, тақыр жерге отырғызыпты ғой» - деп жылаған екен. Одан тараған атаның Қоңыршұнақ аталу себебі содан шығыпты. Сол кезде атасының даусын естіп, жерошақтың үстіне төңкерілген қазанның астынан «Ата мен бармын» - деп жас баласын құшақтап келіні шыға келеді. Сонда Қоңырсопы келінінің қолындағы немересін қолына алып, сүйіп тұрып: «Жетім малайы сен қалыпсың ғой, бұғанда шүкір» депті. Сол Жетіммалайдан ер жетіп, одан Тәңірқұл және Қожақай деген екі ұл өскен.

Тәңірқұлдан – Қожан, Нияз, Тоғай – деген үш ұл, Қожақайдан – Әлдекей, Дәуіті, Қангелді, Төлебей деген төрт ұл тауып, ұрпақ жайған.

Қоңырсопының ауылын шауып, мал-мүлкін талап әкеткен жау сол жолы Қошқарбайдың да ауылын шауып, соғыста Қошқарбайды өлтіріп, оның мал-мүлкін талап алып, адамдарын қырады. Қошқарбайдың әйелі Барқын үш жасар баласы Борайды жетелеп қашып, қалың қамысқа кіріп кетіп аман қалады. Өзі екі қабат екен. Жау кеткен соң шабындыға ұшыраған ауылдардың тірі қалған адамдары жаудан тасада аман қалған Аққошқардың ауылына барып паналайды. Содан кейін Барқын баласы Борайды қайнағасы Аққошқардың қолында қалдырып, Бағаналы Найман төркіні екен, соны іздеп кетеді. Сары-су өзенінің төменгі сағасындағы төркіндерін іздентапқанынша көп қиындық көреді. Төркініне барған соң үш айдан кейін Барқын, босанып ұл туады, атын Жиенбет қояды. Көп ұзамай Борқын да ауырып өледі. Жиенбет нағашысының қолында жетім өседі.

Көо уақытқа дейін екі қабат күйде төркініне кеткен жеңгесі Барқынды іздеуге шабындыға ұшырап, әлсіреп қалған Қоңырсопының да, қайнағасы Акқошқардың да жағдайы болмайды. Бұлар ес жиып, етек жайқанша талай жылдар өтеді. Жиенбет ер жетіп, ат жолын тартып мінетін күйге жетеді. Оның батыр бала деген аты шыға бастайды. Бұл хабар Қоңырсопы құлағына шалынады. Бұл кезде ел жағдайы түзеліп, жастары өсіп, ел кеудесі көтеріліп, жоғалғанын іздейтіндей дәрежеге жетіп қалған еді.

Қоңырсопы азамат болып қатарға қосылып жүрген Борайды шақырып алып, інісі Жиенбетті іздейтін мезгіл жеткендігін айтады. Сонымен қырық жігіт қасына алып, тарту-таралғыға жұмсалар жылқыларын айдап жолға шығады. Бұлар Борай мен Жиенбеттің нағашыларының ауылын Сарысу бойынан табады. Нағашысының қолында өскен Жиенбетті Қоңырсопы мен Борай еліне алып қайтады. Бір ұрыста Жиенбет бастаған Қоңырат қолы қалмақтарды жеңіп, мол олжа түсіріп қайтады, осыдан бастап Жиенбет батыр атанады.

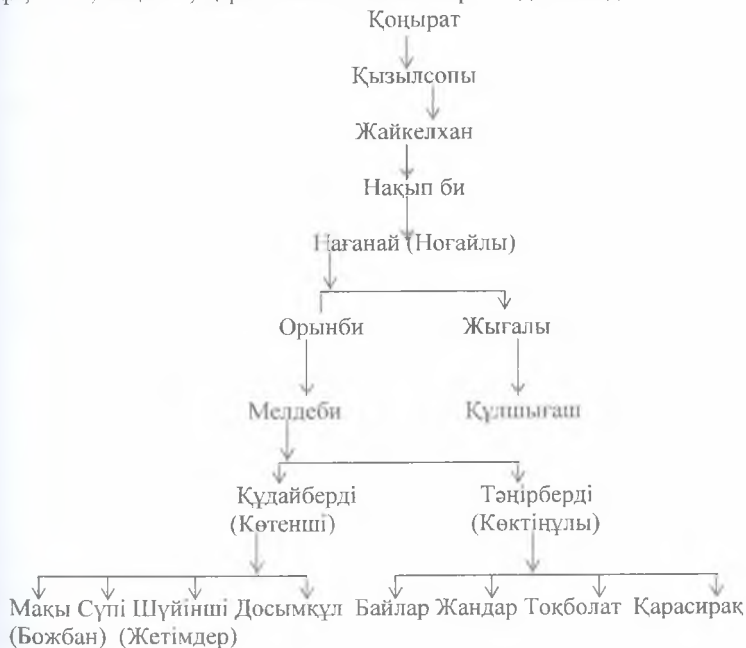
Құдайбердінің үш баласының: Сүпі, Шүйінші, Досымқұл, және Маңғытай, Сыңғыл, Божбай.

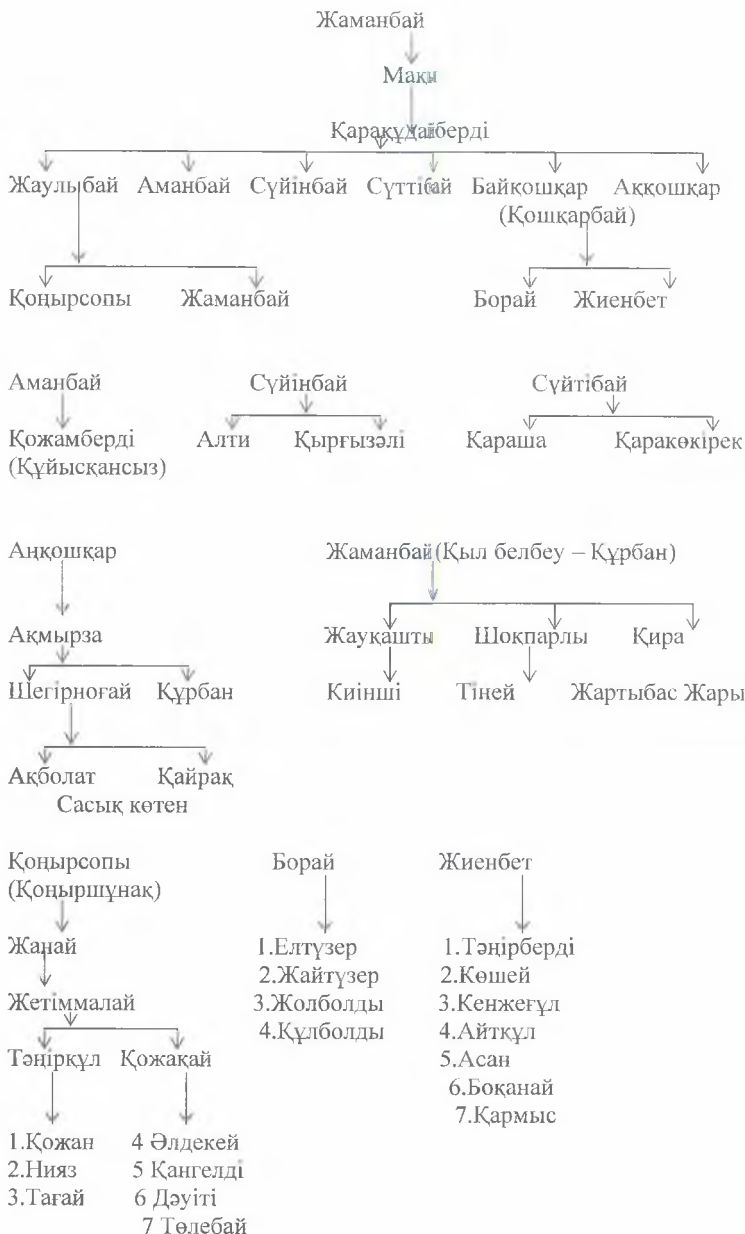
Сапар және Сары – бес ата ұраны «Бес ата»

Оларды - Жаманбай «Бес ата» деп атайды.

Жаманбайға Мақы баласы Қарақұдайбердіден жараған он бір ата ; Қоңырсопы (Қоңыршұнақ) – Борай – Жиенбет, Қожамберді (Құйысқансыз), Қыл белбеу – Құрбан, Алти, Қырғызали, Акболат, Қайрақ, Қаракөкірек, Қараша.

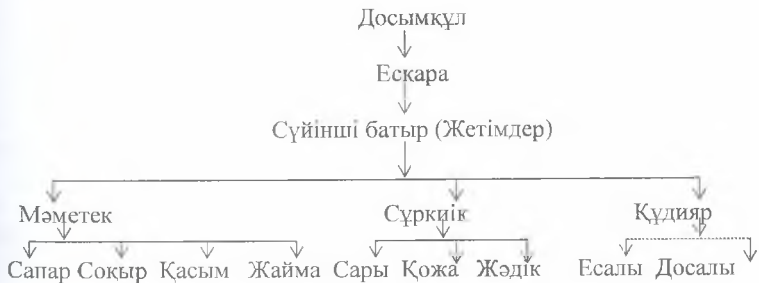
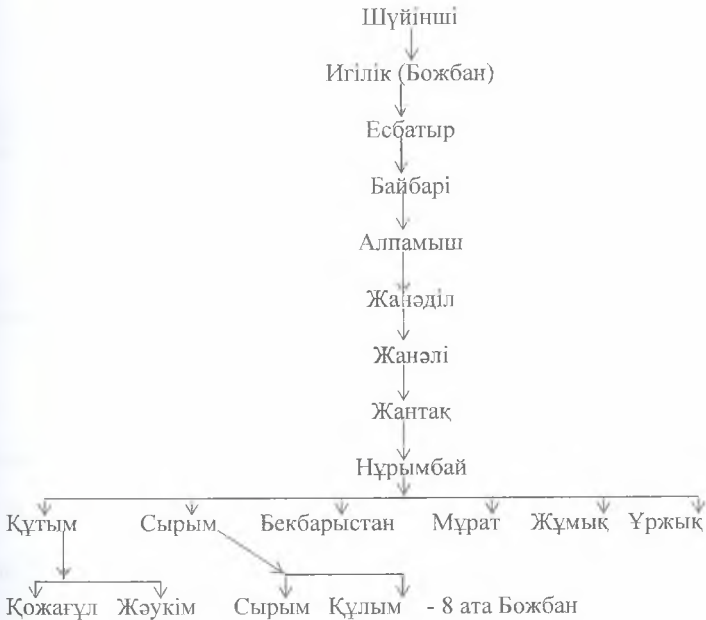
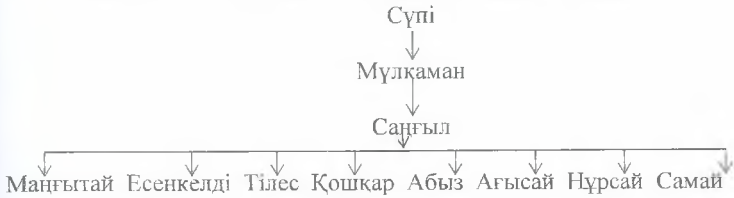
Жиенбеттің кіші әйелі қалмақ ханының қызы Әйбикеден тараған атаны; Айтқұл, Асан, Боқанай, Қармыс «Әйбике балалары» - деп атайды.

Бес ата.

1. Маңғытай 2. Саңғыл 3. Божбан 4. Сары 5. Сапар

Әкімбектен – Әбіш, Жиенбет
Жиенбеттен – Көшей
Көшейден – Төлеке, Қосай, Атығай, Шобан.
Қосайдан – Бекназар, Құлсары, Қуандық
Қуандықтан – Қадір одан Шотарбай
Шотарбайдан – Өмірбек
Өмірбектен – Бесбай, Досай, Еспенбет.
Бесбайдан – Рысалды, (қыз) Ақбөпе
Досайдан – Қисық, Сәрсен
Еспенбеттен – Орынбай, Сәрсенбек, Жексенбек.
Ақбөпеден – Жақсыбай, Байдалы, Сайдалы, Тілеуқабыл, Жанғабыл.
Қисықтан – Жәнділде, Тотан
Сәрсеннен – Қойшыбай
Орынбайдан – Сәбит, одан Мақсат
Сәрсенбектен – Аманбай, Мұқаметжан, Ахметжан, Әбіләкім

Осы шежірені жазып отырған Жәкенұлы Тілеу Қоңырат Өмірбектің әулетіне жиен, менің анам Рысалды Беспайқызы, Беспайұлы Ақбөпе мен бірге туысады.

Керей

Бекарыстың токалынан туған Есімқұлқожадан – Керей туған.

Керей руын жазғанда Мәшһүр Жүсіп Көпейдің жазған шежіресі мен м. Тынышбайұлының шежіресіндегі деректермен салыстыра отырып жазылды. Кейбір аталардың орны ауысқаны болмаса, аса көп өзгерістерді көрмедік.

Мәшһүр Жүсіп ; Керейден – Ашамайлы, Көрсары, Ақсары.

Ашамайлыдан – Бағлан, Сыбан, Балта, Көшебек, Тарышы.

Бағланнан – Сармат, одан Ақылбай (Абақ)

Ақылбайдан – Жантекей, Жәндік, Қарақас, Шұбарайғыр, Ителі, Шимойын, Меркіт, Молқы, Көпсадақ, Жастабан, Сарбас, Шеруші.

Керейдің көбі Алатау, Алтай тауларынан асып кеткен. Олар бұл күнде Қытайда тұрады. Мейлінше бай болған, бодамсыз керей атанған дейді

Көрсары – Ақсарыдан тараған үрім бутақ көбі Ақмола облысында орналасқан.

Қарасарыдан – Ербол, Есенәлі.

Есенәліден – Құдайқұл, Құлыс, Жібек.

Құдайқұлдан – Құдайберді

Жібектен – Жаңбыршы, Жәкібек.

Жәкібектен – Жаңғабыл, Досай.

Соқыр Жаңғабылдан – алтау туады. Бірі Сүйінбай, Сүйінбайдан – Ақыл бес ағайынды болған.

Көтібақ баласы Қызылтауда туғандықтан атын Тау қойған. Ақыл сексен ішінде туғандықтан атын Ақыл қойған.

Өз заманында Ақыл, Тау атанған.

Ақылдан – тоғыз. Бәйбішеден төртеу, тұңғышы Асаубай, Асаубайдың кенжесі Бәзіл хажы атанған қыстауы Сілтінде, Ешкіөлместе.

Бәзілден – Ғұбайдолла, Бопкен.
Бопкеннен – Жиеналла, Нұрхалық

Уак

Бекарыстың тоқалынан туған Қасымқожадан – Уак.

Мәшһүр Жүсіп Көпейдің шежіре деректері бойынша Уақтан (арада көп аталар бар) – Сарман, Сарыбағыс, Сіргелі, Әлімбет, Шоға, Байназар, Еренші.

Ергенекті Уак – Байдалы, Жансары, Баржақсы, Шайкөз.

(Ескерту; қалған аталарды М.Тынышбайұлының шежіре кестесі бойынша таратуды жөн көрдік)

Орта жүз

Арғын

Найман

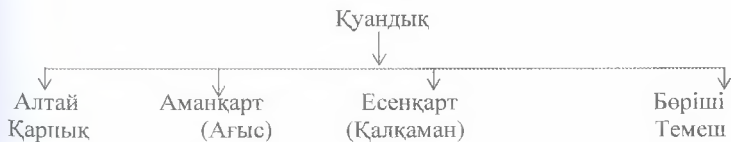
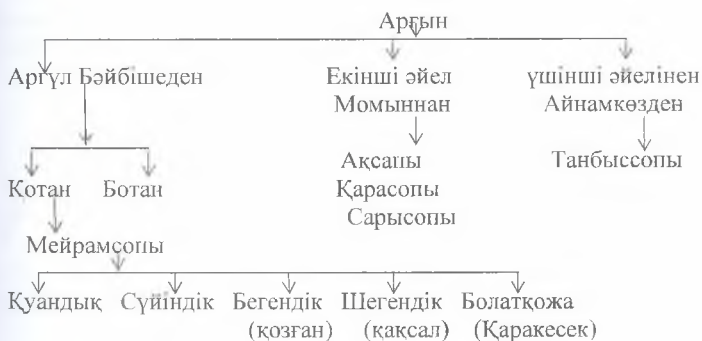
Қыпшақ

Қоңырат

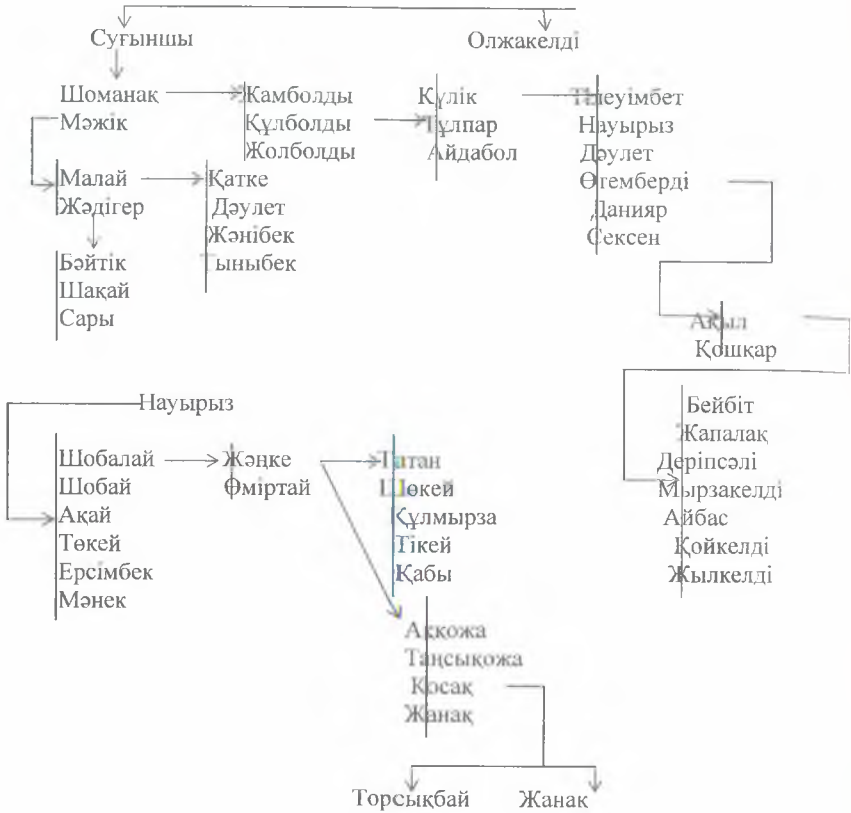
Керей

Уак

Тарақты (Жиен)

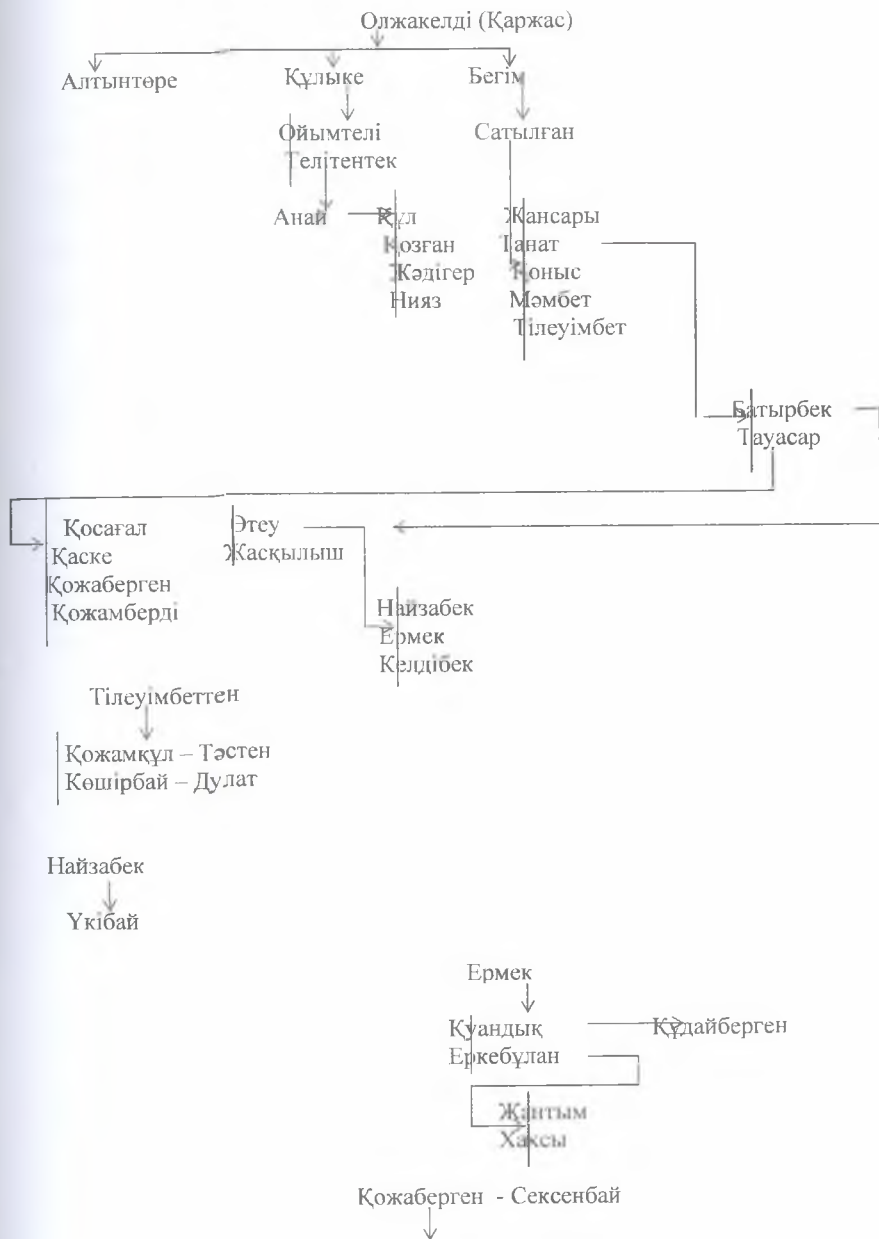

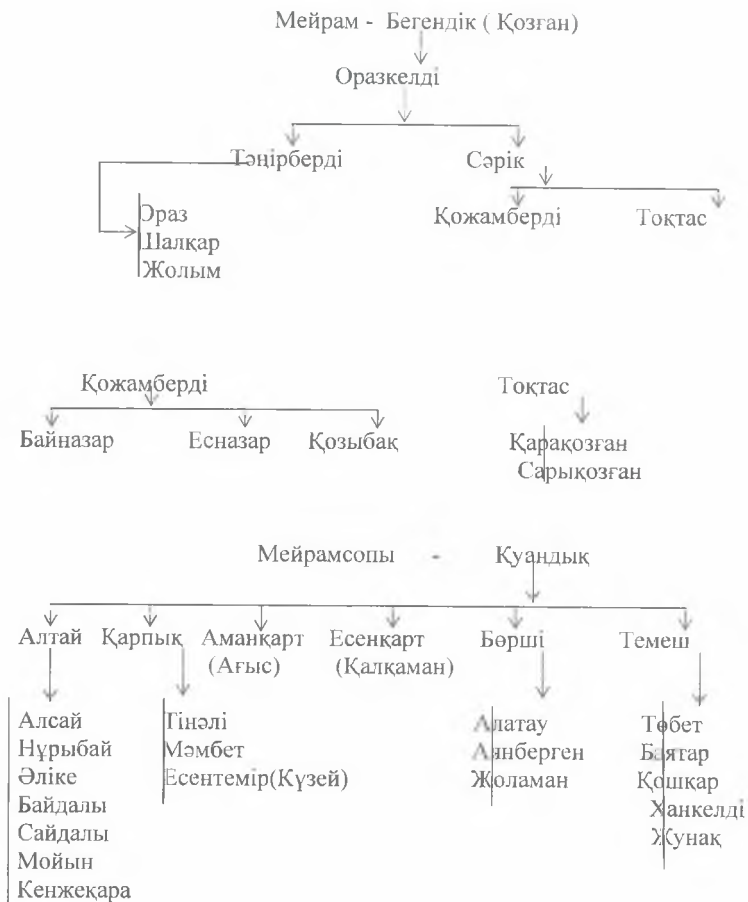
Сүйіндік

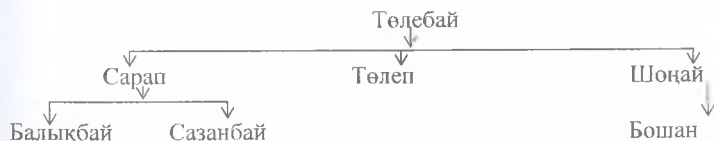
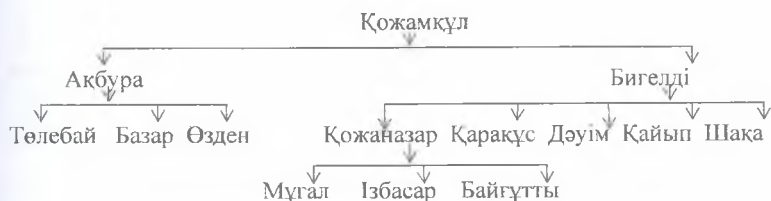

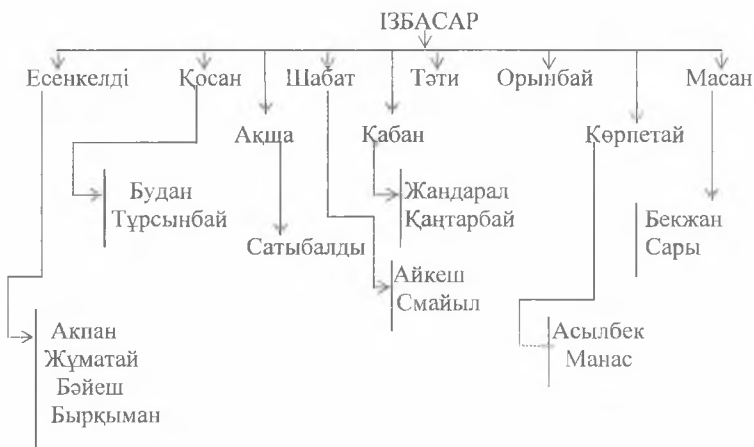
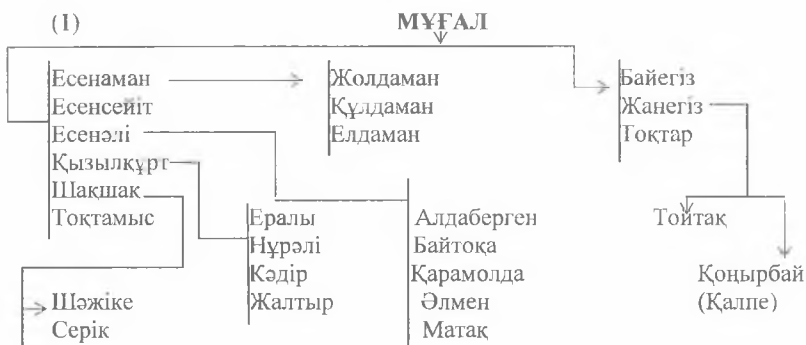
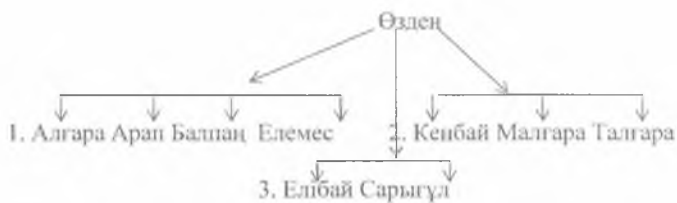
Науырыз – Шобай --> Samanқара
Bәйтөбет

Ақай --> Bekmyrza
Saқmyrza

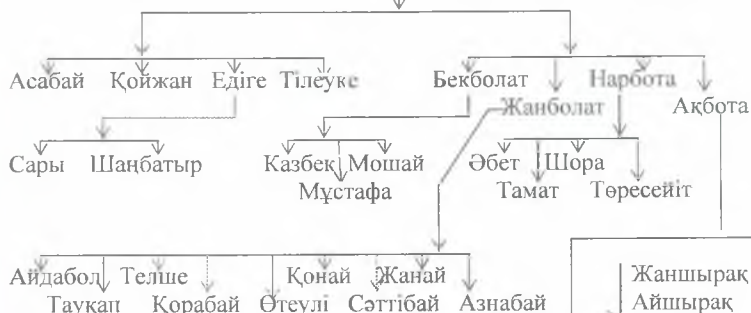

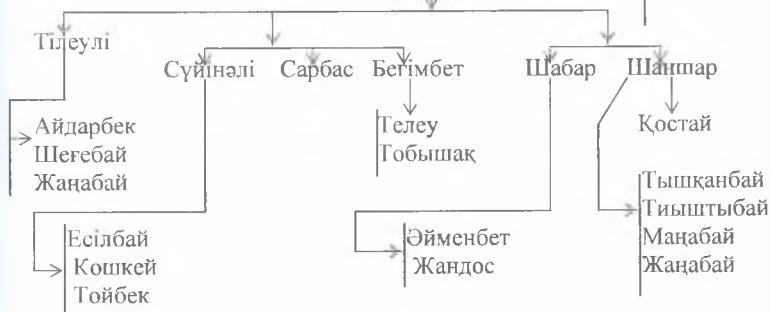

БАЙҒҰТТЫ

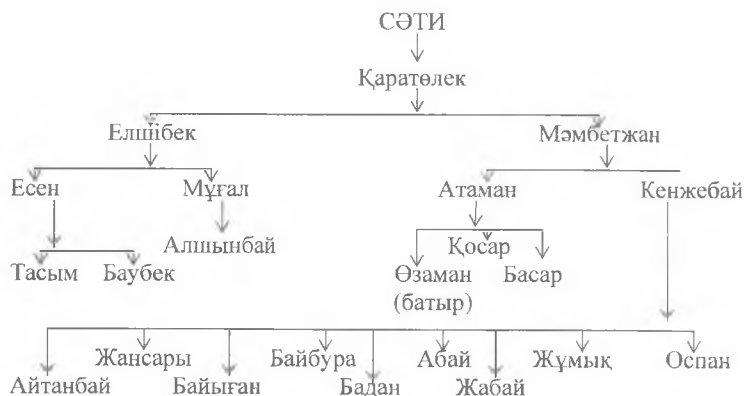

КАРАҚҰС

ҚАЙЫП

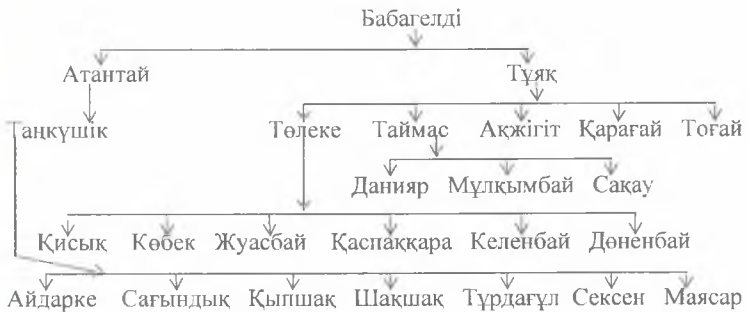

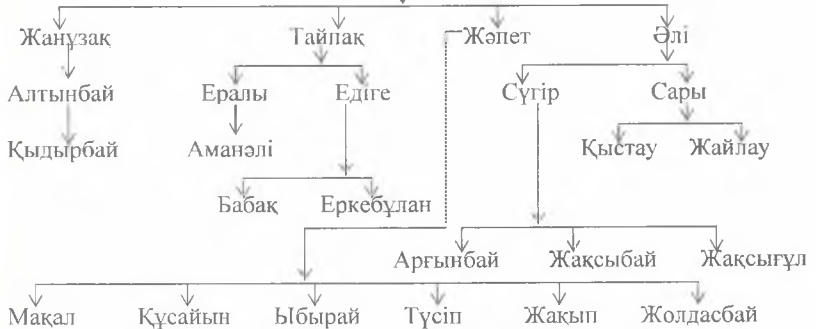
ҚҰЛМЫРЗА

ДҮЙСЕ

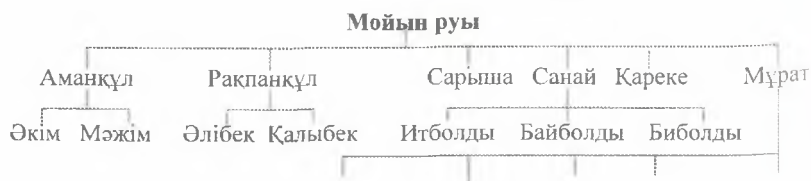
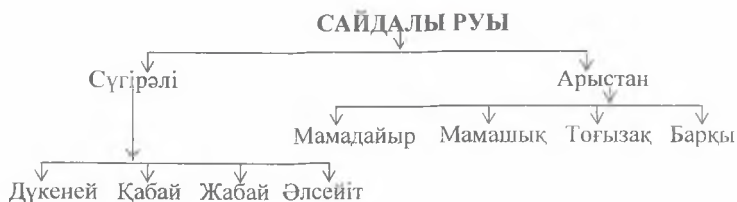
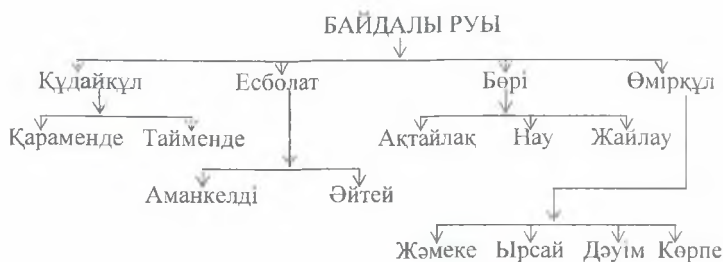

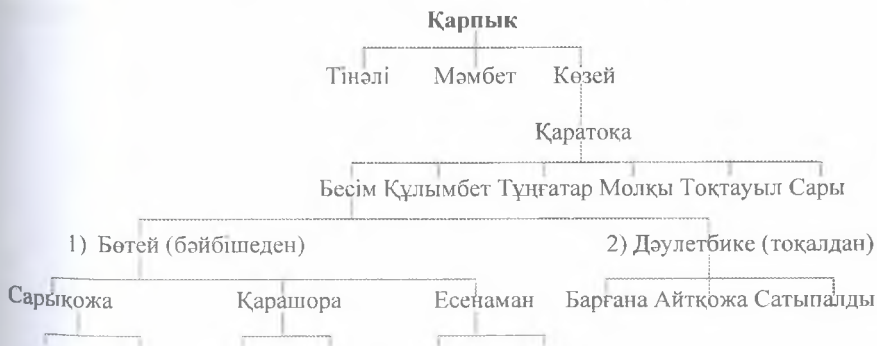
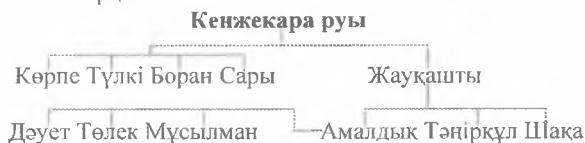
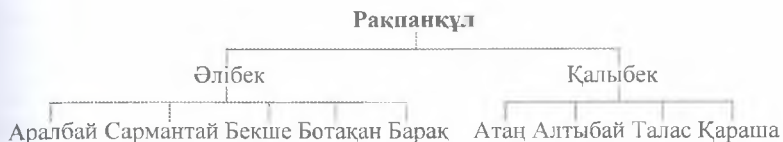
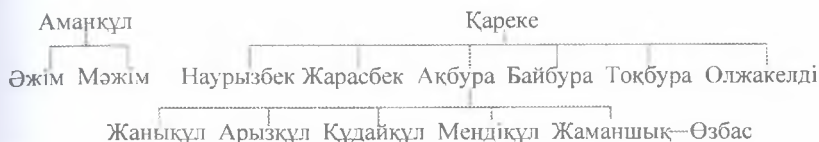
ҚОСТАЙ

ӘЛІКЕ РУЫ

Жасыбай Марқа Машит Жетімеқ Бәйтерек Қарнақ

Мырзамбет Қалманбет

Күшікбай Дулат
Ескене Таймас
Доскана Тәстен (Қатпа)
Естемес
Балапан

Қалыбек

Есен
Түгел
Кенгірбай
Байтүгел
Жантүгел

Жәдік

Айту
Бердәлі
Сүгірәлі

Айтқожа

Майлы Жаулы Құттыбай

Тәңірберлі Аққошқар

Қорыспай Қопа Мықты Жарқын Сапақ

Баймырза Бекарыс Бадырақ

Ақмырза—Омар

Сатыпалды

Ерназар Елгелді Баймахамбет

Жанкелді Жалантөс Ақжігіт

Анет Зейнет Байқозы Қарақозы

Телқозы—Шоң—Ахметжан
Оспан
Мұқаметжан

Барғана

Самай Ақүрпек Өтен Шушақ

Тілеке Тілемес Мендеке

Мойнақ Байсақал Ақсақал Қанкелді Күшік

Құлымбет

Ердес Медет Ақтем

Құлыншақ

Елқон
Байқан
Қаракесек
Карсон
Шоқан
Шолақ
Айнабек
Әділ
Жанбатыр

Базаркелді Ханкелді Лекер Өтел
Мыңбай—Кәрім

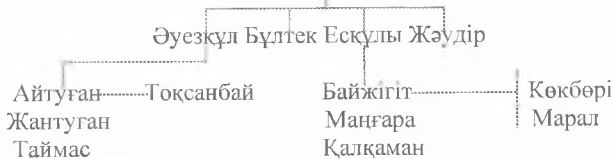
Қазанбай Сазанбай

Қайып
Жақия
Кәдрия
Қажытай
Зікірия
Салық

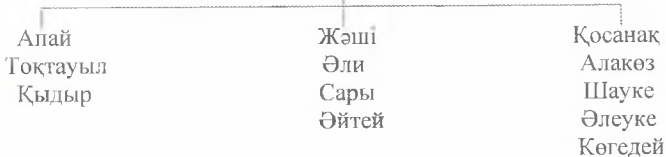
Тұңғатар

Молқы

Таракты (Жиен)

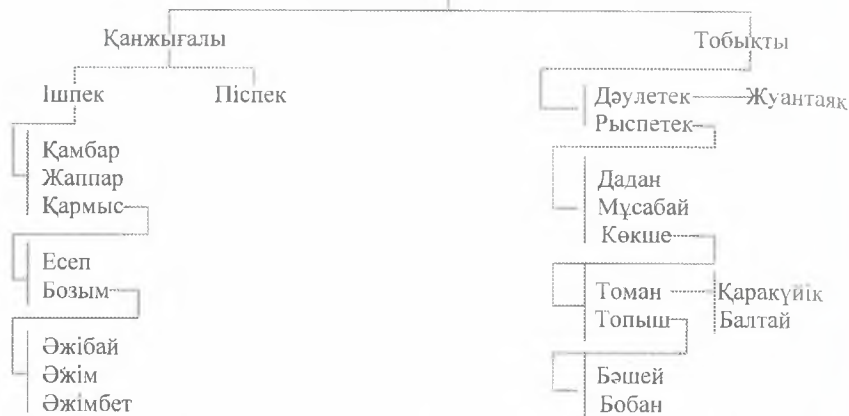
Болатқожа (Қаракесек)

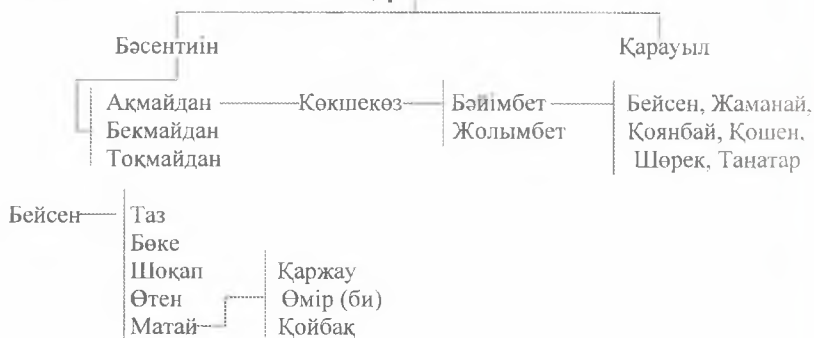
Қожам
Әлгөбет
Жаманқара
Баты

Тақабай
Мұрат
Дүзен
Токан

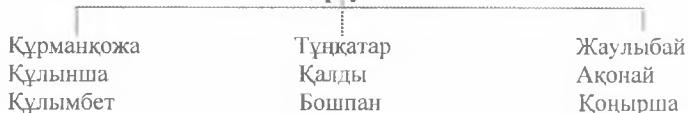
Ақсопы

Қарасопы

Қарауыл

Сарысопы

Атығай

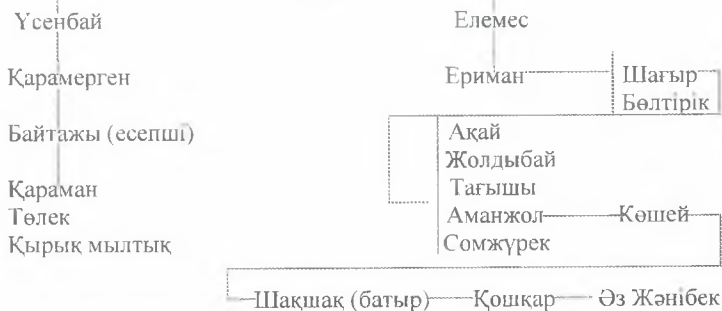

Бәйімбет
Баба

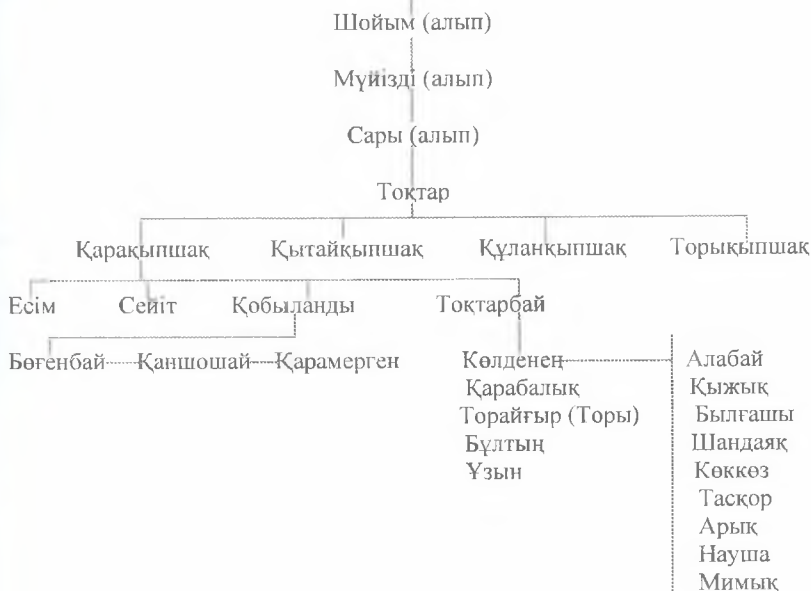
Бағыс
Ақкиік
Құлансу

Есентаңырық
Майлыбалта
Жауған

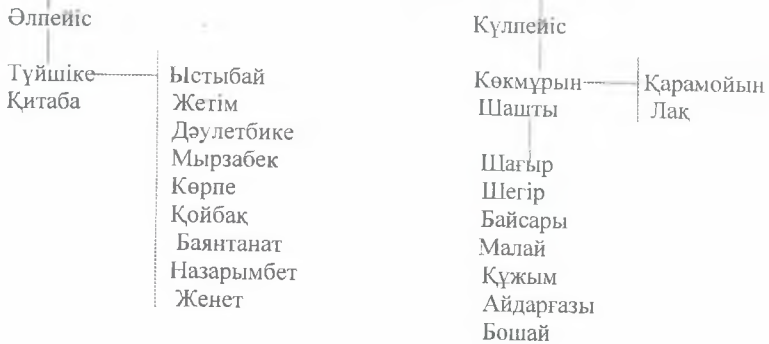
Танбыссопы

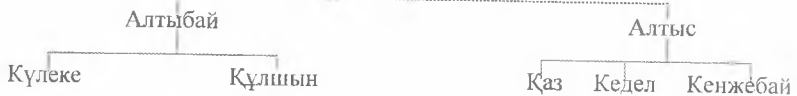
Қыпшак

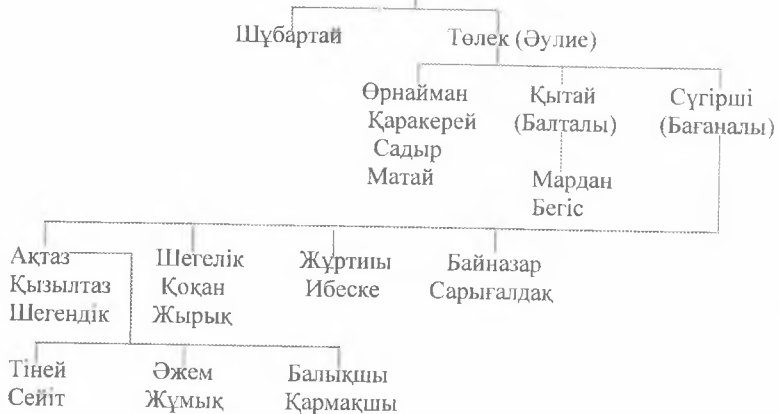
Торайғыр (Торы)

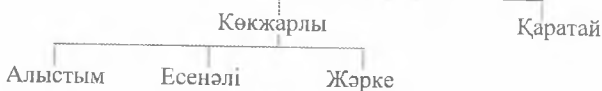
Ұзын

Найман

Сарыжомарт (Ергенекті Найман)

Қара

Ақдағұл
Қойсары

Қаршыға

Бура

Шеге	Қанлы	Сұлтанқұл
Алушы	Үмбетқұл	Жарас
Сырдақ		Құттыды

Қаратай

Бораншы	Шоңмұрын	Дәулет	Шимойын
Тонмұрын	Қожас	Шеруші	Сарғалдақ
Бәйсеке	Қожамберді	Тенеке	

Қаракерей

Мәмбетқұл	Тоқияқ	Ерсоры	Семізмайман
Сыбан	Сары	Қыржы	Ақнайман
Болатшы	Қожамбет	Жастабан	Тайлақ
Тума	Ақымбет	Журентай	Жайнақ
Байғана			Балқабет

Мұрын

Байжігіт

Жұмық

Тоғас

Мәмбет

Садыр

Тон

Шүйе

Саржетім

Есенқұл

Түгелбай

Матай

Қаптағай	Құлшан	Төртсары	Жұмай
Қыдырәлі	Төртқара	Ақгілес	Қаржау
	Толыбай	Көлдей	Бөрте

Аталық

Шағыр

Дербіс	Бегімбет	Ителмен	Меңіс
Дәуіт	Саян	Шатан	Алты
Алпысбай	Хасен	Қолтей	

Кенже

Сакай
Елқонды
Жасық

Ындыш
Сайболат
Құдас

Тыбыш
Қойкел
Тілес

Қонырат

Құдайберді (Құндыз)
(Көтенші)

Тәңірберді (Жезбике)
(Көктіңұлы)

Жаманбай
Ботбан
Жетімдер

Саңғыл
Бекберді
Малай

Байлар
Жандар

Қарасирақ
Тоқболат
Құлыншақ

Жаманбай

Аққошқар
Байқошқар
Сүттібай

Сүйінбай
Амантай
Жанай

Қоныршұнақ
Құрман
Кекеш

Көкрек

Қараша

Ақболат

Қайрақ

Сүттібай

Алти Қырғызалы

Сүйінбай

Жиёмбет Боран

Көкшей

Қосай

Өмірбек

Бекназар
Құлсары
Қуандық

Қадір

Шотарбай

Беспай

Досай

Еспенбет

Рысалды (қыз), Ақбөпе

Амантай

Қуысқансыз

Арыстан

Дурет

Қазтуған

Бердалы

Құрман

Киікші
Жартыбас

Жары
Сасық

Көтен
Тней

Ноғай

Құрбан

Майлыбай

Жауқашты	Шоқпарлы	Меңлібай
Қоңырсопы	Қара	Өте
	Сатыбалды Тоқас Шахан	Ажан

Божбан

Ұржық	Қожақұл	Итемген	Бекарыстан
Жұмық	Жәукім	Құлым	Токпақ
			Қарашор

Жетімдер

Есалы	Досалы		
Мәмітбек	Сұркік		
Сапар	Қосым	Сары	Құба
Қатаған	Жәйме	Саббас	Жәдік

Саңғыл

Маңғытай	Самай	Қошқар	Қаратлес
Ағытай	Нұрсай	Тиес	Бақай
			Қаракемпір

Байлар

Алға	Оразкелді	Қаракөсе	Қайрақ
Тассары	Жортпас	Шарапал	Сырымбет
Дүйсембі	Қара	Жолдербіс	Көлеген

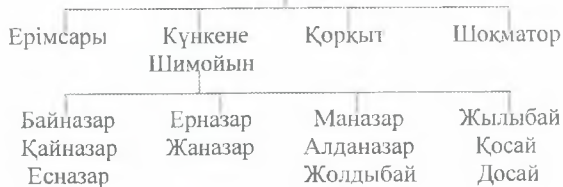
Жандар

Көпік	Көбек	Құлшығаш
-------	-------	----------

Керей

Ашамайлы		Абақ	
Сибан	Шимойын	Жантекей	Шеруші
Балта		Жәдік	Меркіт
Көшебе	Танаш	Қарақас	Молқы
Тарышы		Шұбарайғыр	Көнсадақ
		Ителі	Жастабан
		Шимойын	Құлтайболат

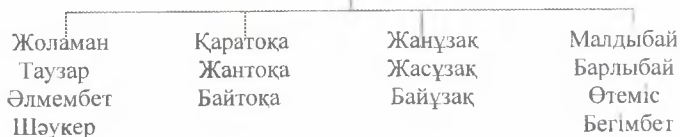
Сибан

Балта

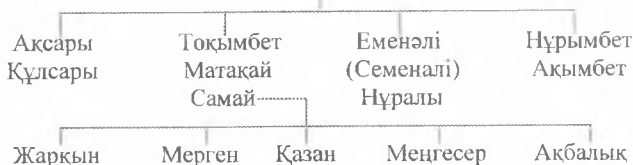

Көшебе

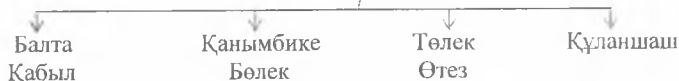

Тарышы

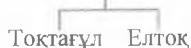
Сымайыл

Шұбарайғыр

Ителі

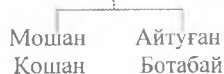
Шеруші

Меркіт

Молқы

Жастабан

Ашамайлы Керейден тараған рулар.

Сағындық

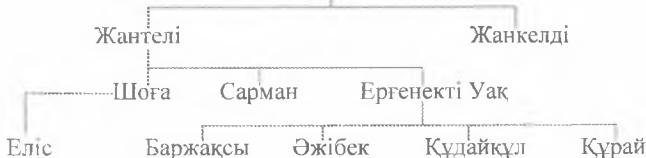
Сақал

Уақ

Уақ

Мүліс

Шайкөз
Қараша

Абрай
Малай

Тоқай
Самай

Қытай
Кіндікей

Уак

Мұрын

Байжігіт

Төртуыл

Ерқосайдан тараған рулар: Сарыбағыш, Еренші, Әлімбет.

Жанарыс (Кіші жүз).

Кіші жүз- Алшыннан:

1. Әлім ұлы (алты ата): Қараскал, Қаракесек, Кете, Төртқара, Шөмекей, Шекті.

2. Бай ұлы (он екі аты): Адай, Алтын, Жаппас, Алтыбас (Алаша), Байбақты, Масқар, Беріш, Таз, Есентемір, Ысық, Тана, Қызылқұрт, Шеркеш.

3. Жетіру (Жаппас): Кердері, Керейіт, Табын, Тама, Жағалбайлы, Тілеу, Рамадан.

Мәшһүр Жүсіп Көпей ұлының шежіре деректеріне сүйенсек: Шеркештен (Бес арыс) – Қойыс, Жауқашты, Шумақ, Қылыш, Кестен, Қосым, Досым.

Ысықтан – Ақсары, Тоғыншы.

Танадан – (жеті бойлы жана) Жиёмбет, Қараман, Қалқаман, Асан, Бессары, Ақымбет.

Бақтыбайдан – Ботан, Жанбақты, Тынбақты.

Масқардан – Құттықапали, Масақ.

Қызылқұрттан – Елғұтты, Байғұтты, Жантелі, Шора.

Алашадан – Барамық, Ақберлі, Токберлі.

Адайдан – Құдайке, Келімберді.

Беріштен – Батпақты, Байсейіт.

Таздан – Жастабан, Шарға, Абдал.

Алтыннан – Жапалақ, Қасқұл, Қозала, Шұңғыр.

Жаппастан – Таумұрат, Қаракөз.

Есентемірден – Көн, Тағашы, Қаратамыр. Адайдан туған Құдайкелен – Тезік, Қосай және Келімбердіден – Құнанарыс, Ақтан, Балықшы.

Бұзау, Мұқал, Тобыш (бұларды сегіз Арыс Адай дейді).

Шөменнен – Шөмекей, Шөмекейден – Тоқа, Көнек, Атан, Бозғыл.

Жетіру Рамаданнан – Балғалы, Шөмішті.

Жетіру Телеуден – Әжіахмет, Керейіл, Ноғайлы, Самат.

Жетіру Жағалбайлыдан – Лез, Мырза.

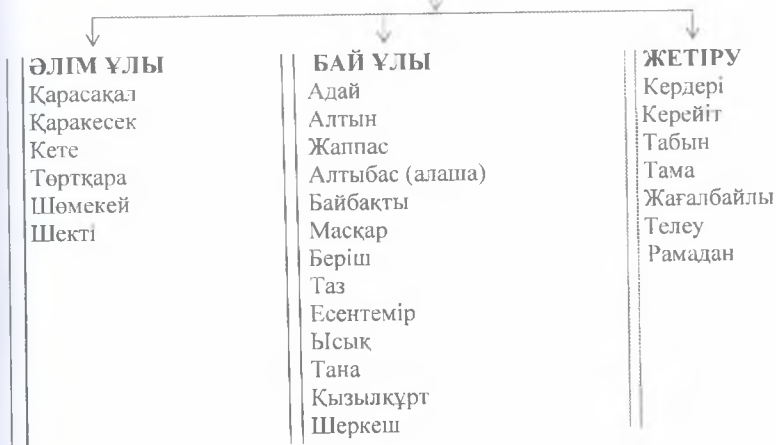
Жетіру Тамадан – Есенкелді, Жабағы, Жабал.

Жетіру Табыннан – Ағым (Көсеу), Бозым (Тарақты), Тоғым (Шөмішті).

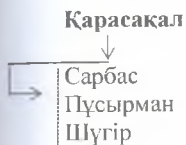
Жетіру Керейден – Жабағы, Смайыл, Бердімбет, Жанбас.

Жетіру Керейттен – Ерік, Жартай, Ашамайлы, Сайшақ, Арбалы, Ершан-Жолтабан, Шойкөз, Сарман, Қонақбай, Обаған, Жанқабыл, Жәдік.

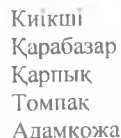
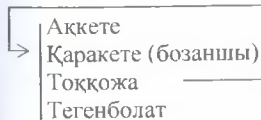
**Кіші жүз
Алшын**

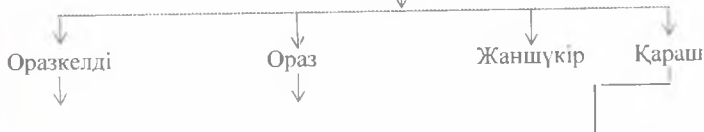
ӘЛІМ ҰЛЫ

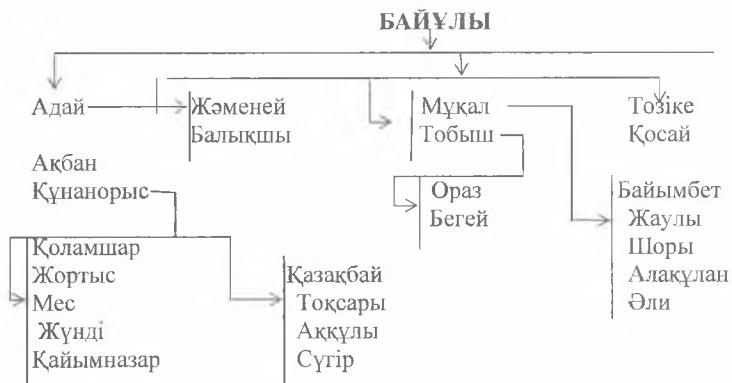

Кете

Төртқара

АЛТЫН

Қосқұл Қазалы Шүнгір Жапалак

БАЙБАҚТЫ

Ботан Жаңбақты Таңбақты

Айтымбет

Қара

Шолан
Ақберді

Тоқсаба
Сүгір

Бұғанай
Жарас

Жаман
(Байбақты)

МАСҚАР

Құттықадам Масак

БЕРІШ

Байбақты

Байсейіт

Асылбас
Күлкеш
Шақай
Бегіс

Жайық
Қаратоқай
Есенқұл

Асан
Байғана
Өтепқарашы
Бессары

ТАЗ

Абдал
Келдібай
Жастабан
Шарғы

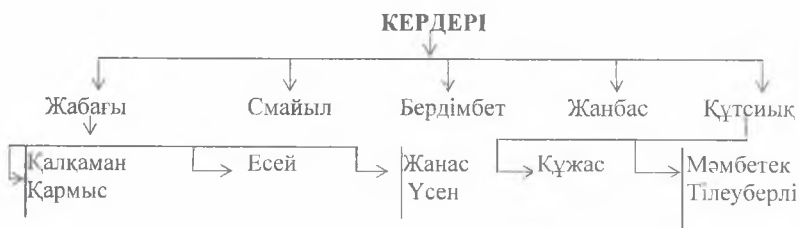
Акерке
Жантай
Жаңабай

Күнбас
Асан
Сырыбай

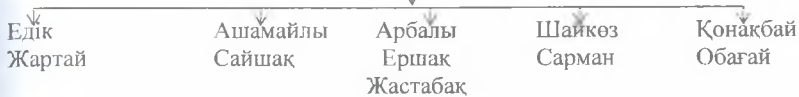
Байтемір
Жолым
Жиен

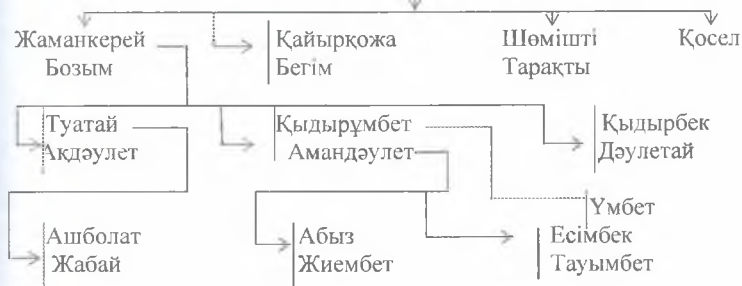
Алтынбас

КЕРЕЙІТ

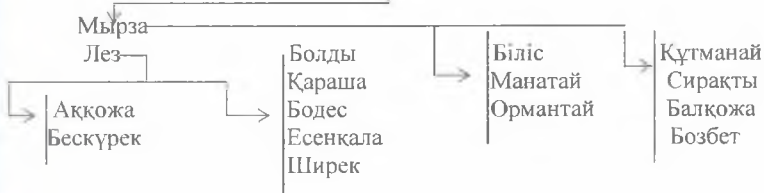
ТАБЫН

ТАМА

ЖАҒАЛБАЙЛЫ

ТЕЛЕУ

РАМАДАН

Төрелер шежіресі.

Төрелер шежіресін тарқатарда, Қадырқожа Аманкелдиевтің 1969 жылғы «Білім және еңбек» журналының 6-7 нөмірінде жарияланған «Шежіре шерткен сыр» деген мақаласын негізге алдық.

Шежіре анықтамасы.

Туған халқымыздың тегі мен р шежіресін құрастырып, жинап, жүйеге келтіру ісімен көп жылдардан бері шұғылданып келемін. Бұл жөнінде мен арғы-бергі тарихи кітаптармен бірге, ескі көз, көрі құлақ ғұлама ақсақалдардың әңгімелері мен жазбаларын, ауыз әдебиетінұсқаларын, жыраулар мен ел арасында билік айтқан майталман шешендердің сөздерін және осы заманғы халық ақындарының шығармаларын өз сердемің елегінен өткізіп, шежіреге қажетті деректерді пайдаға асыруға тырыстым. Ал 1961 жылы туристік жолдамамен Түркия, Туник, Марокко, Гвинея, Сенегал; Піл сүйегі жағалауы, Греция және Италия елдерін аралаған сапарымда барсыпыра бағалы тарихи материалдармен танысудың нәтижесінде шежіренің алғашқы нұсқасын кеңейтіп, оны Орта Азия халықтарының тегі туралы мәліметтермен де толықтыра түстім. Кейін, 1967 жылы, Индияның Дели, Агра, Жайпура, Калькутта қалаларының және Пакистанның Карачи, Лахор қалаларының музейлері мен кітапханаларында Азия мен Африка халықтарының тарихи және ислам діни хақында жазылған қыруар еңбектерден айтымыш шежіреге байланысты көптеген құнды материалдарды кездестірдім.

Ескілікті кітаптарда, әсіресе, пайғамбарлар өмірі мен характері кеңінен баяндалады. Пайғамбарлар өз тұсындағы қоғамның билеуші табының өкілі ретінде өздерінің саяси-әлеуметтік көзқарастарын дін арқылы уағыздап, халыққа билігі мен ықпалы жүргізіп отырған. Олар, сонымен бірге, өздері ұстанған дінді басқа елдерге қарулы күшпен таратып, үрім бұтақтарына байтақ жердің шар тарабынан енші бөліп берген. Олар өсе-өсе келе, белгілі бір халықтың негізін құраған, немесе сол атырапта өркен жайған ұлттар мен рулардың арғы тегі болып қалыптасқан. Мәселен, бұдан 7583 жыл бұрын дүниеге келген **Абул Башар** – **Адам Атадан** бері жиырма тоғыз пайғамбар өтіпті. Атап айтқанда: **Абул Башар** – **Адам ата**, **Шису**, **Ыдырыс**, **Нух**, **Ұт**, **Салх**, **Ибрахим**, **Смағұл**, **Ысқак**, **Жақып**, **Жүсіп**, **Шұғайып**, **Мұса**, **Арауын** (патша), **Дәуіт**, **Сүлеймен** (патша), **Жүніс**, **Айып**, **Ұлықпан** (Әкім), **Ұзайыр**, **Ескендір Зұлқарнайын** (Александр Македонский), **Айса**, **Илияс**, **Зікірия**, **Жакия**, **Лұт**, **Зилкаяс**, **Иса**, **Мұхамед**.

Бұл пайғамбарлардың ішінен төрт кісі ел билігін өз қолдарына алу мақсатында діни кітаптар жазып таратты. Мысалы, бұдан 5260 жыл бұрын дүниеге келген **Мұса** пайғамбар «Тәуріт» атты діни кітаптың авторы болды. Бұл кітап жұртшылық арасына тарай келе, католик дінінің негізін қалады. Ал будды дінінің жол жоралары «Забур» атты кітапта уағыздалады. Оны жарыққа шығарған **Дәуіт** пайғамбар. Ол осыдан 4800 жыл бұрын туған. Бұдан әрі **Иса** пайғамбар жазған «Інжілдің» хадис жолдары мен христиан діні өркен жайды. Исаның дүниеге келгеніне 1968 жыл болыпты. Қазіргі жыл есебіміз осы **Иса** пайғамбардың туған күнінен есептелінеді. Ал ислам дінінің негізін салып, халықтар арасына таратушы **Мұхаммед** пайғамбар болды. Ол өзінің жазған кітабын «Құран» деп атады.

Ондағы діни уағыздың бәрі де « алланың акикат сөзі» деп танылды. Мұхаммед осыдан 1388 жыл бұрын туған. Ұлты-араб, руы - күршейіт, 63 жасында дүние салды.

Ескілікті кітаптарда да, діни аңыздарда да **Нух** пайғамбар туралы әр қилы әңгімелер бар. Соның барлығы да оның тарихта шын болған адам екенін дәлелдейді. **Нұхтан Хам, Сам, Япиш** деген үш бала туған. Олардың үрім-бұтағы кең жайылып өсіп, жер шарының барсыпыра бөлігіне тараған.

Нұх пайғамбардың ортаншы ұлы **Самнан** жеті бала болған: **Арым, Арпақшат, Фабар, Шалых, Аргон, Аштах, Тарах. Тарахтан – Азар, Азаруан-Ибрахим** пайғамбар дүниеге келеді. Ибрахим пайғамбардың **Ысқақ, Смағұл** деген екі баласы болған. Қазіргі арабтар осы **Смағұлдың** үрім-бұтағы. Ал **Ысқақстан тараған ұрпақтар** түрік халқының арғы тегі болып саналады. Осы түрік тұқымынан **Табиғи** деген ғұлама әкім шығып, заманында елеулі ғылыми жаңалықтар, өсе келе **махалла, массагет, кассах, сах**, деген тайпаларға бөлінеді.

Сах тұқымында ел билеген беделді **Әнсары** деген кісі болған. Оның осыдан 3550 жыл бұрын дүниеге келген **Халит** деген ұлынан **Аннас, Ұқас** есімді екі бала туады. **Ұқастың** үрім-бұтағы көп өсіп, кең жайылған. Олар **парсы, тәжік, сатан, Иран** және басқа да **Орта Азия** халықтарының арғы тегі болып саналады.

Аннастан төрт бала туған: **Мадат, Охастин, Ғажан, Сыбай. Мадаттан** өсіп-өнген ұрпақтан **өзбек, ұйғыр, гагауз (қашқар)** халықтары шыққан. Ал **Охастин түрікмен, балқар, қарашай, құмық** халықтарының арғы атасы болып есептеледі. Сондай-ақ **ноғай, татар, башқұрт ұлттары Ғажаттан** тараған көрінеді.

Аннастан туған төрт ағайынды ұлдардың ең кішісі **Сыбайдан** Алаш деген жалғыз ғана бала болған. Одан **Жайылған, Сейілхан** деген екі бала дүниеге келеді. **Сейілхан – қыпшақтардың (половцы)** арғы атасы. **Қыпшақтардың** өз хандығы болған.

Жайылған да – үрім-бұтағы көп өскен атаның бірі. Одан **қазақ, қырғыз, қарақалпақ (Разак)** ұлттары бөлініп шығады. Сонымен бірге **Жайылған** тұқымынан **Созақ** деген атақты адам шыққан. Одан **Могол** тайпасы өсіп өркендеген. Осы тайпадан күллі әлемге аты әйгілі **Ақсақ Темір** шыққан. **Ақсақ Темірден Ұлықбек және Бабур** деген екі ұрпақ туған. **Ұлықбек** әкесінің жолын қуып, Орта Азияны билеген. Ал **Бабур** Ауғанстан мен Пакистанға он екі жыл бойы әмірін жүргізіп, кейін **Индияны** жаулап алған. **Бабур** және оның ұрпақтары салдырған ғажайып ғимараттар мен мазарлар, қорғаныс қамалдары **Индияның Дели, Агра, Жайппура, Калькутта, Бомбей** сықылда қалаларында күні бүгінге дейін сақталып келеді. Осы орайда **Бабурдың** үлкен ұлы, могол императоры **Ақбар** салғызған **Фатехпурсикри** фортын, оның баласы **Шах-Жаган** өзінің сүйікті залыбы **Мюмтаз Махалға** ескерткіш ретінде орнатқан **Тадж-Махал** мавзолейін және басқа да көптеген алып құрылыстарды ескертіп өтуге болады.

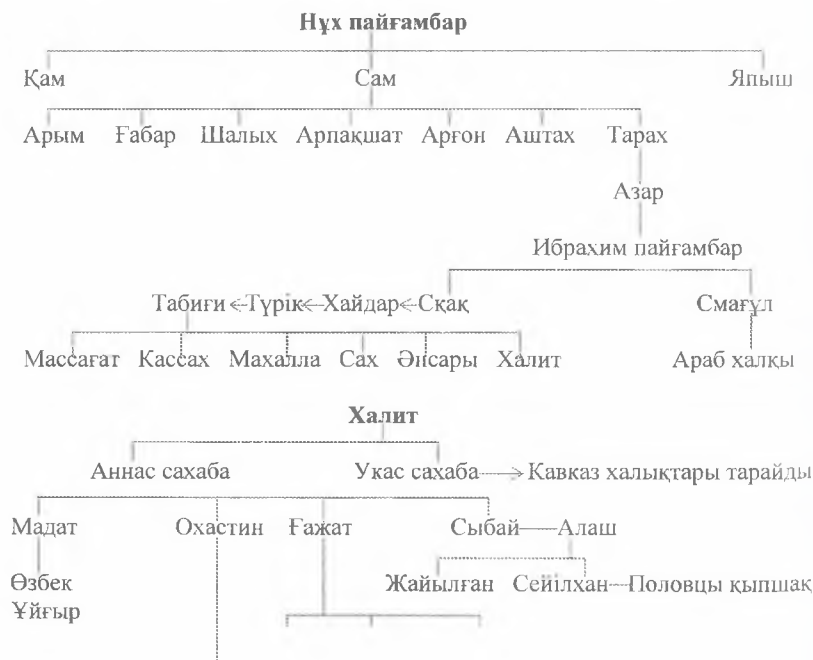
Жоғарыда біз **Жайылған** әулетінен қырғыздардың тарағанын атап өттік. Ал осы қырғыздардың өзі екі ағайынды болған. Оның ағасы **Хакас** бұдан бір жарыммың жылдай бұрын өз алдына бөлек енші алып, қырғыз, қазақ және қарақалпақ туыстарынан қол үзіп, **Алтай** өлкесіне барып қоныс тепкен. Сонымен одан өрбіген ұрпақтар өздерін хакас деп атайтын болған. Хакас тілінің лексиконында қырғыз, қазақ, қарақалпақ сөздері аса мол. Және хакастардың

тұрмыс салты, әдеп-ғұрпы аталған ұлттарға өте-мөте сәйкес келеді. Олар өздерінің ата-бабаларының байырғы дәстүрі бойынша көшпелі өмір сүріп, мал шаруашылығымен айналысып, киіз үйлерде тұрып келген. Бірақ хакастар жаңа қоныстарындағы көршілерінің әсерімен ислам дінінен қол үзіп, кейін бідды дінін қабылдаған.

Жайылған тұқымынан шыққан **Абылқайырдың** (бұл кісі бұдан 2300 жыл бұрын туған) үш баласы үш жүздің атасы болып саналады. **Ақарыс** (ұлы жүз), **Бекарыс** (орта жүз), **Жанарыс** (кіші жүз). Ал **Абылқайыр** бабаның үлкен ұлы **Ақарыстың Төбей** биден туған бір баласының есімі — **Құйылдыр**. **Құйылдырдан** қырықпан-жүз руы өсіп өркендеген. Бірақ бұл ру қазақ арасынан қоныс аударып, **Қокан**, **Самарқант** қалаларына көшіп барады. Сөйтіп қырықпан-жүз руы саны көп жергілікті өзбектермен араласып, олардың салтын қабылдап, бірте-бірте ұлттың тілін де өзгертіп, кейін өздерін «өзбектерміз» деп атап кеткен. **Құйылдырдың** осы әулеті аталған қалаларда және **Өзбекстанның** басқа да жерлерінде күні бүгінге дейін өмір сүріп келеді.

Осыған жалғас тағы да бір еске салып өтетін жәй: жоғарыда сөз болған ұлы жүз **Төбей** бидің **Мекре** деген баласынан қызап-найман руы тараған. Олар ерте заманда туып жерлерінен қоныс аударып, Индия, Қашқария және Син-Цзян өлкесіндегі Алтай тауларына барып орналасады. Осы рудан тараған ұрпақтар аталған жерлерде қазіргі кезде де өмір сүріп келеді. Қызай-наймандар ерте заманда бой жеткен қыздарын жасаулап базарға сатады деген лақап та тараған.

Қазақ және орта Азия халықтарының тегі мен ру шежіресі.

Тағауыз (Кашқар) Ногай Татар Башқұрт
 Түрікмен Текежаумыт Балқар Қарашай Құмық

Енді қазақ арасына сіңген қожа, төре руларының тегі туралы айта кетелік.

Осыдан 970 жыл бұрын араб тіліндегі **Мұхаммедәнапия** әулетінен **Абжалбап**, **Шайхыбүзірік** деген ғұламалар ислам дінін үйрету мақсатымен **Орта Азияға** келеді. Олар **Орта Азия** мен көшпелі тайпалар жайлаған ұлан байтақ жерге діни насихат жүргізуде қолайлы орын деп **Бухара** қаласына орналасады. **Абжалбай** тұқымынан **Ысқақбай** деген шарият жолына жетік оқымысты адам шығады. Оның баласы ислам дінінің асқан білгірі **Қожа Ахмет Яссауи (Әзіреті сұлтан – араб тілінде бүкіл әулиелердің патшасы деген мағынаны білдіреді)** ата-бабаларының өсиетімен Құранның хадис жолдарын уағыздап, халық арасына таратады. Бірақ бұл кісіден тұқым қалмаған.

Ал жоғарыда аталған **Шайхыбүзіріктен Хорасан, Сейіт, Бақшайыш, Қылышты, Қырықсадақ, Дуана** деген алты бала дүниеге келеді. Олардан қазақ арасына тараған ұрпақтар қожа әулеті болып саналады.

Сонымен IX-ғасырдан бастап **Бухара** қаласы ислам дінін насихаттау орталығына айналған. Мұнда **Абжалбай** пен **Шайхыбүзірік** салдырған мешіт, медреселер және олардың зираты да күні бүгінге дейін сақтаулы.

Ал төре руы қазақ арасына моңғол-татар шапқыншылығынан кейін тарай бастады. Бұл жөнінде мынандай әңгіме бар.

X-ғасырдың екінші жартысында қалмақтар мен моңғолдар араб халықтарымен жауласып, бір соғыста арабтың **Аби Малик Бахадур** деген халифасының зайыбы **Гүлсараханым** моңғолдардың қолына түсіпті. Әйел өте сұлу болғандықтан, моңғолдар өлтіруге қимаған. Моңғол әскерінің қолбасшысы **Неһнур Гүлсараханымға** үйленбекші болады. Бірақ ол кезде ханымның құрсағында алты айлық баласы бар екен. Сол себепті ханым қолбасшыға шарият жолымен өзінің тілегін білдіреді «Менің құрсағымда алты айлық балам бар, қазір сізге тұрмысқа шығуыма шарият бұйырмайды, бірақ босанып, сәбиді қырқыннан шығарған сон некемді қиып, мені жар етуіңізге болады» - депті. **Неһнур** ханымның тілегін орындап, баласын туып, қырқыннан шығарғаннан кейін әйелдікке алыпты.

Гүлсараханым ұл туып, атын **Темучин** деп қояды. Кейін анасы бұл есімді «**Шыңғыс**» деп өзгерткен. «**Шыңғыс**» араб тілінде «сен пак тазасың» деген мағынаны білдіреді. Ханым **Неһнурға** тигеннен кейін төрт бала туған: **Бөгенетай, Бөргелтай, Сарыкызыл, Сарғалтай**. Бұлардың үрім-бұтағы моңғолдың өз

ішінде өркен жайған. Ал **Шыңғыс** өсе келе, бүкіл моңғол-татар тайпаларын біріктіріп, ірі мемлекет құрып, хан (хаһан) болады.

Бұдан кейін **Шыңғысхан** ірі феодал шонжарларға сүйеніп және әскер жасақтап, көрші елдерге жорық жасайды. 1218 жылы **Шыңғысхан** бастаған моңғол әскері **Жетісуға** баса-өктеп кіреді. **Жетісуды** жаулап алғаннан кейін **Шыңғысхан** **Орта Азияны** бағындырады. Ол қол астына қараған аймақтарды балаларына бөліп береді. Олардан қазақ арасына төре тұқымдары тарайды.

Ендігі әңгіме шежіре схемасына тіркелген **Хоралас** руының тегі жәйлі.

Ұлы жүз **Дулаттың** баласы **Ботпай** өз заманында елден асқан байдың бірі болған. Осы **Ботпаймен** замандас **Хорасан** қожаның тұқымы Аппақ ишан өтіпті. **Аппақ ишан** ел-елді аралап, ислам дінін үйреткен. Ишанның қасында **Тәсіпқожа** баласы діндар емші **Алдияр** деген кісі бірге жүрген. Күндердің күнінде жолы тасып, қожалар **Ботпай** ауылына келеді. **Ботпай Иман**ды үлкен құрметпен қарсы алып, ауылына үш ай ұстап, қонақ қылады. Сонан бай бір күні елін жинап, шианға төрт түлік малдан нәзір береді де: «Тақсыр, **Ишан**, сізбен құдандал болайын, мына қызым Қалықұлді қалыңсыз сіздің жолыңызға қидым» - дейді.

Аппақ Ишан жанындағы **Алдияр** қожаға **Қалықұл** қызды тапсырады. Сол күннен бастап **Алдияр қожа Қалықұлмен** бірге тұра береді. **Ишан** үш айдан соң **Ботпай** ауылынан басқа жолдастарымен, қыруар олжасымен еліне қайтады. **Алдиярқожа** елшілік жұмысымен айналысып, бір жылдан астам уақытқа **Ботпай** ауылында қалып қояды. Алты айдан соң **Ботпай** ауылына қалмақтар шабуыл жасап, бар малын айдап әкетеді. Сол шапқыншы қалмақтармен соғыста **Ботпай** ауылының көп адамдары қырылып, солармен бірге **Алдияр** да қаза табады. Жаугершілікпен кейін **Алдиярдың** әйелі **Қалықұл** әкесі **Ботпайдың** үйінде ұл тауыпты, бірақ көп ұзамай **Қалықұл** қайтыс болған. Жаңа тұған сәбидің атын **Ботпай** **Хоралас** қойып, бәйбішесінің қойнына салып, тәрбиелеп өсірген. **Хораластан** екі бала: **Қарақойлы**, **Қарақосай** дүниеге келеді. Бұлар да шежіре схемасына енгізілді. **Хораластың** әулеті – қожа, ұлты – араб.

Ал енді қазақтың бірінші кереге жайып, шаңырақ көтерген жері – түрікменмен шекаралас **Каспий** бойы **Ақарыс**, **Бекарыс** және **Жанарыс** ержетіп, ел басқарған. Үшеуі де елден асқан дәлетті және батыр болыпты. Олар ақылдасып, қазақ халқына түпкілікті жайлы қоныс іздеп, үшке бөлініп жолға шыққан.

Ұлы жүз **Ақарыс** қазіргі **Ашхабад** қаласының үстің болып, **Мәріге** келіп біраз тоқтаған. Содан соң **Мәріден** өтіп, қазіргі **Гарджоу** қаласы арқылы **Самарқандқа** жетеді. Осы жерден **Құйылдыр**дан тараған қырықпан жәдер қоныс алып, мекен етіп қалған. Қалғандары ілгері жылжып **Сырдария** бойы мен **Ташкенттің** солтүстік бетін көп жылдар бойы қоныс етеді. Кейін бұл арада біразы қалып, өзгелері қазіргі **Шымкент** қаласы мен **Жамбыл** қаласының төңірегіне келіп тоқтаған. Содан көптеген жылдардан кейін **Ақарыс** әулеті **Қаратау** бөктерін мекен етіп, осы төңіректе **Отырар** қаласын салады.

Қаратауда **Байдібек**, **Байтұлылардың**, **Домалақ** енемінің және **Айшабидінің** тағы басқа да атақты адамдардың зираттары бар.

Отырар қаласы өз заманында **Орта Азиядағы** даңқты қалалардың бірі болған. Мұнда сәулет өнерінің нелер ғажайып ескерткіштері, мешіт, медреселер, сарайлар мен ғимараттар және жүз мыңдаған кітап қазынасы бар кітапханалар салынған. **Ислам** дінін тарату мақсатымен **Отырарға** келген арабтар бұл қаланы

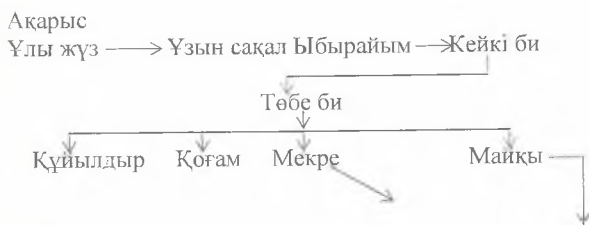
Фараб деп атаған. Фараб араб тілінде көркем, сәулетті деген сөз. Қазақ халқының күллі әлемге аты жайылған оқымыстысы Әл-Фараби осы Отырарда (Фарабта) туған. Ол өсе келе, ел-елді аралап, араб жерлеріне өтіп, Бағдатта, Мысырда, Шамда көп жылдар оқып, астрономия, физика, математика және басқа да ғылымдар саласында үлкен жаңалықтар ашады. Бұл кісінің туғанына 1100 жыл болыпты. Бұдан соң осы атыраптан Мырза Хайдар деген үлкен ойшыл ғалым шығады. Бұл Мұхаммед-Хайдар Дулати, АқсақТемірдің ұрпағы Бабурдың туған бөлесі екен.

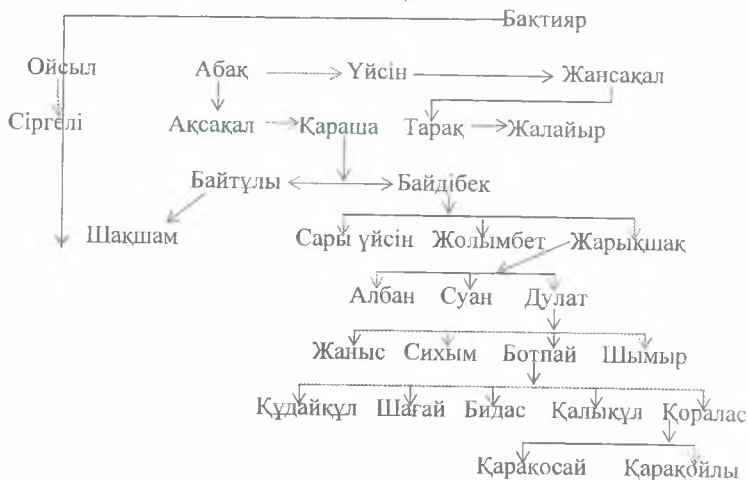
Осы арада ұлы жүз Ақарыстың ұрпақтары өсіп-өрбіп, сан рулы қалың ел болады. Кейін Албан мен Суан енші алып, үлкен үйді Дулатқа тастап, шығысқа ерулеп көшіп, қазіргі Шелек, Нарынкөл, Кеген, Чунжа аудандарының жерлерін мекендейді.

Дулаттан Ботпай, Шымы, Сиқым, Жаныс деген төрт бала туып, қазіргі Луговой, Мерке, Красногор, Кордай, Шу, Мойынқұм, Бақанас, Алматы, Іле аймақтарын қоныс етеді.

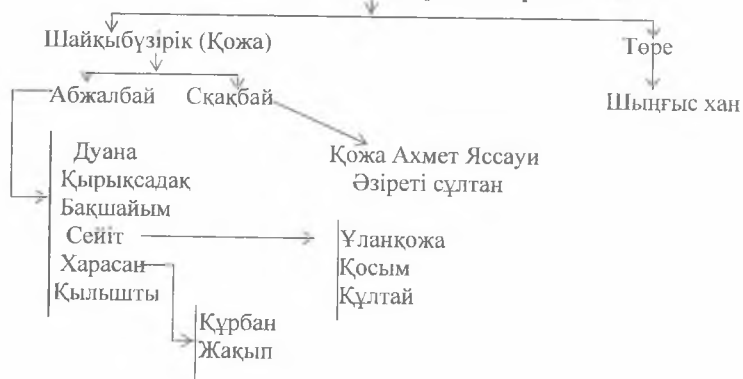
Орта жүз Бекарыс түркменнің Қарақұмыш қак жарып, Амударияның бойын жағалап көшіп, қазіргі Үргеніш, Ташауыз, Нүкүс жерлерінен орын тебеді. Арал теңізін тегіс билеп, көп жылдар бойы сол төңіректі жайлайды. Бұлар бертін келе Сырдарияның жағалауын қоныс етіп, Ақмешітті (қазіргі Қызылорда қаласын) мекендейді. Кейіннен Сарысу өзенін бойлай көшіп, Қарағанды қаласының жерін келіп, Ертіс бойына жетеді. Кейіннен орта жүз ұрпақтары Есіл бойындағы Көкшетау, Қараөткел (Ақмола), Қызылжар (Петропавл) қалаларын және Торғай өзенінің жағалауы мен Қостанай қаласын мекен етеді.

Кіші жүз Жанарыс Каспийдің оңтүстік бетін жағалай көшіп, Орал, Жайық өздерінің бойын жайлаған. Олар қазіргі Орал, Атырау (Гурьев), Ақтөбе қалаларының байтақ аймағын мекендеп, бірсыпыра рулары Торғай өзенін өрлеп көшіп, Қостанай қаласының жерлеріне келіп тоқтаған. Кіші жүз ұрпақтары кейіннен өсе келе, Еділ өзенін бойлап қазіргі Астрахань қаласының жерлерін де мекендеген.

Қазақ арасына екі тұқымы өркен жайған

Арғын	Найман	Қыпшақ	Қоңырат	Керей
Шақшақ Саржетім Төртуыл Сүйіндік Болатқожа (Қаракесек) Қанжығалы Атығай Қарауыл	Шұбартай Төлек Қаракерей Садыр Матай Өр найман Ергенекті Балталы	Туықша Кітібай Бұлтық Қарабалық Көлденең Танабұға Көкмұрын Ұзын	Байлар Жандар Орзакелді Құлшығаш Божбан Тоқболат Жаманбай Қаракесек	Мұрын Байжігіт Төрт ұл Жастабан Меркіт Жәдік Жантекей Ителі

Алтай	(Қытай)	Қоңыр	Жетімдер	Шеруші
Қарпық	Бағаналы	Торыайғыр	Күшсансы	Қарақас
Бөріші	(Сүгірші)			Молқы
Темеш				Сарыбас
Бәсентіін				Шұбар-
Аманқарт				айғыр
(Асан)				Қансадақ
Есенқарт				Шимойн
(Қалқаман)				
Бегендік				
(Қозған)				
Шегендік				
(Қаксал)				
Тобықты				

Кіші жүз

Әлімұлы	Байұлы	Жетіру
Қарасақал	Адай	Кердері
Қаракесек	Жаппас	Телсу
Ойлықара	Алаша	Жағалбайлы
Төртқара	Байбақты	Рамазан
Шөмекей	Масқар	Табын
Шекті	Беріш	Тама
	Таздар	Керейт
	Есентемір	
	Серкеш	
	Тана	
	Қызылқұрт	
	Шайқылар	
	Алтын	

Ұлы жүз рулары ертерек отырықшылыққа айналды, мал өсірумен қатар суармалы егіншілік шаруашылығымен шұғылданды, қалалар салды. Олардың арасынан қолына найза ұстап, қол бастаған көптеген батырлар, көмейінен күй төгілген шешендер, ақылы дария ғұлама ғалымдар туды. Тарихқа аты мәлім үйсін Кейкі, Төбей би деген атақты адамдар мен қаңлы Әбунасір Әл-Фараби осы ұды жүзден шықты. Кейін Майқы би немесе Сүбедей баһадүр атанған үйсін Сыбан дәу бір кезде Шыңғысты хан етіп сайлауға қатысқан, оның қолын бастап, Орта Азия мен Кавказды жаулаған. Сыбан дәу ұрпақтары қазақ арасында үлкен өріс жайған. Тіпті оның бір бөлігі Кавказдағы Шатыртағ тауының бауырындағы Сванетия елінің негізін құраған. Ал Шыңғыстың Батыс Қытайды жаулап алып, кейін онда Шыңғысханның атынан әкімшілік жүргізген Муқұлы Тауан батыр ұлы жүз

Жалайыр руынан шыққан. Сондай-ақ 1592 жылы Москвада орыс патшасы Борис Годуновтың қасында болып «Жамиғат тауарих» атты кітап жазған Қадырғали бек Қошымұлы да тарак таңбалы жасайыр руынан шыққан. Ал, ұлы жүз дулат руынан қазақтың тұңғыш тарихшысы, «Тарихи Рашиди» деген еңбектің авторы Мұхаммед Хайдар Дулати туған. Қазақ тарихына аттары мәлім Хангелді, оның баласы Райымбек батырлар, Өтеген, Ыстық, Бөлтірік, Сұраншы, Сауырық, Абылайдың бас батырларының бірі – Жауғаш батыр. Сыпатай, Тольбай, оның баласы – Байсейіт батырлар, Құдайберген майыр, Байзақ батыр. Хоралас Едіге батыр, Әйімбет шешен, үш жүздің төбе биі болған Ноғайбай шешен осы рудан.

Орта жүз рулары көбінесе көшпелі тұрмыс құрып, мал шаруашылығымен шұғылданған. Бертін келе оқу-білім қуып, мәдени-ағарту істерімен айналысқан. Бұлардың арасынан ақжол атанған Дайырқожа, Қаракыпшақ Қобыланды, Қоңырат Алпамыс батыр, Жоңғар қалмақтарына қарсы күресте көзге түскен қаракерей Қабанбай, Қанжығалы Бөгембай, Шақшақ Қошқар ұлы Жәнібек, уақ Баян, Таракты Байғозы, қаз дауысты Қазыбек би, бәсентиэн Малайсары, қаржас Бұхар жырау, Қанай би, Құнанбай би, Барақ батыр, Орынбай мен Дулат ақын, Сара сияқты адамдар туған.

Кіші жүз рулары да көшпенді тұрмыс құрып, Еділ-Жайық, Жем-Сағыз, Сыр бойларын ен жайлап, көбінесе жаугершілік өмір сүріп келді. Қолына найза ұстаған батырлар мен орақ ауызды, өт тілді ақын, жыраулар көбінесе кіші жүз руларынан шыққан. Атақты Сыпыражырау, Қаз-туған, Асан-Қайғы, Досмамбеттерді былай қойғанда, Шалғез жырау Жиёмбет жырау, Әйтеке би, Байбақты батыр, Сырым Датұлы, шекті Есет Көтібадұлы, беріш Исатай Тайманұлы, қызылқұрт Құрманғазы Сағырбаев, Махамбет Өтемісұлы, Шернияз Жарылқасұлы, Әбубакір Кердери, Байтоқ, Жанзақ ақындар, Шөмекей Балқы Базар, Мұрат Мөңкеұлы, Кете Жүсіп, Омар Шораяқовтар осы кіші жүз руларынан шықты.

Қазақ арасына сіңіскен төре тұқымдарының бәрі дерлік Шыңғысхан ұрпақтары. Олар көбінесе Орта Азия мен Қазақ хандықтарының басында болып, көпшілік әскери жұмыстарын басқарады. Шыңғыстың бір ұлы Шағатай тұқымдары Орта Азия хандықтарын билеп келді.

Ұлы жүз

Жалайыр	Жалманбет	Албан	Жаныс	Сихым	Шымыр
Орақты	Шапырашты	Алжан	Қапал	Қара-	Көкірек
Мырза	Ысты	Қызыл-	Бүгежел	қойлы	Күнту
Андас	Ошақты	бөрік	Қыбырай	Аққойлы	Темір
Қалпе	Тілік	Бозым	Баба	Қоянбай	Шымыр
Қарашапан		Құрбан	Сырым-	Мақпал	Бектеміс
Ақбүйім		Жаныбек	бет	Сары	Жаңабай
Сыпатай		Айт	Құлболды	Қара	Сәмбет
Арық-тыным		Сары	Тілеулі	-құлы	Боққайнат
Байшегір		Қыстық	Қусирақ	Шадыр	Құли
Сиыршы		Қоңыр-	Сати	Малы	Жылменбет
Балғалы		бөрік	Боти	бай	Бестерек
Қайшылы					

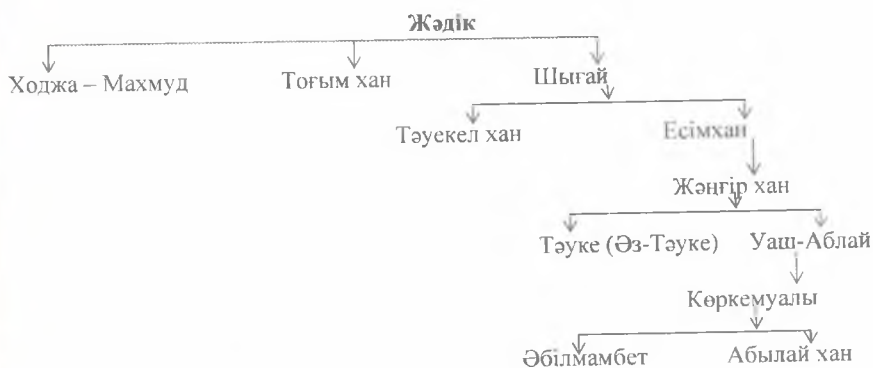
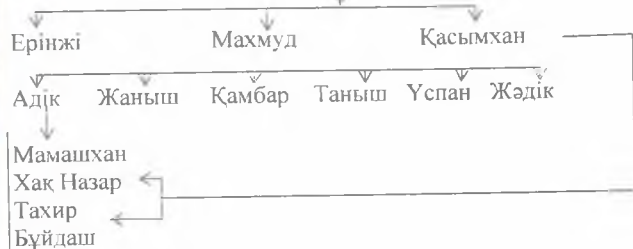
Суан	Құдайғұл	Шағай	Қаракосай	Қарақойлы
Аққабак Сатай Елшібек Алдияр Құдайберді Береке Баубек Жәдігер	Келменбет Әлімжаныс Байтүгел Бесторсық	Сыпатай Андас Сақырақ Темір Өмірбек Жайлыбай Жарас Қарпық Жәдік Қарпық Жәдік Бұзау Қанай Тантай Ақша Қожай Есенбай Жанқойлық	Бура Мырза Ақкүшік Тамай Итім Сарым	Аю Абық Еламан Сауран Елтүзер Токан

Қазақтың тұңғыш ханы Әз-Жаныбек, Керей, Ақназар, Шығай, Есім, Тәуекел, Тәуке, Әбілхайыр, Абылай, Дәулеткерей, Шәңгерей, Шоқан Уалиханов Хиуа ханы Әбілғазы төре тұқымдары болып табылады. Төреден сонымен бірге Ұзын Ондан сұлтан, Есенгелді, Саржан Қасымов, Сыздық төре сияқты қол бастаған батырлар шықты. Арабиядан келіп өзбек, қазақ арасына қалай араласқан қожалар көбінесе қазақ елінің саяси, мәдени әдеби, діни істерін өткізді. Олар сондай Хожа Ахмет Ясауиден бастап Арыстанбаб Әулие, Қошқар жожа, Асылқожа, Қорасан жожа, Шортанбай, Жүсіпбек жожа, Майлы жожа, Мәделі Қожа, Кенде жожа қазақ арасына ислам дінін уағыздаушылар болды.

Міне, осы үш арыс – үш жүздің үрім-бұтақтары мекен теуіп, өркен жайған кенбайтақ жерлерде Қазақ Советтік Социалистік Республикасы орнады. Қазақ халқы бұл күнде Совет одағының өздерімен терезесі тең басқа да бауырлас ұлттарымен антымақтасып, бақытты өмір сүріп келеді.

Қадырқожа Аманкелдиев
(Білім және еңбек журналы 6-7 саны)

Мер – Сайд Мер – Қасым Абу – Сайд (Өз – Жәнібек) казак хандығынын негізін салушы

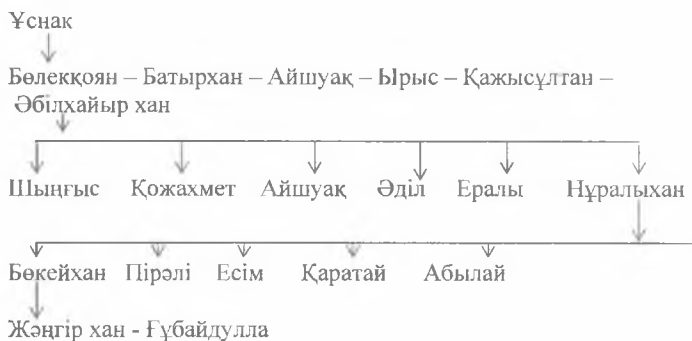
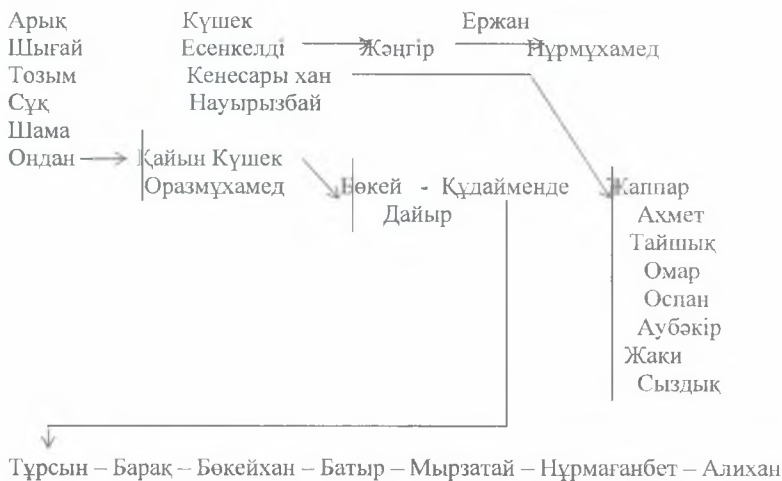
Абылай – хан (Әбілмамбет)

Уалихан —> Шыңғыс —> Мұхамед-Қанапия (Шокан)

Шыңғыс
Аділ
Есім
Шеген
Рүстем
Оспан
Сыздық
Әбітай
Абдолла
Ток
Қасым
Қамбар

Ағадай - Әбілпейіс
Саржан

Құдайменде
Қошқарбай

1. Қайыпхан.

Есімхан
Батырхан
Қысырауын
Тоқтамыс

Қысырауын
Мұса
Көшек
Дүйсек
Пікір
Қосмамбет
Жаманғара
Ақмолда

Мұса
Есенкелді
Жәмбет
Мұстафа
Сейіл

Есенкелді
Саржан

Саржан
Темірғазы

Жақып
Әмірғазы

Жақып
Әбділда
Ыдырыс

Теміргали
Арман

Қуанышбек
Әділбек
Жұмағазы

Әбділда
Әбілахат
Берік
Серік
Абылай

Әмірғазы
Нұрлан → Нұрым
 → Шыңғыс
Ерлан
Ержан → Батухан
Дінмұхаммед

Қуанышбек
Абылай
Алтай
Асылхан

Әділбек
Сәкен

Жұмағазы
Рүстем
Дастан
Төрехан

Көшек
Әбіш
Досан

Қожахмет
Есмағанбет
Бекмағанбет
Дәуіт

Дәуіт
Бәшір
Мәлік
Әлік

Әбіш
Қожахмет
Баймағанбет

Мұстафа
Сүлеймен
Шайзада
Әбсадық
Сұлтан

Қосмамбет
Тұғыр → Байбосын → Ерғазы → Тәңірберген

Жаманқара
Кошекбай →
Бұқарбай

Нұрмағанбет
Садық
Жұман
Халет
Әбікен → Шалдыбай →
→ Ағыбай

Ақмолда
Ахмет
Тотай

Бұқарбай
Өмірзақ
Өміртай

Ахмет
Мұхаметжан → Өрнеш → Қалымбек
Сайын Сәрсен
Бекарыстан Кенжебек

Тотай
Бегалы → Қамбар
Сұлтанбек

Байбағұс
Жақып
Ақылбек
Жәнібек
Таласбай
Серікбай

Жанай
Есләмбек
Сиямбек

Есім
Қайырбек → Әнәпия

Токтамыс
Маман → **Байқара**
Бағылан → **Жанқара**
Қошқар
Дәулетәлі
Оралбай
Майлы
Қошалақ

Байқара
Омар
Әнапия
Жәнікеш
Әбділда

Омар
Байділда → Шөптібай → Балтабай
Шоқан
Ерхан
Нұрхан
Ержан
Қайрат

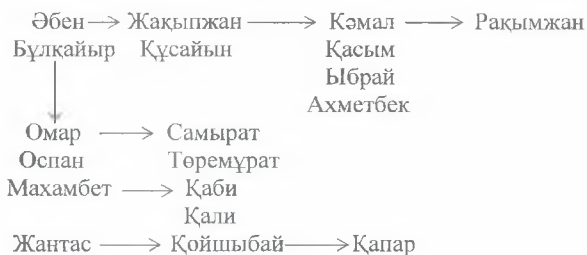
Бағылан
Жанбыл → Сейітқасым → Бірімжан

Қошқар
Сатыбалды Әкім
Қойлыбай Бөрібай
Әбдіқалық
Дәулет әлі
Үншібай
Қойшығұл

Үншібай
Жолкен
Нұртай
Балаш
Оралбай
Меңдіқарап
Әбдікәрім → Іслам

Жаңқара
Мұқан → Саржан → Сәбит
Әбілқасым Алшын
Қошалақ
Кәрібай
Қара
Құсбек
Жүнісбек

Баба
Есенғазы – Салық
Сұлтанғазы – Қабыш
Әубәкір – Қанаш
Смағұл – Ахмедия
Хамит
Сыздық – Әбікәрім

Сонымен, Төре тұқымының біраз аталарын тараттық, өкінішке орай толық емес, толық таратуға қажетті дерек жеткіліксіз болды.

Сондықтан, алдағы уақытта төре тұқымының толық шежіресін ұрпақтан ұрпаққа тарихи және рухани мұра ретінде жеткізем деуші бүгінгі әрбір төре ұрпағының патриоттық міндеті.

Жалпы төрелер әулетінің қазақ мемлекетінің негізін қалауда, оның Тәуелсіздігі жолында және мәдениеті мен өнерін қалыптастыруда мәңгі өлместей Ерлік жасағаны қазақ тарихындағы шындық.

(Абылай 1993 ж. авторы Сейтқали Қарамендин).

Соңғы сөз.

Бұл шежірені жинақтауға алғашқы себеп болған, Қадырқожа Аманкелдиевтің 1969 жылы «Білім және еңбек» журналының 6-7 нөмірінде жарияланған «Шежіре шерткен Сыр» - деген мақаласы. Осы кезеңнен бастап мен шежіре жөніндегі деректі жинақтай бастадым және осыған байланысты дерек көздерін іздестіре бастадым. Сонымен қатар менің Әкем Жәкен «Пирадар» шежіреге жетік кісі еді, бірақ өкінішке орай ол кісі дүниеге ерте аттанып кетті. Мен ол кезде жеті жаста едім. Шежіре ұғатындай жасте емес едім. Ол кісі Ислам дінін уағыздаушының бірі еді, дінді өте қатты құрметтейтін, Арабша жазба білетін және құранды мүдірпей оқитын Марқұм әкем ислам дінін қатты құрметтейтін, бес уақ намазын қандай қиыншылық жағдайда болса да қажазіберген емес. Соған байланысты ел ортасында «Пирадар» (Такуа) аты кең таралып кетті.

Онымен қоса ол кісі Әзірет сұлтанға (Қожа Ахмет Ясауи) үш рет барып тағзым етіп қайтқан кісі.

Әзірет сұлтанға үш рет барған адам Меккеге бір рет барып қайтқанға тең деп отыратын үлкен ұлағатты ақсақалдар. Соданда болар «Пирадар» атануының басты себебі.

Екінші бір жағдай менің әкемнің туған інісі Шақан әкем де дінге берік және араб тілін толық меңгермесе де ескіше және жаңаша аздаған сауапты болатын. Шежірені де әжерттеуір білетін. Шежіре таратуды ағай Жәкеннен үйрендім ғой. Ол кісіден үйренгенімнің есімде қалғандары ғой деп маған айтып отыратын. Мен ол орта жүздің шежіресін толық болмаса да көбін сол кісіден жазып алған болатымын.

Мен бұл шежіре жөнінде көп іздендім. Кітапханаларда шежіре жазылған кітаптардан, газет, журналдардан шежіре жөнінде жарияланған мақалардан керектілерін жазып алып отырдым.

Шежіре жазуға пайдаланылған дерек көздері:

1. Білім және еңбек журналының 1969 жылы жарық көрген 6-7 санындағы жарияланған Қадырқожа Аманкелдиевтің «Шежіре шерткен сыр» деген мақаласы.
2. Мәшһүр Жүсіп Көпей ұлының «Қазақ шежіресі».
3. М.Тынышбай ұлының «Қазақ шежіресі».
4. Ғабиден Әбілқасовтың «Алтайдың бір баласы – Кенжеқара» - деген шежіресі.
5. Абай Садық ұлының «Дәулетбике шежіресі».
6. Ібірахым (Жақан) Исламұлының «Алтай шежіресі».
7. Шаһизинда Жәнәділ ұлының «Үш арыс ынтымағы» - деген Қоңырат шежіресі.
8. Енең тоқасы «Жәдік шежіресі». Құрастырушылар: Қасенек Ермек Кәрімұлы, Қатыбаева Бәтима Қажыбайқызы, Әбдікәлсамов Жұмаділда, Жұмаділова Нұршат Төлеуғалиқызы.
9. Қарпық және қожа шежіресі. Құрастырушылар: Ш.Б.Бикенов, Ж.М.Жәкенов, Т.К.Исабеков.
10. Абылай 1993 ж. Авторы Сейтқали Қарамендин.

Түзетулер мен ескертпелер

1. Шежіренің он үшінші (13) бетіндегі «Ақсақ өмір» «Ақсақ Темір» болып оқылады.
2. Шежіренің он төртінші бетіндегі «одна» «Сонда» болып оқылады.
3. Шежіренің он бесінші (15) беттегі «Қызықжүз» «Қырықжүз» болып оқылады.
4. Шежіренің жиырма бірінші бетіндегі «Алжан» «Әлжан» болып оқылады.
5. Шежіренің жиырма үшінші беттегі «Ботбайдан – Жанту, Жанат, Жарылқамысты» орнына «Ботбайдан – Құдайқұл (Әлімжан), Есбер, Бесторсық, Сиыршы» болып оқылады.
6. Шежіренің жиырма төртінші бетіндегі «Сорлыбай» «Сырлыбай» болып оқылады.
7. Шежіренің жиырма төртінші бетіндегі «Қамыпберді» «Қайыпберді» болып оқылады.
8. Жиырма алтыншы беттегі «жеп» «деп» болып оқылады.
9. Жиырма тоғызыншы беттегі екі жерде жазылған «Байтапсының» орнына «Байтәж» болып оқылады.
10. Қырық жетінші беттегі «Мөлегеннің» орнына «Төлеген».
11. Елу екінші беттегі «Қорпықтың» орнына «Қарпык».
12. Алпысыншы беттегі «Мешінбай» «Мешітбай» «Смайобек» «Смайылбек» болып оқылады.
13. Алпысыншы бетте «Жолқын» «Жолқан», «Жайпардан» «Жаппар» болып оқылады.
14. Алпыс алтыншы беттегі «Қобай» «Қабай» болып оқылады.
15. Алпыс жетінші беттегі «Баққияр» «Бақтияр» болып оқылады.
16. Жетпіс үшінші беттегі «Жуатын» «Туатын» болып оқылады.
17. Жетпіс бесінші беттегі «Кесіп» «Жеп» деп оқылсын, «отарды» «аттарды» деп оқылсын.
18. Сексен үшінші беттегі «Шоқытитан» «Шоқыттан» болып оқылады.
19. Сексен төртінші беттегі «Сыйатай» «Сыпатай» болып оқылады, осы беттегі «Тұтқымбай» «Тұтқышбай» болып оқылады.
20. Сексен бесінші беттегі «Тілеуден – Оразалы, Қайрат, Болат» болып оқылады.
21. Сексен алтыншы беттегі «Кешек» «Кежек» болып, «Шайып» «Жайып» болып, «Көкта» «Көкжал» болып оқылады.
22. Сексен жетінші беттегі «Қожын» «Қонсын» болып оқылады.
23. Тоқсан екінші беттегі «еден» «ерен» болып, «Игейбек» «Игенбек» болып оқылады.
24. Тоқсан төртінші беттегі «Құттан» «Құтжан» болып оқылады.
25. Тоқсан бесінші беттегі «Қошамберді» «Қожамберді» болып, «кісірлігінен» «кесірілігінен» болып, «Шоқ» «Шоң» болып, «кездесі» «жездесі» болып, «Тарылқамас» «Жарылқамас» болып оқылады.
26. Тоқсан алтыншы беттегі «ол» «ал» болып, «жуады» «туады» болып, «төбегіні» «төбелінін» болып, «тоқсың» «жоқсың» болып, «дерті» «депті» болып оқылады.
27. Жүзінші беттегі «Тотияудан» «Тотиядан» болып оқылады.
28. Жүз үшінші беттегі «шашатындай» «шошитындай» болып оқылады.
29. Жүз төртінші беттегі «шықты» «жықты» болып оқылады.
30. Жүз жетінші беттегі «Көжекбай» «Көшекбай» «Көшек Қажы» болып, «Жұмабай» «Жұмабек» болып оқылады.
31. Жүз оныншы беттегі «келстеді» «еркелетеді» болып, «келсе» «атанса» болып оқылады.
32. Жүз он төртінші беттегі «Сарынежа» «Сарықожа» болып оқылады.

33. Жүз он алтыншы беттегі «Екіншісі сайдалы Қантарбайдың Исасы ақыл сұрамады, ол кесірлігінен ақыл сұрамады» дегеннің орнына «Кеттебек ақыл сұрамады, ол кесірлігінен» деп оқылсын.

34. Жүз жиырма бірінші бетте «Шайан» «Шапан» деп оқылсын.

35. Жүз жиырма екінші беттегі «Тіған» «Туған» болып, «кіріп» «иіріп» болып, «қаршысынан» «қаршысы-ақ» деген «қаржысынан, қаржысы-ақ» болып аталады.

36. Жүз жиырма үшінші беттегі «патсапы» «патсайы» болып оқылады.

37. Жүз жиырма алтыншы беттегі «Бөрт» «төрт» болып, «сүндеткідей» «сүйреткідей» болып, «шайылдап» «шапылдап» болып оқылсын.

38. Жүз жиырма жетінші беттегі «боиханды» «бошанды» болып, «Қызымбет» «Қазымбет» болып, «маққан» «маңқан» болып, «шайқан» «шапқан» болып оқылсын.

39. Жүз жиырма сегізінші беттегі «Қарбас» «Қырбас» болып оқылсын.

40. Жүз жиырма тоғызыншы беттегі «асындар» «алындар» болып оқылсын.

41. Жүз отызыншы беттегі «талап» «талай» болып, «жабылмаған» «табылмаған» болып оқылсын.

42. Жүз отыз екінші беттегі «жайға» «жауға» болып оқылсын.

43. Жүз отыз жетінші беттегі «көй» «көп» болып оқылады.

44. Жүз отыз сегізінші беттегі «Қайтағай» «Қаптаған» болып, «Бірсең» «Білсең» болып оқылсын.

45. Жүз отыз тоғызыншы беттегі «Ші» «Шу» болып, «орыс» «арыс» болып, «жүзейді» «түзейді» болып, «жолды» «толды» болып, «ұрт» «жұрт» болып оқылсын.

46. Жүз қырқыншы беттегі «тауып» «шауып» болып оқылсын.

47. Жүз қырық бірінші беттегі «көр» «көп» болып, «сыңғыл» «санғыл» болып, «Божбай» «Божбан» болып оқылсын.

48. Жүз қырық екінші беттегі «Аңқошқар» «Аққошқар» болып оқылсын.

